S N

S P

Uxor ducenda sit Juveni, bene nata, et educata, mediocris dotis formae
statae, Corporis et mentis sana, carens Zelotypiae alteratione
[illegible] obrenses
~~[illegible]~~ scilicet
Cims Romani
Sententia

Nefandum scilicet esse, immortalitate sponte se privare; hac aute
ipsa se spoliare, qui uxori et liberis non det operam. Si sine uxo
re possimus esse, omnes ea molestia careremus, sed quoniam ita
natura tradidit, ut nec cum illis satis commode, nec sine illis ullo
modo vivi possit, saluti perpetuae potius, quam brevi voluptati
consulendum

Lingua currit, ubi dens dolet

Vrem [illegible]

Pulvis et umbra sumus, pulvis nihil est nisi fumus
Sed nihil est fumus, non nihil ergo sumus

Virtutis fortuna comes, sudore paratur
Fructus honos oneris, fructus honoris onus.

Spes alit agricolas, Spes Dea certa futuri
Illa iubet fidem credere, homen [illegible]

Alterutrum optandum est, aut mors aut vita decora
Tempore fuga vitam, quaerere malo mori

Ateas contemplator
Misrores malint equos hinnientes
audire quam [illegible] aut mu
sicam

Nec res hunc tenerae possent perferre laborem
Si non tanta quies inter frigusque caloremque
Iret, et exciperet caeli indulgentia terras

+ Aristoteles, Exemplum illorum laudans qui virtute sua adepti sunt id
quod ei nunquam aut perquam difficilime ipsis adimi potuit
Vespasiani dictum Imperatorem stantem mori oportere
+ Augustus Imperator non permittebat, ne laudando vita perderetur, nisi a laudatis
se laudare.
+ Nationes Regna nihil aliud sunt quam pilae fortunae
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

Cur non se se frater fratris opponat periculis
Fortior muro omni, vita fratrum concordantium
+ Patrem quisque diligat germanitas
[illegible] contra studium [illegible] ego [illegible]
[illegible] nihil aliud est quam [illegible] amicitiae

Deformis vultus malorum etiam morum fiet indicium.
Experientia cur foeminae amatoribus non cedant, ob amoris exiguitatem. Fideri
Ubi enim amor est ibi et fides
Ad conservandam valetudinem temperantia cibi potusque assiduae enim Solua-
tiones et crapulae, vitiosis humoribus et cruditatibus ventrem implent
Salomon Inopiam et divitias ne dederis mihi; sed tribue ut necessarium
panem, de mensi mei.
Plato pauperes legibus regi non possunt. Siquidem necessitas
legibus est soluta
Aristoteles musicam ad otium animi, mentisque quietem, in omni vitae
statu plurimum conferre ideoque necessariam esse aperte affirmat
Virgilius Non vox sed votum, non cordula, musica sed cor
Non clamans sed amans cantat in aure Dei

DE VENERE.

De meritricis
Venus Castitas Ipsa Venus poterat lento succurrere morbo
Ne se pollueret maluit ipse mori

Amicus poeta
Vos quoque abesse procul iubeo discedat ab aris
Cui tulit hesterna gaudia nocte Venus

Amor
Non amant qui non amantur vult amari quisquam;
Signum mutui est amoris summum; velle et nolle idem amet
Tam malum est amare cunctos, nullum amare quam malum est
Vivit ignis, ipsum multus obtegat licet aris
Aequalitate gaudet excellens amor

Dulcis amica placet, placet uxor et oscula casta
Coniugis, et multa prole beata domus

In Scriptio Lutheri
Pestis eram vivens moriens ero mors tua Papa
Qui impugnas veri caelica Regna Dei

In Scriptio Melanctonis
Vespera iam venit nobiscum Christe maneto
Extingui lucem ne patiare tuam.

Male verum examinat omnis corruptus Iudex
Iudicium nihil est Emptum, nisi publica merces
Atque eques in causa, qui sedet, empta probat.

ms. Slav. Fol. 9

1

Qui mores hominum multorum vidit, et Urbes

Lingua mali pars pessima servi est

JOCOSERIA

ALBO

Poważne Ludzi Mądrych Pisma y Powieści

z Rożnych Authorow s pracą, spilnością, s niemnieyszym y Sumptem zebrane, y przepisane w Roku Pańskim 1630.

S K X S W W L S C G P.

Wladislaus IV Rex Poloniae die 7 Febru. anno 1633 Coronatus.

Noscitur ex sociis qui non cognoscitur ex se

Lingua currit ubi dens dolet

Sic Fortuna regas, semper civilia bella

At victor victo non superesse velit

sat verba est tolem!

MARTIALIS

Si vitare velis acerba quaedam
Et tristes animi, cavere morsus
Nulli te facias nimis sodalem
gaudebis minus et minus dolebis

Salata

Sator salverba est tolem

Auta

Adulantur
Venientes
Lamentantur
Abeuntes

Qui Vult inquit vitam diligere, et dies vivere bonos Coerceat linguam suam à malo, et labia eius non loquantur dolum

ZOILUS

NIECH TEI PROSZE NIECZITA KSIEGI

Ex Bibliotheca Regia Berolinensi

Fausta sydera, optimum solum, perennem salubritatem, amico ore implorat obsequentissimus Adnoto. Spectore tui amans ut sui

2

Augustus Imperator, Qui cum Exteraneum quendam sibi obviam factum, qui faciem ipsius plane referebat interrogasset, num mater eius unquam Romæ fuisset, iocando volens significare potuisse ipsum patris sui filium esse: Exteraneus ille, non minus audacter quam apposite respondit, Mater mea quidem nunquam, sed pater meus inquit, sæpe hic fuit, secundum illud, Qui dicit quæ vult, oportere audire quæ non vult

Helenæ Exemplum, Quæ Casta fuit, donec maritus ea sola fuit contentus, postea vero ob mariti culpam, aliorum se prædæ dedisse fertur, Cordatus Maritus facile considerauit; nihil esse quod uxorem magis inficiat, et exasperet, quam inhonesta mariti vita; non servanti fidem Marito fidem quoque ab uxore servandam non esse; secundum illud Qui quod debet non facit, quod expectat non capit

Dictum A Sapientia est, Ædes, et divitias à patre et matre relinqui, ad sapientem uxorem a domino Deo promoveri, Olympiæ Matris Magni illius Alexandri sententia, aureis literis digna est, mulieres nimirum cum auribus prius quam oculis esse despondendas, videlicet de origine de vita de moribus illarum. &c

Domitianus Imperator Qui volupe sibi ducens muscas Bastulæ acumine transfigere, in aliquo tamen se exercebat, et volebat potius muscas solitudine sua perire, quam committere, ut ingenium suum in otio interiret

Diogenis Dictum qui interrogatus à quodam, Quinam omnium essent nobilissimi, Rx. Contemptores divitiarum, gloriæ, voluptatum, vitæ; Item Contrariorum victores, hoc est paupertatis, ignominiæ, laboris mortis

Ejusdem. Divites absque literis, aut potius corpora absque anima, a Diogene Oves aurea lana vestitæ dicuntur, dum enim ingentes liberis facultates procreantur, sæpenumero ruina ipsorum procuratur, quoniam abundantia a labore abstrahit, et ad paupertatem redigit, divitias ad stoliditatem conducere. &c.

Plautus Eum felicem esse dixit, qui nec adulatur aliis nec alios sibi adulari sustinet, qui non decipit, et non decipitur, qui nec facit malum, nec patitur.

OVIDIUS

Dum licet, et veros etiam, nunc editis annos
Discite, eunt anni more fluentis aquae
Nec quae praeteriit, cursu revocabitur unda
Nec quae praeteriit, hora redire potest.
Utendum est aetate, cito pede labitur aetas
Nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit.

Dictum cuiusdam. Homines quanto ditiores et potentiores sunt, tanto magis expendent secum, divitias sudore adquiri, timore conservari, et dolore perdi, et qui his confidat pessum ire.

Dictum. Habet et vis veneni remedium suum, quod haustum, quamvis in ultimo viscerum sese dominetur, salutaris tamen poculi unda perquiritur. Linguae vero insanabilis plaga est, quae vis leviter percutiat, alta tamen semper movet pectoris dolore suspitia.

Et semel emissum volat irrevocabile verbum
Sub clavi linguam disce tenere tuam.

Dictum In convivio quodam, bono temporis spatio silentium occupavit, ut dicendi occasio praebita fuerat VESPASIANO, Existimabam inquit me ad societatem quandam, aut conversationem accessisse sed ut video, in solitudine me nunc esse intelligo

Dictum. In cassum laborat, quisquis discordiae ignem, semel infratrum cordibus accensum conatur extinguere, ut enim ingens amor est, inde ingens quoque emergat indignatio.

Licurgus Interrogatus, quid fieret, quod in dotatam mulierem duci vellet, sapienter respondit, Ne qua aut ob paupertatem innupta sperneretur, aut ob divitias ambiretur, mediam viam sequi, nec pauperem eligendo, nec divitem,

Pauper enim plerumque necessitatem mariti aedibus inducit dives ruinam; ac sicuti ter infelix appellatus est is, qui dotatam sibi foeminam desponsavit, ita communiter dici solet. Quod ubi dos intrat, inde libertas exeat.

Legislator quidam dixit. Infames eos pronuncians, qui ad secundas nuptias accessisset, tanquam domesticarum discordiarum auctores.

Mitridatis uxor, amore erga maritum accensa, tonsis capillis, et equo conscenso, atque instar viri armis sumptis, in omnibus eum periculis comitabatur perpetuo, quae sane fides et tolerantia, Mitridati in omnibus adversitatibus, maximo solatio aliis vero exemplo fuit, Nihil enim tam grave et arduum esse, quod duo illa mariti et uxoris corda invicem concatenata non sufferant.

Exemplum Mulierum. Quae secundo se iungunt matrimonio, quod sperent se aut a malo ad bonum, aut a bono ad melius transituras.

Exemplum Mulier morti similis dicitur, ideo quod fugientem sequitur, et sequentem atque vocantem fugit, Mulieres enim honesta insequentes fugiunt, fugiunt et in honesta, licet sui copiam viris faciant, nulla tamen fuit tam impudens, quae non turpe duxerit, alios sectari, et quae prius rogari noluerit.

Alexandri Dictum, Tiberij noli in hoc obscurandare Iuvenili aetati tuae, nec adeo propterea indignari, quod sint qui de nobis male loquantur; satis enim est nos in eo statu esse, ut nemo nobis possit male facere.

Nicesias Adulator cum vidisset muscas, modo manus modo frontem ALEXANDRI pungere, O quantum inquit aliis feliciores sunt muscae illae, quibus gratia facta est, REGIJ tui sanguinis gustandi.

EBRIETAS et VENUS ovidius

Nec Veneris nec tu Vini tenearis amore,
Uno namque modo, vina venusque nocent.
Et Venus enervat vires, sic copia Bachi,
Attenuant gressus debilitatque pedes.
Multos caecus amor cogit secreta fateri
Arcanum demens detegit ebrietas.

EXEMPLUM. Nec etiam obliviscendum est illud Philippi Macedoniae Regis factum, qui vix dum nato Alexandro Aristotelem illico literis compellavit, quibus animo conceptam exprimebat laetitiam, non tam quod filius sibi natus esset, quam quod natus esset eo tempore, quo et doctrina et disciplina eius posset commendare, non tantum vero literas docere, sed et bene vivendi rationem tradere, quae duo bona, maiora sunt, quam unquam desiderari queat, preceptores vero non tantum contemnendi, sed et maiori, quam proprij parentes honore erant prosequendi, bonos magistros quovis honore dignos esse.

IOCUS

O Pificem quendam, sapientem delusisse, quod elemosinam peteret, cum fuisset septem artium magister. inquit opifex, ego te sum longe doctior, quandoquidem una sola arte, me, uxorem, liberos alo, tu vero nec cum septem quidem artibus unum te sustentare posse.

Perfecta nobilitas tribus modis dici ~~potest~~ solet Primo ratione sanguinis, ut vulgus intelligit, secundo ratione virtutis ut Philosophus accipit, deinde ratione sanguinis et virtutis simul.

PHALARIDIS de Nobilitate iudicium, solam nobilitatem esse ex virtute, reliqua omnia fortuita.

ABUSUS MUNDI

Sapiens absque opere, Senex absque religione, Iuvenis absque obedientia, Dives absque Elemosina, Foemina absque honestate, Herus absque virtute, Christianus contentiosus, Pauper superbus, Rex iniquus, Pater negliens in educandis filijs

IOCUS. Tria male tractari dicuntur in mundo, Aves in manu puerorum [redacted], Iuvencula in manu senum, Et vinum in manu germanorum, qui illud non bibunt, sed ligurriunt.

VINUM

Tribus modis diiudicatur. Colore, odore, Sapore, non igitur recte bibit, qui tres illas qualitates, iuxta tres corporis sensus, non distribuit, Primum oculis colorem

naso odorem, denique ori saporem conferens.

Exemplum Bonum. Vir quidam bonus et sanctus interrogatus, an licitum esset horum temporum, Sacerdotibus, in Sacrificij celebratione, ligneo uti calice, sicuti veteribus usu venisset nihil aliud respondit, quam quod olim aurei Sacerdotes sacrificium ligneo poculo peregerint, hodie autem lignei Sacerdotes aureo poculo id perficiant.

VINI EFFECTUS, Primum poculum necessitatis, alterum sanitatis, tertium voluptatis, quartum tentationis, quintum insaniae, alter quidam dicit, primum laetitiae, alterum ebrietatis tertium doloris, si fuit qui eam restinxerit, fuit itaque qui eam amplavit. Unum Primum poculum sitis esse dixit alterum voluptatis, tertium tentationis, quartum ebrietatis, quintum cholerae, sextum litis, septimum furoris, octavum somnij et nonum infirmitatis, ergo stultitia poculum bibunt.

IOCUS Utrum coenandi tempus esset, pauper quidam interrogatus a domino, Respondit, divitibus inquit coenandi tempus est quando volunt, pauperibus quando possunt et et habent.

PLAT. Utrum vivorum, aut mortuorum plus esset, plus vivus respondit non mortuos, scilicet ~~nos~~ viventes nos esse mortuos, et ipsis nobis, corpus sepulturam esse, quo inuere volunt Plato, tum nos incipere demum vivere cum sumus mortui, tunc vivi nos dicendi, mortui enimque et mortui vitti.

EXEMPLUM

Viduam Romanam factitasse legimus quae cum de secundis nuptijs solicitaretur, respondit. (Servium suum id enim mariti ipsius nomen erat) sibi adhuc vivere, quam vis alijs esset mortuus.

VESPASIANUS. Vanam esse laudem eam quae de maioribus nostris decantatur, sic enim Satiricus ille

Sed te censeri laude tuorum
Pontice noluerim, si tu nihil ipse futurae
Laudis agas, miserum est aliorum incumbere famae.

Vanum esse illud nobilitatis nomen, quod ad alios se

refert, et non alnos, nec enim aliorum splendor clarum me
reddere potest, nisi et ipse splendeam, Solus coruscat ille
per se qui splendet &

EXEMPLUM. Tanti æstimatur vitiosi hominis scientia, quan
ti [struck] vinum bonum in cariolo dolio, Admonitus igitur sit
sapiens, ut inprimis à vitijs abstineat, et non minus ipso fa
cto, animi candorem, quam doctrinæ soliditatem lingua de
monstret &

DICTUM

Tu quidem excepto regno nihil me es melior, ad ille respondit
si te melior non forem, non utique rex essem. &

SOPHISTA: Tu in copia pecuniarum constitutus, inopiam
deploras, ego vero et pecunias, et bene nanatos despicio,
quam ut paupertate summa fruitus &

CICERO Tam malum est amare cunctos, nullum amare quam
malum est &

Tria hominum genera, mundo exosa esse, Pauperem su
perbum, Divitem mendacem, et senem fatuum, turpe
senex miles turpe senilis amor &

Si primas intueri velimus origines, nullum fere Regem
futurum, qui a servo ortum non habeat, nec servum quin
a Rege provenat &

SENECTUTEM non ob annorum multitudinem ve
nerabilem existere, verum ob virtutum merita, et mo
rum probitatem, ac si diceret, licet parum, aut nihil
honoris meretur senex ignorans, et virtutis egens &

Senectus honorem meretur non annis sed moribus &

Senes Non prudentia tantum et Iudicio Iuvenes an
tecedunt, sed etiam fide, propterea à Sapientibus
dictum erat FIDE CANA, quod eam senes maturio
ri consideratione promittant, et maiori firmitudine
servent, secundum illud proverbium Bovem lassum
pedem terra fortius infigere &

Sapiens quidam ob tres virtutes insignes commendatus

Quod nunquam mentitus, nunquam male de quopiam locutus
et nunquam nisi ratione exigente fuerit locutus &

Sapiens quidam interrogatus, cur duas quidem aures unicam
vero linguam natura nobis elargita esset, respondit inquit
quia plura sunt quæ audiuntur, quam quæ dicuntur &

SAPIENTES. Probique Iudicij homines, à malis amari non
curant, imo [struck] sciunt, si ab improbis laudentur, argu
mento esse, se a bonis odio haberi &

REGIUM Vere convivium est ubi odium exuitur et
induitur benevolentia, ac cibi temperanter gustari di
scuntur, et lingua exerceri absque vanitate. Iocus absque
[struck] lascivia, concordia absque strepitu, doctrina absque
vana gloria, urbanitas absque macula, nec ad aliam ten
dit finem, ut vino charitatis exemplo detegatur mo
destia, et candor animorum generosorum, ac virtuti
deditorum. &

REGIS GALLIÆ. Exemplum. Humanitatis, Qui cum in via
a publica meretrice salutaretur, capitis detectione, humi
liter vicissim eam salutavit, postea cum eidem narra
retur, quod contra majestatem et honorem Regium, tantâ
reverentiam mulieri malæ vitæ exhibuisset, Respon
dit, malle se impudicam salutando, quam pudicam
et honestam in salutatam relinquendo falli &

PHILOSOPHI dictum, Qui cum in mensa assidentem
sibi habebat quempiam qui nihil loquebatur, si fatuus es,
dixit, sapienter facis tacendo, si sapiens es stulte facis
quod taceas &

Quatuor ambigua incerta Primum Aquilæ per aera volatus,
Secundo Navis per maria, Serpentis per saxa, quasi incer
tissimam adiungit, Iuvenis vitam, in tenera ætate peragi
solitam &

Exemplum

Nos à fæminis in mundum prodigisse, ut a fæminis denuo
destruamur, hac de causa Miser quidam gallico morbo infe
ctus, cum iam animam ageret, dicebat, Fæmina me dedit

Fœmina me perdidit, et vero duobus perdunt modis si fidem habemus ijs quæ nobis Poeta scripta reliquit

Exugit peras, exugit hesbia corda

stultis: qui duplici moriatur sanguine amorem

IMPERATORI cuidam dictum est, quod contra gramaticæ regulas fuisset locutus, sic respondit, si imperator supra leges est, utique esse et supra gramaticam

DIOGenes interrogatus cur in foro comederet, qui inquit, in foro esurio

CÆSAR interrogatus cur tristior appareret hodie, dixit, nullus à me quidquam accepit, neque minimum piaculum quidem afferre potui CHristo pro peccatis meis

SENECA Illorum brevissima et sollicitissima ætas est, qui præteritarum obliviscuntur, præsentia negligunt de futuro timent. Proverbium

Deformis vultus, malorum etiam morum præbet indiciũ, raroque evenit, ut pulchra anima, deforme corpus inhabitet ac scilicet, sunt non nullæ, quæ deformitate sua ex speculo intellecta; naturæ suæ defectum virtutibus compensant

Dictum cuiusdam Amici ad Convivas, si homines discreti estis id quod vobis appono sufficiet, sin minus pinnium etiam id vobis debet videri

Catonis Dictum quod ROMANIS solebat dicere. Nos omnibus totius orbis hominibus imperamus sed uxores nostræ imperant nobis

Cyrus cum iam morti proximus esset, filios minus obtemperantes exhortatur, ut non tantum mutuo se ament, verum etiam invicem honorent

NOTA Credo equidem admodum eos infelices esse maritos quibus non tantum vigilantibus, sed et dormientibus deformis uxor est ad latus, nec scio utrum sit magis infortunium pauperem habere aut deformem; illud tunc scies, cum hoc noveris, utrum sit ~~miserius~~ malè cœnare, nam male dormire, paupertatis malum incurabile, ad deformitatis vitium remedio aliquo sublevari potest, secundum illud

Si tibi deformis coniunx si serva venusta.

Utaris serva; sat enim, illam coniugem habere

ADMONITIO cuiusdam, Vita inquiebat privatum te hominem fuisse. atque nunc præceteris ad Romanæ Reip. Gubernacula adscitum, non ut superbires, sed te hominem cogitares, varijs perinde, ac subditi fragilitatibus obnoxium

ALEXANDRI admonitio Atheniensibus Cavete ne dum cœlum intuemini terram perdatis

EXEMPLUM Amor honestus animi pulchritudine incensus dici potest, quod bonorum laudabilium effectuum causa sit, Hic enim homines reddit affabiles, discretos, promptos, laboriosos, pacientes, magnanimos, rusticitate exuit, familiariter ad societatem reducit, in convivijs in festis, in solemnitatibus, in spectaculis dux et præses est, qui mansuetudinem porrigit, feritatem ablegat, benevolentiam exhibet, odium fugat, propitius est, beneficus, gratus, boni studiosus, mali contemptor, In labore, timore, desiderio, sermone optimus gubernator denique humanæ vitæ perfectissimũ ornamentũ

AVGVSTVS CÆSAR Qui testamento diserte adiecit indicem rerum a se gestarum, quem in ÆNEIS Columnis voluit incidi, quæ ante Mausoleum statuerunt, at quot preterea recenseri poterant, qui virtute historiarum; aut statuarum, aut tabularum aut variarum picturarum, aut ædificiorum, aut aliarum rerum, gloriam istam procurando emendicarunt

ADRIANVS IMPERATOR dici solebat, Principatum exercendum esse tanquam rem populi; non vero ut privatam. Aureum enim seculum nihil profecto magis efficere potest, quam Principis bonitas, et clementia verga subditos

DE ALEXANDRO DICTVM Alexander mundo magnus est, at alexandro mundus parvus est, Pauper necessario immo miser appellari debebat Alexander, quoniam nihil amplius est illi, cui non satis est id quod habet quam illi qui plane nihil habet

AGATHOCLIS ExemPlum Memorabile qui cum patre

figulo prius esset, semper à vasis luto compositis cibum sum-
sit, ut memoriale illud vilitatis paternæ præ oculis habens, pro-
priâ sua, magestate et amplitudine non insolesceret

AUGUSTI Dictum. Ego Romam latericiam inueni et marmo-
ream relinquo.

INTEROGATIO An genere nobilis à maioribus, et sua ipsiq natura
degenerans, ac vitiose viuens nobilis iure appellari possit R.
Improbo nobilitatem tantum prodesse, quantu cæco speculum

EXEMPLUM. ALCIBIADEM imitari cui laudi datû fuit
quod cum ingenij dexteritate, vitæ contrarietati; et moribus
aliarum regionum se potuerit accommodare.

EXEMPLUM Adulator Scorpio est, qui palpando incedit
sed cauda ferit, Illum amicum in obsequio, hostem in animo
comptum in verbo, turpem in facto lætum ad prospera, fra-
gilem ad aduersa inflatum ad obsequia, anxium ad oppro-
bria. Immoderatum ad gaudia, facilem ad humana; diffi-
cilem vero esse ad honesta

ARISTOTELES Exemplum illorum laudans, qui virtute
sua adepti sunt id quod vi nunquam, aut perquam diffi-
cilime. ipsis adimi potuit

AUGUSTUS IMPERATOR non permitebat, ne laudando
vituperetur, nisi alaudatis se laudari

OVIDIUS Appellata est à viro virtus, viri autem
maxime propria est fortitudo, cuius munera maxima
sunt duo, videlicet Mortis dolorisq contemptus

ÆNEAS Parentem suum Anchisen humeris impositû
per medias flammas ex TROIA incensa asportauit

ANTIQUI. Naturam, legis loco habebant, non falsis
aliorum persuasionibus, sed propriæ conscientiæ crede-
bant vitamq agebant simplicem, constantem, et inna-
centem? nondum acuissent illæ, linguam in detractio-
nem proximi, et nec ingenium intendissent ad perse-
cutiones, nec vitiorum peste mores contaminassent.

SENATORIS ROMANI verba, Intantum inquit hodie ex-
creauit hominum malitia ut nullius honori parcatur, sive ille
Princeps sit, sive priuatus, quinimo in sinistram partem omnia
quam bene etiam gesta fuerint, accipiantur, ita ut si deuo-
tioni et charitatis exemplo, et exercitio te dare velis Hypo-
crita [illegible] nomen sustineas, si affabilis sis
et humanus, sunt qui te adulatorem appellent

NORMA Rectissima Amicitiæ est, lingua esse simplicem,
animo simpliciorem, vita et moribus simplicissimum.

Pytano iednego mondrego, długoli panstwo Rzymskie trwac
miało, odpowiedział, quam diu in eo regnatura esset Justitia.

Tribunał w Rzeczypo: Naszej iest Judicium Religiosissimum
morum magister, grauissimus honestatis author æquitatis Arbiter,
Justitiæ præses perpetuus, et tanquam dominator virtutis,
cum tranquillitate Judicat; et cum magna reuerentia disponit
est ministerium æquitatis communis, Ex omnibus Pallatinati-
bus, Terris, et Districtibus sanctissimû Justitiæ templum
et Magnorum numinum tabernaculum, tanquam Excelsa Tur-
ris ad conseruandam Regni Juris politiam, et tanquam Ru-
pes Diuinitus formata, ad fluctus malitiæ discutiendos
et ad turbidas flagitiorum procellas dissipandas, tan-
quam columnam et firmamentum Rejp: Fulcimentû Pa-
triæ, stabilimentû securitatis, Arcillum publicæ libertatis,
Bonum quietis, domicilium virtutum Amplissimum; et splendi-
dissimum totius Reipublicæ Luminare.

NAPisał Jeden Parlamentu Francuskiego Tribunału
sta y przypodki na dowod tego prawa Lacedemonczykow, ktorzy
to mieli obwarowano, NE bona apud ipsos sententia; nisi
ab optimo diceretur viro; ne contagione turpissimi autho-
ris scitum populi sordesceret.

Parlament Jeden nazwał, Aram Justitiæ, mozego nazwać Olta-
rzem sprawiedliwosci poswięconym, na ktorym ustawiczna Bogu
offiara; niewinnosci obrona Cnotliwym zacnemu nagroda; złosci
karanie, Cnocie pochwała bywa oddawana.

PARLAMENT nie inszego nie iest Jedno Juris et aequitatis perfectissima officina; On iest sam suavissimum Juris rigoris temperamentum; On iest scientia Juris dicasterium. On Legum et Juris aequissimus interpres; On iest sam Religiosissimum Judicium et exemplar Justitiae; REORUM venerabile dignissimum, et tanquam alicuius certaminis locus spectatissimus

Pytano iednego Mendrca, dlugo by rozne trwac mogly krulestwa, odpowiedział, quam diu in illis regnatura esset Justitia

Malo verum examinat omnis corruptus Judex
Judicium emptum nihil est aliud nisi publica merces
Atque eques in causa, qui sedet empta probat

Premi potest quandoque Justitia, et innocentia, sed nunquam opprimi, loco Justitiae crudelitas, loco patrocinij proditio, loco auxilij oppressio

Ktory Monarcha bes sprawiedliwosci zyie nihil prorsus vixisse videtur

Jurista mondry jeden: Rozmaicie Tribunał nazywał to iest Judicium compositum, albo Areopagum nazwał Parlament, Supremum Justitiae dicasterium, Basis sprawiedliwosci, ten tainy Hesperus, na ktorym iest Justitia dextra Excelsi?

Dignitas Regia per in Justitiae culpam profanatur.

Securus moritur qui scit se morte renasci
Non ea mors dici, sed noua vita potest

Nascitur in uiuis liuor, post fata quiescit
Tunc suus ex merito, quemque tuetur honor

Ingenium Magni liuor detractat honori
Quisquis es, ex illo Zoile nomen habes.

Ex caeca noctis caligine in nouam lucem produxit, Os sublime dedit caelumque uidere Jussit.

8

Nagrobek Mahometow

Arsarak imagor izdeim arszak, aszan am.

Ipsa ars apud animam.

Duma piuske

Załosna Expedicia Pruska in Anno Dni 1627

(opkiz ...)

Wieczna sromota a nie nagrodzona.
Obfita ziemia Pruska spustoszona.
Gustaw z Szwedami narod barzo sprosny
W Malborku leząc czeka przyszłey wiosny
Z nowu wynidzie do okopu swego.
Bedzie przeszydzał z narodu Polskiego.
Krol na to patrząc krotko mu sie frasuie
A Gustawowi umyslnie folguie
A rad to widzi gdy hornety Szwedzkie
Z nich przeszydzaią co kiedy Tureckie
Woysko mocą y szablą go nie ięli,
Igranie polskiey za Dunay płynęły
A nie pomnisz Szwedzie gdy Chodkiewicz smiały
Trzema Tysięcy zbił a lud nie mały
Ktorego legło Trzynascie Tysięcy
Bozes sie pozal zeme było więcey.
Gdy cię herbował szablą Polak miły
Hardy Suderman doznał Polskiey siły
Nie zlecz go wprawdzie tam hieresz owano.
A szgo do Dan z kobiercem nie siono.
Teraz nie stetysz cne Polskie Rycerstwo.
Dla swoich zabyji zmarane ma mestwo.
Ma serca dosic y Bog przy nim stoi
Ale ze bronią bic sie Szwe da boi.

ze
gromity
zatonęły
podlo lyter
ziemia ...
go
wyk-
w kob...
związ-
krytych

Jako więc groblą wody tamowane
Wypasc nie mogą tak zahamowane
– a wy- Cne Polskie woysko prętkie do poskoku
Pańską – y Zawolą Pan stoi, stac musiało w kroku
Kto temu winien by chciano powiedziec
Tobie Oyczyzno o tym trzeba wiedziec.
Boć Lecz na wolnosci twoie następuią
J tobie zgubę przynieść obiecuią
wrożył Będzia rządzić iednych Monarchya.
wiedził Do tego pędzi drugich ambicya.
J A lud krzyżacki pomaga do tego.
J A dałby pokoy byłby co dobrego.
zmysłny Coż ci wżdy potym miły zakonniku
Masz zaki w szkole siedzie przy nim biku
twoie rządy Kie twoy to urząd w Senatorskim kole.
Twoia powinnosc machac rozgą w szkole.
Bez ciebie sie Seym żaden nie odprawi
cię kto chce urzędu niech się przeden stawi
Bez ciebie żaden Biskupem nie będzie
J biedny Burmistrz stołka nie zasiędzie.
przy Pełno cię w woysku pełno y na dworze.
Poczniesz prętko chorego w komorze
– wasz Obrok duchowny gdy rozdaiesz szczodrze
Zdarz ty sam B. a tylko Day tylko Boże aby było dobrze.
wszych Juz ci swiat zgłupiał dla twoiey mądrosci
O kosci cnoty, o małe szczyrosci.
Skrupuły wielkie a summienie małe
A zatym idą sp. n. m. Zacżym spowiedzi czynimy niemałe.
Stanie slacheckie uczen u was mały
w cenie – mały Dla swych wolnosci iest barzo zbolały
A ich w b. was b.

krole z Monarchy lekce poważacie
Jednego wszytkim na karki wsadzacie
Postrzegł zdrad waszych wenet bystrooki
Że wam wychodzic kazał bez odwłoki
Wolał zachowac Państwo swoie całe
Kiż nabożenstwo twoie barzo małe. wasze
J ty się ze snu, Cna Polsko dla Boga.
Porwi; boć na cię następuie trwoga.
Jesli zawczasu nie poradzisz sobie
Twoie wolnosci prętko będą w grobie.
Ty sam moy Panie z nieba wysokiego sam
Racz sam dopomoc tego luda złego.
Lub ich wypędzim lub będą zamknieni
Gdzie Bog nie pomoze wybawią sie oni. L. Ty nie dopuscisz wybawią się sami
SEN.
Pokiś o nocna iestes tak mocna,
kiedy się wespniesz asz kosrulę przepchniesz
Nierządne dotykanie z grzechem zawsze przyidzie —
Rządnie trzeba popychac o duszę gra idzie. L.
Na Muchy.

Była we Gdansku mucha chroma
J nie chciała siedziec doma.
Obrzydło iey czarne piwo.
Ma chleb rogi iako żywo.
Słychywała to od Flisa
Gdy wychwalał z Warki cisa.
Piwo mowił Flis Wareckie
Rad przenosił nad Niemieckie
Wziąwszy y tłomoczek na Barki
Węder mucha aż do Warki
A gdy w Warszawie na brzegu
Czeka przewozu y noclegu.

A kiedy nadeydzie blisko
Slepe Warszawskie muszysko.
Jako skoro ią przywita
O oko ią niemka spyta
A mowię Siestrzyczko miła
Przy kuflum oka pozbyła
Wpadłam niezarom do piwa
Zaledwiem została żywa.
Bo cale mię w kuflu zoczyli
Zaraz do nożow skoczyli
Jeden pchnął sztychem głęboko.
Aże mi wyraził oko.
Powiedz mi miła Niemkini
A ciebie co chromą czyni.
Wziąwszy się pod boki Gdanska
Odpowiedziała iey z Pańska
Mnie nie nowina w tey mierze
Być poszyię w Tafelbierze.
Ale trudno iako żywie
Poznać muchę w czarnym piwie
Małom raz w szaku nie była.
Anusam w gębę trąciła.
W prawdzie żenie ktoś ale mnie
Wylał z furyą na ziemię
Day był wypił z tego ducha
Zbyłam nogi biedna mucha.
Ale przecie lepiey doma
Chociem tam została chroma.
Dopieroż by mię okpili
Gdyby mię tu oslepili
A powiem ci zgoła prosciej
Coż bym tu radała gosciej
Tłusto niemcy tuczą brzuchy. Przeto dobrzey na muchy. B.

Zysk o Błudnei Miłosci

Gdziem mniemał że zysk zadzierza mieć miała
Tam wiary szczuplość z miłością doznała.
Nie dziw bowiem ten co nadzieią żyie
Sam sobie wieniec w odmienności wiie.
Serce stateczne ktore miłowało
Na koniec zdrady za szczyrość doznało
Zgoła ten ktory serdecznie miłuie
Sam sobie pęta z utrapienia kuie
Ach dopierom się dowiedział że wiary
Ten ktorey niema nie może dać w dary
A ia ufaiąc zdradliwey pięknosci
Samem się przedał w więzienie załości
O serce głupie coż się uwieść dało.
Pięknosci, w ktorey iest zdrady nie mało.
Znasz że iusz teraz to coć miłość dała.
A proś by się kiedy wżdy zlutowała.
Jesli nie zechce pokazać litosci
Mow narzekaiąc o sroga miłosci
Wdzięcznie zawabiasz na służbę swą. Ale
Srogo odprawiasz tych coć służą stale.
Bodayże żaden nie hołdował tobie
Fortel niesczyrze postępować sobie
kto chce u ciebie wskazać wrażem tego
Kie zażył nie znam dnia lubego. E.

Chytrosc.

Trudno poznać chytrego gdy słowka cukruie
Pochlebstwa tesz przymiesza a zdradę gotuię
Niemasz większey chytrosci iako panny maią
I szyderstwa tesz stroią kiedy błazna znaią.

Bo nie rady

Bo nie rady z takiemi one sprawy maią
Kto nie umie dogodzic o to się gniewaią,
Mowiąc nie będziesz na mnie iusz więcey szkodowac.
Ieslic nie stoi za twe to się możesz schowac &c.

Białogłowska Offerta.

Łgac, kląc nie nie taic w mowie.
To naydroższy kleynot białeyglowie.
Gdy podla siebie wczora swa siedziała.
Com sobie myslił kiedybys wiedziała.
Musiałabys rzec żem godzien pochwały
Za to żem szczery y w miłosci stały.
Bo ia się przyznam chociay nie proszony
Co mam na sercu bez wszelkiey ochrony
Słuchayże prosze a wierz mowiey mowie
Iesli nie ufasz samoć szczyrze (serce) powie
Wczora patrząc na twoie oczęta.
Widziały mi sie szczyrozłote pęta.
Ktore krepuią serca miłuiące.
Wywodząc z ocza tesz zdrowie gorące
Więc kiedym widział twe wargi rumiane
A przy nich zaraz iagody rozane.
Tak się moiemu wtenczas sercu zdało.
Że z dyamentu Łancuchy widziało
Potym gdym słyszałł żes co przemowiła.
Ile słow tyles ran we mnie czyniła.
Piękne zas ciało od Boga stworzone
Wszytkie członeczki pięknie ulepione
Lecz nie mniey dusza ktora tym kieruie
Co oko ludzkie szczyrze więc miłuie.
Dusza w tym ciele, takze tesz y ciebie
ktory nie kocha ten Aniołow w niebie

Kochać nie będzie boc to wyznam zgoła
Pięknoscią poszłas barziey nad Anioła
Życzę Aniołku moy życzę szczęsliwie
Tego serce me winszuie prawdziwie
Żaden smutek nie był w twoim domu
Radząc ia cos, ale nie powiem nikomu
Co to takiego samey powiem tobie.
Gdy zas pospołu zasiędziemy sobie
Teraz ma Pani uważay me Chęci
A mnie wzaiemnie miec w swoiey pamięci.
Nie smiem rzec bys mie kochała samego.
Bom ieszcze sobie nie zasłużył tego.
Ale ieslim iest godzien Łaski twoiey
Niechciey pogardzac tey szczyrosci moiey
A ia proszę was, niech mam tę nagrodę
Bym w twoim sercu miał zawsze gospodę.
Ieslic się potym przysłużę przystoynie
Ufam iże wasz mosci nagrodzę to hoynie.

Załład o Zielone &c.

Iusz May zielony K--- nadchodzi.
Na pierw wsi stąpic bez maia nie godzi.
Stary to zwyczay y nie ma przygany.
Od naszych matek przez ręce podany
Podzmysz o załład ia bez zielonego.
Iesli cię zdybię liscia Maiowego.
Pozwolisz że cię w gębusię całuię.
ktorą przed czasem iusz sobie smakuię.
Przegramli ia tesz obierz teraz sobie
Cobym wza winę miał przypadac tobie
Kiełlem a orzey tesz się podobało.
Iowszem mowi zdarzyc się to miało

Gdy załład.

Gdy zakład wygrasz acz zawaruy Boze.
Podno cię podkać co lepszego może.
Jesli więc szczęscie mnie postaruy moie
Day co chcesz puszczam na baczenie twoie.
Pewnie ia wygram vcieszna dziewczyno.
Wygram nie boysię pomoz Erycyno.
Zdybię cię rano ieszcze będziesz spała.
A o zielonym nie będziesz pomniała.
I bez zawodu tam zaraz wielkiego.
Chcę się dopytać zakładu swoiego

Wygrane Zielone.

Rozane zmorza okazuie włosy
Jutrzenka rano wesołymi głosy
Dzień Słowiczkowie w Gęstwinie witaią
Tym się pod strzechas wroble ozywaią.
Szła czeladz budzic pilna Gospodyni.
kazdy powinnosc chętnie swoię czyni
Samey K.... młodziuchney dziewczynie
Wolno się wyspać na mięhkiey pierzynie
Baska co tego czasu pilnowała.
Zaraz mi hasło do potrzeby dała.
Skocze z ochotą prawda ze swiezego.
Kramas -K.- liscia zielonego.
Zapłynąwszy się za wygrane dała.
I zakładu prozno wymawiac się miała.
Albo nie chciała, ale ludzie rzeczy:
Znac ma wrog (takis ktos) pewny na pieczy
Iusz się wdzięcznie vsmiechnęła.
Iusz koralowey gębki nieumknęła.
Iusz dopasciła na bieluchną szyię
Załozyć ręką iusz piersi nie kryie.
Iazbysmy byli po maluchney chwili
Zupełney z sobą roskoszy zazyli

Bo iusz y ręka warzyła się smiele.
Tam y sam biegac po nadobnym ciele.
Prawie kiedym miał na tak slicznym łonie
Wdzięczną poczynać ofiarę Dyannie
Nieszczęsną nogę do izby wstawiła
Przemierzła baba przecię obaczyła.
Znać nam Baska o iey przyysciu dała.
Ale nam smaczną robotę przerwała.
Bodayzes wiecznie Szpitalu mierziony
Mieszkała wdomu czarney Persepiny
A teraz wsprosney tey twoiey starsci
Niech cię pozrze ogień chciwey Cielesnosci
Bez zadney Folgi iak Japetowego
Syna wpustyniach kaukazu zimnego.
Sęp zywe serce targa rozgniewany.
A on się prozno miecze przykowany.

Baba zawsze diabeł

Vana sine viribus Ira.

Co mnie za sroga wiedzma zczarowała
Jakiem mnie gustem zdradą osypała.
Co za moc twoiey Bogini miłosci.
Ktore mieszz oddać takiey zelzywosci
Co mi twoie dary wydzieraią
I zazywać ich gwałtem mi nie daią.
Nie takci Bog y chłopem czestował.
Bym takim głodem zagrzech pokutował.
Ogniem nie zwykłym srodze vpalony
Mam wręku trunek od ciebie zdarzony.
A wzdy nie mogę sam niewiem dlaczego.
Posilić serca Ach vpragnionego
Głodem zmorzony potrawy gotowe.
Widzę przed sobą szczyrą nektarowę
Jakich y gładki Paris nie zazywał.
kiedy po morzu z Tyndaridą pływał.
Chocież.

Choc iest apetit niewiem co się dzieie
Gdy iesc chcę począc noz mi wręku mgleie
Ktory był tęgi niz przyszło do czego
Teraz się niechce iąc kęsa smacznego.
Ale iak czasto vsrzedł wrękoiesci
Choc się znim rączka tad nadobna piesci.
Nozu takiego przysmaku niegodny
Długosz cię prozno ostrzyc będę głodny
Zlebys tak vczynił v Endymiona.
Lub v słabego od wieku Titona
A mnie dopiero wnaypierwszey potrzebie
Ma potkac taka niewdzięcznosc od ciebie
A mnie ktory mogę porownac zonymi
Zdrowiem y Laty zgościmy Lemnonymi.
Nieszczęsny Trunku dla ciebie kochany
Opuscic mussę bankiet nie tykany
Ze wstydem sobie stopek poliruiąc
I na nikczemnosc swoię vtyskuiąc
Acz by to mnieysza iesli tym od siebie
Nadobna dzieweczko nieustraszy ciebie.
Daszli mi znowu tak smaczney potrawy
Chciałbym poprawic naruszoney sławy

Dobra noc.

Zaraz iusz iadę precz w daleki kray
Otworzywszy drzwi na pokoy a tam zaspiewąy
Spiewąy pięknie obaczywszy iesli ona spi
Iak naychleyszey przyskoczywszy nisko czołem bii
Vprzeyme posługi me pilnie zalecay
Dla niey warty zdrowie swoie iese moy obyczay
O czas. o dzien. o godzina. dawno cię zadam
By zas przyszła ta nowina ze iusz kaskę mam.
Razem Fortuna przyniesie y chęc przyimnie,
I smętne serce pocieszy ktore barzo mdleie.
Na rad przybądz ma piosneczko dobrą noc dawaj
Ona, wdzięczna kochaneczko bywaj &.

Gadka.

Zmała trzy rzeczy od ludzi młodych są naganione.
Rękaw y Trzewik kiedy są przestronne
Ale trzeciey nie powiem bo to nie kmysłowi
Gniewały by sie na mnie barzo białegłowy
Suknia, Trzewik lepszy poki cały.
Zkupneyszy kozdy towar, kiedy nie zlezały.

Cupido Strzelec.

Piękna dzieweczyna. Napadszy na kupidyna.
A on się siły cięciwy. Dociągaiąc na łuk krzywy
Ona mu dopomoc chciała, Wtym się cięciwa zerwała.
Wpiersi do krwie dzieweczątecżko. Obraziła nieboząteczko.
Tam gdy potomek miłosci. Okiem dopadł iey nagosci
Pyta gdzie by ią bolało Ono tak pieszczone ciało.
Krew pokazała całe musię. Tknąc nie dała.
Chłopiączko się rozkwiliło. Co mu zal dzieweczyny było
A tam mu y tey swoy woli. Dopusciła tkac gdzie boli
Lecz iz ieszcze gorzey było, Bo się od ręki iątrzyło.
Vzaliwszy się dzieweczyny Ciarł gębą az do miny
Wlepiwszy wpiersi gębcziwą Wyssał krew z twarzy wstydliwą
ktorey gdy gęba chwytała. W mleko ma się obrociła.
A wtym się za ręce wzięli I znowu się gdzies podzieli
Tamze wszechaiąc sie dwoie. Młodych y pustych oboie.
Strzelał z Łuku Bozek mały. Kasia mu nosiła strzały.
Wtym się iakos narazila. Ze ią strzałka vgodziła.
I tknęła wmiękkie łono, Gdzie miło choc rozdrażniono.
A Venus przypadszy z boku Wyrwała iey strzałkę z kroku.
Gdzie choc ranę zagoiła Przecie bliznę zostawiła.
I tak strony pojednała, Aby przy synu została.
Strzałka iego cos to przynosi, Saydak ktory y dzis nosi.
A co się stało z trefunku, Wieczna przyiazn w besarunku.

Kolęda.

Prosiłbym o kolędę lecz minęły gody
Iedno podobno rzeczesz izem zebrak młody.

XI Pieśń V
Zona 7 2
Zona
Pięknie
Uzuli wszy
palca
os
rany
A swoy
+ Ze się tak w sobie kochali
I kiedy chcieli strzelali

Czego pragnę po tobie zawszeć snadnie oto.
Ey dayze mi proszę cię, ia nie trwam o złoto
Aleś się ty iako koń twardy zasadziła
Vparszy się moią prozbą wzgardziła.
Weź literę czternastą przyłoż więc do rzędu.
Tak wkażęc ocz proszę y wywiodę z błędu.

Pożegnanie albo Odiazd

Bog cię pożegnay ma droga dzieweczyno.
Vciecho moia me serce iedyno.
Oto tak szczęście zawisne zayrzało.
Zes się nam z sobą nacieszyć nie dało.
Ała nie Fortuno kiedybyś wiedziała
Co to iest miłość wierzbyś zmiękczała.
Dopiero y ia co miłosc doznawam.
kiedy się z swoią K. rozstawam.
Naczas rozernąc oko z miłym okiem
Godzina się zda iakby całym rokiem.
Coszgdy rychłemu zwrotowi nadzieie.
Niemasz, wspomniawszy az się cos wlep dzieie.
Co to iest Przebog wybierzm się w drogę
Zdrowem a wszytek iakoby niemogę.
Przepłaciłbych te Apteki z doktory
By mie zleczyła na to nacom iest chory
Alebym zbiegał Aptekarzow wielu.
Nie dopytam się na moy bol o zielu.
Nogi się iusz, iusz precz nagotowały.
A serce prosi by trochę czekały.
Godziny kradnie choc się słonce chyli.
Będziecie mowi iescze dzisia w mili.
A wtym noc zaszła więc iusz iutro rano.
Nocy chce kilka godzin by przydano.
Vmierz kupiło we mnie tę niezgodę.
Dałeś niewolą dayze y swobodę.

Nogom.

Nogom się kędy nie kaz długo bawic.
Serce wiesz czyie przy ney iest zostawic
Wiem ze to wpodziw będzie kto się dowie
Ze serca krzyszek odiachał w krakowie.
Owemu pewnie zdadzą się to dziwy
kto nie zakochał w nikim iako żywy.
Ia niech przynamniey tę zamianę czuię
Ze mi tesz ona serce swe daruie
A gdy tak nasze serca wzaiem chodzą
Wzdy się tesz nogi kiedy z sobą zgodzą
Nie płecz K. o tbiasz dzien biały.
Wsiaday iusz się konie dosyc naczekały.
Bog cię iusz zegnay o lubiony rogu.
Ia precz odieżdzam a ty zostan w Bogu.
Szczęśliwszy liscie zostan się przy Zusi.
Pan twoy rad nierad odiechac iusz musi.

SEN.

Wczora gdyś mi gęby dała. Wmiodześ czegoś przymieszała.
Ze mi się własnie zdało. Iakby rzarę odniesc miało.
Com ia spiąc rozmyslał sobie Takmi się sniło o tobie
Iakbyś cię do kościoła. K. ✝ C. Nakrzest nie siono a pszczoła.
Z niedzwiedziem kmotrami byli. I tam cię zaraz okrali.
Pszczoło tecz kać żądło podała. I do vstes ie schowała.
Niedzwiedz gracżem być się stawił. Kmotrem łapę tesz zostawił.
Cocmamka w łonie włożyła I Pieluszkami okryła.
Przeto kto żądłem tym zraniony. Łapą ma być vleczony
Vstys mi serce zraniła, Ales lekarstwo gdzieś skryła.
Proszę cię day mi tego &. Chceszli mię widziec żywego &c.

Vraz

Wczora gdyś mię obłapiła.
Dałem vrazy przyczynę.
A powiem ci prawdę zgoła.
Mam ia mam korzeń gotowy:
A iż tesz surowe iaie.

Słyszę zes się vraziła.
Niech tesz dam y medicinę.
Fraszkać owe ze Aptek zioła.
Na wszelaki vraz zdrowy.
Vraz leczy y dodaie.

Mam parę kiedybyś chciała. Dziśbyś jeszcze vzdrowiała.
To wszytko przyprawię twoie Tyzrzyś że pochwalisz zdanie moie.

Lekarstwo na kamień y na Zęby.

Godzili się bespiecznie pożartować z tobą.
Powiemci cośmi wczora rozmawiali z sobą
Stękałasmi ia z chłopcem moy Marcinie drogi.
On na zęby a mnie był kamień barzo srogi.
Asz dobry doktor powie z młodych kępa, rzyc.
Częstokroć kłasć pod sępek będzieli zdarzyć.
Pewnie kamień nie będzie; a ty zas na zęby.
Weź Swieże Gówno. chcesz li choć do gęby.
Samą parą bol zginie y tak nas podzielił.
Ża zębym zdrow lecz niewiem iesli msię nie omylił.
Na to pierwsze lekarstwo gdy idzie o zdrowie.
I desperacby z lecza mądrzy Doktorowie.

Propter Curiosos.

+ Trzey naleźli pierścień Złoty.
Nu oni za łeb nu w kłopoty.
Tym imiona chcecie wiedzieć.
Wilkos, Milkos, Całuy mię w rzyc.
Rozsądz sędzia nas Łaskawy.
Sędzia niechcąc bawić sprawy
Dziurę w scienie vkazałł.
Do niey strzelać rzędem kazałł.
ktoby z nich w dziurę vgodził.
Ten z Pierścieniem będzie chodził.
Wilkos podniosł trochę wyży.
Milkos trafił podle dziury.
Trafił sztło mu iak o skarę.
Całuy mię w Rzyc w samą dziurę.

Na ięzyczek.

15

Na Języczek.

Spadł mi ięzyczek chłopcze po dokt[o]ra.
Co owo z nami iadł wieczerzą wczora.
Panie nie spadł ci widzę że sie wznosi
Toć to iest głupi isz doktora prosi.
Panie widzę że na końcu spadany
Boię się żeby iedno nie nadłomany
Milcz a idz rychło więc go wprawię w Łubki
Co są v. Annusi nie daleko dupki.

Na Panny.

Panny y wy więc co się Paniami zowiecie
Nie wszytko iesli com napisał weźmiecie
Wybierzcie co się tylko na was napisało.
Albowięc co się wam zda a mnie będzie zdało.
Zarzecz wielką że się wam y tego dostanie –
– Com był tylko na same nagotował Panie.
Pomarańczą cisnęła Panna Anna na mię
Niewiem gniewali to iest czyli Łaski z namie.
Nie z gniewu boby cisnąc kamieniem wolała.
Nie z łaski boby ią z ręki swoiey dała.
Gniewaszli sie boday się nie długo gniewała.
kochaszli boday do sta lat kochała.

+ e ## Na małego.

Nie gardź mną małym drzewko vrodziwa.
Niewiesz isz wielkie pospolicie bywa.
Przy małym ciele y stałe baczenie
Nie wszytkim dało przyrodzenie.
Zboże ktore w słup roscie ma kłos mały.
Żołądz na wielkim drzewie iest zdrobniały.
Patrz mała myszka iak ma ogon srogi.
Ielen go niema choc ma zdobne rogi.

Łazi na drzewo wiewioreczka mała.
Gdzie w leśie nie może krowa osiągać.
Nie gardź mną małym urodzina drzewko.
Ma czasym daży korzen małe drzewko.
V małych gaydek baczek prosto stoi
A u dud wisi kiedy duda stroi.
Nie gardź mną drzewko urodzina małym.
W co mnie tkniesz iestem sługą twoim stałym.

Na młodego &.

Panny nie powiem ktora domyślcie się sami
Szła do wieczernika na przechadzkę z Pannami.
I pyta słysz Panie: Wielemasz Jeleni
A on na to było ich kopa tey Jeseni.
Starych iest psich obiadow podnoże Trzydzieści
Coś potym kiedy nie masz pożytku z nich za Sześć.
Stary Rycerz Gospodą tylko nogą grzebie.
Młody milczy nieborak strzela dobrze iebie.

APIGIONASI.

Apigionasi w Rzymie na tablicy.
Przeczytał marzar idąc po vlicy.
Apizdą nasi podźmysz tedy y my.
Zasię o cudzym koscie pożywiemy.

Apteka.

Czemu to tę Aptekę krolewską mianuią
Gdzie bracie Marcinie gorzałkę szynkuią
Panie słusznie pierwey krolewska zwana była.
Ale się iusz w kurewską teraz odmieniła

Peticia Jednego Mnicha.

Frater po Peticyey miiał kamienicę.
Vyrzał Panią y dziecie vbranę w kapicę
Westchnął y rzekł czyia to pieszczona dziecina.
Matka przeszła Venerę a syn Cupidina.
Pani zokna musi być że to vsłyszała.
Bo mu prętką a Trefną odpowiedź dostała.
Kłaniay cie się Venerze mili Zakonnicy.
Kat się zdrady spodziewał Cupida w kapicy.

Struś.

Jedna się Pani barzo dziwowała.
Że strusie iaie w kościele widziała.
Coć mi to za Cuda a Ja na podolu.
Widziałem Strusa z parą iaiec w polu.

Panienski Paciersz.

Oycze nasz Panie. Twoie staranie
Jest o każdego Człeka grzesznego.
Ty weyrzyi na mię Day mi moy Panie.
Męża dobrego. Bogoboynego.
Coby robotą Lubą ochotą.
W domu nie błaznił. Robił nie drażnił.
Pilnował swego Niechciał cudzego.
Będziec v mnie miał. By tylo sam chciał.
Łasztem wszytkiego. Dorna więc tego.
Za co ty mnie mis Słowy słodkimi.
Będziesz chwalony Błogosławiony
Amen do konca Wieczny obrońca.
Niechay odniosę Pcocie proszę.
Ze [illegible]oię Wzdychanie swoie

Amen.

Męski Pacierz

Mnie tesz Chudemu. Chłopu Twoiemu.
Day zonkę grzeczną. Mądrze bespieczną
Day y nadobną Dospraw sposobną
Day zmą y chleba. Boć go potrzeba.
Chocia gniewliwą Spornie skrętliwą.
Na co dębowy. Mam plaster gotowy
Okładać boki Wygnać te wskoki.
By dnia kozdego Zbawić od złego.

Miłosć

Nie tuszyłem sobie nigdy więcey zamiłować.
I przeważney Venerze niwczym nie hołdować.
Ale iakom obaczył twą osobę sliczną
Zacząłem y z Wenerą walkę vstawiczną.
ktora mię zwyciężywszy zatym poimała.
A za więźnia wiecznego w Łaskę twą oddała.
A tak proszę nad więźniem twym zażyi litosci.
Day się w sobie zakochać podług życzliwosci
I że nad ięmną swoim vżyi litowania.
Nie odwłocz (ktorym stopniał iako smieg) ratowania
Weyźrzy na me frasunki a potraf w to proszę
Nic męczenstwa tak długo w sercu mie odniosę
Czemu tak długo męczysz mnie namilsza moia
Czemu przeciw mnieś sroga, iest barzo myśl twoia.
Sliczna nadobna Pani y wdzięczna w taneczku.
W całowaniu dziwnie smaczna, cosz na łozeczku.
Chcesz zażyć spolney miłosci doznasz mię chętnego.
Dogodzęć podług woley spodobania twego.
Nie będzieć żal gdy doswiadczysz owszem podziękuiesz
Za dobre zachowanie chusteczką daruiesz.

O duszo moia. Piękna pani moia.
Zdrowia mego ochłodę niech wtym Łaska twoia
Będzię żebyś mię do niey chętliwie przyięła.
A swym pisaniem miłość swoią oznaymiła.
Bogu iusz cię poruczam a o to cię proszę
By mię vstała miłosć nieckay tę odniosę

List do Andrzeia: M:

Panie Andrzeiu w Staroscinie.
W domu siedząc przy kominie.
Warzę sobie iay dwie parce
Zalecam się swey kucharce
Niemam iey za co dziękować.
Niechcę gwałtem dać miłować.
Ja ią zowię swą pociechą.
A ona mię w łeb warzęchą.
Że proszę rynki na iayca.
Do Walka na mikołayca.
By ią bolesć nie minęła.
Złe walka w garsć vięła.
Wierę złe ma obyczaie
Geby da dupy me daie.
Ja iusz konczę swoią mowę.
Bo iusz mam iayca gotowe.
Przewrzali mię stetysz na mię.
Wszak tesz twarde lubią Panie.
Do nas bywai Panie Mniszku,
Bywai cnotliwy Braciszku.
Data przy kominie w dzien Soboty
Nie było inszey roboty.

Do Panny

Vciesznа Panno Meluzyno sliczna.
W twych oczach nad perły kamenie wdzięczna.

Powiem o tobie kto mię iedno spyta.
Wprzymiotach twoich żeś mi pospolita
Vznałem twoiey przeciw mnie szczyrości
Wpostugach moich doznasz życzliwości
Chwalił kto sługę szczyrego ku sobie
Takim ia będę śliczna panno tobie
Iusz wdzięcznie serce ku sobie życzliwe
Lecz rzeczesz czemu od żalu teskliwe
Zal tam iest wielki gdzie serce strapione.
Krwią sie oblewa miłością strapione
Tey nikt płynącey zagasić nie może.
Płomieniem lecz ten co miłością zmoże.
Coż! to sprawiły twoie wdzięczne oczy
Na kogo weyrzysz żaden nie wyskoczy.
Warkocz twoy złoty dziwnie przeplatany:
Za kożdym razem zadaie mi rany.
Ach więzesz darmo serce vtrapione
Tobie iusz dawno wielce zniewolone
Gdzie sie obrocę tam mię do więzienia
Sliczna twarz pędzi bez wolnego tchnienia
Ach chceszli więzic serce zasmucone
Weż tilko pokarz chęci vlubione.
Bo tak nad złoto nad drogie kamienie
Będzie mi milsze nad wolność więzienie.
Czoło wyniosłe wdzięczność wystawiła.
Jakoby rzekła żes kardemu miła.
Niebo tak ślicznych nigdy gwiazd nie rodzi
Jako z oczu twych światłość mięć pochodzi.
Ktora ciemności wszelakich oświeca.
W sercach zwątlonych wdzięczny ogień zniecza.
W sercu mym ciemne kmiecie oświeciła.
Kiedym przeczytał żes kardemu miła.
Vsta śliczne, oblicze iak roża rumianne
Mniemam że są wdzięcznieysze nad kwiecię rożanne.

Z nich dziwna wonność, z nich rozmow pochodzi.
Gdzie mię do takowego ogrodeczka wodzi
Lecz co wyliczam twych ozdob wdzięczności
Ktore tym barziey dręczą moie kości
Nieszczesne serce do czegoś mie wdało.
Żes się piękności przęło vwieść dało.
Gdy na cię weyrzrę iak wniewoli żyię
Że tego niemam co serce miłuie
Niemasz tam miary gdzie miłość pannie
Czyn co chcesz otoc serce nie hołduie.
Bowiem zranione iakoć służyc będzie.
Kiedy ia tobie chęć pokarzę wszędzie.
Szczęśliwe serce ktores pocieszyła.
Żes przytym szwanku żywe zostawiła.
Iusz podzcie smętne łzy Heraklowe.
Odstąpcie myśli do żalu gotowe.
Wiąż, krępuy serce wsliczna Bogini.
Zostaw przy chęci choc wciemniey iaskini
Bo tak miłością ktorąś iusz zraniła
Ince omylnie żes ie vleczyła.

List do Panny

Sliczna Panno słu[...] byc swoie ofiaruię
Zdrowie szczęście miey z boga ktorym cię daruię.
By mi słow do takowey chęci mey dostało.
Pozdrowię cię kochanko tak iak serce chciało.

Lecz mi czas nie dopuszcza y prozne są słowa.
Vcciwych sobie ludzi rzecz więzie nie mowa
Lecz ma mowa iest szczyra chęcią w chęci twoie.
Idę byle ie wzięło wskrytości serce twoie.
Tys bowiem iest ktorey palas swą mądroscią
Rozum zdobi [illegible] postac twą wdzięcznością
Ktorey strzałami iest moie serce postrzelone.
Bolu niema choc twoią miłością ranione.

Tys me wdzięczne kochanie tys moia namilsza.
I nad drogie kamienie y złoto ślicznieysza
Tys iest vciecha miła zawsze serca mego.
Nadcię pod słońcem niechcę nic milszego
Tys w frasunku vciechą tys iutrzenką moią.
Gdy cie widzę cieszy mię zawsze postać twoia
Tyś sama N. ooo. tys sama iedina,
Nad cię w mym sercu wiecznie nie vsiędzie ina.
A co piszę tos v mnie wiernie zasłużyła.
życzę żebys tu wszczęsciu długo wzdrowiu była.
Wyznam vsz nasz wtey cnocie ochotę.
A to piękna gdy zawżdy trzyma Cnota cnotę
Bądze proszę Łaskawą wezmiesz Iarmark zacny
ktorysz oddac gdy mi się pokazesz byc łacną.
Przyimi proszę coc poslę boc mądra przyimuie
Chęci w chęci a głupia smaku nic nie czuie.
Odpisz proszę ooo abym sie vcieszył.
A potym będę do ciebie sie zawsze spieszył.
A ty chowaj mię w Łasce sługę życzliwego.
Powzaią chęci me, szczyrość serca twego.
Zatym cię Bogu poruczam moia kochaneczko,
Niechcię zdrowiem obdarzy wiecznego pokoia.
Takze. Służeczka vniżony
Przyiaciel schęcony
Na S. Patronki. Śliczna Panno zawszem życzył sobie
Abym we wszytkim służył twey osobie
Nienaruszaiąc niwczym Łaski twoiey
ku chęci moiey
Dozwolas zawsze moiey powolnosci
Zabaw vciesznych y wszelkich szczyrosci
Dozwolas żartow ani nuszu mego.
Zawsze stałego.

I teraz ci swoy affekt pokazuię.
W dzień twey Patronki iako cię miłuię.
Oswiadczyc pragnę tym podarunczkiem
Rożą zwianeczkiem.
Przeto ieslim iest godzien Łaski twoiey
Niechcey opuszczaic powolnosci moiey
Niczyn wpodarku mnie nędznemu wstrętu
Chciey dac czesc Swiętu.
W prawdzieś odemnie coś większego miała.
Odniesie, winczarkę lecz mie oszukała.
Jeszcze zamorskiej krainie ziechala.
Wczora byc miała.
Przyimi coc daię wszak mądra przyimuie
A głupia smaku w chęciach nic nie czuie
Chowaj mię w Łasce sługę życzliwego
Wiesz dobrze szczerosc serca mego.
Swiadomaś niecoś starodawney chęci.
Masz ie w pamięci
Ja tobie życzę konca szczęsliwego.
Zeby cię Pan Bog nadarzył długiego
Zdrowia a z nieba zesłał wysokiego
Męża dobrego.
Zyczę by smutek niebył w twoim domu.
Raczey coś ale nie powiem nikomu.
Niech iasne Słońce przed twym domem grzeie
Zły wiatr nie wieie.
Zyicze N. moia zyi szczęsliwie,
Tegoć serce me winszuie prawdziwie
Zycząc dni dobrych wesołego lata.
I carye swiata
Powiedz mi słowem nie trzymay na rzeczy:
Bo to mali się prawda rzec nic grzeczy.
Naylepsza, czynic mądrze białey głowie
Stawić się w słowie.

Powiem ci prawdę niemasz srozszey rany
Niemasz iak kochać a nie być kochanym.
Niech wiem zapewne niech mam z twey miłości.
Bym był wstałości.
Jac ktobie nigdy nie tracił nadzieię
Chocia wiem co w twoim sercu wszytko dzieię
Tilko to sercem stałym znosze, ale.
miłuię Cale.
Proszę ogarni to baczeniem swoim
Iezelim kiedy cię vraził moim.
Wystęskiem z tobą chcę trzymać przymierze.
Wiecznie stać wmierze.
A ieśli tesz ty bez zadney przyczyny
Wzięłaś mię na ząb pewnie mię kto inny
Oskarzył dobrze dazko czyn iak raczysz.
Wzdy się obaczysz.
Sadownik iak przeto bliska wiosnę czuie.
Ktory sad obrzezuie a szczepy gotuie
Więc gdzie mu szczepy miłe oba z nich nie spasci
Z roszczki sadzoney az się listek pusci,
Ja sadownik ma panno tys drzewo wsadzone
Lecz nie wogrod panieński w serce zniewolone
Wszczepiłem moie, w twoie śliczne oko.
Twarz swą w twarz wdzięczną wszczepiłem głęboko.
Wszczepiłem vsta twoie koralowi rowne
Nie zganiay choćby były nie przyrazni rowne.
Szyie piękney y ręki a ktorby nie wszczepił.
ktory tego nie widzi bodaj się oslepił.
Wpasies kształtena nie iest przywoity
Nie znaydę rowney płci przyznasz mi to y ty
Wszczepiłem swą postawę y smacznego chodu.
A golane wszczepiłam w swą duszę listek twego rodu.
Nakoniec śliczna stopo y ciebie nie minę
Szczepiłem cię Boże day by w dobrą godzinę.

Bacchus

+ Ale nasze kuflowe y szalone wrota
Rozniesie po powietrzu Towarzyska rota.
Serby Skrzypki y dudy ostatek zagłuszą.
Gdy z maskami ode drzwi do pościenia kluszą
A nie tilko wymowny Bachus y sierdziwy
Lecz pod iego Hederą ten Bog bywa dziwy
ktory zniosł pod zaglem Helenę do Troi.
Ani galer tysiąca za sobą się boi
Bo y gładki Grzeczniej z wyciąganem czołem.
Stawi na plac to okiem pograwa wesołym.
A nie tak snadź malują malarze Dyanny
Iako się dziś vstroią nasze w Polszcze Panny
kto policzy Ferety, manele, Łancuszki
Toć się na to zalęgły w onym domu dłuszki
kto szaty haftowne y drot w koło złoty
Że mało snadź od samey sto złotych roboty
Nie toby iednostce dać nie rzekę rownie taniey
Ale kosztem dogodzić miłościwey Paniey
I ten towar nie wresci w mięsopusty ktory
Gdy sudarnie młodzieniec Gdynie Pannie stary.
A kupido stanąwszy na vstroniu w krotka.
Nałożywszy strzałę swą ciągnie łuk po oku.
A tak podczas vgodzi w serce ich obiedwie.
Ze bez ciebie szaleią y żyć mogą ledwie.
A kiedy wzdy poczuie ze Ochmistrzem czota.
Strzeże ogrodzonego czerniem koło płota.
Ale tam wstyd na śliskim stoi barzo ledzie.
kiedy slepy w maszkarach tamże wenus wiedzie
Tam się mieniąc oboia płeć wzdradliwym stroiu
Maiąc wszytko powoli gniotą się w pokoiu.

List.

Leć liście nie mieszkaiąc. Vkłon się służby oddaiąc
kochanie serca mego. Przytym życz wszego dobrego.

Moia K. serdeczna ze wszech namilsza.
ktoraś serce zraniła sama a nie insza.
Służby moie życzliwe zalecam do Łaski wm.
Przy ktorych zdrowia życzę, szczerey vprzeymości

Od Boga wszechmocnego niech cię ma w swey mocy
Na lata nieskończone ktory niebem toczy
Tobie ia me kochanie wiernie życzę tobie
Nie inaczey iedno tak iako y sam sobie

Przyczyna ta do ciebie pisania moiego
Z pamięci niespuszczaiąc kochania swoie
Ty bowiem sercu memu Panemes została.
ktoregos barzo do okow swych przywiązała.

Bez ciebie ma K. zawsze prawie mdleię
Lecz ciebie przypomniawszy zarazem trzeźwieię
Venero cna Bogini ktora ty sprawami
Rządusz y takowemi władasz skrytosciami

Wyiednay mi to dziś v kochanki moiey
By mnie nie wypuszczała nigdy z Łaski swoiey
Chcey mię za przyiaciela mieć mą vprzeymością
Życzęc wszego dobrego a nie obłudnością

Tilko vwaz proszę cię życzliwości moie
Przeciw tobie ia zas vprzeymość twoię
Chciałalbys inaczey za takowe chęci
Bo gdy cię karał drugim ku wieczney pamięci

Wczym ia nie wątpię namniey me kochanie drogie
Że mi się tak nie stawisz a nie będzie srogie
Przeciwko mnie ma namilsza me wdzięczne kochanie
Żadna insza procz ciebie mnie się nię dostanie.

Jater [illegible]

Już cię Panu Bogu poruczam niechcię ma swey mocy
I wobronie potężney we dnie tesz y wnocy
Na te słowa proszę cię o takie pisanie
Moia K. namilsza ty moie kochanie.

Drugi list Respons.

Idź liście nawiedz mego przyiaciela.
Tego ktoregom ia sobie obrała zwiela
Idź szczęsliwie pokłon y tesz pozdrowienie
Wdzięcznie vczyn, a zalec służb mych vniżenie
Życząc zdrowia dobrego opowiedz me chęci
ktore przeciw tobie K. są wpamięci
W fortunie y wdobrach wszelakich opływay
I teraznieyszych czasow pociechy zażyway
W radoscie a na stronie zazdrosne boginie.
Niechay vstąpią iako dawno o tym sława słynie
Co w sercu iest nie może się więcey.
Zatraic miłość lecz co nay prędzey.
Wy iawią się pospołu z życzliwością
Boże zdarz by trwała z twoią miłością
Przeto nie day Boże tego aby moia szczyrości.
Miał kto wiedzieć dawną życzliwości
Nad cię nie masz nic milszego, nikogo nie żądam.
Dość się na twoię Łaskę y miłość oglądam.
Pisaniem wm więcey nie dokuczam
Szerokiem, ale raczey cię Bogu poruczam.
Snadniey obaczysz o czym szyrzey słowa
Będą gdy sam przyiedziesz ia iestem gotowa.

Poiedynek.

Churowski z Piczymirskim. Prawie dziełem rycerskim
Stoczyli poiedynek Wyzwawszy się na rynek.
Mężnie się z sobą siekli Iakoby dwaj psi wsciekli
Sztych podał Churowski Że przekłot Piczymirski

Nagrobek.

Tu leży Piczymirski Pacholiczek Rycerski
Wtey mogile schowany. Sztychem zamordowany

Sen.

Snilo mi się żem ziądł wóz porwę się stroskany
koła ze mnie wypadły y dyszel kowany —

Trzewiczkiem stopę ponczoszką kolana
Okryła moia Panna vkochana.
Ostatek miękkiem iedwabiem odziała.
Że nic nie widzę tak miękkiego ciała.
Ia nie na czapkę nie na rękawice.
Narzekam tilko na samę spodnicę.
By tey nie było ieszcze by mi trochę
Markotno było snac y na Ciasnocię.

Osculum.

Vna trisyllaba vox inter celebratur amantes.
Quam sibi vult semper quisque ab amante dari
Syllaba prima data est reliquae sine lite dabuntur.
Quae dedit os, culum non minus illa dabit.

Osculum Polskie.

Vkradłem a nie mam nic, mam a nie wiem kędy
Niech mię nago rozbiorą niech szukaią wszędy
Nic nie naydą a przecie tak wiele iest tego.
Że pełne serce pociech obłowu moiego.

Gadka.

Ruśin w radzie, koza w sadzie
Wilk woborze Łgarz przy dworze.
Białagłowa na vrzędzie. Gadayciesz co tam będzie.

Nadzieia.

Pokim nie myślił o żadney miłości.
Poki mi nie zgrzył ten skryty mul kości
Chociam tesz czasem widział co pięknego
Nie chwyciło się to naymniey serca mego.
A iako skoro pod Chorągiew swoię
Waleczna Venus wzięła imię moie
Nigdy me oczy pokoiu nie maią
Ilekroć na twarz nadobną patrzaią
Dziwną vciechę z weyrzenia samego
Podaiąc. zawsze do serca mego
Mędrzy inszemi z Panieńską gromady.
Zapatrzą się na panieńskie rady.
Ktora mi w serce tak się wkorzeniła.
Że mi nad zdrowie barziey milszą była.
Iusz nie wiem daley co mi czynić trzeba.
Czyli ratunku tilko czekać z nieba
Czyli przyłożyć starenia pilnego
Czyli dostąpić skarbu tak drogiego
Ionasz człek temu barzo wychowały
We wszelkim czasie przetoż takie rany
Od tego Lucka snadnie odnieść może.
Iakieś mu zadał nievchronny Boże.
A choć iusz zgoła inaczey nie tuszę.
Iedno ze czołem vderzyć iey muszę.
Przecię to będzie naytrudnieysza na mię
Pokazać iakie swey miłości znamię
Taić nie mogę mowić nie wiem iako
I stąd y zowąd probuię wszelako.
Przyiść się nie śmiem by nie vsłyszała.
Wzdychania mego a mię nie spytała
Co mnie dolega w tym moim frasunku.
A raby chętnie dodała ratunku.

Jusz tesz mi wszytkie szczyre przyiaciele
Dawno pomarli niemasz komu smiele
Wierzyc kozdego przypadku swoiego
I szukac zdrowey porady od niego
Prozno to przyidzie raz sobie odważyc.
A wtym rosole dłużey sie nie smażyc
Dobry mistrz Amor dawno zwyczaiony
Nauczy mowic iezyk nie cwiczony

II

N:oo. do tych lat za zywota swego.
Juzes zazyła tego y owego.
Na mię dopiero teraz nastepuią
Nowe przypadki y zdrowie mi psuią
Nigdym ia przedtym tego nie rozumiał.
Slepy kupido by tak wiele vmiał.
Bo mi to sliczne dziewczątko wychwala
I vstawicznie serce me rospala.
Chodzę iak błędny bo zgoła wtym domu
Niesmiem sie zwierzyc ztych rzeczy nikomu.
O tobie przecie myśl ma iakos tuszy
Ze pomoc mozesz vtrapioney duszy
Pomosz dla Boga nie będziec zaszkodą
I samey będzie Cupido zagrodą
Wiemci ze serca niema kamiennego
Nie wzgardziłaby proszenia moiego
Ale cosz kiedy niemam sto smiałosci
Przypatruiąc się tak dziwney gładkosci
Ktora tak wielką czyni wemnie trwogę
Ze y słoweczka przemowic nie mogę
A tak nic więcey ia niechcę po tobie.
Tilko mie zalec tey grzeczney osobie.
A vmiey vdac szerokimi słowy
Ię miłosc moie tez ogien gotowy

III

Juzem ia dawno po tobie poznała
Iz cię kupido wgłowie zaigrała.
Ale się zrazu pytac nie godziło.
Boy mnie samey to bywa nie miło.
Wiedz ze iusz teraz y bądz pewien tego
Ze ona nad cię niema nic milszego.
Często przedemną wspomina o tobie
Wychwalaiąc cię y smakuiąc sobie.
Bo ieszczes y ty nie pomyslał tego.
Bys mie się zwierzył vtrapienia twego.
A iam iusz ciebie K: chwaliła.
I twey nadziei Łaskę vpewniła.
Spusc ze się na mnie wiem ia taką drogę
Ze wam obiema nie długo pomogę.
Będziec się podło zpierwu ograżała.
Iako ktora wtym negdy niebywała.
Ale to Braszka młodey białeygłowy.
Nie dozły rozum iednakiemi słowy
Zacno zwyciezyc mury, baszty, wały,
Zdrwiem dowcipem zadane wytrwały.

IIII

Acz mi się wierzyc nie dokonca chciało.
Zeby mię szczęscie takie podkac miało.
Bym mogł wtym razie bez zadney trudnosci.
Tak prętko wzaiemney miłosci.
Prozno iusz wątpic na mniey nie potrzeba
Ze mi przychylna sama Venus znieba
Czekam zradoscią czasu szczęsliwego
Dziś ia mam zazyc kochania moiego.
Szczęsliwa pani o szczęsliwe progi
Po ktorych przeydą one sliczne nogi.
Wdzięczne tam iesie będą wyrastały.
Gdy będą stopy tak wdzięczne deptały.

Szczęśliwe sciany dziś goscia miłego
Z chęcią przyimiecie do gmachu waszego.
Szczęśliwe tore poduszki szczęśliwe.
Ale nie rzekę by snac zazdrosciwe.
Tą kiedy skąta uszyme słyszały.
A mnie na dwerze takiedy nie przerwały

V

O Aphrodyny niezwalczony synie
ktorego sława po wszem swiecie słynie
Jesli mi zyiscisz dar twoy obiecany
Tobie Ołtarzyk z marmuru ciosany
Na znak wdzięcznosci kosztownie zbuduię
J twey mocy rozliczne pamięci wymaluię,
ktoreby młodzi napotym czytali
A w swoich kłopotach ciebie wzywali
Ty mię dziś nawet Tyrona twoiego
W takich potrzebach mało wia domę
Ty doday serca doday y smiałosci
kiedy mnie przyidzie do pierwszych trudnosci
A spraw Boze by nigdy nie ustała.
Zaczęta miłosc az do konca trwała.
Bo moim zdaniem niemasz nic cięzszego
Jako poprzestac kochania swoiego
A czci mi zadney niemasz wątpliwosci
Bym miał zwraczstey przestac statecznosci
Lecz białegłowy ten obyczay maią
Ze obyczaie rady odmieniaią.
Słusznie rzekł ieden by ś na wietrze słowa.
kiedy co komu rzecze białogłowa
Jam tego nie doznał bo to pierwsza strzała.
W mym serca z łuku twoiego została.
Ja tobie za to O Venery synie.
Tu na tym brzegu kedy wisła płynie
Wieczną pamiątkę postawię nie mały
Ołtarz, płynące ze mię słuszną wały.

Medicamentum Pro Venere.

Pytała iedna mądrego doktora.
kiedy Venus lepszy rano czy zwieczora.
Doktor Paniey na to tak odpowie.
Wieczor miłość a rano bywa zawdy zdrowie

n Amor.

Łzy leię, spiewam, skaczę, usidlony
Srzod wody pływam marznę zapalony
Patrzę oślepwszy mowię bez ięzyka.
W grob zywo idę ratuy mię nędznika
Niebaczna Pani, zalec mi karatas.
Odiąwszy rozum serce poimałas.
Juzci będę wewszem wszytkim twoiem służyc.
I iuzem iest gotowy tilko day się użyc.

z Gadka.

Dwoyga ludzi potrzeba do iedney zabawy
Z ktorych ieden na wierzchu pilnuie swey sprawy
Spodni nogi rozkłada a wierzchni ie sciska.
J tak zadkiem na przemian y ten y ow ciska.
Ale spodni robotnik więcey cierpiec musi.
Bo go wierzchni towarzysz niepomału dusi.
Wierzchni wpycha wdziurę az się zmięy (tak) kurzy
Ze dziura tym przestrzensza im wnię wpycha dłuzey.

Jaka mamka takie dziecię.

Ze młodzi gamratliwi nie narzekam na nie
Bo iaka mamka była takie wychowanie.

Jayca.

U wielmoznych przy stole między potrawami.
Dano tesz iayca na stoł między przyprawami
Pannie się ich zachciało mrugnie na kraycrego.
Zeby przed nią połozył owocu kurzego.
krayczy się wnet domyslił połozył iey iaie.
Panna iak obyczayna z ukłonem powstanie

Prosi

Prosi by ie pokraiał, kraiczy ia nie kraię
Jaiec nigdy przy dworze, całkiem ie rozdaię

Rozmowa panny z młodziencem

Młodzieniec Pannie w tancu poszeptał za vchem.
Czemu teraz Panny nie chodzą z fartuchem.
Panna rzekła mamy w tym wielkie taiemnice
Potrzebuią okrycia wilgotne piwnice.

Sąd o szkody

Pyie się wgrock wnącits a kiep go poimał.
ktorego tak długo w swym więzieniu trzymał.
Aż go cycek wyręczył, choc stawic y godzic
Jesliby J. P. kiep prawo chciał na nim przewodzic.
Niech ktoscisnie za cycek wnet tego dornawa
Pyie wstanie wniemaiąc ze karą do prawa.

Zbytki zapustne

Tam drzwi iesli kto swoiey nie powinien nogi
Obchodząc gdzie miedzią gładkie z pamen progi
Lepsze one kaptury y kierzyki w dłonie
Co z nich po krwawym grzbiecie kropla kroplę goni
A wizerunk przed nimi postawią załosny.
Jako Bog nasz na drzewie za grzech vmarł sprosny
Ale poczet Bachusow niia gdzie się sieką
Woli skoczyc ku gurze kaprelę lekką.
I galardę okrągłym wiesc z Pamerką kołem
A drudzy wywracaią Węgrzyna za stołem
Bo wszyscy z Bachusowey szkoły zwolenniczy
Ten gładkiey ow kurowey drzwiy się szklenicy.
Acz ten vsnął owego do domu prowadzą.
A ledwie mu stawiaiąc nogi wszyscy radzą.
Temu koziet za vchem z długim bąkiem wrzeszczy
A on im podrzezniaiąc depressem swym trzeszczy
Ten tesz kiedyś wrocił czesc dobrze na stronie
A piesek go obsdorcy siedząc na ogonie.
Wstanie rano wołaiąc aquanity ~~prosząc~~ znowu.
A bachar się ~~obłowi~~ radnie drugimu obłowu.

Dawszy na piwo y dymną kiełbasę.
Bo wządką ma cynowa strubka flaszę
Rzadki vnas co maczą gębę w małmazyiey
Cogę wpobrzeżney czysto obmywa wodzie ią
Pszenicę pola polskie pięknie przyodziała.
kiedy corki szukaiąc ziarna iozno siała.
Więc tu nasi po zyznym weselą się pilnie
Zaraz radzą y myslą o chmielnym piwie.
I ma tak zysk vbogi ze choc mniey przepiie
Zrowna z tym ktory dołał muszkatyłą szyię.
Bo podobnemy prawy y ten y ow sztuki
Zaie ten y drugiemu nie trudno o fuki
Tańczy ow ten skacze choc na iedną nogę
Ten się tacza a znac ze ma y vlogę
Ow krzyczy ow spiewa ten wywraca oczy.
Ow chrapiąc brzydko pianę z siebie toczy
A we wtorek nam wiozą y słoneczne konie.
Przypatrzmy się biesiedzie w ostatnim ogonie.
Nie patrz ludzi nabożnych porannu w kosciele
Bo wczorayszy ieszcze nie wyszumieli chmiele.
Tych wabią znowu na gorzałkę przepalaną
Drudzy piwa ciepłego na garcu przestaną.
Aż mu y gęś przyniosą y pieczenią z chrzanem.
I czosnek z rosołowym postawią kapłunem.
Kuropatwy bogatszym iarząbki cietrzewie
ktore zbiera myśliwiec bądz sidłem na drzewie
Naleważą szklenice a pod pianką wszędzie
Tym dozorca szafuie co na tym vrzędzie.
Te przez zdrowie nazn aczą a drugie koleią
A tak iako na młyńskie piwo koła leią.
A morg miły by własnie na wierzchnicy lezy.
I vczuiu go pochwili w tym znowu odbiery.

Pytała panna Ewa iedney Czarownice.
Jesliby co pomogło na iey blade lice.
Gdy Ewusiu przeczytasz wiż pierwsze litery
E pewniec pomoze dla twey bladey cery.

Do wywietrzałego Młodzienca.

Bracie krzysieckí Marcinie.
Siedzisz tilko przy kominie.
Chotinską dumę spiewaiąc.
krwawe boie wspominaiąc
Przy tym przypominasz Pruską.
Wielce sprawę skarwosyńską.
Zagrzawszy wtym mozgu sobie.
Chwalisz rycerską ozdobę.
Wtym zaloty następuią
I pomorty się gotuią
Potym skrzypki także Flety
Kzygałowi przyzwoite
Za tym się w drogę gotuiesz
Przyiacielowi ofiaruiesz.
Służby by cię wiodł do tego.
Doma wielce tak zacnego.
A moy dawny przyiacielu
Radziłbym krom inszych wielu.
Abyś vpodobał sobie.
Tego; co nie tak kuozdobie.
Twey; lecz ku starości
I podeszłey szedziwości.
Bo z Łuku zdeymuie Cupido cięciwę.
Wszak na tego nie strzela co ma iayca siwe.

Slub

Mow zamną Woyciesze. Isz ia niechcę ku vciesze.
Jedno swoią Anusię Coią lubię iako duszę.
Jest ma wielka ochota Będzie znią wielka robota.
Slubuię ią tak miłować. Za co mi będzie dziękowac
Na kaźdy czas wedwie nocy Będz mi panie na pomocy.

Do Anusi

I ty Anusiu mow za mną.
Panie Boże racz być ze mną.
Woytasieńko opowiada.
Że się tak mocno w miłość wda.
Ja tesz Woytasieńku miły.
Ze wściornastkiey mocey siły
Co się miłości dotycze.
Nie vmknę wierzmi swoiey piecze.

Łoznica

Wszak wiecie na wesela gdy na pokładziny
Prowadzą pannę młodą idzie tesz ludzini
Trafiło się raz w mnie młoda iak prostaczka.
Rozumiała zeinsz spać rzekła to znienacka.
Do onych ludzi co szli cosz tu po was będzie
Wtey izbie Woyteś tilko namnie wsiędzie.

Rękowiny

Ankę rękowano w Małżeństwo z Woytaszkiem
Więc iako pospolicie mieniaią ię zwiankiem
Anka rzecze. Panowie dawno ci mu dała.
Na wasze roskazanie długobym czekała.

Nowina

Dosić słaba przyczyna co mi to zadaiesz
Że mię tak iako powiadasz prawą nie zastaniesz
Przychodzić było dawno iam wtym nie kryiwanić.
Powiedz iakoś cnotliwy iesliś tesz ty Panic.
Wątpię chceszli nowiny, a to iest o miedzę.
Jeszcze tam nikt nie postał wszytko na mey miedzę.

Grzemienie

Bawiłem sobie iako ptak zażywałem swiata
Wroskoszym zawsze pływał gdy służyły lata.

Terar orar wolności swoiem iusz vtracił.
Czemu temu zem się iusz zmiłoscią pobracił.
Niewiedziałem co iest stan Małzenski na swiecie
Ale iusz teraz dobrze wiem y wy będziecie
Wiedziec siedziec w domu a gospodarowac
Trzeba chleba wszytkim prawie zawiadowac.
Potym dziateczki da Bog te będą lezaty.
Jedne w kołybce, drugie za Oycem biegaty
Tatu Papu day mamo twoiemu chłopięciu.
Sznuraczki pacierki potrzeba tesz będzie dziewczęciu.
Toc iest nayw iększa od Boga gdzie stadko zgodliwe
Ale gdzie zona albo mąz ktore zniczsz swarliwe
Dzia da zwada, nie spodziewac się dobrego
Fuki, Puki vchoway Boze kozdego.

Czleka Grzesznego.

Arbor inest sylvis quae pingitur octo Figuris
Fine tribus demptis vix est in mille puellis.

Na oczy

Oczy chytre zwierciadło serca obłudnego
Trafiły sidła wasze iusz na mię szczwanego.
Cosz potym gdy się z waszych nie mogę obierczy
Wyznać co miłość moze doswiadcz kto nie wierzy

Skryta miłość

Kto wiernie zamiłował a chce taić tego.
Ten dopiero doswiadcza bolu serdecznego.
Własney mysli się strzeze nigdy dobrey woli.
Nie będzie wolny a przecie w niewoli
Ratunku potrzebuie a dla skrytey zdrady
Strzeb się tego obawia y nie prosi rady.

Wszytkich ma podeyrzanych y tego samego
W ktem zamiłował przecię zema kochanego.
Nigdy nie nasyci tez bolow załosci.
A skryta ma dopiero swoie okrutnosci.

O Miłości

Jak mroz latorosl psuie kiedy ią przerazi.
Jako zboze grad zbiia, robak ziarno kazi:
Słonce gorące suszy gdy deszcz nie przypada.
Ziele y kwiat vwiądszy na drzewie vpada.
Jako złe Jeleniowi sidło, lep ptakowi
Tak złosliwa iest miłosc szpetsze człowiekowi.
Ktoć ią ogniem przerwał znacze był wiadomym.
Zdrady, falszu y złości dobrze wyswiadomym.
Kiedy na płomien weyrzrysz, vyrzrysz farbę iego
Złota skoro sie dotkniesz sparzysz się od niego
Niemasz nic strasznieyszego y czymby zniszczało.
Prędzey wszytko iak ogniem nic nie puści cało.
Pozera by zwierz srogi a snadniey przenika
Niz hartowne zelazo czego się dotyka.
Lata ~~wszędzie~~ iak ~~wiatt~~ gdzie padnie a pocznie harcowac
Nic sie mu nie zastawi trudno go hamowac
~~Pozera by zwierz srogi~~ Nie inaczey y miłosc gdy ią przeglądamy
W oczach wdzięczney dziewczyny a na twarz patrzamy
Wdzięcznac iey y na kosę złoto rozczesaną
Nie moze iedno wdzięczną lecz miłą nazwaną.
Ale kiedy doswiadczysz y dotkniesz sie ręką
Jak w kradszy się wezmie moc vyrzrysz iak ie kmekiąą
Nie iest tak iadowity Tigrys tak złosliwy
Lew rozciadły ani tesz padalec szkodliwy
Jako mordnie cięszko straszną smierc zadaie.
Szczyrości przez wykorzenie złości miesce daie
Niegodna ze miłoscią kiczą ią bo miłosci
Z gobanima tilko iad zdrade a chytrosci

Do rozgniewaney Panny

Com winien że się kocham w piękney twarzy twoiey
Iuszże potomek gniew twoy iest miłości moiey
Źle drzewko dobrey matki zas nad me staranie
Okrutnemu lwu matką owieczka zostanie
Łabędź kruka wylęże nie dam wiary temu.
By być miało twe serce srogie powolnemu
Ia wtąsz iakom się ocknął y twoie pokoie
Źrzenice me zbierały zaraz serce moie
Ogniem nieugaszonym miłości pałało
Ach serce lotne chętno dziw żes nie zgorzało.
Szczęściem wstawszy wierę dziw w tak miłości srogiey
Na rolnia y zaiąca napadły me nogi
Żółw mi prawą a lewą rączy zaiąc wodzi
W nadziei iakieyż dziwney moia wola chodzi.
Zaiąc kwapi się, prawi mi, żołw lekkoby wierę.
Rozwarły tak mocą pobłaznili cerę
Iakosz snadź y niezdrowie boś cna Pani w domu.
Miała Pana a wtenczas trudno chodzić komu.
Tyś nadobna Matrono właśnie Nympha leśna
Ciebie swą harmonią nadzwyczay ucieszną
Zdobią ptacy y rzeka szumem dla smacznego
Snu; drzewa wpuściy czasu nie tym pogodnego.
Niechay y ia co mogę dla twoiey gładkości,
Dobrodzieystwo matko ma skrocę me chciwości
Synem się twym ozywam to twe śliczne ciało.
Nie inaczey tylko tak zwać mi się kazało.
Pogardzać nie racz proszę lichey prozby moiey
Odrzucać zas by godna mnie od łaski twoiey
Gniewać się coż iest, coż że cię ulubiła
Dusza z ciałem zabawa niem zec będzie miła.
Nie wątpię choc tak piorem właśnie nie wyrażam.
Gdzie mię chciwa myśl ciągnie na co się narażam.
Że otrzymam za co ia wiernym sługą twoim.
Będę uspokoiony dziś w affekcie moim.

VILANESCA.

Pomnisz Amarelido gdyśwa z sobą w chłodzie,
Pod iaworem siedziała przy kryniczney wodzie
Iakoś często Dyannie przysięgi działała.
Gdyś na trawie zieloney ślub brała.
Iam pas w lesie ciągnęła a tyś z Dryadami
Po górach kwiatki rwała Bogowie cię sami.
Za żonę mi raili iam nie był od tego.
Gdyś sama Towarzystwa ze mną Małżeńskie.
Pragnęła y tak się w nas przyiazn rozmnażała.
Leśni nam Satyrowie wesela sprawili
A ptaszkowie w krzykliwe szałamaie grali
Miod w plastrach wino w gronach [illegible] kasztany
Gruszka orzech to nas był bankiet zawołany
Smaczniejszemy się w pragnieniu chłodnego napoiu
Skopceni przezroczystego napiła zdroiu
Po tańcach rozmaitych Venus mi swey głowy
Wieniec zdiąwszy w łożnicy oddała bobkowy.
Mech z drzewa kędzierzawy pościel nasza była.
Ziemia łoże gmach niebo samiś doświadczyła.
Chęci mych poślubionych w ktorych nie ustawam.
A po tobie odmiany w miłości doznawam.
Wiem iakoś mię zdarzona przedtym miłowała.
Kiedyś więcey w mych członkach ognia naydowała.
Dziś ieśliś się odemnie nie dość w czym dzieie
Odpuść bo nie iednaki wiatr zawszedy wieie.
Nie zawżdy młode lata służą a za czasy.
I brzozy miąższe tracą y schną żadne lasy.

Nie zawsze iak sama wiesz wonne kwitną zioła
Nie zawżdy słodki nosi miod do vlow pszczoła.
Zima za latem idzie czas odmiany rokri
komu snieg padł na skronie iuz sie nie odmłodzi.
Aleś ty mię do smierci miłowac ślubiła
A przecieś do inszego serce swe skłoniła.
Gdzie teraz one żarty y vciechy twoie
ktoremiś zabawiała teskliwe dni moie
Gdzie one twe wmych lesnych pokoiach pieszczoty
Gdzie wymyslne potrawy twoich rąk roboty.
Jakoś dawno mey głowy na chciwym swym łonie
Piastuiąc nie sciskała lub me zwiędłe skronie
Wroskwitły nie przybrała wieniec, albo nasze.
Miękko łoze vsłała lub z Cedrowey czasze.
Smiotana mie omyła albo mię oprała.
Zgołaś wszytkiego teraz miła zapomniała.
ktoś inszy na mym miejscu tych pociech zażywa.
komuś inszemu chec dziś twa szczyry życzliwa
A moie się Dyety wsmutek obrociły
Przeszłe chwile wdziseyszych łzach się vtopiły.
Boy się msciwey Bogenie by cię nie skarała.
Zatoreś rękoiemstwa iey nie dotrzymała.
Jać według przyrodzenia skakać muszę; ale.
Gotowem ci przysięgi swey dotrzymać wcale.
Miałmi pokoy wstarości lecz twoie za laty.
Krzywoprzysięstwo srogiey nie vydzie zapłaty.

Willaneska wszeteczniey

Wczora kiedyś do wody bydło rano gnała.
Cosiś o bękarzęciu pieszczonym spiewała.
A iam wgaiu barzo cicho słuchał głos twoy przeraźliwy
Skąd mi się rozległ wuszu wypadnie teskliwy
Spoyrzę a ty wiezierze białe noszki swoie
Pleskoczesz; ktorych gdy dopadły oczy moie.

Stanąłem zdumiały a gorące siły
Nagle na mię z cielesney żądze vderzyły
Ty mniemaiąc zes sama nie myśląc o zdradzie
Wiakiey się Venus kocha y wskarbią swoy kładzie
Vchyliwszy giesłeczka podnoś pękły szukała
Na brzaszku ktoremi cię na szczęście kąsała.
Tam dopiero Vroy szedł przez mię pot kiedym chciwy
Pasł wtwoich slicznych członkach swoy wzrok pożądliwy
Bielsze mi sie twe ciało niż kiedy snieg zdało.
Własnie iak bysiś mleko ze krwią pomieszało.
A tam kiedy się wszytka myśl moia bawiła.
Wciemney chmurze szarłatna gwiazda się swieciła.
Lecz mi szczęście przeciwne tych pociech zayrzało.
Zaczym nie długo moie to wesele trwało.
Bos mię wtym obaczywszy nagość swą zakryła.
I zaraś się z bydlęty wpole pokwapiła
A iam płakał chudzina łzy (płomień) gorzkimi
Serdeczny zalewaiąc vpadszy na ziemi.
Cosz było czynić! iedno wtez za tobą tropy
Iść po strząsnioney rosie szlakuiąc twe stopy
Zbieżałem cię a tyś snem pod gruszką zmorzona
Usnąwszy rozłożyła na porone łona.
Przypadnę na kolana a Venus kazała
Aby koniec wtey sprawie tam chęć moia miała.
Itak mi się Fortuna łaskawie stawiła.
Zes się ledwo za trzecim razem obudziła.
Ledwiem się co y tykał zwielkiey chęci ciebie
A bywało iak kura zarznął po potrzebie.
Jesliś smaku wmiłości mey we snie nie miała.
Sprobuy na iawie kiedy, rywnie będziesz chciała.
Jam gotow bo Vkradkiem wszytkomi się działo.
Czegoby się powoli wzdy powetowało.

1

Ouidianum Lib. I^{m} Amor. Elegia V^{a}

Æstus erat mediamq dies exegerat horam.

Gorący dzień był barzo a wpołudnie prząło.
  Wchłodzie mi się położyć na łozku przydało.
Weym Pokoiu część okna otworzona była,
  Druga się połowica okna zasłoniła
Widać było iak wlesie albo na świtaniu
  Gdy nie miał dzień wschodzi brzask mały wzaraniu
Takiey ciemności trzeba dla dziewcząt wstydliwych
  By mały wczym wstyd ociu pokryć porządliwych
Weym do mnie ma kochanna przypadnie vbrana,
  Z obu stron śliczney szyie wdzięcznie rozczosana
Jako więc Semiramis vdatna chodziła
  Do poko Hais: gdy się vstroiła
Rozerwę na niey szatę łacno dla cienkości
  Niechciała się dać odkryć przecie dla nagości
Tak się iednak broniła iakby przegrać chciała.
  Bo się potym bez wielkich sił powoli dała.
Gdy przed memi oczyma odkryta stanęła
  Namnieysza na ciele iey zmaza nie przyschnęła.
O iak śliczne ramiona y piersi wspaniałe
  ktorychem się dotykał y pasł oczy śmiałe
Więc brzuszeczek pochyły; pod nim czarno prawy
  kochaneczek: więdz łono y krok barzo krwawy
Coż mam wszytko wymieniać nic szpetnego wznikiem.
  Nie zayrzałem ynagą przyciskał swym bokiem.
Ostatka się domyślić kordy snadnie może.
  Często takie południe day mi moczny Boże. &c
  &c:

Kiła szyscki dymenice. Z Francuskiey przyszli granice
Wzamtuzie tym szkoleg dali. Strzec się tych gości karali.

Niemogł wytrwać Polak śmiały.
Przeiął kupskich obyczaiow.
Cudzoziemskim strychem strupy
Jako zmię połomskiey puszczy
Zapomniawszy swego stroiu.
A w porthach Turcy Krymianie.
Welkie szum w kościach łamanie
Czegoć kiepstwo nabroiło
Przyidzie poszukać doktora
Kasper ow z sienney vlice
Koryc tenma pannę wdomu
Ale Wilhelm ten kiszaie.
Jan Hindi co ow pod murzyny.
A Jan Wolski czesze dłotkiem.
Malcher goi przysrze pieczę.
Endrys z Stradowna do kiły
Balcer zaś w kroku v Panny
A dominik szarą maże
kasper ow złatą czerwoną
Zenie gdy klistery daie
Ow z Swiętey Anny vlice
Nikomu zgoła nie wierzy
Choć ma żonę ku swey myśli
Boni swemu ni cudzemu
Aczci przyczyna niemała
Vpiwszy się spiąk ktoda
Leczy tesz niezle y Francę
Podczas mozniejszemu daie
Bo cey nie wyżeniepotem.
Aczta daie liche zdrowie
Są co kurzą są co parzą
Chcesz li mieć zdrowie prawdziwe
Jakosz takosz wielkiey męki
Będziecsis zdał doktor katem.
Taku vmie Franca mieły.
A z mu się dobrze znać dały.
Dostał. po szyi kiszaiow
Zrodziły mu koło dupy
Wszyscy polbie zdziur krew pluszczy
Juz pycie nosi wzanoiu.
Wziąli nierbedne wąranie
Wmieszka trwoga ach moy Panie
kiepstwem by się nie skropiło.
Poki nie pognie skora.
Dobrze goi dymenice.
Prozno tam szcz z Francą komu.
Salsą sasy szyscki kraie
Przypsdza do gęby śliny
Przybiiaiąc zguny młotkiem
Misso vzele zyby sieczę
Jest szczęśliwy choc opiły
Maca y tnie wmedianny
Na wiatr wychodzić nie każe
Ryc klisternie zemdloną
Wpycha iey po same iaie
Jan Berch skrytey taiemnice
Bo do cudzych czasem wierzy
Przecie mu iayca vwisły
Dogodzić może żadnemu.
Gdyz iego żona ospała.
Z pianemi trudna zgoda.
Szyscki gary ba y Francę
A wsamym franca zostaie
Ledwie szara masć z kłopotem
kogo mazał kardy powie
Leczci francę nie przesnarsza
Naylepsze iest srebro żywe
Zazyiesz zbalwierskiey reki
Wolałbyś się rozstać z swiatem.
A nasz ij nigdy bez kiły

Dziwy zę mną miłość broi.
Ustawnie mi harzę stroi.
A gdy sie iey tknę ma Pani.
Ledwie zlazę a ia na niey
Ona mi tesz nie przeszadza.
I smaczno włoszku dogadza
Skoro na mię nogę wznioszę
A na ma cam włoszku hosę
Nie lepsze iest srebro żywe
Chcesz li mieć zdrowie prawdziwe.
Iakosz takosz wielkiey męki
Zazyiesz z balwierskiey ręki
Zatym gdy mię pocałuie. Zaraz mię na sobie czuie.
A zgoła wiey słicznym łonie
Mysl ma płynąc pyie tonie. &

e Sprosna rzecz kiep, a przecie ma wsobie wdzięcznosci
Venus wnim założyła swych pociech skrytosci.
Takiż iest włos na głowie tak miedzy nogami.
Przecię włoszku smaczniey szy niżli pod pachami.
Toz działo co na ręce v białey płci włonie.
A przecię tam wszytka mysl zak na bagnie tonie
Tak nam ten kiesz natura włoszku osłodziła.
Ze wiednym członku wszytek smak nasz vmieściła.
Piękna twarz piękne oko piękna piersz y szyia.
Wszytko kiepstwo mnie sie k. a zey chce się pyia. &

e Niewiem Hermophrodite przec cię ludzie zowią,
Iakobys tesz Męszczyzną był y białogłową
Ia z ciebie tych dwu natur nie mogę wyłatać
Wszakze iesłibys się dał na dwie rozpłatać.
Powiedziałcibym o tym drugu zdanie swoie
kiepes a pyie niwisz obosz masz oboie. &

Zem spał z męzatką gębę mi maią
Wyciąć Tak mi sąsiedzi mawiaią:
O zebysz karwinom matyr.
Co vmęzatki kiep za bohatyr.
Powiedaią ze takim gęby wycinaią
ktorzy się z męzatkami porozumiewaią
Toć kozdy cudzołoznik ma mieć kwit na twarzy
Alec sie drugi rychley na czym inszym sparzy.
Bo co mi kiep za szyrmierz trafiać wgębe kogo
Niewidziałem na gębie kiby ni v kogo. &

e Iedna Panna w pańczechach się kochała
I dwoch czyżykow w klatecce chowała.
Rzecze zey ktosi mam ia tesz iednego
Z czerwoną głowką Szczygiełka grzecznego.
Panna; kiedyby z klatką ia oń proszę
On, klatkie ia niemam, tak go wportkach noszę.
Ale do waszey by się klatki zgodził.
A niemi zeby wam swym (spiew) noskiem dogodził. &

Mąż. &

Nie to mąż ktory żołdem rycerskim się bawi.
Nie to ktory nad bliznym pomstą ręce krwawi:
Nie to ktory dość serca y tylosz siły
Ani to ktoremu swiat nie miły
Nie ten ktory postronki targa y podkowy.
Zelazne wręku łamie nie to kto stalowy
Gwozdz kręci albo młynskie zastanawia koło.
Albo talerz dębowy rozbiia o czoło.
Nie to tesz ktory głową cudze drzwi wybiia
Ani tesz to ktory duszkiem kilka garcy piia
Nie to ktory zwierz dziki po puszczy morduie
A ostrokłego wieprza, włocznią kotrzymuie
Nie to ktory szczęsliwie pocedynki stroi.
A nieprzyiaciela się zadnego nie boi:

Nie to ktory dur wzchu albo na raz strzały.
Nie to ktory szwank może wytrzymać nie mały.
Ale ten ktory mężnie fortuny skaranie
Ale ten ktory mężnie fortuny skaranie
Albo frasunki znieść a żadney odmianie
Tak w złym iako y w dobrym nie podległ takiego
Mężem zowię y dank mu męstwa dać wszego.

PAN.

Nie to Pan w mnie co się w gniaździe zacnym rodzi.
Nie ten ktory w kławacie y w złocie chodzi
Nie to ktory szerokie Panstwa włości.
Osiadły ma dostatek bogactw maiętności.
Nie to ktory w Senacie przedni tron zasiada
Albo więc czym potężnym w swey Oyczyznie włada.
Nie to ktory ma zacny swey Orszak czeladzi.
Ani to ktory w szczęściu swe lata prowadzi.
Nie to ktory w dostatku prowadzi swe lata.
Roskoszmie używa marności tych świata.
Nie ten ktory w roskoszy wszytek wiek swoy życie
A kosztowne napoie dzień podle dnia pije.
Nie to ktory w pałacach marmurowe swoie
Ma wczasy y wysokie wystawił podwoie.
Nie to ktory drogiemi szpalerami sciany
Obite ma a z cedru pawiment ciosany
Nie to ktory grzeczną ma panią w pokoiu.
Pełen dość kosztownych kleynotow y stroiu.
Nie to ktory pod ktorym Turski koń hasze a woźy
Srebrem bite ziedwabia siele ma y powrozy.
Nie to ktory się w zbytkach kocha poki staie
Nie to ktory rospraszа, utraca y daie
Ale to Pan prawdziwdziwy ktory swey we złocie
Myśli nie wrażiwszy wnędzy y w kłopocie.
Nigdy nie był poki żył nikomu nie szkodził.
A nad intratę się swą nigdy nie zadłużył.

Kiep.

Nie to kiep co v dworu, ani bywał ani
krola widał a przecie dworską cnotę gani
Nie to ktory się w domu chował a w stodole.
Wroble chwytał albowiec byki gnał na pole
Nie widział obyczaiow nie zkąd znał ięzyka.
Ani słychał co to iest za zwierz Grammatika
Nie tylko w szkole ale y za szkołą siadał
W kechorcie nie chodził poetow nie badał.
Nie to tesz ktory zaraz ze snu wstawszy śniadał.
Albo ze psy pod ławą w maiestacie siadał.
Nie to ktory bździ w tancu albo dupą chwieie
Nie to ktory się zawzdy ladaczemu śmieie
Nie to ktory za błazna służąc dzwonki nosi.
A za kiepstwo o szeląg albo o grosz prosi
Nie to ktoremu Bog odiął rozum wrodzony
Że się po świecie tuła bez mozgu szalony
Nie to tesz ktory go sam po pianu straci.
Bo się taki y z świnią czasem się pobraci.
Nie to ktory w podnyce lub bez szable chodzi.
A w łaźni się gorzałką przepalaną chłodzi.
Nie to ktory w kapłunie piora się ustroi.
Lub sobie na łeb żołty kapturek wykroi
Nie to co się zna na nim nie to co on prosi
Ani ten ktory darmo podołka podnosi
Ale to iest kiep własny co v dupy siada.
To większy na ktorego żona gdy chce wsiada.

Szlachcic.

Nie to Szlachcic co ma wieś swoię y dochody
Ziemianskie z swych Folwarkow nie to kto urody
Ma wspaniałość slachecką a rozdobney twarzy
Iakoś mu się nie tayne szlachetna myśl żarzy

Nie to ktory się Synem koronnym vrodzi.
A w Oycowskiey swobodzie przodkow swoich chodzi.
Nie to ktorego pradziad zasiadał w Senacie
Nie to ktory w Jedwabiu chodzi y w Szarłacie
Nie to ktory dostatkow herbow vrodzenia.
Mieć może y przyiaciół zacnego plemienia
Nie to ktory sie handlem kupieckiem nie bawi.
Łokciem kwartą nie mierzy a wszędzie się stawi,
Gdzie posług iego trzeba Oyczyznie a zdrowie
Dla rzeczypospoley gotow dać surowie.
Nie to ktory Pogańską krew rozlewał mężnie.
Nieprzyiacioł gromił oyczystych potężnie
Nie to ktory szlachectwo swe w szkatule chowa.
Nie to ktoremu się wywodzić nie nowa
Nie to ktory szlachciankę zacną poiął ani;
To ktorego w rodzaiu żaden nie pogani
Nie to ktory szlacheckie prawa y wolności
Sam kruszy y czestuie na Seymiku gości
Ale to prawy Szlachcic ktory wszystko w sobie.
To ma a w cnocie nigdy vszczerbku na sobie.
I w szczęściwym nie odniosł, a naymniey szą zmazą,
krwią żlać gotow był tego szlachcicem zwać każą.

Szczęscie.

Nie to szczęście być Panem a w roskoszy lata.
Trawiąc swoie mieć Bogi Łaskawey fata.
Nie to bywszy chudziną y stracewszy swoie
Przyść zas do maiętności y mieć tyle trzoie
Ani to bywszy w podłym domeczku spłodzonym.
Być zacnością wysokich stanow ozdobionym.

Nie to mieszkać w Pokoiu z sąsiady a w zgodzie
Żyć z bracią albo Xiędza mieć (iak mowią) w rodzie
Nie to zleciawszy z gory a nie złamać szyie
Nie to pić Alekanty pierwszy iusz pomyie
Nie to prawie od Forty wrocić się a w grobie
Nogi maiąc z drow zostać w zwątłoney chorobie
Nie to bywszy w potrzebach z Turki y z Tatary
krwie nie vlać nie upaść nie wspomnieć na mary
Nie to wyiść z poiedynku bez szwanku a swego
Pozyć nieprzyiaciela fortunnie każdego.
Nie to na desce w morzu po rozbitey łodzi
Przypłynąć na brzeg a vyść smiertelney powodzi
Nie to skarb iaki nalesć albo dar dworzaki
Od Monarchy wielkiego wziąć nie ladaiaki.
Nie to bitwę w ząpliwą wygrać albo li tesz z ręki
Vyść katowskiey bez smierci, lub vmrzeć bez męki.
Nie złoto nie pociechy, nie żona, nie lata.
Przedłużone nie żadna pompa tego swiata
Ale to iest prawdziwe szczęscie bez przygany
Żyć na swiecie a w szczęsciu nieznać odmiany
W nim żyć, w nim Bogu duszę oddawszy na wieki
W nim trwać a vyść Szatańskiey posmierci opieki

STRACH.

Nie to strach iść do szturmu nie to być w pogoni.
Nie to w nierownym poczcie przychodzić do broni.
Nie to przyiść na opiekę morskich nawalności
Albo na kruchym ledzie być w niebespieczności
Nie to dostać się w łyka nieprzyiacielowi.
Nie to wpaść okrutnemu w ręce Tyrannowi.
Nie to tesz w pustym gmachu nocnych pokus trwogi
Wytrwać albo gdzie w boru przebyć rozboy srogi.

Nie to w Szrankach z mocnieyszym wstąpić albo z dwiema
Nie wstąpić iednemu y bić się z obiema.

Nie to siedźieć na woźie kiedy się zbiegaią
Konie lub z wysokiego mostu gdźie spadaią

Nie to potkać się z lwem albo mocnieyszego
Napaść smoka lub wieprza napaść nadzikiego

Nie to wypaść na strzelbę albo na harc skoczyć
Nie to mężną w Pasoce Turskiey rękę zmoczyć.

Nie piorun nie payrat, nie trap nie więźienie
Nie piekło nie sądny dźień ani ziemie drżenie

Nie powietrze nie głody nie ogień nie woda,
Ani żadna na swiecie tak straszna przygoda.

Jako kiedyś kat komu iusz nad karkiem stoi.
Strachu nie zna tak ów kto się tam nie boi.

Żartować alias kiepkować

Pani iedna w żarciech się tak barzo kochała.
Że sobie z wielkim kosztem szpaczkarza chowała.
Obrał się ieden taki co iey tak kiepkował.
Że się iey od wielkiego smiechu brzuch złotrował.
I ten musi być trefnych fochów był zakrwitt
Day mi zabit w tym domu takie żarty stroitt.

O rzeczach nasycek.

18 Człowiek cokolwiek zacznie gruntem w swoiey głowie
Fraszka wszytkie rozumy fraszka człowiek z mowie

Że chcesz li swiata użyć alić smierć przeszkodźi
Nie my swiatem władamy nas swiat za nos wodźi

Zamysły przedsięwzięte Bóg wniwecz obraca
I ten rozumy ludzkie na nic ce wywraca
Przeto cokolwiek poczniem miejmy to na chęci.
Uważać krótki żywot ostro patrząc wrzedy

A baczym iusz to wszytko co iedno poczniemy
Jak Bóg zachce a nie my tak skakać masiemy

Do Pierskiego.

Jesli Jowisz Bogowie y Insi Bogowie
Miłowali iako tym swiadczą Poetowie
Czemuż bracie strofuiesz mnie wze miłuię.
Albo tesz więc y podczas pannę pocałuię
Owszem bym był Jastrząbem przepiorka ta Pani.
Obaczyłbyś iako wiat iastrząb w ___ naniey

Do Kozinskiego.

Nie gniewaysię o ciey krok bracie ze wyłeloty
Wdzięczny był ciey taki sztych choć wszczerbił cnoty
Lecz baczę że wolałbyś zbyć drugiego oka.
Gdy był była umknęła przed tym sztychem kroka.

Mikołay Wilczek do iedney.

Tobie Szlachetna dźiewczyno.
Które w gronach przyzna wino
Tobie Jeleń złotorogi
Czołem bie przed twe nogi
Tobie Syrena krzykliwa.
Głosem wdzięcznym niechay spiewa.
A ia poki parka mego. Wiec będzie
Wieku młodego.
Będę służył y statecznie
Nie do czasu ale wiecznie.

Skarga zalotow utraconych.

Statecznie trzymał ze Cypydo z twego.
Zawiązua miało być co statecznego
Wielowładnąm cię rozumiał o Xieni
Teraz y zamysł y moc twa iusz się mieni.

Ona ktorem ią rozpalon miłością
którą dwor wszytek przechodzi gładkością
Iuz wiarę mo inszym małżeński wstępuie.
A mnie sie tesz ledwie smierc nie gotuie.

Rospacz mię trapi gorę moc zazdrości
ktore we mnie niechce serce schnie w żałości
Cięż mie trapi kasienku bez ciebie
Iusz niewiem co rzec sam nie czuię siebie

Mnie mię zaś przywroc iestem wszystek w tobie
Nie tamem gdziem iest raczey w twey osobie.
Teraz mię droga kochanko opuscisz
Iusz y zabiiesz y z łaski wypuscisz.

Lepiey mi widzę w Woysku zginąc było
Niz patrzyc na to co sercu nie miło
Szczęsciey tu umrzec sliczna Panno ma szę
Chcąc dorznawszy u ciebie tracic duszę.

Winowałbym cię ale zaś krzywa.
Winowałbym bo Bellona mściwa
Mnie zabawiwszy w obcych kraiach boiem
Sprawiła kasiu zem się nie stał twoiem.
Bo zaś tu mieszkał ktoremuś slubiła.
Tak mię nadzieia płonna omyliła.
Jednak mię wątpię kochanko ma w tobie
Ze mię starecznią będziesz miała sobie.

Wspomni wzdym kiedy na moie posługi.
Na uprzeymą chęć te u ciebie długi.
Ja wiecznie miec chcę ma Bogini ciebie.
Serce me wrytą miec będzie u siebie.

Nie zeydzie z myśli mowic, spac nie będę.
A iesli kiedy z kim wesol zasiędę
Ciebie y lutnia y Rym ma bogini
Naprzod wspomnioną chęc sił ma nie zmieni &.

Zaloty biedney &.

Zaloty biedney

Nie tak snieg dymu słonce na wiosnę dogrzewa.
Prętko taie a w wodny strumien się rozpływa
Jak sliczna Basieńku w umysle taiłem
Iakiego smętku iakich trosk w tenczas zażyłem.
Gdy ciebie (ach niestety (?)) niechcąc odierzdzałem.
Rzewnie narzekaiący dzien y noc płakałem,
Co mię za chęci co mię za myśli miotały
Jako na wielkim morzu wzgrane wały.
Szyru niesłuchaiącym okrętem ciskaią.
A władze me wiosła ani żagle nie maią
Iakiego smętku yakich trosk w ten czas zaziłem
Iakiemi żałosciami serce me trapiłem
Co za lamenty miałem co za narzekania
Co za tłuczenia piersi y ręku łamania
Nakonice miłe zdrowie y potrzebna siła
Ledwo nieprzyrodzoną władzą iusz traciła +
Dopiero błędy moie y złą radę widzę
Dopiero się zkwapliwem umysłem swem brzydzę
Cosz czynic złe nieszczęscie iechac mi kazało.
A tobie moia Pani służyc mi zayzrzało.
Łakoma rzecz uroda ani złoto ani
Swietnych kleynotow promien serca tak zrani
Wiem to ze rowney tobie y gdzie słonce wstaie.
I gdzie pada nie maią tu tesz ziemskie kraie
Lub kto zachwali gładkosc y oblicze sliczne
Lub z obyczaymi cnoty barzo ustawiczne
Wie to y przetoc służę y służyc a będę.
Poki strapioney dusze moiey nie pozbędę.
I pierwey będą ryby po gorach pływały.
Angli bokosach morskie zielenie igrali
Lato będzie bez kłosia a zima bez sniegu.
Rzeki nie zatrzymaią w lasności swoym biegu

Nizli się ia odmiennym w swoim stanie słowie.
Albo płochość obaczysz iąką moiey mowie
Tyż ieśli się nie mierzą moie szczyre vsługi
A do wrocenia nie zdać moy się być czas długi
Proszę stawmi się taką iakowym ia tobie
A niechciey pogardzywać wmey lichey osobie ꝭꝭꝭ.

Marsias abo Satyr Dworski.

Ieśliś mie z skury złupił Apollo ćwiczony,
Przeto żem twey przyiemney liry wdzięczne strony,
Troistą swą piszczałką naganić sięważył.
Za ktorym vpornym wielkiey zażył.
Wżdy mię nie łup rozumu ani bierz mi baczenia
Day rozsądek y domysł do wyrozumienia
Dziwnych słow dziwnych ludzi z Indyiskiego kraiu
Chociay tu blisko mieszkam v Fontany w Gaiu
A teraz swym promieniem oświeć lica moie
Poślęć tesz na pokusę spolu słowa moie
Wierszem nie z byt wybornym wiązać potrzebuie
Niech trochę zrzodł Parnaskich smaku wodny veczuię. vvv
Ale choć sen choć prawda choć na iawi było.
Iednakby mię z przyczyną na to napędziło.
Serce twe w inszę strony myśl twa chytro baczna.
ktora wydacie mowy tworzy choć nie znaczna.
Pan stadze służyć pragnie lew okrutny iączy
A tego wydzina mysz ta bez przestanku męczy
Wielka niesprawiedliwość zdać się moy murzynie
Lecz takowa odmiana takiego nie minie
ktory serce powolne trapi y morduie.
Wnet panem a pochwili temusz vsługuie
Snadno wto pasierb marsow kiedy chce vgodzi
Na czas postrzeli strapi y zasię ochłodzi
O to niedbasz on znowu zadowitą strzałą
Na czas postrzeli strapi y zasię ochłodzi.
O to niedbasz.

O to niedbasz on znowu zadowitą strzałą
Sprawi bol tęższy w sercu lecz vprzeymość stałą.
A wtenczas one ogien wielką mękę dawa.
Ieśli serdeczko cudze gdzie indziey przestawa.
Nie raz wspomnę y westchnę na twe krwawe boie
Kupido wielowładny y twe niepokoie
Wnet falszowi nalaię a iego gospodę.
Chcę mieć mowięć w prawdzie trudno z nim ogodę.
Wolno chodzące wrota skrzypieć musię zdadzą.
W adzi zdrawe zelazo, zaraz y mu wadzą
A nierzu wienczaiem Pafia Bogini.
Tgara y zdrowego chore serca czyni
O to tesz mnie Satyra ogien rey ten pali.
Chociam mam rogi na łbie przecię nie vzali
I w leście mię nalazszy do murow prowadzi
Szuka gdzie porywienia szukac mieysca radzi.
Ciebie tesz zpiaszczystych ziemi przyprowadziwszy.
I wostrych skałach wodu wzroku nie straciwszy
To mniey sza byleć serca przyzdrowia zostało.
A dziecko zeby strzałą swą pofolgowało.
O stateh niech obie trzecie szczęście rządzi
A kto komu prawdziwym niechay sam rozsądzi
Tak ciacy Murzyna pod moc swą podbiia
Dla mnie tesz leśne Cienie satyr precz omiia
Tey trzciniana piszczałka moia będzie grała.
I pasterskie piosneczki głośniey spiewała.
Przetosz was iusz opuszczam siostry me Dryady
Lesne y was tesz skoczne podwodne naiady.
Iusz moy taniec y moia piszczałka nie będzie.
Więcey nam hołdowała bo do murow iedzie. ꝭꝭꝭꝭ

Do Iadwigi.

Iusz Titan zaprzęga switoranney zorze.
A zielonym Iaponom czarną noc za morze.
Iusz Phebus warkocz złotych rospuszcza promieni
Niebo się na szczęśliwą pogodę barwę mieni.

Leczześ odemnie poszła a iem sam bez ciebie
Znowu się vmnie zmierzka zrowa noc ponebie
kmiki swoie pogania gwiazdy się szybuią.
A zorze z złotą barwą narad vstępuią
Ieśli chcesz tedy żeby snym porządkiem rzeczy.
Szli drugi raz tak pilno niemięy na swey pieczy
Cosię dzieię na dworze będzie Steynał graią
Będzie się po vlicach ludzie przechadzaią.
Poleż dłuzey nie kwap się a chocia dzien wszędzie
Niech to, okna zamkną wszy vnas wnet noc będzie:

Przyiaciel.

Kto przy mnie za teb pozdzie, pienie dzy powycy
Poradu, a gdy ia chai wiele nil nie liczy
To iest prawy przyiaciel takiego szanuię.
Tym czworgiem niech mi szczy zostatka kurtuię.

Do Zebrowskiego.

Dawnych się to lat pytano.
Ieśli długie nosy miano
Teraz inszą probę maią;
A o nosate nie dbaią.
Iakiż ktoraś doswiadczyła.
W wielkim nosie mała siła.
Zdami się iedno ze taią
Omylki się obawiaią.

Do Iarosza

Iako gdy w gęstym lesie zaronoga łani
ktorą prętki myśliwiec dogoniwszy rani
Wielkiegę strzy vcieka wtoczy się po paszczy.
A no przecie ziey postrzał vstawicznie pluszczy.
Rownie tak Cypryska pani kogo snym płomieniem.
Dobunie a skarze serca troskliwym więzieniem
Chcąc zmyśla twarz wesołą chęć chytro pokrywa.
Ogień ten iednak przecie się wyrywa.

Im go barziey taić chce im go barziey dusi
Tym tesz barziey vgaia y brać gury musi
Wspomniawszy czasem westchnie czasem się zapłoni
Chore serce wnadziei iako wgłębiey toni.
Postawa iusz zmysłą swą więc iak wodnęcie
Nie wolna myśl bo choćby w Cyprydowym pęcie.
Ia mam trudno zmyślać twarz sama pijany
Iak ty dobry Iarosza twey serdeczney rany
ktorąc nadobna Halszka a słusznie zadała
Bo tego ponięy Venus nie darmo miec chciała.
Dawszy iey tę vrodę y slicżne przymioty
Ta wie że cię miłuiesz dodaiąc ochoty
A ona iako baczna nieckay się w tym czuie
Iszczey łaskawa Venus szczyrze roskazuie
Niechżeć tę ranę goi vprzeymą miłoscią.
A płomien ten vgasi spolną vprzeymoscią &c.

O Pannie.

Zonę nie Pannę poiął iednooki
A pad na dzieię znalazł krok szyroki
Lamentu dosyć y karania miała.
Asz tesz nakoniec takmu powiedziała.
Ieślić się mnie zpełna zastać chciało.
Miałeś ty oczy tesz me obie cało.
Miec oko wyktol (rzekł) moyni przyiaciel.
A ona a mnie moy dobry przyiaciel.

O Iebce.

kukułka między ptakami.
Iebka między mieniastami.
Ta niegardzi żadnym ptakiem
Ta haydukiem ani żakiem.
Sługą żydem zgoła ona.
Wystawi kto chce ogona.

GRADVALE. Prosa seu Hymnus.

Veni o Rex Poloniæ.
Pressor Polonum optime
Emitte nunc militiam
Quam vocasti in Prussiam.
Volatam fer potentiam
Quam cupivisti perperam.
Nunc tempus est in desides.
Effuget si istud negliges.
Præterea providentia.
Simulque vigilantia

Rara cives concilia
Privata Generalia
Da modo mox comitia
Rediment se peccunia
O serpentum prudentia
O simplex providentia
Tu regi præstas omnia
Quicquid possidet Prussia
Est valde illi lepida
Nihilque sibi timenda.

Pieśń Zalotna.

Nadobna Basieniczka serce mi vkradła.
Skoruchno iey vroda do mych ocza wpadła.
Iey niewolnikiem y wiecznym się czuię.
Boćią miłuię.

Jednak te pęta moie nosić y okowy
Iestem gotowy
Byle mi śliczna Venus szczęścia nie zayrzała.
Gdy mię Basia z Więzienia puścic będzie chciała
Ktora gdy zaryć dopuści swobody
Dość mam nagrody.
Bo skoro serce wynidzie z niewoli
Iusz mię nie boli
Miasto przeszłych frasunkow y żałobliwości
Będzie dosyć wesela y dosyć radości.
Miasto ciemności namiotek zielony.
Będzie zielony
A gdy dzien przyidzie Basia od miłego
Wynidzie swego.
Zosienka patrzy na dwor w Szubeczkę vbrana.
Złotoszytym na głowie czepku przyodziana
Iako gdy iasna z burzliwego morza
Wychodzi zorza.
Ona piers śliczna warkocz rozczesany.
Iak v Diany
Zmiłuy się proszę przeboy fortuno złośliwa.
Oszaleiec mi dusza tych pociech teskliwa.
Nie trap iusz serca więcey żałosnego
Pocieszsmętnego.

Proś za mną Matki Cupido boć mdleię
Coż mi się dzieie.
Niechay mi da Basienkę ktorey swe posługi.
Nieodmiennie oddawam czas iusz dosyć długi
Więcey nie pragnę Venero od ciebie
Niech samą siebie
Mnie basia odda bo inszey nagrody
Niechcę za szkody.
Na tom służył gdyby mię to omylić miało.
Iuz by mię wiecznym smutkiem serce pokarało.
Czego nie tuszę y dla tey na dziecie
Serce się śmiecie
Zdarz Boże rychło niechay będzie moia
Boć ona twoia.

Takaż Druga.

Przypuszczam swe zdanie na rozsądek kozdego.
Widziałli kto na świecie człeka grzeczniey szego. 36
Barziey podobna wmowie Aniołowi.
Niż człowiekowi.
Oko dyament iasnością przechodzi.
Wnet rosa wschodzi.
Czoło v niey iak marmur ślicznie wygładzony.
Włos iakby miał być węglem barzo vczerniony
Brwi iak gagatek wargi iak korale.
Mogę rzec stale.
Miększa nizli wosk bielsza niż śnieg ręka.
Coś nad człowieka
Więc on wzrost tak wspaniały tak pieszczone ramię
Ma pozornych wdzięczności w sobie takie znamie
Ze kiedy się zapatrzy skwapliwie
Ledwie co żywie.
Serce się zciała przez drugi wydziera.
Człek wpoł vmiera
Niemogła Venus być większey gładkości
Niemogła mieć Dyanna większey vdatności
Zgoła na ziemi rowna mieć nie może.
Takeś chciał Boże.
Na niebie chyba czego mu ia tuszę
Iwierzyć muszę.

I gdyby to stworzenie sliczne tak wdzięcznego,
Przyiaciela dostało z małżeństwa swiętego.
Pewnieby się tu na swiecie Anieli
rodzić musieli.
Alboby się to zaraz swiętym ciało
Spłodzić musiało.
Tak mi srodze ta dziewka w sercu zaigrała,
Że niewiem by mi dusza wcale została.
Jeśli pociechy tey kiedy nie skuszę,
Gardło dać muszę.
Marnie mi zginąć ieśli tey nadziei
Grunt nie rozwieie.
Zmiłuy się dla Boga dziewcze vrodziwe
Pociesz me serce wnadziei teskliwe.
Nie zabiiay mię Przebog własną ręką.
Z niezmierną męką
Nie trać mi dusze dla twoiey vrody.
Lepieysza do zgody.
Juz vmieram iusz ginę iusz się serce puka.
Już mi dusza drześciała zmordowana szuka.
Ratuy mię dziewko kochanka choć mdleię,
Cosmi się dzieie
A toć iusz konam zaraz w ciało duszę
Boć vmrzeć muszę.
Bol to srogi okrutna więc to mika bywa
Gdy serce Venus rani zapalczywa.
Jako ogniem palił serdeczniej skrytości
Tak prze miłości
Albo iak czteka poczłonku rozbieżał.
A z skarg zdzierał.
Ten ktorego tam nigdzie nie probował.
Podobno się powieściom mym barzo dziwował.
Lecz ktory drogą czey miłości chodzi
Z emną się zgodzi.
Iu kogo zarcki kupido vmierzy
Łacno vwierzy &

Pieśń o Małżeństwie.
Sliczna matko Cupidyna. Vsmierz iusz płochego syna.
Niechay mi pofolguie, choć służby nie nay dzie, W nałogu swoim 2
Dosyciem znał zdrad chytrości Wierney chęci rycerliwości
A przecie się nie mogę, Zdobyć na przestrogę, w Serdeczku moim. 1

Boday zabit przyiaźni dufał, Albo pociech w przyiaźni szukał.
Komu szczęście nie służy Niech mu Venus nie płuży Bo pewnie straci.
Nie każdemu ta służba zdrowa Bo drugiemu zniey smierć gotowa.
A zwłaszcza gdy się przesadzi. A przecię się sam zdradzi Stąd żal srogi
Jesli się tesz dobrze powinie. Dość Frasunku w tey nowinie
Lubo Jako na dobrą kwapić trat Nie trzeba się z tym kwapić. Nadziein znią mieszkać
Więc drugie tak barzo się taią Chociasz iadu dość w sobie maią
Iz rozeznać nie może. Dobra złali tys Boże swiadek ich złości
Nie każdy tesz, iest iednaka wada Ale na każdey trudna porada
Jakać się raz dostanie Takać się zawsze dostanie Obieray dobrze. Ż-7.6 panie
Będzie iedna, ziadła gniewliwa Druga płotka trzecia swarliwa
Jest co y męża bie. Jest co y wszetecznie zyie Jest niecnot dosyć.
Naydzie to w tym z tym rodzaiu A zwłaszcza w tym naszym kraiu.
Że tak męża szacuie Jak worem nim kieruie Wszytkimi rządzi
Gdy Ewa poczęła rządzić Musiał Adam nieborak błądzić
I dla tego iey męża, Roskazał Bog nie węża, Potym słuchać.
Poki tesz są w Panienskim stanie Wdzięczny z nimi żart, wdzięczne rossmianie
A skoro za mąż poydzie Nikt z nię rządu nie doydzie Wszytko się zmieni
A miasto wdzięcznych radości Będzie płaczu dość załości.
Ale gdy się żona kwili Zbyć iey męża pochwili Taich płacz vymie
A ktoby się dolicził tego Jak wiele przychodzi złego.
Z tych Seweczek grotliwych We wszytkim popędliwych Kanasnę dzniku
Zaraz się w raiu to być pokazało. Że nic dobrego tam być nie miało.
Z tego iuż pokolenia. Złośliwego nasienia; poki swiat stanie.
Nie darmo więc y piorga drgaią. Gdy kobierzec rozposcieraią
Bo ziąką tam slub dadzą Z tałącię y zaprowadza I do łożnice
Żeniesz się, tu dać się znać żona Będziesz chodził wz niosły ramiona
Samemsię wdał w nięwolę Musz ciusz znać role, dać tancom pokoy
Obaczysz li trzy woczach stoią Vderzysz li zdradzi zabroią
Chcesz li wierz chcesz li niechay, Zamnie się nie vsmiechay Doznasz sam tego
Boday że się takażnas dała Tym co się im dobra być dała.
Że miała dość vrody. dość pieniąszkow y dochody. Cnoty nie pytay
Odrzekłby się tych małżeństwości Gdy sprobuiesz nieznosnych złości.
Boi y twe zrąk pobierze Iescze ci kiem dopierze Frasunek wzyskie.

Toć iusz żona a zaś dzieci   Podobnoć się wełbie zakręci
Tata Papu wołaią. Wrzeszczą krzyczą stękaią I toć nie roskosz.
Więc Synkowi do szkoły trzeba.   Więcey tesz niedadzą zrzeba.
Day Tatusiu wszytkiego. Poki wżdy staie czego, Będziesz się znoił.
Naylepiey sie nie żenić zgoła.   Bo bez baby lżey do koła.
Niżli mianowsi narzekać. Od frasunku się wściekać Mieć piekło wdomu.
Bo bądz Panną bądz wdową będzie. Dość kłopota z obiema wszędzie
Wdowa na swe wolności. Panna głupstwo y złosci Wszytko to diabeł.
Szpetna, kłopot, piękna, frasunek.   To zoli to tesz nie zdrowy trunek.
Bo nadobney strzec musisz. Z Szpetney się sam vsmucisz Wszytko nie dobrze
Więc się tesz wnadobnym ciele.   Szpetnych niecnot nayduię wiele
A cwiczyć się dasz żoną Iusz złoscią napełnioną Niemasz gorszego.
Nayczęsciey iią zmyć raz bez ługu.   Iuż drugi raz tak pi owcuga.
A skorosię wnie wpasie. Musi iusz zgnić wtym kwasie I żle zaś my
Iesli tesz na społ pobiią, dość kłopotu y tak zażyią.
Bo mąż na wierzchu będzie A gdy na niey usiędzie Iusz wieszga
Iesli go tesz żona ponęka.   Niech nieborak mąż pod nią stęka.
Niech pada do nog Zosi. Niechiey na dobne prosi A by przestanie
Mai kochanie

Na zbytne Gospodarstwo.

Przyiechałem wdom iedney białeyglowy
ktora we wszytkim wiodła rząd domowy
Poyrzę a vniey wałaszą gąsiory
Zarazem na mię vderzył strach spory
Pytam dlaczego ali ona idzie
Markocząc niewiesz co wyrządził lidzie
Wiem mowi lecz mi powiadaią
Że chłopa na was a mie gęsi wydano.

Piesń.

Pan Gospodarz chętnie daie
Nalewayze go
Sama pani Gospodyni
Day zdrowa była
Nucz dzieci do roboty
V naszey Panny doroty.
Iusz wszytko mamy kiedy chęc zzamy.
Gracie mer ten pogotowiu
W Taneczek smiele

ktoniepie chętnie daie
V skępca tego
Naylepszą dobrą myśl czyni
Do sta lat żyła.
Bądzmi weseli że dwiemie dzieli
Bochmy tu dla tego przyszli.
Bysmy dobrey byli mysli.
Nie folguy nik swemu zdrowiu.
Wszak nas nie wiele

Pan Oyciec nam nie przekazi
Bachniczka się zapatrzyła
z Iasienka swego.
A nasza Panna Maruszą
Matusz sie smieie
Hanusienka Iarosiowi.
Wianek gotuie,
Prawieć ma Fortuna płuzy
Dobry pachołek
Widzę że Panna Regina.
Niewiem gdzie mierzy.
Magdusienka Iędrusiowi.
Nie zmarszczy twarzy
Sliczne sczworzenie Iadwisia
Dziwnie sie smieie.
A moy miś kiedy to widzi
I tak się dzieie
Takci ta chytra płeć vmie
I to nam szkodzi
Aleć lepsza Mamsienka
Zzydzien nie widzi
A cy Malzusiu cnotliwa.
Wszak iusz masz swego
Z tobą nam dobra myśl płynie
Wszyscy przy tobie
A my twemu kochankowi.
Służyć gotowi.
Po pełney mu się zrodzimy
Za czmu zwierzyna
Między wdowczkami krysia.
Że się on kusi,
Bye kiedy w Sieci wilczkowi
Niech się gotuie
A niewiem co ci działaią
Dość czas niemały
A za ich zapast rosprawi
Day się powoli

Pani Matka nie obrazi
Iesrcze oka nie spuściła.
V kochannego.
Podmyka kms pod Matusza.
Wykrzyka łeie
Swoiemu kochaneczkowi
Chęć ofiarnie.
W taneczku Anusi sluzy
Zdrow zak Sokołek.
Trzyma wręku kubek wina
A kat iey wierzy.
Sludzey przyiacielowi
Bog to mu zdarzy
kiedy vyrzy swe Misia
A od strachu mdleie.
Rozumie ze z niego szydzi.
Z niego się smieie
O sobie wiele rozumie.
Postawka zwodzi
Bo ta gdy swego Misienka
Swat sobie brzydzi
Nie bądz dziesia tak teskliwa.
Poslubionego.
Bez ciebie nam wszytko zginie
Podpiera sobie
Naszemu dobrodziejowi
Pokiśmi zdrowi
Co roskaże vczynimy
Taka drużyna.
Tak rada widzi Woycusia
Iiey być musi
Chciałem rzec Panu Wulfowi:
Wdowa poluie
Iusz się sobie zalecaią
ktoz tak niedbały.
Iedna to godzinka sprawi
Z sobą się wzięli

Wdować mi grunt bo vwdowy
kto się z nią zbraci.
Koma taka czwata wgłowie
kto nema pary
Zaieżdza tam ktoś zdaleka
Jeśli dociedzie.
A przy tobie śliczna pani
Twoiey Córeczki:
Dzierz się rady hardy swoiey
Niech hardy swoiego
Niechże Pannom w Sztory graią
Niech brzmią puzany
Ja za się pacholek chudy.
Niechże Bog radzi

Bez frasunku chleb gotowy
Pewnie nie straci
Wiem o takiey białeyglowie
Rozpuść ogary.
Aby mogł poznać cztowieka
Niewiem co będzie
Niech mi niekt kasi nie gani
krasney dziewecżki
Nie tknay mi się niekt moiey
Ma do nowego.
Niech w kornety wykrzykaią.
Powazne tany
Niedban nic iedno o dudy
O swey Czeladzi

PIEŚN

Iuzci ę dawno zła zoro vpominam słowy.
Aty przecie nie przestaiesz frasowac mey głowy
Mnisy byli na tobie iusz przewiedli prawo.
Bon dług bycia twego iaciej kncza strawo.
Wyswobodził swą wierną pracą zewszytkiego
Aty przecie miasto mnie milujesz drugiego
Nie wstydzisz ostawać zesmię zbogaciła.
Juześ mię iednego w to kiepstwo wprawiła.
Więc bys w taniec wolała niż co robić wdomu
J podczas daiesz z sobą skakać ladakomu.
Vrzędnicy gdy na cię cayca wyciągali.
Od vbogich poddanych to mięs ponzadali.
Gospodarstwa ta Pani nie barzo swiadoma
kury kładzie na kokosz kokosz podiazona
A ty przecie nadstawiasz pychą głupstwa swego.
J gniewasz się kiedyś kto doymie dobrego.

Pieśń

Jde szukać tey Nimphy ktora chęci moie
Wzgardą mi płaci pełniąc okrucienstwa swoie.

Gdzież ona ma swe dziedziny.
ktorez osiadła krainy
Tam serce mieszka kędy licho nie dochodzi.
Ani się procz wspaniałey myśli tam doyść godzi.
A ktoś ci tam przewodnikiem.
Jakim tam doydziesz iszykiem
Slepa mię miłość strzał pełna prowadzi
Płomieniem opasana gonić mi ia radzi
A coż ci poznasz będzie.
Chociay tły myśl twa doiedzie
Nabędę przez nie pociech y fortun swych stany
Gdy tam doydę gdzie ona swe pognała pany
A oney dość zesię stanie Gdy to twe vyrzy staranie
Tak mniemam y tak wierzę choc mię bez litości
Pali y męczy płomień mey porządliwości
Bog cię z tykay daiesz z Bogiem. Szczęsny stanął zaraz progiem
A toz idę y lecę Irami nasycony. J ostatniey bozaźnią zdrady ogarniony.
Spodziewaiąc się od tey Bogini ludzkości
Wktorey srogość panuie y okrutne złości.

Rozmowa Młodzienca z Panną.

Jedno cię raz Anusiu okomie zaysrzało.
Zaraz mi serce chciwe do ciebie zbieżało.
A gdym z tobą do dalszey przyszedł znaiomości
Wmieciłeś we mnie zapał serdeczney miłości.
Zmysłys opanowawszy myśl swą poimała.
Wszytkieś chęci moie samaś vpaiała.
Dziś niewiem co rzec z sobą straciwszy swobodę.
Tyś moy Pan ty mi posług vczynisz nagrodę.

Panna

Gdym cię naprzod moy sługo kochanny poznała.
Dziwna rzecz iak się w tobie myśl ma zakochała.
Czułam y ia iskierki ciche ognia wsobie.
Lecz mi się nie dał wstyd powierzyć tobie
Serce me iednak z tobą zarowno pałało.
Tak się mnie ciebie iako y tobie mnie chciało.
Ale się mnie w tym tobie odkryć nie godziło.
Bo srozsze prawo naszą wolność vmierzyło.

MLODZIENIEC.

Acześ ty Hanusiu ma droga milczała.
Jednak mię oczu twoich miłość przenikała.
A gdyś usta rozniać wdzięczne usta twoie
W więzząś niewolą brała chętne serce moie
Jakżeś miłość we mnie ktobie rozżarzyła.
Żeś to poznać iże cię miłuię zakryła.

PANNA.

Gdyby się nam moy drogi tak mowić godziło
Co ktora ma na myśli y co ktorey miło.
Nigdybyśmy w tym cugu nie powstawali
I w nas by wnętrzny płomień dymy wydawały.
Wszak wiesz że m się czasem nie mogła ustrzec tego
Dym zapału wynurzyć nie miała swoiego
Częstokroć co serce kazało mowiły
Usta choć się nieć wargi troche zawstydziły.

Młodzieniec

Uznawałem Hanusiu ia to podczas w tobie
Żeś mię y mych szczyrości nie brzydziła sobie.
Ale mi się zmienieniem prawdziwiej zdało.
Tey się w tobie obłudy nieco zawadzało.
Boś ich wiele oprocz mnie na swym dworze miała
A kożdemu zdradnie chęci udzielała.
A snać więcey drugiemu niż mnie co z radości
Niezmierney we mnie męke czyniła zazdrości

Panna

Iam prostaczka y ta iest do mnie wada.
Że ani znam chytrości ani wiem co zdrada.
Wstyd nam w prawdzie Panienski wszytkim pokazowac
Jednakże Łaskę każe lecz wolno szafować.
Sercem zaś ktora chce w ktore gdyby było.
Weyrzec wolno vyrzałbyś żeby się zgodziło.

Żeś ty y tambyś siebie nalazł przednieyszego.
A mogę rzec procz ciebie żadnego innego
Dufayże Cnocie moiey wierz że cię miłuię.
To gdy poznam po tobie stałość ci ślubuię.

Młodzieniec.

Znać y doznać Hannusiu by się zdarzyć chciało.
Mną by się w twych pociechach twych nie rozrywało.
Ja cię pewnie nie zdradzę wierz też cnocie moiey.
A ony mi się bespiecznie powierz sławy twoiey.

Panna.

Nie iedną w prawdzie vfność ta Pannę zdradziła.
Ja się iednak na słowa nie będę wzryła.
Jesli mię nie opuszczać do smierci ślubuiesz.
A panienstwa się mego straty vlituiesz

Młodzieniec.

Miłby mi wiek z tobą wesołobym świata.
Zażył trawiąc swe z tobą młode moie lata
Ale niż zmysły swoie postanowisz moia
Hanusiu niech powolna będzie mi mysł twoia

Panna

Czyń co chcesz ziam nie swoia wszę przyidą te czasy.
Kiedy szkolwiek gdy nasze będą społne czasy
Wtedyć mi się kiedy ust twoich dostanie całować.
I reką twoię śliczną szyię opasować.

Młodzieniec

Być temu tak Hanusiu a ia w twym pokoiu
Ucieszasz się domyśl gdy w kolinskim swoim
Podle mnie się połoźysz tam wdzięczne kochania
Naszę się powloką do samego świtania.

Panna

Ja tego nie rozumiem y dać pokoy temu
Teraz aż przyidą rzeczy ku skutku swoiemu

Młodzieniec

Będę to miał Hanusiu miał na dobrey pieczy
Aby w tey tak nayprędzey mogł być koniec rzeczy.

Na dobry dzień.

Rozedrzało się słoneczne promienie.
Pochmurney nocy rozpędziło cienie
Xiężyc wpadł w swe pokoie. Dobry dzień serce moie.
Ieślim przerwał sen pociecho moia.
Iam w tym niewinien cało grzeczność twoia
Boć mi nie w smak twe spanie. Ochni się nie kochanie.
Iam cię przebudził tyś mi spać nie dała.
Boś mi przez całą noc w głowie czwatała.
Oczy me snu nie dały. Iw nocy cię widziały.
Ach o piesku wiedząc w łoszku twoim
Hamilem zazdrość cięszką w sercu moim
Niegodna ta bestya. Że mię tak roskosz mija
Nawet y na pokłę w rodze mi nie miło.
Ieśli się ktorey dotknąć cię trafiło.
Bog day tam vsta moie. Były gdzie członki twoie
Zayrzę kolenskim twoim y pieluszkom.
I tym na ktorych twarz swą kładziesz poduszkom.
Wierzysli że miłuię, Niechay cię pocałuię.

MYŚLISTWO CUPIDINOWE.

33- Bawiłem sobie iako ~~wiatr~~ ptak na swobodzie
O zadney nikąd nie myśląc przygodzie.
A sztuczne dziecko niespokoyney Matki.
Wszędy na demną rozbiało siatki.
Tak długo aż mię na wymiot zdradliwy
Vłowił śliczney dziewki nieszczęśliwy
Bękart, napadszy na lep pioro moie.
Vgnęły a on okrucieństwa swoie.
Pełnił nademną ia w niewoli sidlonym.
A przybierawszy z swym obłowem onym
Tobie Hannusiu dał mię za niewolnicę.
Ach mostetysz mnie w nieszczęsną godzinę
Vbiegłaś skrzydła sama mych wolności
Docześnawszy się takiey niewdzięczności
Dzisia po tobie wzgardą za nagrody
Chcę ia mych płacisz przywrocić do swobody.

Powiedz złosznico czeli żartuiesz
Gdy mię bez wszego żartu nie miłuiesz
Nie żartuieszli wieczne ler mych zdroie
Popłyną a ty w nich srogości swoie
Vtop a cieszli mało będziesz miała.
Wydrzy y duszę ną z martwego ciało.
A nasiyi serce swoie zakamiałe.
Nie by skonało przecie będzie stałe.

Potrzeba z Kupidynem

Częstokroć ze mną kupido zadzierał.
A zawżdym się mu potężnie opierał.
Nigdy nademną gury nie miał ani.
Ato ktora na mię wsadzała go Pani.
Nieszły mu żadne sztuki y fortele.
ktorych zażywał na mię barzo wiele.
Niemogąc mi być silen na iawi
We śnie raz na mię sidła swe zastawi.
Ia śpię o żadney nie myslę przygodzie
Mniemaiąc żem iest na buyney swobodzie
A sztuczne dziecko srogiey Czarownice
Zaprzągszy lotne w woz dwie gołębice.
Rano ze świtem wspękie mię zbierało.
I zdradą męstwa swego dokazało.
Sen mi się vdał iakobym w Pokoiu.
V sliczney panny przyszedł z nim do boiu.
Gdysmy się starli panna go składała.
I sama szczychom mym odpor dawała.
W obronie zdrowia iuż mi na goły
Puynał wpadła, a gdy wraził w poły.
Przebitą zdrayca ktory harce zwodził
Ztakumię w serce smiertelnie vgodził.
Tu koniec bitwy iam padł mdły a ona.
Broń mą wyrwała z rany rozszerzona.
Porwę się ze snu on iusz tył podaie.
Pędząc ptaszęta zarad w Cypskie kraie
Iam został ranny kore krew zkropiła.
ktora poraźli mey skutek znaczyła.

Wygrało zdradne Bękarcię, iam stracił.
I srogiemi woyny tey swawolnie przypłacił.
Wkradł mi się z tego postrzału wskrytości
Serdeczny płomień chciwey cielesności
Miłości na mię bicz, coś mi się dzieie.
Chcemi się czegoś a niemasz nadzieie.
Bym miał wyrostać iesli zdrayce tego,
Nieporatuie matka zdrowia mego.
Zmiluy się proszę Bogini miłości.
Ratuy mię wszak wiesz o mey niewinności
Przywróć mi zdrowie a zapalczywego.
Poiednay ze mną potomka swoiego
Niechay mi gardła przynamniey nie bierze
A ia z nim wieczne uczynię przymierze.

Z Panny Doktor &

Okrutne dziecko matki zapalczywey
Postrzeliwszy mię śmiertelnie teskliwey
Do ciebie Panno odsyła chorobie
Ty mię masz leczyć a iam z gołą w grobie
Jeśli mię z śmierci nie wydrzesz rannego.
A nie uleczysz bólu serdecznego.
Ratuy mię proszę póki nie zemdleię.
W tobie mam swego żywota nadzieię
U ciebie wręba nie zdrowie którego.
Jeśli mi użyczysz niej ratuy drogiego.
Balsamu wrane bożowcey Apteki.
Kardynsze będą serca mego leki.
Jescze mi świat mił a wszytko mi stoi.
Śmierć przed oczyma ktoż się ciey nie boi.
Pomacay pulsow a ndłe członki moie
Trzezwo cobo może niech przez ręce twoie.
Nie giń dziewko kochanna litości
Zażyi nademną w ciężkiey doległości
Spikonardową odwilż rosą żyły.
Jeśli się we mnie które pokurczyły
Albo cię napar z w gorącey kąpeli.
Bo na śmiertelney iuż leżę pościeli.

Proba w miłości

Proba w miłości &

Fałszu niemasz w złocie siedmkroć przepalanym.
Poznać go w przyiacielu chociasz probowanym.
Niech [illegible] twey Zosiu w ogniu doświadczać szczerości
Boś ty droższa niż złoto chociasz twey miłości
Cichy płomień rospalił iesli mię probuiesz.
Patrz iak pałam a iesli tesz ty mię miłuiesz.
Doświadcz inszym kształtem bo mam probę taką.
Która wyda przysadę w miłości iednaką.
Gołe słowa dość bladą farbę pokazuią.
Jeśli rzeczy nie będzie to fałsz znamionuią.

Albo tak

Złotnik gdy w ogniu kruszec polerzuie
Fałsz odpędziwszy brant szczyry wyimuie.
Potym doświadcza własney cnoty iego.
Ważąc y gnąc ze zeszli co dobrego
Tys Panno brant z[illegible]szczera chęć moia
A miłość waga iest y proba twoia.
Ważyć się nieśmiem na wagę iść z tobą
Miłuiesz li mię inszą doznam probą.
Nie bądź tak twardą day się użyć złoty.
Chociasz brant wielki nie traci tym cnoty.

Białegłowy niesłowne &

Gniewać na mię Gospodze zeć nie dufam ani
Wiary daię ale mi odpuść moia Pani.
Iuzeście tak przysięgi swoie pogwałciły
Żedawno sluby wasze kredit utraciły
Zdrady y obłudy pełne są wasze powieści
Obietnice nieważne płonny głos niemieści
Taiemnic się wam starsi wierzać zakazali.
A stałek wasz do wody w koszu porownali

Ja tobie

Ja tobie bom nie dozna nie zadaię tego.
Ale się przyrodzenia obawiam waszego.
Nie zowięcie szalbierską nie plotką tesz ali
Nie smiem zgoła twey prawdy z fałszem kłaść na szalę
Powiadasz że miłuiesz w czym ześ białogłowa
Nie do końca mię cieszą twoie gołe słowa.
Bo te cało lekkie plewy wiatry rozwiewaią.
Ktore gdy ziarny niemasz ziarn nie dowazaią.

Do Swoiey

Nie dziwuy zec nie wierzę bo tesz niemam komu.
Ze złego targu wolę z ussyma do domu.
Jesli w sercu oprocz mnie masz kogo inszego.
Niech tam siedzi pan sąsiad ia pilnuię swego.

Na dobrą noc.

Gwiazdy się kryią ciemna noc nadchodzi.
Ktora za sobą zmiany świt wodzi
Xiężyc skrył swiatłość swoię. Dobra noc serce moie.
A odpuść mi że twe spokoyne spanie.
Przebudza moie płaczliwe wzdychanie
Bo miłość serce rani. Dobra noc moia Pani
Jesli tesz kiedy me teskliwe łoże.
Strapionym oczom moim sen dac może.
Niech mi się sni o tobie. Ja z tobą igram sobie
Tym czasem niech się serce przez sen bawi.
Tym, coby rado widziało na iawi.
To iedną widzę drogę. ktorą sie cieszyc mogę.

ZWIERCIADŁO Fortuny

Fortuna odmienna Pani. Dzień y noc zaprzągszy w sani
Woźnicą czas uczyniła I wszytek swiat obieździła
Człek zabawą ziemia morze Są dwa studzy na iey dworze
Strach swych dzieci wygnała. Przy nadziei być kazała.
Kozdy ktorey ufa traci Bo u niey kredit nie płaci
Omylka sie pieczętuie. Z nie stałości tryumphuie.

Zatkim w mieyscu kołem biega. Tego co ieyne z na sięga.
A tym ktorym się dac znała. Miią wczora pokarała.
Jednych drugim dziś folguie Smiech y płacz w ręku piastuie
Wątpic w szczęściu nie potrzeba Jednemu dać zgębę chleba.
Umorzy głodem drugiego To iest własny urząd iego.
Nie iednego co zasieie. Omyli zniwa nadzieie
A ci co się nie spodziali. Częstokroć żną choć nie siali.

Slachecka Condicia. &

Pan to wielki kto na stronie. Dość ma na swoim zagonie
Czegoż potrzeba. Gdy z gębę chleba
Toć moie wszytkie kleynoty Dobra myśl taniec zaloty
Wieniec na głowie Fraszka krolowie
O Pompę zadną nie stoię. Mamę w cale moskę swoię.
Z kmiotkami sprawa Moia zabawa.
Zaprzągszy w pług czworo woły Rad zasiadam z przyiacioły.
Wszytkie Tituły Pełne Ampułły
Znaydzie w piwnicy Węgrzyna. Chmiel wystały do komina.
Niech przykładaią. A w dudy graią.
W kuchni domowa zwierzyna Sarna, ielęń, nie rowna
Rybkę mam swieżą. Ciasto y zdzierżą.
Czasem tesz z urzędnym iadam. Czasem y z Xiążęty siadam.
Choćbym to przydał. I krolam widał.
Lanus pełen wszelakiego. Jest y nie sztuka zołnierskiego
Obrona zdrowiu. Jest pogotowiu.
W stayni Turek osiodłany Wstadzie Sekiel farbowany.
Jest y siedzenie. Swietne na ścienie.
Nie trudno o kopę w domu. Za nię nie sturac nikomu.
Sługa y drugi. Jest od posługi.
Dwor w koło oparkanlony Zona grzeczna, rozrodzony.
Sadiałko w raiu. Gumno iak w gaiu.
Obora tłusta w stodole. Nie pustki a płodne role.
Za okne pszczoła. Dyeta zgoła.
Karczma we wsi pode dworem Łaznia browar nad iezioren.
Drwa zapasem. Granica z lasem.
Młyn y tracz na bystrey wodzie Jarzyny buyne w ogrodzie
Chmielniki w tyle. Azweyrzec mile.

Miasto blisko targ nie głodny	kościół doma sąsiad zgodny
Chłopow gromada.	Co wsi zawada.
Wsi cnotliwa bodaj tobie	kwitła sława ku ozdobie
Iam twoy tysmoia.	Moy skarb chęć twoia.
Gość szczyry znim zarty śmiechy	To wszytko moie pociechy
Wsze krotofile nie znać	złey chwile.
Niechze nam Pan Bog nadzwichom.	Sam błogosławi Rolnikom.
A wy Panowie.	Siedzicie w krakowie.

Lament na Niewdzięczność.

I toć boly y toć iest żal serdeczny
Gdy komu chęci przyiaciel niewdzięczny
Wzgardą nagradza lub prawo miłości
Łamie lub kiedy kto czyie szczyrości
Obłudą płaci lub kto komu prawie.
A ze mnąc on się stawnie Łaskawie
Ach nieszczęsny kto tak nie szczęśliwy
Iak ia dziś zem iusz zwątpił ledwo żywy.
Wszczyry mię wągiel miłości obrociła
Serce zżaliwszy duszę wysuszyła.
Oznałem prawie bo ślepo miłuię.
A znać na oczach popioł własny czuię.
ktorym mi tak wzrok miłości przytrząsnęła.
Zemię nie widzę y sitą odięła..
Wszytkiemu ciału ach pod bladą twarzą.
Żywe się wmartwym ciele ognie żarzą.
A tam skąd poszła przyczyna tey zguby
Bogday by miasto zaluzzcy chluby
Nie nalazł stąd iz ta co mię wygrała.
Wtę tonią sama na szczy została.
I boday tego iusz kto nieyczulszy
Nie postrzegł zgoła lub zaś kłamliwy.
Szopt o tym nie był a ty przecię, niechę
Dać temu wiarę zakmię miłość trechce.
Ani się myśli na dzienną zmiłować.
Ani mi srogiey męki pofolgować.
Owszem sie ieszcze na niechęć zdobywa.
A szczyrość moię obłudą nazywa.
Iesli kto nie wie iak to cięzko boli.
Mnie spytay teraz ktorym wtey niewoli

Powiem za wierą a powiem prawdziwie.
Nikt w wiekszym żalu nad tego nie żyie.
Ani się żadna męka zrownać może
Z taką boleścią karz niewdzięczności Boże.

LAMENT NIEWOLNIKA.

Niemię nie boli a płaczę rzewliwy.
Nikt mię nie więzi a przeciem teskliwy.
Łancuch na szyi noszę poimany.
I w srogich pętach chodzę okowany
W płomieniu tonę pałam pośrzod wody.
Bo z tesię pozal nieszczęsney przygody.
Sam niewiem co się dzieie ze mną dzieie
Straciłem wszytkich pociech mych nadzieię
Okrutne dziewcze męstwa dokazuie.
Nad tym ktorego swobodą szafuie
A przecie samey serce zniewolone.
Hołdować musi serce me strapione.
Płaczem się cieszę w tak ciężkiey niewoli.
Czekaiąc Łaski czekaiąc tych toli
Wierna pociechy iorboynicz ka swego.
Lub go przywroci do wolności iego.
Lub porządaney ochłodę miłości
Usmierzy zapał serdeczna litości
A nie da skonać vmieraiącemu.
Ani się topić we łzach tonącemu.
Niesłychać pociech miłosierdzie drogę
Zmylił do mnie trwogi zbyć niemogę
Strach mię przenika co się śmierci boię.
A bez tey Łaski o zywot nie stoię.
Zmiluy się dziewko kochanna boć złości.
Ani przystoią ani twey gładkości
Tyranstwo szczyzy nie twoia rzecz szczycić.
Niewinną duszę ale owszem płacić.
Szczerości wdzięcznością y miłować tego
ktory się serca raz pozwierzył swego.
Boć znay karze wszytkie obłudności
Tego się Rosia boy swoiey chytrości.

Ja nie przestanę miłować cię z dusze.
Aż gdy odbieżeć z tobą swiata muszę.
Ale ty niewczas będziesz załowała.
Gdy mię nie będziesz wskrzesić młodzę miała.

Na rozieżdnym Pacholek Pannie wieniec darował.

Dobra noc Małgosienko dziewko urodziwa.
Niechay gdy sam odieżdżam chęć moia życzliwa
Tu przy tobie zostanie ktorey znak choć mały.
Ten pierścień odemnie przyimi a niech cały.
Z opopolnej fundament trwa znami miłości
Przy tobie mój pierścionek przy mnie twej gładkości.
Wieczna pamięć byś wszeteczne wyzwała.
Szczyrą byś w nim uprzeymość ku sobie uznała.
Przyimieszli go odemnie kochaneczko moia
Dasz mi znak że miłuiesz a mnie ta chęć twoia.
Wiecznie tobie zniewoli o co pilno proszę
Niechay miasto radości żalu nie odnoszę.
Jam twoy więzień tyś mój Pan służyciem gotowy.
Tylko niech wiem co każesz rzeczą a mowy.
Nie patrz na rzecz tak małą weyrzyy na chęć moię.
Bo tak rychley pozyskam wdzięczną łaskę twoię.
O niegodny kleynocie pierwey wolno tobie
Spac z Małgosienką będzie niż li mnie ie sobie
Życzę by mie tesz szczęście to potkało.
Jak nayrychley day Boże by się zdarzyć chciało.

Rozstawanie z Panną.

Nie tak wiele w głębokim morzu piasku ani.
Tak wiele gwiazd na niebie, nie tak wiele łani
Po dzikich puszczach biega, lubo ptastwa w lesie
Ani żadna tak wiele łąka kwiatkow niesie
Jako wiele wzdychania z kirwawey źrzenice.
Łez moich wypłynęło na me smutne lice.

Wtenczas gdym się rozłączał z swoią Panią ośna.
Trzykroć iak słyszę mdlała ze mną rozłączona.

Na Łubek Srebrny

O Piękny kruszcu ktory wdzięcznym kołem.
Będziesz się kochał nad tak śliczny czołem.
Chciey że być świadkiem mey wierney miłości
W slubach stałości &.

Zona bez posagu &.

Jako mięsa bez chleba więc nie używamy.
Tak z żoną bez posagu nawięcey nie wskuramy
Mięsem przecię Jastrząba wżdy nakarmić może.
Ale z żoną pieszczoną tylko by na łoże.

Z grzeczną zoną do dworu. &.

Słonce gdy wschodzi z pragnienia teskniczę
I pan wyiedzie z Flaszką na granice.
kto śmie ten pije kto nie śmie ten wzdycha.
Albo się do niey ukradkiem przymyka.
Tak kto do dworu z grzeczną żoną iedzie.
Szczęsny kto mi wie o takiey biesiedzie

Do Jedney Panny.

Wtenczas gdy woz po morzu okręty poiesie
Poydą a kryształowe zaś koło z miesie
I kiedy będą sarny po niebie biegały.
A pioruny z podziemnych iaskiń wypadały
Na tenczas ci slubioney nie dotrzymam wiary.
A ciebie opuściwszy poydę do Barbary.

Abo tak &

kiedy słonce z wschodu swoią iasność swą rozleie.
A w południe się niebo gwiazdami odzieie.
Wtenczas na przeciw tobie chęć się zmienić może.
A druga cię z pokoiu uprzedzi na łoże.

Abo tak &

Pierwey mie ziemia pożrze pierwey w grobie ciało.
W proch się moie obroci y będzie prochniało.

Niż ia ciebie me serce opuszczę zdradliwie.
Albo się wczym pokażę służyć nieżyczliwie

Nagroda wszeteczności

Aktaeon wnuk Cadmusow w łowiech spracowany
Po gęstobujnym krzewiu błądząc zmordowany
Vdał się w leśne cienie tam prawie zprzygody
Napadł na przezroczysty zdroj szumiącey wody
Wtey krynicy Nimphy się z Dyaną kąpały
Vyrzawszy Actaeona wielce się sromały.
On śmiejąc się z tych Bogin łaźni y nagości
Obraził tym dyannę ta z zapalczywości.
Za to że obnażone iey oglądał ciało.
ktore iak mleko zekrwią dziwną śliczność miało.
Wieczny się nad tym tego karaniem pomściła.
Rogatego Jelenia zniego urobiła.
Zaraz w ryk miasto mowy a mierzne ciało.
Wszędzie mu się bydlęcią szerścią zobrastało,
Niewie co się znim dzieie żeby zwielkiey trwogi.
Gdy się wiął za głowę y namacał rogi.
Biega po dzikiey puszczy iak Żubr postrzelony
Abo iak Niedźwiedź ostrą włocznią przebodziony
Napadł na źrzodło wody wktorym gdy się przeyrzał.
I na twarzy Jeleni łeb, odmianę wyrzał.
Zdumiawszy się chciał krzyknąć ale wtakiey skorze.
Niechciał mu Jezyk służyć y westchnął ku gorsze
Łzy mu z oczu bystrych obficie płynęły.
Źrzenice w krwawych kroplach dobrze nie tonęły
Myśl tylko wnim człowiecza a pamięć została.
Ludzka postać zinszemi dary odbieżała.
Niewie gdzie się ma vdać do domu się wstydzi.
W Borze niebespieczeństwo że wszyad wielkie widzi

Duma nieborak szkodny wtym psi własniego
Przybiezą zwielkim pędem szczekaiąc do niego.
On wnogi oni za nim gdy go dogonili.
Sztuki zniego targaiąc tak się roziuszyli.
Żego mało na placu tam nie dokonali.
Asz towarzystwo iego harapu wołali
Tam psom Jelen odięty do kąska skrwawiony.
Po wszythkiem ciele zżadłych psow w krwi poraniony
Wzdycha oczy podniozszy smutnie iczy Pana.
Nieznaią. towarzysze pada na kolana.
Niemogąc się obaczyć y owszem wołaią.
Aktaeona on leży onego nie znaią.
Wolałby być przy tym choć była w Pokoiu
Do śmierci by Diany odrzec się był zdrowiu.
Tamże go iusz iego psi przecię dokonali.
Pana swego w Postaci Jeleniey szarpali.
AToż tobie cielesności. dałać się Dyanna.
Znać taka Venus vmie taky naga Panna.
Nietoć było nieboże wtak śliczney nagości
Paść oczy y nasycić swe pożądliwości
Przyimiecie też za wdzięczne tak srogie karanie.
Za krotką radość, wieczny płacz nad spodziewanie.

Apostrophe do Swiece,

Dyanna Actaeona w Jelenia dzikiego.
Obrociła że trochę ciała iey nagiego.
Zayrzał kiedy się wleśney krynicy kąpała.
Day żadna kurwa zemną tak nie żartowała.
By taką moc na szedziś Panieneczki miały
Zeby mogły dokazać tego czego chciały
Dryganta by snać zchłopa vczynić wolała.
Jeszcze by druga za nim y nago biegała.

TREFNISZEK ZŁOTY.

Midas czego się dotknął wszytko było złoto.
Być może, ia bym tylko radbył pytał oko.

Iesli w tym Fortun czasie kiedy nie mitował.
Lub nie tykał białey płći a tego sprobował.
Iesli ona rzecz w kroku złote brzegi miała.
Abo się wszytka w złoty kruszec odmieniała.
Owłosie bo ten druga złotey szerści miewa.
ktorym się iako lisem sam Car przyodziewa
Lecz ten sam zły duch złoty smakby przyrodzony
Stracić musiała zydom często być zmierzony
A ktorey by się Midas dotknął toby miała.
Wzysku żeby się w kroku negdy nie starzała.
Ani by iey po smierći spuchnął. a Matka.
Corce by swey noszenie wyrznęła z pośladka.
Iam nie Midas ale gdy przychodzę do sprawy.
kordy się gnie iak złoto z włoszczą kiedy prawy
Na taki palec taki pierścień o kleynoty.
Nie stoię w porękach dosyc skops od roboty

BOG POGANSKI CUDZOLOZNIK.

13 Mars brat srogiey Bellony Bog krwawego boiu.
Często kroć v Wulcana bywał na Pokoiu.
W ktorym Bog szczudłonogi z Wenerą swe wczasy
Miewał zrobiwszy stalne do nieba zawiasy
Tam wzgłobrudny Marsik na iey slicznym ciele.
Dokazował czego chciał y giął iak swą smiele
A venus sliczna Pani częstokroć wzdychała.
A na Marsa czarnobrwym okiem poglą dała.
Mars rumiany zazdrośćią zdiął pożądliwośći
Cichym ogniem rospalon płomieniem miłośći.
Nie mogł w sobie zataić y iął myslić o tym.
Iakoby się z Venerą mogł zgodzić na potym.
Venus się z nim przez syna wnet porozumiała
ktorego więc w poselstwie do niego sytała.
A Cupido pieszczona dzieciniećka w mowie
Szeptał wszerz Marsowi y czwałał mu w głowie

Przyszło na to że choć Bog odważywszy Cnotę.
Nic nie pomniąc na żadną z obu stron sromotę.
Upatrzywszy czas kiedy Vulkana chromego.
Nie było doma a Mars sam pilnował tego.
Stawił się iey na pokoy gdzie łoże vsłane
A Venus go czekała tam dziecią vbrane.
Z łuczka sobie strzelało Rodzicielka iego.
Skoczywszy obłapiła Marsa kochanego.
Siadszy sobie w namiotku zielonym oboie.
Mile się całowali tamże serca swoie.
Społnym bytem cieszyli a Mars rospalony
Będąc iey slicznym ciałem dziwnie rozniszczony
kwapił się do vcieszrnych zabawek miłośći
Venus się nie zbraniała do swoiey chciwośći
Iuż nie mogła hamować tam wdzięczne kochania.
Społnie się pomieszały ktorych do szczytania
Mars opłakiwał a swiadkiem ich roskoszy łoże.
To wie co się tam działo y każdy się może.
Domyslić co wszt z sobą takowi działaią.
ktorzy się gdy czas zmiesie w miłośći zgadzaią.
Mars boiowładny sprawiwszy swe rzeczy
By tego często było miał na dobrey pieczy
I często się za iego staraniem trafiało.
Żemu się być na takiey dyecie zdarzało.
Postrzegł Tego Vulcanus w zielonym kaftanie
Gdy coraz znaki tego nie małe zostanie.
A słonce ktore Bogiem v Pogan bywało.
To naybarziey Marsowe zdrady wydawało.
Nic nie mowiąc Vulcanus ogniow łaydca srogi.
Chciał na Marsa vczynić żałobę przed Bogi.
Potym się zaś rozmyslił tego się strachaiąc.
By się zaś Marsowie zaprzał w sprawie nie dufaiąc
Uciekł się do fortelow sztuczki miedziane
Urobiwszy zastawił z nich sidła składane.
ktore łoszko Venery zewsząd obkryły.
A na cudzołożnika zasadzone były.

To zrobiwszy Vulcanus zmyślił drogę sobie.
Do Leminu a tam iego ofiary osobie.
Odprawowane były Mars dostawszy czasu.
Szedł z Wenerą zażywać chcąc zwykłego wczasu.
A Vulcanus był z Bogi wniebie zataiony
Czekaiąc rychłoli Mars będzie usidlony
Mars się nie spodziewaiąc żadney włoskiey zdrady
Przypadł do iego paniey do uciesznej zwady.
Tam się według zwyczaiu rozebrawszy zgoła.
Padł na Panią a włoszku zataione koła.
Sieci nań zarzuciły ktoremi ściśniony
Niemógł sobie ratunku dodać z żadney strony
Niemoże się ani zakryć wszytek vwikłany
Ani się vmknąć zmieysca siecią przyodziany
A Vulcanus iak na złość wszech Bogow zwoławszy.
Pobno mocą swoią wniebie vdziaławszy
Pokazał ich zabawy Mars się wsidła chwie.
A Venus aż do płaczu oczy podeń kryie.
Mars by się rad zasłonił dłonią a nie może.
Tak go zewsząd ściśnęło usidlone łoże.
Venus by też swą nagość rada czym zakryła.
Ale wszytka pod Marsem zawikłana była.
Piersi iędnę obie widać było kolana obie.
Wkroku też cosz czarnego a Mars za się sobie.
Co widząc Borek ktoryś wszeteczniuchny wrokiem
Patrząc na owe sprawy bystrolotnym okiem
krzyknie z nieba pusćmię tam Marsie vrodziwy.
Jesliś sam wtych sidełkach tak barzo teskliwy
Chętnie bym ia sam za cię cierpiał to więzienie.
A sam sobą tak śliczne przyodział stworzenie.
Ledwie potym za proźbą Neptuna zacnego.
ktory panuie morzu zwięzienia onego.
Wypuszczał był obuie Wulcanus ktoremu.
Mars zaraz odpowiedziały dał się znać temu.

Zieichał z nieba a Creten nęznie opanował.
Venus w Paphon mieszkała tamiey Mars hołdował.
A co przed tym dla wstydu kryiomo działali
To potym bez bojaźni często potwierdzali.
A Vulcanus załował boy żonę stracił.
I marsowi był ten figiel oddały zapłacił.
Lepiey było przez szpary patrząc a dbać mało.
Tedyby się wżdy było y tobie dostało.

Do Vulcana.

Byś wiedział co się dzieie z twą żoną kowalu.
Podobnoć by się serce rospadło od żalu.
Marsci ią na Rycerstwo wnamiotku pasuie.
A nie ma łotrze pod agrem tak na niey harcuie
Jak diabli się miecą, sapią iak węgrowie
Poplątały się dziwnie noy czworo dwie głowie
Łoszko trzeszczy pokoy sam ledwo się nie wali
Iużci tak słyszę zgodzuie leczni nierzem prawdali.
Bierzeć nie wczas bo się iusz podnowo rosprawili
Venus się mocno zaprze a Mars iusz gdzieś wmili
Gonić prozno boć chromy Mars croczkiem po potrzebie
I broń do pochew schował y kpi wdrodze z ciebie
Bić go trudno boznim nic furią nie sprawisz
I sam siebie y żonę wiecznie swą osławisz.
Na żenie się mścić szkoda bo iak się Mars dowie.
Będzieć dla świerzey wdowy czuhały na zdrowie
Co czynić przyidzie połknąć choć gorzko nie boże.
Bo to co się iuż działo wrostać się nie może.
A na potym mniey oko pilnieysze na panią.
Ale choćbyś też chodził tu dzieśsz w stopy za nią.
Nie podobna mężowi vstrzec tey kradzieży
Ani iey żaden rozum Łuczki nie zabieży
Jesli samey nie będzie stróżem stany Cnota.
Jest w sercu cudzołożnik by szwsze zamknął wrota.
A nacięzey się pierwszy raz przewierzgnąć żenie.
kurwa zniey wieczna tak to vmie zle nasienie

kiedyć go nie ubywa ia radzę Vulcanie.
Przynamniey oto wybieray tedy za swe stanie.

Do niegoz

Toteż brudny kowalu podnoś rękę od roku.
Nie umywał boś niemi y Venerę w kroku
W koło sczernego łona tak posmolił krzcie.
Żeczy ledwo Marsowe brud wytarło iacie.
Wycierać tey komina, a coż mina ona.
W chędostwie się kocha tak poczciwa żona.

Do niegoz

Marsie tam pocztę przyniosł odpuść winowaycy
Czapotrzebę przed panią stoi widzę ziaycy

Do niegoz

Złyś rzemieśnik kowalu nieumiesz kleplowac
A kaceś się rzemiosła karał podeymowac.
Lepiey Mars umie zdrayca usnale zarodzic
Niemogł cieśś grzecznieyszy kowalczyk nagodzic.
Boy potęznym młotem władnie y kowadło.
Właśnie iak by mu roha czarnego wypadło.
Dostałeś towarzysza dobrego niebożę.
Slubuieś iec rzemiosła rzetelnie pomożę.
A pani go tak twoia zaraz w klesztce wzięła.
Że kiedy rzywnie chce będzie się znimgięła.

Mars z Wenerą

Mało się to nie zawsze pospołu znaydzie.
Że który dobr w potrzebie dobrzey miłuie.
A co merow pamięs tam osobney dzielności
kordy miały do Trzia chciwe potęznosci
Nie dziw bo y sam Mars Bog żołnierski tego
Czuł zapał dla Venery ognia ciełesnego.
A iż zawsze iedna rzecz Venus z Marsem ~~chodziła~~ była.
W to przymierze Rycerska drużyna wstąpiła.
I tak liga po dziś dzień w swoiey cemencie.
W Rycerstwa ktoś dał Venerę we zbroi.

Bo tenże ogień serce zapala do boiu.
który zyty podżega w nas aże do znoiu.
Za pobudką krwie wrzącey ku porządliwości
A woda w nas nie gaśi iskierek miłości
Jednakowym fortelem gniew y miłość piecze.
Tak ten pała co bole iako ow co sieczę.

Na Herb iedney Panny grzeczney strzała rozdarta z krzyżem W czerwonym polu.

Jedną zartki Cupido wedwa cele strzałą
Wyciągnawszy łuk zmierzył swą prawicą śmiałą
Lecącemać do obudwu razem się poczęta.
I wielkiey chęci z końca rozrywać się zięta.
Chcąc w iednym celu iedną utknąć część swoią
A w drugi cel zaś drugą uderzyć swą zbroią
Niechciał tego Bog patrząc z swoiey wysokości
Bo myśl Cupidinowę widział y chytrości
Założył krzyżem swoim połowicę strzały.
Aby się tam targania one zatrzymały.
Mowiąc niechże iedna dwie ~~serca~~ strzała rani
Gdyż może we dwuch mieyscach bycz razem ta Pani
Ta strzała sczerna drzewko nic nie iest inszego.
Jedno zartki affektu płomień serdecznego.
Czerwone pole znaczy serdeczne skrytości
Bo szarłatna maść służy sercu y miłości
Tę strzałę Bog opatrzył gdy do nas leciała
Wiedział Zosiu że we mnie y w tobie trwać miała
Niechciał się iey dopuścić rozerwać na dwoie.
Bo ku temu prowadził przedsięwzięcie swoie.
Aby rozerwana miłość ta w nas nie trwała.
A nie odmienny z nami na wieki ślub brała.
Ten postrzał serce pali tenmi suszy kości
Przebog woda nie gaśi płomienia miłości
Tyś mię Zosiu zraniła tymeś dzyw za się
Albo mi day Cyrograf że mam być z drow, na się.

Na tenże herb.

Rozdartą strzałę z krzyżem a w czerwonym polu.
Dałeś szlachetney dzieweczki sławnym przodkom królu.

Za kleynot na znak strzały w Oyczystey swobodzie.
Ztąd idzie w tym domu wszytkim to porodnie.
Żeście nie ustawaiąc w przodkow swych dzielności
Wszyscy w boiu potężni Zosienka w miłości
Ma przodek tę Cupido postrzelił w obronie
I utopił iey strzałę w zakrwawionym łonie
Niech w polu harc zwodzi kto ma chęć do boiu.
Ja sobie zgody życzę sobie na pokoiu.
Chybabyś z przyiacielem chciała szukać zwady
Ktorą wątpię byś miała wygrać okrom zdrady.

Do Nieyże.

Masz saydak przyrodzony strzałęć za herb dano.
Dopiero uchno kozaka z Panny udziałano.
Fraszka ci iusz, fraszka zboie tysk Rycerskiey sławy
Stoi za dniestr kto z tobą poidzie Panno w pławy.
I prozno lata swoie trawię na ukrainie.
Dość ma koma posługi szczęście w twey rodzinie
Toć mi to Zaporowczyk a w twoy cel tak zmierzy
Że nie chybi choć ślepą strzałą weń uderzy.
Mora miła Zosienku nie doszły kozaku.
Naydzie wiedzę u ciebie wszytko iak w Saydaku

Do Nieyże.

Przodek twoy śliczna dzieńko znać hartowną strzałę.
Brodził we krwi pogańskiey swą prawicą śmiałą.
Istądci iesz świszcz dostał lecz za twe niestoi.
Pszukali cię w sławie przyiaciele twoi
Za strzałę nosić każą świszcz nie utaiony
Ztąd głośno brzmią kozackie w twoiey sławie dzwony.
Uczyn Frymark za radzę strzałę będziesz miała.
Jedno świszcza nie żałuy w tym się zgoda stała.

Do Jedney wdowy

Jako Sinogarlica gdy miłego zbędzie.
Na zielonej gałąsce nigdy nie usiędzie.
W smutku osierociałe kończąc lata swoie
Po zeszłym przyiacielu tak ona Pani twoie

Sieroctwo te

Sieroctwo te żałobne kąty oświadczaią
A lamenty ni końca ni miary nie znaią
Lecz prozno we łzach topić utrapione lice
Bo czas wszelkim frasunkom zamierzył granice.
Tenże y tobie każe żal swoy uhamować.
A wtęż sie drogę za nim z drugiemi gotować.

Do Nieyże.

Długoszże tak śliczna Pani będziesz rozrzewniona
Łzą napawać w tym smutku twarz swoię przeszczoną
Długoż płachty te gniłe tak będziesz nosiła.
A lamenty bez miary tak srogie stroiła.
Juz płaczem nie wskrzesisz coż po twey żałobie
Tema ktory w podziemnym iusz prochnieie grobie
Obroć ten żal w modlitwy a proś stworcę świata
By iemu był miłościw a twe cieszył lata.

Do Jedney

Chociasz tak twarda iak dyamentowy
W orientalskich kraiach gdzie brzeg zgłowny
Ocean wpada lubiąc wierzch tey skały.
ktorey ani wiatr ani morskie wały.
Nie tylko z gruntu niemogą poruszyc.
Lecz ani kęty naymnieyszey niemogą ukruszyc.
Lub iak hartowna stal ktorą gdy biią.
Kowalskie młotarz trudna iey poryią
W tymes się zmiękczyć przyrodzeniu dała.
Żeś bywszy człekiem ludzkość zawarła.
ktorey gdy ten kęs co ieymasz utracisz
Bestyą będziesz tym tego przypłacisz.

Do nieyże.

Chociasz tak zaiadła iak Tygrys gdy dzieci
Straciwszy wpadnie zarthim łowcom w sieci,
Albo iak niedźwiedź włocznią przebodziony
Albo gdy mężny Brytan bez obrony
Za gardło dawi a krwawey pasoki
Porannym ciele cieką z niego stoki.
Przecieć natura w tym kęs pochlebiła.
Żeć tey gładkością złości nadstawiła.
Nadobnaś a złaś coż z tego nowo cnota.
Byś była dobrą i byłby niecnota.

Do Jedney Smętney Paniey Po odjeździe męża Swego.

Jako po bujnym krzewiu prętko bujna łani
Gdy ią zartki myśliwiec mieszkodliwie rani
Biega w leśnych pustyniach samy swey szukaiąc.
Po dzikiey się krzewinie błędnie tułaiąc.
Vpatruiąc czymby ból vśmierzyć żądany.
Czego by przyłożyć na teskliwe rany
Tak ty śliczna Pani frasunkiem zraniona
Będąc z małżonkiem swym na czas rozłączona.
Cierpisz wielgę ból srogi ktorym chciwie zdięta.
Tułasz się po pokoiach Pańskich iakby męta.
Poglądaiąc na kąty w ktorych on przebywa.
J na łoże w ktorym więc z sobą odpoczywa.
Coraś smętnieysza chodzisz a krwawe źrzenice.
Vtopiłyć w obfitych łzach rumiane lice.
Nie frasuy się w drodze iest coś ci ponim będzie.
Gdy cię frasunek zniszczy a on zdrow przyiedzie.
A ieśli mu tesz Pan Bog przeyrzał zostać w drodze.
Prożno mu się przeciwić y płakać tak srodze.
Jeżeli on vstąpi ia na mieysce iego.
Chcęby ć trzym niewolnikiem do żywota swego.
A nigdy bez twey woli z domu nie wyiadę
A na teraz do domu gdy każesz przyiadę.

Paris do Heleny

Pomagay Bog cna Pani ty musisz być moią.
Bo mię ty lecz Bogowie rządzą wolą twoią.
Do ciebiem ia przyiechał mnie cię obiecała.
Matka Cupidynowa y w to rękę dała
Że czas przyidzie kiedy ty w mym pokoiu sama
Miękko ci łoże vścielesz na się y na Pana
J gdy będziesz w wianiczku zielonym złożona
Masz mię przyiąć między swe rozpieszczone łona

A ia na twych wspaniałych piersiach rękę swoię.
Położywszy obłapię Heleneczkę moię.
W tę nadzieię w te słowo Bogini rozanney
Puściłem się przez morze wody nieprzebraney
Ona mi y pogody y wiatrow dodała.
J ona wszystką drogę moią sprawowała.
J nie dziwże tak morzem y wiatry rządziła.
Ponieważ ią tesz Morska piana porodziła.
Gdym przypłynął do ciebie serce mi się śmiało.
kiedy zrazu twarz twoię tak śliczną vyrzało.
Więc ona śliczna ręka ktorą gdyś mi dała.
Miększa mi się niźli wosk bielsza niż śnieg dała.
Nuż zaś wzrost tak wspaniały y czarnobrwe oczy
Tak się ślicznie błyskały iak dyament w nocy
krotko mowiąc orzecz taka Venus była.
kiedybym nie iey iabłko przysądził prosiła.

Nagrobek Jedney Niecnocie.

Wszetecznica tu leży w tym tu ciało grobie.
Nierządnicy po śmierci odpoczywa sobie
Boday żabie nie rzekszy iey mogiłę ninałł.
Boże bądź miłościw tey grzesznicy kto ginął.

Nagrobek iedney Pannie.

Wszytkeś świat swą śmiercią panno rozkwieliła.
J wielkiches lamentow wszytkich nabawiła
Płaczą cię Rodzice płaczą przyiaciele.
J tych ktorzyć nie krewni płacze barzo wiele
Młodzieńcy Panny wdowy y zamężne Panie
Dzieci, sługi y Czeladź y płaczą y łkaią.
Łzy też obfite leią sąsiad gość znaiomy
J nieznaiomy żebrak płacze ślepy chromy.

Zgoła wszytkim śmierć twoia płakać roskazała.
Płakałby y nieprzyiaciel aleś go nie miała

Nagrobek Aspazyey krolowey kreteńskiey.

Asparya krolowa a Tyrańska żona.
Od męża szedszy z świata w ten tu grob włożona.
Corki broniąc karzząc inszą krew rozlała.
W smutku żyła żywota w tymże dokonała.
Mąż z katem corkarey, corkarey śmierci przyczyną była.
A miłość tych oboygu świata ią zbawiła.

63 ## EPITALAMION Jednemu &.

Do nas do nas wesieszna wszech roskoszy Pani,
Rumiana Venus wsia day we złociste sani.
karmazynowym parę białych vleycować.
Roskaz gołębi sznurem roskaz nagotować.
Własnych Pamen lektykę a Cupidinowi.
Jako matka własnemu swemu Potomkowi.
Naszychtuy buyne piory szkrzydełka lotnymi.
I strzały saydak napchay pełen hartownymi.
Niech iako do potrzeby siada vzbroiony.
I łuk przypnie do boku mocno naciągniony.
Nie dla tego żeby miał być gotow do zboiu.
Ale żeby przestrzegał zwady na pokoiu.
Bo nie na woynę prosbę proszę na wesele.
Tam gdzie się dway nowotni złączą przyiaciele
Mikołay się Zienowicz zacny dziś ia żeni.
Annę Chodkiewiczowną poymuie tę mieni.
We wszem być rowną sobie ktoż wątpi w tey mierze
Syn Woiewody dziewkę Casztelańską bierze.
Według stawu y grobla dayże pociech tyle.
W tym stanie oglądali ryb ieśt w morzu ile.

Ile kwiecia .

Ile kwiecia po łąkach ile gwiazd na niebie.
Obie się społecznie cieszta długo z siebie.
A ty o Hymeneie czotliwy łożnice.
każ szpalery obiać każ niech iedwabnice.
Pokoiowe rosciągną po toru dziewczęta.
A panienie kobiercy nakryią chłopięta.
I złoty namiot w koncie postawią vsłany.
Gdzie nocleg temu stadłu da Bog pożądany.
Tam skoro chciwą nogą wstąpi oblubieniec.
A pannie mu swoy przyidzie ofiarować wieniec.
Niech lanych świec sto stanie bo noc pewnie ona.
Będzie nad dzień iaśnieysza y tak zlubiona.
Jeszcze nigdy weselnych czas godzin nie robił.
Ani sam Bog foremniey człowieka dogodził.
Przed białą płcią słodości dosyć rozmaitey
A przed męską drużyną rywuły obfitey
Pełne Czary tam Pannę przewarni Rodzice.
Zięciowi z rąk swych dadzą temu y granice.
I włądzą wszytkę swoie z posagiem zeźłony.
Położywszy matka go łagodnymi słowy.
z Pomnąc na wstyd panieński wszytko litości. z
† Prosić będzie za Corką aby w przystoyności †
Co wszytko obiecawszy syn Matce kochanny,
Zyści a małżonce swey darcie zerwogany
Co mu tam serce każe z ktorą gdy samego.
Wszyscy goście zostawią z przeyrzenia Bożego.
W gęstym vcałowaniu pod iedną pierzyną.
Będzie dwoie leżało pane Młody z dziewczyną.
A Venus Ochmistrzem będzie pilnowała.
Aby taiak naysmacznicy para ludzi spała.
Ktorey dziecko kupido iurnago bez zbroie
Powiesiwszy Oręża na namiotku swoie.
Między niemi y głowkę swą położy y to.
Jemu tilko odkryie co wszytkim zakryto. &

W ktorych pocieszach niech zacnych ludzi dwoie
Błogo fortunnie trwaiąc dni pomyślny swoie.

Wiersze przełożono ex Petronio na Polskie.

Z zdrzęcznego oka promień rowny Słońcu bije
A z okrągłey szyiki biała rosa szyie.
Włos vdatny przechodzi złoto a rumiana
Warga własnie iakoby w Purpurze zmaczana.
Piers szczypa krew a mleko w wstydliwey iagodzie
Cupido mieszka stawa twey vrodzie.
Hołduie ci Bogini y Nimphy ce lucesz.
Gładkością a płcią śliczną z Venerą wojuiesz
Srebrna ręka pierścionym palcem iedwab zdobi.
Lub kołowrok obraca lub złotą siec robi.
Miękką stopę vrar co drobny kamień twoie.
A tam gdzie ty więc śliczną stawiasz nogę twoie
Grzech twardey ziemi bywać choć fiołek mały.
Lub liliią nastąpisz przecie iey kwiat cały
Niech drugie złotem głowę swą przyozdabiaią.
Niech Vryanską perłą szyię obtaczaią.
Ty sama y bez tego dość masz smaku w sobie.
Niech w sławie doskonały ia zewszech miar tobie
Służę ani byś w iwczym poniosła przygany
By kto wszytek twoy widzieć mogł wiek rozebrany
A gdy vsta rozwiesz miodem nakrapiane.
I Muzy I Syreny milczą zadumiane
Na twe głosy ktorymi wserdeczne skrytości
Żarkiego płomienia miecąc płomieniami tości.
Cieszkie rany v bogiey duszy mey zadaiesz.
I niewleczonemi postrzałyią krwiesz
Od ktorych vmieraiąc dla twoiey srogości
Przyidzie mi zżalem w grobie położyć me kości
Sama warga mię twoia może ieszcze ratować.
I serce moie zdrowiem śmiertelne darować.

Bylesię go dotknąwszy skonać mu nie dała.
A choć na stopniu śmierci lutości karała.
Cześliwielka daruy przyiaciela swego.
Tym przynamniey a obłap choć konaiącego.
Ani bądz tak okrutną abyś studze swemu
Miała gęby załować vmieraiącemu.
Ktora mu sama zaraz może żywot wrocić.
I od ciemnych go progow zaraz zas obrocić

Ex Eodem Petronio.

Zapomni na czas młody latow swych pachołku młody.
A przeniurzobie kniei niech cię Turczyn srogi.
I czarny czarny murzyn widzi bądz tam kędy wschodzi
Słońca lotnego promień y tam gdzie zachodzi
Nie trać serca wztym zerze pnisię na wysoki.
Szczęscia obrot sztama odmian swiat szeroki.
Większy porządek wrzeczach złaty nastepuie.
Co daley z większą sławą Itacus wędruie.

Ex Epigrammate Iacobi Ianazari.

Właśnie kiedyś iuz rodzić śliczna Pani miała
Dianna się z Venerą o cię rospierała.
Venus chciała abyć się spłodziła dziewczynę
A dyanna zas Bogow prosiła o syna.
Parnaskie Muzy także potomka życzyły
A charites o corkę wzdychania robiły
Mars Venery przyiaciel stał przy iey gromadzie.
A phebus przy dianny opierał się stadzie
Z obu stron Iowiszowi vszy naciera ią.
Tak teraz y one vcha wolne maią.
Wyskoczywszy między nie z łuczkiem Bożek mały
Pocznie wszem Bogom grozić kartem swoiey strzały
Wszytkonie bo odpadło dla strachu od syna.
I tam się Iowisz musiał przeląc Kupidyna
Zacym Venus wygrawszy tę sprawę kazała.
By się na swiat dziewczyna śliczna pospieszała.

A w tymczę Bog rozmarzał y Corkę powiła
Ktorey Venus opiekę sobie zostawiła.
J w poczętiu swoy zaraz Bogini przyięty
Błogo będzie na swiecie tey twoiey dziewczyni

Nagrobna Pamiątka. &c.

Mikołay Niemorzewski slachcic zawołany
Tu leży na pokoiu swym zamordowany
Od Łotrow ktorym nocna pogoda służyła.
Lecz prętka pomsta Boża zdrady ich odkryła.
Skąd drudzy na swe zbrodnie nie czekaiąc kata.
Nieszczęsni ludzie sprzątnęli się z swiata.
kaycie się w swych zamysłach wszyscy zdraycy kaycie
A na kaźń nieuchronną Boską pamiętaycie

Aliud tegoz &c.

kto tu leży Mikołay Niemorzewski cogo.
W nocy zamordowano haniebnie y srogo.
W domu iego własnym przeklęci złosnicy
Spiącemu smierć przynieśli swemu dobroczyńcy
kto chce żyć wedle Boga y wedle rozumu.
Żyi skromnie strzeż się płochych niewierz łada komu.

TEGOZ

Wiek krotki złudomiłą Lubinską przeżywszy.
Z niey syna iedynego z Corką zostawiwszy
Mikołay Niemorzewski mąż nie pospolity
Tu leży na swym łożu zdradziecko zabity.
W nocy nie opowiednie kiedy wszyscy spali.
Od tych ktorzy chęci iego y uprzeymość znali.
Zginęła szczyrość z swiata y gość gospodarzowi.
Żywot bierze choć z nim gładko y łagodnie mowi
To się od gospodarza podczas gościom dzieie.
Twa ludzkiey poprawy nie masz nie nadzieie.

Paskwil na Org. Pan. Zuz kosc.

Niecnotliwa Fortuno slepocię maluią.
Swiętey Woynę podnoszą duchowni mituią.
Gdzieś była Capitulo żeś nie ratowała.
Z koscioła idącego Matki swoiey ciała
9 ktory bez licentye tkalszy w gębę płuca.
Nie postna to potrawa lepsza była gruca.
2. Chwalić tego nie mogę niewiem iako ganić. Niewiem iako to ch.
Przyidzie mi więc zapomnieć oney slachty zbranie
1. Piotra żadna nie miłuy bo z miłości bić.
Nie szanuią i perłami ozdobioney szyie

Narzekanie Teyze Organ.

Wonnym oleykiem twarzem farbowała.
By kapituła uciechę z niey miała
Lgnęły więc do niey iak na lep Trzeciobki
kazdy człowiek był mi zawsze wdzięczny iak słodki
Co byli wzrostem między nimi mali.
Na palcach mi się do gęby wspinali.
Baranią żołcią drzwi ię farbowano.
Żeby duchownych od niey odegnano.
Lecz wygnać trudno gdzie się muchy wnęcą.
Zawrzy drzwi okna przecie onę bręczą
Przetoż nie wiele farbierze wygrali
Bo twarz duchowni sami oblizali.
Jedni polewali łzami bawełnice.
Drudzy pontami ocierali lice.
Sami z Letnika zasię rozbierali.
Pulsu nie było gdzie by nie macali.
J po dziś dzień mnie ieszcze z konwentu ratuią
Ich pacholęta do mu zaś pilnuią.

Lament ka. kr.

Boday ci wszyscy szyie połamali.
Cominutię na ten rok pisali.

Nie przydawszy za dorocznego Pana.
Zematka nasza mieć miała barana.
Bo pewnie by to było w Prognostyce.
Napadł by był deszcz krwawy na czy lice
My byśmy byli chmury rozegnali
Swemi palendranami ciało nagrawali.

Porada mężowa co z tym czynić

Byc się to vccinie nagrodzić to miało.
Powiemci Pani co by mi się zdało.
Ten co przylepił na twarz twoię płuce.
Niech się w wisle pod mostem y z głową opłucze

Rozmowa M. K. O oney

Jeszcze mowi że iey płucami nie tkniono
Niechayby iey abo znowu poprawiono.
Słyszemy że te płuca nader tłuste były
Boiemy się żeby iey w wisłę nie wpędziły

O Cupidynie

Przy wonney łące gdzie z twardey opoki.
Strumieniem pędzi wody zdroy głęboki.
Tam się wesołe Naiady kąpały
ktore z wysoka uyrzawszy Syn mały
Piękney Venery gniewem zapalony
Rzekł snadź gładkością Bogin zniewolony
W puł serca prosto ugodzony uciekł
Po żywocie słabą mam nadzieię.
Prze Bog kto taki kto chce walczyć ze mną.
Czy iest gdzie inszy kupido przede mną.

Na Kapłana.

Nie słusznie was kapłanem zową moy Prałacie.
Bo co rok to kilka par dzieci udziałacie
Raczey by was bykiem zwać albo cieśli chciano.
kapłana mieć prawego urzędu was miano.

Do Lachniei.

Słyszałem Pani niedawno w swe uszy.
Co mi nie prawie dobrze w sercu tuszy
Choć mi w doma swym bywasz rada.
Jednak masz w wersi milszego sąsiada.
A mnie co przecie noszę troski wiele.
Choć to smiech poderas, choć poderas wesele.
Ledwie że się iusz głowa nie rozpadnie.
Słuchaiąc że się inny w serce kradnie

Do Dziewczyny

Szlachetna dzieweczko ktora dawno mas w niewoli.
Strosknane serce y mnie samego po woli.
Proszę nie racz nademną zażywać srogości
Raczey okaż więźniowi znak twey życzliwości
Nie trwam o to abym był wolnym, bo mam sobie.
Za zysk służyć tak piękney osobie.
Niechcę tesz pereł drogich ani pragnę złota.
Do ktorego gdzieś Lotni Gryfi znaią wrota.
I ktore w gurach mrowka pracowita bierze.
Wolałbych to coś wzięła spadkiem od macierze

Do Paniey.

Niemasz po prawdzie żadney wątpliwości.
Szlachetna pani wielkiey stateczności
Abyś dotrzymać przyiaźni nie miała.
komuś ią choć to przez sen obiecała.
Lecz ieśli z myśli to co z ocu schodzi
Choć się to w prawdzie bacznemu nie godzi
ktoż wie, ieśli co takiego nie było.
Co y mnie do twey Łaski przeszkodziło.
Siła dziś zazdrość szlachcary mogą.
ktore z pamięci z gładzą przyiaźń drogą.
Ja iednak wolę na tę stronę kładzić
Ani żebym miał kiedy gorzey sądzić

Ze w Łasce twoiey nie poznam odmiany
Ale statecznie w mey będę chowany.
Bom tey nadzieie chociasz białogłowa.
Że w dyamencie możesz ryć swe słowa.

Przy Szachach.

Anno zgodą moia rada. Bo bez gurow zradka zwada.
Ta choć drewniana ale Jednemu z niey nie iść cale
Przyidzie albo lud potracić Albo dobrą stanę płacić
Przeto ia wczas o to proszę Niech tey hanby nie odnoszę.
Bo przegrać coś nie od rzeczy Leczsię y ty miey na pieczy
Alec to znac koniec woyny kiedy krol v ciebie zbroyny
A krolową tak poimała. Że się rospotrzeć nie dała.
Pop na wiezy dawno siedzi A iego wierni sąsiedzi
Roch y Rycers w koncie dyszą Ledwie o drugich co słyszą
Piechotę strazy oddano. Nakoniec mnie poimano
Anno siłaś zwycięzyła. Bos y Alemana poszyła.

Do Paniey

Pani iesli nie chcesz dać coc po prozney mowie
Iesli masz co vczynic nie baw mię na słowie.

Do Zofiey.

Bądz Łaskawa Zofio ia odiachać muszę
Lecz przy tobie zostawiam y serce y duszę.
Nakoniec patrz co robi głupie przyrodzenie.
Wziąwszy mnie dało tobie rozum y baczenie.
Wroć prze Boga ktore z tych abo mi day swoie.
Nie duszę ani serce ale oco stoię
Mądrość ktora cię zdobi iako to znać daie.
Samo imię vczone ktore cię wydaie.
Abym y ia nabywszy zdrowego baczenia.
Umiał na czas powściągać swego przyrodzenia.
A iesli tesz wszytkiego razem mi odmawiasz.
Weź że sobie y ciało ktoremi zostawiasz.

Skryta miłość

Trudno skrytey miłości wędzidłem hamować.
Często iezdziec spadł często woz musiał szwankować.
Ogien gdy go przyciska tym prędzey ozyie.
Miłość tym barzey pali im ią męcey kryie.

Kowal.

Kowal gdy w ogniu twardą szynę grzeie
Wnątrz podymaiąc z mietzcka wodę leie.
Chcąc by żelaza ognia dostawało.
A węgla iednak mało się psowało.
Twą srogość Panno ia szyną mianuię.
Tę z mięhczyć ogniem chęci usiłuię.
Węglem ciało me ktore aby trwało.
Gorzkiemi łzami nieraz się oblało.
Cupido tyś iest co tę szynę trzymasz.
Ty w moim sercu skrzydły ogien wzdymasz
Bych tę twardą stal swey lubości młotem.
Zmiękcz niech nie będzie żelazem lecz złotem.

Żeglarz.

Żeglarz gdy w morzu płaskim miostem brodzi
Podniozszy zagle tam kieruie łodzi
Gdzie chce przypłynąc ktoremu gdy w biegu
Przeciwne wiatry nie dadzą do brzegu.
Kotwice rzuca w morski grunt y stoi.
Czekaiąc az sie wicher vspokoi.
A iesli więtsza fala nastąpie.
I masz t vcina a gdy go zdeymuie.
Strach nawalnosci rzuca y towary.
Dla bespieczenstwa Neptunowi w dary.
Albo mężć zagle na szczęście podniesie
Że go wiatr gdzie chce burzliwy zaniesie.
Iam żeglarz Panno morze miłość moie.
Styrnik Cupido towar Łaski twoie.

A Venus z morskiey porodzona piany
Na wieker prawy pekngla mię zbłąkany
Żądza moy okręt serce me w nim płynie
Port moy chęć twoia ktora gdy mię minie
Przyidzie mi tonąc w głębokich trzebaty.
Co masz za korzyść z mego zdrowia straty
Pławisz mię Panno w niestałey powodzi
Sercemi topisz a strach kto nagrodzi
A toia płynę bo ci tam odwieść duszę
Gdzie ciało ciągniesz chocbych nie rad muszę.
Chcąc swe podnioz szy zagle uprzeymości
Skutkiem twey portu dopłynąć miłości
Wiosłem prace swey rościnałem wały
Sporu twego gdy się rozigrały
Sam popędliwy niewdzięczności twoiey
Niechcę do brzegu dać galery moiey
Kotwicam zrzucił stateczney nadzieie.
Przecię w niestałym łodz się gruncie chwieie.
Masz cierpliwości twey padać się musi
Tak gdy srogości twey nawałności dusi
Serce twe kamien sama własna skała.
O ktorą by się łodź ma nie strzaskała.
Nielza iedno twey wbey niebespieczności.
Towary wrzucić w morskie głębokości
A szczęscia czekać lub ta burzamimie.
Lub gdzie na inszy brzeg nawa przypłynie.
Wysiadać z łodzi a wszedszy z wody
Czekać gdzie lepszey na lądzie pogody.

Do Anny

By iedno wszytkiemi mowie. Przemianstwo serce twoie
Poznałabyś Anno y ty Jako pali ogien skryty.
Lecz kto piersi Porphyrowe. Lub serce Dyamentowe
Ach y trudno moim żdaniem. Ulżyc się ma tym wzdychaniem.
Sam tylko hart strzały skrytey Twey Cupido niezżytey

Możesz Pani, możesz tu szyć: Porfiry Dyament skruszyc.
Lecz bez twoiey pomocy. Niemieradzi takiey mocy.
A tak weź w ręce łuk krzywy Przyłoz strzałe do cięciwy.
I tak ciągni bys w to zwierze. Utknął strzałę aż po pierzo.

Z Anacreonta.

Z natury ma woł rogi, I zaięc prętkie nogi.
Lew zęby miasto broni. Kopyta są u koni.
I ryba wodą pływa. I ptak skrzydeł zażywa.
Męszczyzny rozum maią. Białegłowy zostaią
Coś wzięli piękne lice. Za łuki y rusznice.
Ktorym dyament kruszą. Tseżli twardey ruszą.

O Cnocie

Gładkość z lasy ustanie y siły niszczeią.
Rozmaitym przypadkom skarby podlegaią.
Samey Cnoty przypadki ani lata zmogą.
Ani się iey smie zazdrość dotknąć hardą nogą.
Ta do nieba gościniec dobrym pokazuie.
Ta ich ciężkie Fortunie władzę odeymuie.
Tey naśladuy co czystość bo nad pewne rzeczy
Nie trwałe chcieć przykładać, coś nie prawie grzeczy.

Małżonek.

Jam sobie żonę poiął ktoinszy miłuie.
Tak y pszczołka nie sobie w plastrach miod gotuie.

Cudzołożnik.

Jam tych dziatek iest Oycem ktoinszy cieszy mieni.
Tak y ptacy nie sobie wiią gniazda w lesie.

Rakie.

Była panienka nie daleko rynku.
Żyła cnotliwie nie pilnuiąc szynku
Gdy tu iey Ursza nie wystawne szaty
Podłosię niosła nie wiele utraty.

Hoyne z bogiem

Aoyme vbogim nie zakom dawała.
Przystoyne stany nie zlenabywała.
Szkodna lat młodych nie pomnicie na to.
Godna pochwały nie przymowek zato.

Krotka roskosz

Gra, kufel a podwyszka krotka roskosz rodzą.
Z ktorą nędza, trąd, franca pospolicie chodzą.

Na Gracza.

Niemem by zegry Panem został kto na swiecie.
A wtedy grecz zapalczywy wola swiecy lecie
Matyn...i dzien y nocą ostatka dochodzi
Spadnie zstołu a nedba gdy chca dogodzi
Siedzi biało by w łazni z myto go bez ługu.
Gotowy grosz vronił na fantach mnog długu.

Do Zalotnego.

Ten zysk miewa zpodwyki co zyie zkradziezy
Bez cieplej izby rzadko y leczonie lezy
Nie to łada co zyrad nie tylko chce pice.
Pluie kaszle tak wszytek młody wiek przezyie.
kości franca połamie w dziesięcną mowę straci
Zaraz miłości gotowym swym dworzanom płaci

Do Hanny

O Tilkos mię Hanno lisem obesłała.
A samaś domnie przyiechać niechciała.
Bogci tam posli godzinę szczęsliwą.
Cholasz mię karmisz nadzieią falszywą.

O Miłości

Szradka niemoc zlekarstwa pomocy nie czuie.
Tilko miłości w doktorze snaku nie naydzie.

Aliud.

Niemem by co nad miłości zprzyrodzenia było.
Coby męcziy a mądrym człowiekiem rządziło.
Chybił brodu nieieden na tey bystrey wodzie.
A ledwie się przepławił do brzegu przez łodzie.

Taki to wrzod a czyie

Taki to wrzod a czyie serce opanuie.
Iusz go y naylepszy doktor nie ratuie

Fragment

Wielkie dęby na gorach wiatry wywracaią
ktorych wszkie korzeny w dole nie słychaią
Tak znacznych bogactw znaczne troski nasladuią.
ktorych w szczęsciu rowniey swym vbodzy nie czuią.

O Iedney.

Ta cos się nam zda wpisaney koszuli.
Co się pod chłopa co raz w tańcu tuli.
Ian to zrozumiał z iey płochey postawy.
Ze barziey za piec zmierza nizeli do ławy

SEN

Sen mię vspił wesoły prawie kiedy zorza
Vprzedzaiąc dzien iasny wynikała z morza.
A w tym Venus nadobna domnie przystąpiła.
ktora nagą za rękę miłość prowadziła
I tak rzecze; to dziecko odemnie zrodzone.
Weź, powiada gwałtownym deszczem vmoczone.
A iego łuk y strzały y pierszczone włosy
Otrzy prosze y wysusz z tey wilgotney rosy
Przyiąłem rad nad dzieciem zaryłem litości
Dziwuię się iako zyw nieznaiąc miłości
Grzeię zdrady nie widząc a w tym iaka sztuka.
Dobył strzały z Saydaka y zwielkiego łuka
Spatrzę mowi ieśli mi będzie k myśli chodzić.
W tym wyciągnie a mnie beł przez serce vgodził
krzyknę on się rozmiawszy rzekł nie gwałtowne boie.
Ale będziesz wspominał od tąd dzieło moie.
I rozmieszesz się vdatnym synem pogardzony
Łuk od ciebie y strzały ktoremiś zraniony

Na bękarta.

Ociec twoy nic nie myslił aby cię miał spłodzić
Tilko chciał swey potrzebie Bastardzie wygodzić

Skąd iesli na zmysł więcey niż na dar patrzymy
Niceś oycu niewinen tak czerzcz sądzimy

Na Jednę.

Panną będąc pod pachą zawżdy kotłamiała
Szedszy zamąż niżey go na pasżą wygnała.

Do Cupidina.

Prożno zemną zaczynasz nowe niepokoie
Darmo palisz pochodnią zwiędłe serce moie
Porzuc tak porzuc strzały złoż co złey srogości
Lotny Cupido przestań dręczyć wyschłych kości
Jam twoy iest czyli stąd roskosz większą cwiesz
I pociechę mi strowy tańczący lud psuiesz
Wszytek świat zna zem lat swych y czerstwey młodości
Nie naczym inszym strawił ieno na miłości
I na sławę poczciwą pewną bronią robił.
Czym bym sie lepiey swymi zamki zdobił.
Tyś się rozmiał y rzekłes patrzcie zbiega mego.
Cecie mysli a iam się przeląkł głosu twego.
I rzuciłem swy szabli y broń swieżą znożu.
A znowum się do twego nawrócił oboru.
kędym wszytek wiek strawił pod twemi Hetmany
Jeszcze blizny ieszcze są swieże w sercu rany
Teraz cicho zbierała zima na mi skroni.
I ręka iusz nie dobrze może władać broni
Zfolguy latom a pomni na zasługi moie.
A nie stracisz wszytkiego lepiey wspomni dzieie twoie.

Na Łakomego.

Masz siła dla potomkow sam od nędzy giniesz.
Bo wmysł twoy ~~bogaty~~ vbogi choć bogatym słyniesz.

Do Goscia

Dziwnyć się zda nagrobek gosciu napisany.
I toc zakład że człowiek iest dobry schowany

Do Jana

Będę miał Janie przemowy wogonie
Jesli mię dłuzey zatrzymasz w swey stronie.

Ale co gorsza nie uydę pogromu.
Od paniey co się nie kwapię do domu.

O przyiacielu.

Jako złota przes ogień ludzie doswiadczaia
Tak w złyj czas przyiacioły prawe doznawaią
Bo to miedzwo gdy komu dni wesołe płuszą
Że sie naydzie moc takich co nam radzi służą
Ale iako ktoremu nogasie powinie
Rzadki cie zna a kożdy rad zdaleka minie.

O przyiazni

Przyiazni ktorą chmiel zawiera.
Kiedy zludzmi nieumiera.
Dobra co trwa do godziny
Bo tam woyna też przyczyny
Ale taka nie ustanie.
ktora iedna zachowanie.

Na Łakomego.

Niech bogaty zgromadza wielką liczbę złotych
A chciwości nie będzie prozen y kłopota.
Niech w Jedwabiu niech on wdrogich perłach chodzi.
ktore w morzu Czerwonym płodny piasek rodzi.
Niechay mu sto par wołow ciągnie w krzywym pługu.
Niech go pan nie frasuie zwierzonego długu.
Jesli go za żywota troska nasladuie
A po smierci żaden zbior wgrob znim nie wstępuie.
Cosz go ratuie skarby z ktorych się wynosi
Vmrze ten iako ktory dom od domu prosi.

Do Mikołaia Sawiny

Słuchaiąc wczora słow twoich Sawina.
ktoremiś czynił wyrok nie pić wina
Zserca m się rozmiał stoiąc przy twym stole.
Wiem że slubu nie strzymasz aż do roku wcale.

Do Venery.

Venus bądz ty po powietrzu wieziesz się przestronnym
Bądź zdrogi odpoczywasz w Paphie vlubionym.

Patrzay iako twoy kościoł w Cyprze vlubiony
Z bogatych skarbow złupił pohaniec mierziony
Onpola on twe Panstwo zgruntu popładrował.
Nie na dęty zwycięstwem wcale nie zachował.
Innęcey ieszcze sobie zaczasem obiecuie.
Jesli twey sprawiedliwey zemsty nie vczuie
Lecz y hardego zatop w morskiey głębokości
Do morzesz y dac rybom na podział ich kości.
Ciebie matry słuchaią miłoscią zranione.
Tynasz porol Bogi mordom poświęcone.

Nagrobek pianicy.

Tu Rycerz Bachow leży pianica wielki
ktokolwiek idąc wdrogę mimo ten grob bieży
Nie pytay kto tu leży rzecz Boże day zdrowie
A wiem że za tym słowem zaraz się ozowie
Jam to iest iesli niewiesz sławny pianica.
Czego swiadkiem nagrobie iest prozna szklenica
A ty gosciu życzliwy dobrze mojey duszy
Naley mi niech tak długo nie leżena suszy

Gadka.

Jest owoc ktory tak roście ? Jabrziarno w kosmatym oście
A kiedy go ma kto zrywać ? Musi przed tym chwilę kiwać
Do Pana.
Za twą ochotą anim się obaczył.
Jakom sie Panie wdomu w tym vraczył.
Mam zaswe proszę iusz mię nie męcz więcey
Ale każ dowiesć nawsze co prędzey

Do Gospodyniey.

Wprawdziem był sobie podpił ba y głowa chora.
Jednak pomnię to cos mi obiecała wczora.
A przeto iesli chcesz vyść przymowki odemnie
Życ mi słowo gospodze albo nie sydz zemnie.

SWIAT DZISIEISZY

Kto dziś będzie chciał wglądać w ludzkie sprawy
Naydzie tam więcey wąchuniż postawy

O Magdalenie.

Teraz mi pomagaby mowi Magdalena
kiedy czuie co na iey twarzy za odmiana.
Teraz chce zę mną pląsać gdy siwy włos kryie
ktory przed tym toczyła kołem snieżney szyie.
Przed laty zdiąłem czapkę to ani spoyrzała.
Rzekłem co to ona słowa przemowić nie chciała
Wzgardą mię odprawuiąc na moię złość nieraz
Czego iey wstyd wiem pewnie nie pomału teraz.

O Gładkiey Białeygłowie.

Trzydzieści tych sztuk ma mieć korda białogłowa.
Chceli gładką być iako corka Tyndarowa
Białych trzy rumianych także ~~...~~ trzy vpatrowac
Rumianych, długich krotkich wtąz się nayдоwać.
Trzy mięższysz, cienkich ciasnych, potrzy także wiele.
Przestronnych małych tesz trzy w pięknym ciele. małych
Biała płec zęby iak snieg tasz farba warkoczy
Czarnych brwi, grześ iak murzyn, wesołe oczy
Wargi, paznur, rumiana iak koral iagoda.
Długi włos, ręka także wspaniała vroda.
Ząb drobny, vszko, nosk krotkie a przestronne.
Piersi y Pani stara więc bimi nie sporone
krok ciasny vsta rowne wcięta wpas iakotątka.
Mosmierny głowa mała niewielkie drzazgątka.
Zad y vdy zupełne cyś iak nayrdzięczniejszy
Warga palec włos imieść cienszy tym wdzięczniejszy

Do Jedrego.

Niewiem czemiasta wygnał iednego.
Ze na wsi wolał vżyć wczasu swego.
Poznasz go iadąc k niego domowi.
Vyrzysz ali ćo on wrzeku ryby łowi

Respons na to. &

Drugi pienędzy niema więc lekarstwo bierze.
Doktor mnie ma by był chor taki kiedy w tey wierze
Wszytko z okna wygląda a w koruszku chodzi
A nomu barziey defekt ani źli wiatr szkodzi

Do Xiędza.

Ciebie słusznie mogą zwać Oycem Xiężemi ty
Zwłaszcza ktory swiadomi będą twoiey siły
Bo co drugi urobił za sześć lat pięcioro.
To ty iedney zadziemięc miesięcy siedmioro.

O Poboracs &

Porobmy nowe wory. Na te nasze pobory.
Te stare poskarbiego. Niemaią dna żadnego.
Nigdy ich nie napchamy.
Choc co rok dań składamy

Na Gnusność.

Gnusność nieszczęsna gnusność ludzi poblaźniła
Bo co przed tym zabawa Szlachecka ta była
Na koń wsiadszy gotowy do pierścienia skoczyć.
To dziś młodych rzemiosło pięknie w tańcu skoczyć.
A to mąż naydzielniejszy ktory przed inszemi.
Duszkiem pełni kardemu Jandu ty większemi.
J dla tego dziś młodzi naśi lepiey piią
Niźli siedzą na koniu y władną kopiią.
A tatarzyn bespiecznie podole woiuie.
J nas gnusne iak bydło do hordy zaymuią.

Na krakowskie Iatki.

Są iatki przeciwko iatkom w tym bydlęce śmierci.
A sam zyie przedaią przez drogę do śmierci
Chcesz wołowey trafiayże gdzie przybito rogi.
Bo przeciwko nie naydziesz iedno dziewczenogi.

W niebytności przyiaciela westchnienie &

Ktoby mi chciał dać teraz pióra Dedalowe.
Albo mi też prętkie koła Tryptolamusowe.

Co się tylko po lekkim powietrzu toczyły.
A dźwięku ani żadnego toru nie czyniły
Toć bym się biegnym lotem puścił w one kraie.
Gdzie miłości sercu mému serce wszyst podaie
Tam bym się prętko stawił twey śliczney osobie.
Do posług nawdzięczniejszy przyiacielu tobie
Lecz gdzie bym sam rad bystrą tylko myślą lecę
A zalem nie pojstym swe żabawy miecę.
Nic nie słysząc o twym zdrowiu nic o powodzeniu.
Nie wiedząc w myslach twych o postanowieniu
Abo cię Bog obdarzył zdrowiem porządnym.
Albo trwasz w przedsięwzięciu swym upodobanym.
Abo się igryskami bawisz ucieszonemi
Abo się też zmysłami bieżysz przeciwnemi.
Albo śpiewaiąc przysłę rozbierasz na dzieie.
Albo też mędrzec pragniesz co się zemną dzieie.
Bodayże była kiedy tak szczęsna godzina
Gdy pomyślisz y rzeczesz gdzie teraz chudzina
Jesli zdrow czym się bawi prętkoli tu będzie
Gdziekolwiek on iest szczęście mu bożewszędzie.
Nie zapominay proszę służebnika swego
Nie zapomni też nigdy sługa Pana swego.

O Miłosci &

Ktozkolwiek był takowy ktory pierwszy złotem.
Urodł młodą dziewczynę y sprawił napotem.
Że się przezacne Cory w Złocie zakochały
J swą wdzięczną ozdobę złotem przemieniały
Ten niechay z łoczyncami godzien być karany
Nad srogie męzoboyce w złości poczytany
Godzien by ciało iego y kości przeklęte
Do Gury kaukazowey żelazo przypięte.
Tam gdzie na dziewięć stai leży rozciągniony
Nieszczęśliwy Tityus a plon nie zliczony
Ptastwa obrzydliwego naderi przylatuie.
Serce iego nieszczęsne y wnętrzności psuie.

Gdzie sroga Tyzyphona y nieszczęsne ięndze
Więźniem swoim okrutne wymyślaią nędze.
Jcokolwiek Tantalus albo potępiony
Cierpi Tysiphus nosząc ciężar nieskończony
Wszytko to nań samego obalić się miało
Lecz za taki występek y to ieszcze mało.
Szczęśliwe lata były póki ieszcze Cnota.
Daleko przechodziła wielką cenę złota.
Póki młody Kupido proste strzały miewał.
Nie złote iako teraz przyiemniejsze bywał.
Jeszcze ani obłudy w miłości nie znały
Ani się w Dyanenciech dziewczęta kochały
Małoś wtenczas bogaczu małoś wskurały ty
Z twemi Podarunkami starcze nieużyty
Komu młodość y piękne zwyczaie służyły
Temu piękne Boginie przychylniejsze były
Zaczym leśni Faunowie y Bogowie sami.
Nie wstydali się igrać w polu z pastuszkami
Ciało często wstydem y gniewem pałała.
Ona zacna Minerwa [illegible] wdziała.
Pięknego Apollina koń bydło poi.
Aby z pięknemi w pola pastuszkami stoi.
Lub kiedy z liczną przymiłey zabawie
Sam gra y sam tańcuie na zieloney trawie.
Lecz iak prętko do złota myśl swą obróciła
Smak sama iusz Venus wszytkie utraciła.
Tę korzyść y pożytek kupna przyiaźń miewa
Że w niey prętka odmiana y żal pewny bywa.
A ty mowa Dosienku pokiś młodość znosi (
Niedbayna wspominki y na drogie dary
Lecz złoto y kleynoty niech chwalą starzy
O serdeczny żalu ieśli na twym łonie.
Zechce kiedy położyć swe skrzybiałe skronie
A gdy młodzian przyiemny w swey wdzięczney ozdobie
Skra swoie przychylne położy przy tobie

[illegible]

Ten nad złoto wdzięczniejszy w swym rozkwitłym wieku
Ktoby złota pożądał po wdzięcznym człowieku.

Lament Zwyciężonego Więźnia Francuszkiego.

Zawżdy złośliwa Fortuna źle służy
Bo dobrze pocznie na końcu nie płuży
Rozumie drugi szczęście obiecane.
Gdy swe godziny widzi pożądane
Ano nie baczy nieszczęścia swoiego
Iże go doźna w krótce tym cięższego
Oko gdy wgorę nayrwyżey wmierzy
O twardą ziemię tym prędzey uderzy
Toż się mnie teraz nieszczęsnemu stało
Kalekę zgacha szpetnie udziałało.
Kiedym się stroił kiedym się gachował.
Z szczęściem nem się y siłą swoią nie rachował.
Anim się umiał w swym szczęściu miarkować.
A teraz muszę iuż nie wczas żałować.
Raz mi w tym było szczęście posłużyło.
Że mi Panienkę śliczną zniewoliło.
I wtę nadzieię każę na trzy tury
A w kościach łamie y na głowie gury
Trafiłem bowiem na twarz malowaną.
A zaś ową rzecz barzo wyszamloną.
Wpadłem w piękną samołówkę krytą
Skąd mamy teraz chorobę nie zbytą.
Troie się na mnie potężnych zmowiło.
By mocą młodość sztucznie ułowiło.
Venus zarzyła a Cupido palił.
Franciuz ~~[illegible]~~ wowrat moc swą na mię zwalił.
Ktoli z nich wygrał sami się zdradzili
Losy nieszczęścia moiego wrzucili.
Iusz się nie wadźcie bo ia was rozwadzę
A nie boycie żadnego nie zdradzę
Naylepiey powie ten kogo co boli
Powiem każdemu nie pochlebię gwoli

Wmiłość wprawiłaś mię zbedna Cyprydo.
Podmiecał ognia złośliwy kupido.
Francuz nastąpił swą siłą pocźnie.
Zwojował młodość moią barzo mężnie
Potłukł mi kości miałem y załebki
Miasto wszczemia wrzucił do izdebki.
ktoby z nich wygrał ten komu hołduie.
Ten co mię wsadził tu, gdzie pokutuie
Sliczna Cyprydo y dziecko kochanne
Dziękuię wiecznie za smaki dznane.
A ty przyczyno mey nieznosney męki
Bodaieś przepadł Francuzie na wieki
Zbił Hannibala vważny Cyprio
Zbił Antyocha Attili Calabrio
Regulus zraził woyska Saletinow
kormin zwoiował hardych Samnitinow.
Tych Alexander wmęstwie swym celował.
A mnie nędznego brzydki k. zwoiował.
Iuz lezę nędzny zdrowia pozbawiony
Strzałą ni kulą lecz k. postrzelony

ADAM do PIOTRA.

Pietrze proszę cię przyimiciela gości
Byś się przyczynił do swoiey Iey Mći
Paniey Ciotuchny sztwey dobrey natury,
A ia wypiszę kształt twoiey statury
Głowę masz mądrą choć trochę przysuchą.
Oczu ciasnawych przestronnego vcha.
Nosa długiego Iak transit nad Wisłą
Nad gębą sztoiągodę masz wyschłą.
Szyię długą masz (przymiciela gości) prawie do obrozy
Stanu pięknego z gołaś młodzian hozy
Nogi podniosłe y długie goleni.
A chyżo wtańcu skoczyc, się nie leni.

Piotr do Adama.

Piotr Dziękuię bracie że się znasz na rzeczy
Przyznałeś mi to zemża młodzian grzeczny
A ia tesz tobie za to obiecuię.
Panią Ciotuchnę Iey Mć przekieruię.
Zeby Panowa rychło żoną była.
Adam. Dziękuię bracie będzie mi rzecz miła.

Cynthia me docuit semper quæcunque petenda.
Quæque cavenda forent non nihil egit amor.
Tu cave ne tristi cupias pugnare puellæ
Neve superba loqui neve tacere diu.
Nec si quid petijt ingrata fronte negaris
Nec tibi pro vano verba benigna cadant
Irritata venit, quando contemnitur illa
Nec meminit iustas ponere læsa minas.
At quo sis humilis magis et subiectus amori.
Hoc magis effecto sæpe frure bono.

WIERSZE.

O zachowaniu zdrowia od szkoły (iako rozumiecią) Salernitanskiey krolowi Angelskiemu napisane z Łacinskiego na Polskie przełozone.

CAPVT Imum de Remedijs Generalibus.

krolowi Angelskiemu To Salernitowie.
Przy iesli zachować chcesz kochanne zdrowie.
Ciezkie starania porzuc za grzech to rozumiey
Gniewać się o cokolwiek, skromnie pijać vmiey
Mało iedzna wieczerzy a wstan po iedzeniu
Nie sypiay o południu nie czyn przyrodzeniu.
Gwałtu, labo trzymaiąc wodę labo mocznie
Panią starą szukaiąc kiedy ona spocznie
Nadwor prosić iesli te przestrogi zachowasz
Tedy się dlugo miecznej starosci zachowasz.

Fol: 8 Summa Præceptorum.

Jesliść o Doktora trudno lub o rady,
Niemasz na takie kolwiek zdrowia twego wady
Toć troie za lekarstwo naypewnieysze twego ~~rady~~ łacno stanie
Dobra myśl odpoczynek, mierne sie chowanie.

Caput 2 de Confortatione Cerebri.

Oczy rano y wieczor zimną wymyć trzeba
Wodą, pokiç się insza nie znaydzie potrzeba.
Potym się przeciągnawszy nie wadzi przechodzić
I tamy sam lecz głowie trochę dogodzić
Włosow co raz czesaniem zęby wychędożyć.
Bo to głowę umacnia możesz to położyć.
Za postek y drugim członkom a poobiedzie
I po krwi takowym się wżyciu zachowywac będzie
Po łaźni ciepło posiedzieniu.
Chodź albo stoy a po krwi day chłod przyrodzeniu.

Additio Fol 18 de Recreatione visus.

Zwierciadło y krynica y zielona trawa.
Jest oczom y uciesżna y zdrowa zabawa.
Rano się wszystkimi przechadzay gorami.
Po południu czystemi przy oczy wodami.

Caput 3 de diuturno sive meridiano somno.

Albo nie albo mało snu południowego.
Zażyway bo to bolu głowy gotowego.
Przyczyną: stąd lenistwo y zyma pochodzi.
Takie sen południowy porzytki przywodzi

Caput 4 de Flatu in alvo detento.

Cztery są zdrowia szkody zwiatrow zatrzymanych.
Kurcze, puchliny, kolki y takby pianych.
Głow zawroty Vertigo po łacinie zowią.
By nie ten dech dawno by człek zdech iako mowią.

Caput 5 de Cœna.

Z długiego wieczerzania to karanie mamy.
Wrozgadkim nie dostatkow siła doznawamy

Chceszli być lekki we śnie lubo czuyny w nocy
Pewnie będzie wieczerza krotka na pomocy.

Caput 6 de dispositione ante cibi sumptionem edendi item atque ciborum ratione.

Nie iedz a że zrozumiesz iżesię strawiło.
Co się było w żołądek pokarmu włożyło.
Co w tym poznasz iesli chęć k iadłu przystępuie
Trochę ziadszy a ieszcze więcey potrzebuie.
Kładąc y trzeci znak tego nie bez przyczyny
Gdy ślina w sobie grubey nie ma mieszaniny

Caput 7 de vitandis cibis

Perskie iabłka y gruszki ser mleko wołowe.
Słone wszelkie Jelenie mięso y kozłowe.
Zaiąc także wszytko choremu zawadzi
Zdrowy tylko żołądek w miarę iada cz radzi

Caput 8 de Cibis bene Nutrientibus.

Smiece iayca czerwone wino y przyprawne.
Tłusto iuszki a z zemlą zdrowe są y strawne.

Caput 9 de cibis bene nutrientibus et impinguantibus.

Tyie człowiek od chleba rzanego przydawszy
Ser do tego a młody y mleka przylawszy.
K temu nie wzbraniay zażywac mięsa wieprzowego.
Morgow, szpikow y miękkich iaiec y słodkiego.
Wina smaczney potrawy więc figi doyrzałe.
Jaday także iagody winne a dostałe.

Caput 10 de boni Vini proprietatibus.

Czterma przymioty wina probuiem iasnością
Smakiem także zapachem y farby pięknością.
Chceszli pić dobre wino piay chłodno czyste.
Mocne piękne pachnące y głośno rzeiste.

Cap 11 de Vino dulci et albo

Słodkie wino, a białe ciała natuczmieysze.
Bo do tuczenia ciała iest nayspozobnieysze

Cap 12 De Vino rubro

Pite zbytkiem czerwone wina zatwardzaią.
Zywot; a chrapliwoscią y głosy nie szarą

Cap. 13 de lethalium Venenorum remedijs

Czosnek rutha y gruszki rzodkiew y orzechy
I dryakiew; truciznom nie daią pociechy
Bowiem iako Trucizny człeka vmarzaią
Tak te rzeczi otrutego zas ozywiaią

Caput 14 de Aere.

Jasne y czyste sobie obierz do mieszkania
Powietrze; bowiem takie iest do przebywania
Zdrowe niech ktory ku temu nie będzie smrodliwe
Ani zadnym przeciwnym iadem zarazliwe.

Caput 15 de nimia Vini potatione

ktorym się winem spiiesz tym nie wadzi piiac.
Rano troszkę ale tesz klin klinem wybiiac.

Caput 16 de meliore Vino

Im lepsze wino rodzi tym lepsze wilgości
Lecz czarne czyni ciało skłonne k leniwości
Wino niech będzie iasne, subtelne dozrzałe
Cowlania wyskakuie choć nie barzo starzałe.
(Gdzie tego zwyczay) wodą czystą przemieszane.
A coнay potrzebnieysza wmiarę vzywanie

Caput 17 de Cereuisia.

Piwo ma być nie kwaśne iasne y wystałe.
Z dobrego słodu przytym y dobrze vwrzałe.

Cap 18 de vsu cereuisiae.

Jesli nie chcesz twoiemu żołądkowi szkodzic.
Nie chciey go zbytnim piwa piciem barzo chłodzi
Alias.
Nie chcesz li byc twoiemu żołądkom krzywem
Nie zalewayże ani obciązay go piwem.

Cap 19 Quae victus ratio quolibet anni tempore Conueniat

Wiosna każe obrokа w potrawach wymowac.
Lecie częstо iesc może lecz trochę zachowac
Trzeba miarę; a Jesien owocow zabrania
Siła iesc ale zimie nie masz zakazania.

Caput 20 de prauo potu Corrigendo

Szałwia podeyrzrane trunki naprawuie.
Z rutą; rozey przydawszy wirnosc odeymuie.

Caput 21 de Nausea marina.

Byc morskie nie szkodziły drogi Vomitami.
Wprzod wino pii z morskiemi nie szane wodami.

Caput 22 de Generali Condimento.

Szałwia, wino, czosnek (iesli o Doktory)
Sol pietruszka, ktemu pieprz z tych czynią sapory.
Jesli ona sze Polskie kucharze pomiedzą.
Zey bez tych saporow smaczno nasiedzą

Caput 23 de Vtilitate lotionis.

Rąk vmycie po iadle dobra nam przyrodzi
Dwoie: bo z tąd nie tilko wzrok bystry pochodzi
Ale y ręce cudne; iesli chcesz vzywac.
Zdrowia zawsze po iadle masz vmywac.

Cap 24 De Pane.

Chleb ciepły nie z pieca nie barzo czerstwy vkwaszony
Mierno słony a pukliny dobrze wypieczony
Z dobrego zboza mieway nie iaday na chlebie.
Skorki z wierzchu przypiekłe obieray dla siebie.

Caput 25 de Carne Porcina.

Swinie mięso bez wina gorsze nisz skopowe.
Z winem potrawk nawet lekarstwo gotowe.

Ale to mądrzy piszą tilko o prostych.
Lecz że zdrowo gdy iedzą zrami po chłopiętach.

Caput 26 de Musto.

Moszcz rad vrynę trzyma brzuch zasię przemyka.
Kamień rodzi sledziony zrzątroby zamyka.
A żebyś to zrozumiał iako to zamyka.
Nadymaniem y lagrem oboie zatyka.

Caput 27 de aquæ potu.

Kto pije wodę iedząc ten sobie nie prawy
Bo żołądek zaziębia y wszythkie potrawy
W nim od surowieżą appetit się psuie.
Gdy się nic do trawienia słusznie nie gotuie.

Caput 28 de Carne Vitulina.

Siła pokarmu ludziom cielęcina dawa
Przy trawieniu w żołądku nie długo zostawa.

Cap. 29 de Auibus.

Dobra i synogarlica y kapłuny gęsie.
Kuropatwy baranty kokoszy y gołębie.
Mać przepiorcza drzący ptak, drozd, zremba cieciorka.
Dobra kos y Cytanka dobra y przepiórka

Cap 30 de Piscibus

W miękkich co większe rybach zdrowia obieramy
W twardych małym rybeczkom dank radzi dawamy

Cap 31 De Anguilla et nonnihil de caseo.

Głosom węgorze ludzkim barzo zawadzaią
Świadczą toci co rzeczy przyrodzone znaią
Syr y węgorze zbytkiem zaszkodzą iedzione.
Gdy nie będą w żołądku winem zatopione.

Cap 32 de cibi potusq[ue] in prandio atq[ue] cœna permistione sine alteratione.

Często wobiad.

Często wobiad a troszkę trzeba się napijać
Niechceszli Salernitow nauki pomijać.
Jadaszli Jayca świeżo niech będą zniesione
Ktemu wedle potrzeby miękko vwarzone.

Caput 33 De Pisis

Groch y chwalić y ganić a słusznie możemy
Bo ze skorką nadyma iedziony, ganiemy
Gdy zas od wierzchney skory będzie odłączony
Mędrý dobre potrawy ma być policzony

Caput 34 de lacte tapidorum.

Suchym dobre iest mleko kozie wielbłądowe.
Po nim, a do pokarmu naylepsze oślowe.
Tuczniejsze owcze ciału potym tesz y krowie
Lecz nie tam kędy febra y bol iaki w głowie

Caput 35 de Butyro.

Masło vlzywaiące y odmiękczaiące.
Ma moc odwilżaiącą may purguiącą

Caput 36 de Sero.

Serwatka na choroby rożne się przygodzi
Bo czyści, sszy, grzeie bez boku przychodzi

Cap 37 de Caseo

Syr iest grubo mięgotny zimny y nie strawny
I zatwardza tedi iest przymiot iego dawny
Zdrowym chleb y ser barzo dobre są potrawy
Lecz na chory żołądek pokarm nie łaskawy

Ser sam osobie

Niewiadomi lekarze o mnie powiedaią
Żem szkodliwy a czemu przyczyny nie daią
Dowiadczyło się tego że z sera potrawa.
Słabemu żołądkowi pomocy dodawa.

Seriadoy.

Ser iadaÿ przed obiadem ieśli przepuszczenie
Zywota cierpisz, ale ieśli zatwardzenie.
Niech ser koncÿ potrawÿ takci poswiadczaią
Co rzeczÿ przyrodzonych wiadomosci maią.

Caput 38 de Modo edendi et bibendi.

Często w obiad a troszkę trzeba się napiiać.
Niechcesz li się na rozne chorobÿ nawiiać
Po obiedzie co słuszna pić mozesz bespiecznie.
Od Polewek wieczerzą zaczÿnaÿ koniecznie
Ser po miesie: po rÿbie iedz orzechÿ ale.
Wiedz że ieden pomaga drugi szkodzi cale.
Trzeci zabiia lecz to rozne wÿkladaią.
Jedni o trzech orzechach a drudzÿ mniemaią.
Z trzech kilka pomaga, kilkana scie szkodÿ
A co na d to zywot nasz ku smierci przywodzi
Po kozdym cożdzaiu miękko vwarzonym.
Trunkiem wina choć piwa bÿwaÿ vraczonym.

Caput 39 de Pyris.

Jak orzech na truciznę lekarstwem zowiemÿ
Tak się napić po gruszkach koniecznie karzemÿ.
Gruszki bez wina szkodzą lecz vwarzone.
Surowe psuią zdrowie; surowo iedzione.
Zołądek obciązaią; lekczą obciązonÿ
Warzone przeto z ponich ma być natchronÿ
Trunkiem albo kozalkka wobÿczaiu maią.
Lekarze ze zÿwota po nim vleczaią.

Caput 40 de Cerasis

Wielkie ludziom pozÿtki wisnie przÿnaszaią:
Bo z kosthami iedzione zÿwot wÿczÿszczaią.
kamien tamią y mocnie znerek wÿpędzaią
I krwie dobrey tucznoscią ciału dodawaią;

Cap 41 de Prunis.

Chłodzą śliwy y nie źle zywot poruszaią.
Tym drugiem choć nie tczą ludziom pomagaią.

Caput 42 de Persicis racemis et passulis.

Gdy młode wino piiesz pozÿwaÿ Perskiego
Jablka oraz ieśli iest orzecha Włoskiego
Z gronem wina; Rozynki sledzionie szkodliwe.
kaszlącym nerkom przyiazliwe.

Caput 43 de Ficubus.

Nadętość y zebranie złych wilgości psuie
Plastr figowy a kości łamane wÿmuie.
Z polnym przÿprawny makiem; fig spore iedzenie.
Weszki zciała do trein pędzi przyrodzenie.

Caput 44 de Mespilis

Wodę wesz puty mnozą zywot zatwardzaią
Przeto miękkie zdrowsze być mądrzÿ powiadaią.

Caput 45 De Musto.

Moszcz Vrynę pobudza zywot przepuszczaiąc
Tymci drugiem pomaga; szkodzi nadymaiąc.

Caput 46 de Cerevisia et Aceto.

Grubych wilgości matką piwo; siel dodawa.
Tuczy; krew dobrą mnozÿ y tozego sprawa.
Ze pobudza Vrynę; brzuch miękczy; nadyma.
Chłodzi potrosze: ocet zaś ciała nie trzyma.
Bo wysusza y schudzi poniekądy chłodzi
Chłodząc Melankolią, więc y susząc rodzi
Materyę załotom; krwie członkom vymuie.
Chudość w chudych, a w tłustych tym więcey sprawuie.

Caput 47 de Rapis.

Pomaga Zołądkom; głosno się ozywa.
Rzepa czego kto słucha ze smiechem zazywa.

Pędzi vrynę

Pędzi wyższ, zemby snać iakoś obrara.
Nie dozyrzała gryzieniem żywota nadrara.

Wtymże Rozdziale zwyczayny przydatek

Trzie nam daie dary rzepa dobrotliwa.
Wzrok wyiaśnia do tego żywota vżywa.
A z trzeciego pożytku kiedy poczniesz spierać.
Więcey nie przyidzie tylko smrod a śmiechy mierać.

Caput 48 de Animalium Intestinis

Jak serce tak żołądek trudny do strawienia.
k stolcu nie rychło spiesży z trudna się odmienia
W krew dobrą procz powierzchnych części, leczotyry
W cenie dobrych pokarmow są miedzy doktory
Płuca chociaż niestrawne lecz prętko przechodzą.
Morgi kokosze lepiey nad insze się zgodzą.

Cap. 49

koper Włoski pędzi matry gdzie się zamarzone.
Są tesz dwakroć dwaiego skutki doświadczane.
Od febry, od trucizny, bron przyrodzenia.
Czyści wnętrze dodaie bystrego widzenia.

Caput 50

Wzrok ostrzy naprawnie potwierdza chorego.
Żołądek silny; na co szukay co słodkiego.

Cap 51

Sol zawsze przed iedzące ma być połozona.
By smakowi służyła, lubo vtaiona
Nie szkodziła trucizna mięsze osolone.
Jedz potrawy gdyż octowa szkodzą przesolone
Wzrok tępią parchy mnożą y szkodzą Venerze.
Smierdzy czynią, kiedy ie solisz nie pomierze.

Chleb z Winem

Chleba z winem ktosie pasie. Siedm pożytkow na w krotkim czasie.
Żywot syt, ząb czyst, łakniemie, pragnienie vstanie.
Wzrok czyst, mysl wesoła, lice rumiane zostanie.

Na Rozen.

Pan Szpada czyli rozen toli broń nie ostra.
Gdy krol Szwedzki dobywał on pilnował Mosta.
Aler Bruder Panie Rozen iusz krol w krwawym boiu.
Las Fryt Boy mu fortuni zampilen pokoiu.
Wierz Panie Obersztar za toć drogo płacą
Takim nasżym pośledniem cenę pludry tracą

Na Pysznego.

A there meus habitat sed nisi nie srancę popiołem iest.

Na Polaka w kudłacz chodzącego.

Czy polaku powiemże czym strzy Polski brzydzisz
Dupss vbrat wmincerere a ltemsniata szydzisz
Przypramtes Warkocze mierzaysię z Siestrzyczką.
Coć ociec dał porwolicy a sam zostaway P. ką.

O Miłości.

Jtaka nasze rządzę zamązano
Zaledwo zenas wałasrycznie dano.
krewney nie pytay Dozeracz zachowni
Mniszki nie ruszay a kogosz miłowac.

Ostrozna miłość.

Z Frouuimerem vćcimię nie wadzi żartowac.
I cadrey sie vrodzie może przypatrowac.
Ale wara po przęckę bo y roze maią.
Ostry głog na gałęskach ktorym vkalaią.

Do Panny

Jeszcze Słonce promieni swoich nie straciło.
Chociay na czas pod chmurę czarną sie zakryło.

XX Pieśń

Jescze niebo gwiazdami zasnąwszy bedzie
Przyodziane choc teraz niewidome wschodzie
A sam dufam że przed sercem twoim
Bedzie wschodzić, iasno oblokiem moim
Jeszcze Cnota kosztowna nie umarła świata
Jeszcze krwawiczki piękne nierginely latu
Jeszcze Fortuna po głębokim morzu chodzi
Nie wspieraiąc się mostem ani maiąc łodzi
Płynie, Słynie, Hawalność nie schodzi.
I tam y sam wszędzie wolno chodzi
Jeszcze mnie Bog da taki czas w ktorym to wyznamy
Ze ia swoią niewinność w sercu moim stawię.
A ci ktorymi teraz iak naygorzey tusza
W mocy własnym nieszczęściu potopić się musza
Boże day im upamiętanie
W tobie, w niebie pokładam ufanie.

Na Rydze.

Moy Cnotliwy Companie az się zacię wstydzę.
Zeta Ambrą Hiszpańską perfumiesz Rydze.
I tym kapstwem chcesz nabyć kęska tak smacznego,
Za Rydze Ryzyć zażyć to insz coś nowego.
I wszy zwyczay w tem u nas z dawna zachowuią
Rzyć rzycią a zas Rydze pieprzem zaprawuią.

Na Perfumy

Juz Perfumami Rydze insz ambrom tabakę
Muszkiem swoy członek męski, proszkiem pani srakę
Zaprawuiesz; kompanie między trefna foza.
Musi pachnąć zybetem by była y koza.

Poiedynek.

Zrada zrenacka była zrada prętka była.
ktora graiących, srodze zaiuszyła.
Na poiedynek a ieszcze ku temu.
Na ostre szpady lecz zabiegli temu.

Obay serdeczni aby krwie nie lali.
Pstryknąwszy na się precz tak rozieachali.

Pogrzeb

Grzebł ieden ciało a drugi zas duszę.
Bóg merał szpadlem w poslubioney iszę.
Czego to pewna nie skropi swięconą.
Wodą, lecz będzie miał Rzyc przypieczoną

Do Jedney

Lubo nie tak wychwalam iako godność twoia.
Wymaga lecz racz przyiąc co ma możność moia.
Kochanowski y Morsztin niechay przykładnie
Ty precz metrow czego chcesz otrzymasz to snadnie
Gotow się bić wypiiać gotow y tancować.
Gotow służyć garłować gotow cię miłować.

Do Anusi o kolędę.

Daj kolendę Anusiu day skąpczna będzie.
Od kolenia kolenda day ktoć po koledzie.

KJEP

Szprzełęknenia Anusia nie myśląc wiela
Przypomniała dobrego nam wszem przyiaciela Xpa.
Gładka zona, a kon biały
Przynoszą pozytek mały.
Ona stroza potrzebuie.
On zas grzebła często psuie.

LAMENT Boćwini

Ach mieścieysz mnie Boćwini na te to mazury
Mściłabym się krzywdy swey by miała pazury
Dorak ziadszy mnie precz zapłot ferzią
A na wzgardę miększą mnie swinie mną częstuią
Choc mie widzą na pułmisku lubo y w ogrodzie
Zaden na mnie nie pomyśli w naymnieyszym głodzie.

krzywo na mię patrzą, Sromotnie mię taią
Bogday się ty nie rodziła tak mię przeklinaią
Sama niewiem ktora takiey Ohidy przyczyna.
Barzom tacna do stramienia nie trzebaj mna
Czym nie krasna czym nie słona czylim tesz nie tłusta.
Pewnie nad mię nie iest lepsza byzamney kapusta.
kto probuie smak wczuie to tesz kazdy powie.
Ze mię radzi iedzą dla Tenora kantorowie
Stanę pewnie za doktora zoładek laxuię.
kto chce zażyć purgacyey snadnie przepurguie
Jesli kto się wstyda swoiey Łysey głowy
Niech mię iada wnet ratunek będzie miał gotowy
Abowiem zemnie pochodzą subtelne humory
Otworzę gdy trzeba tego zamulony pory
Jesli tesz kto ma zoładek barszczem zepsowany
Ia bociwina leczyć mogę bez wszelkiey nagany
Wnet brzuch będzie miał iako bęben albo mu ślubuię
Zego prędzey niz pigułki przebrysteruię.
Smadkiem Litwa y Zmuydz tego ktorzy mię szanuią
Szytay giaros broli botwinios tak mię titułuią
I wy radzę Mazurkowie mną nie pogardzaycie.
Lepszaia niz wasze pery rady mię słuchaycie.

Na Lewusia Pieska

Pytamcię moia nadobna Anusiu.
Czemu się kochasz w takimwoim Lewusiu
Ze sypia ztobą weymię to y ia.
A wzdy ia człowiek a Lewuś Bestya.

Po Panny

kamienne serce byciem nie miłowało.
Widząc twą postawę y zmarłe by wstało.
Eleander nigdy tak Hen nie miłował Gdy morzem płynął.
Jakom ia iest tobą Panno zniewolon.
Chcę bydz poiedzon.

Młodzieniec s Panną

Jedna Panna z Młodzieńcem grała wsiadanego
karta coraz wybiia na przegrawaiącego
Panna coraz przegrawa mieszkszcie powiada
A on zatę wine, coraz na niw wsiada..

Na ktorąś tesz

De Callido Mulieris Responso.

Hospitis vxorem rogat vt se diligat hospes.
Hæc præsente viro non male cauta negat.
Stulte inquit, proprium quæ non amo nupta maritum.
Me posse externum Credis amare Virum.

De Martino Lutero Monacho Hæretico.

De Monstro Cucullato ex Vacca in Saxonia producto.

Sacra volens Pluto turbare et nuntius ad istud
Ex vsu Monachu nil magis esse videns
Sed ferre hanc dubitans ut posset fæmina pestem
Iecit quæ monacho facta iuvenca fuit
Cerberus exclamat, quid agis quin perdis vtrumque
Jam Luter obsequium quod cupis omne facit

Aliud.

Vacca cucullatum produxit Saxica fœtum
Designans Monstrum terra quod illa foret.
Saxe miser vigila monstrum hoc conficce semper.
Exitium terris monstra tulere tuis.

ADLVTERVM.

Fæda cucullaris cum sit tibi Vita genusque
Et geris a fædo nomina digna Luto
Iure vales fædis cen natus ad Improba Verbis
Qua ratione iuris est hac ratione valet.

Epitaphium Puellae Romanae.

Hic iacet exiguis Dyonysia flebilis annis
Extremum tenui quae pede rupit iter
Cuius in octaua lasciuia surgere messe
Ceperat et dulces fingere nequitias
Quod si longa suae mansissent tempora vitae
Doctior in terris nulla Puella foret.

Tetrasticon de Beata.

Inter femineas formosa beata Cateruas.
Vna Meretricii gloria sola tori
Optima Crissatrix dum vult, et amica Priapi
Mille modis Cunno docta placere suo.

Gniewliwa Proserpino tys to mnie sprawiła
Żes łaski v kochanney moiey pozbawiła
Was wzywam na Swiadectwo vważni Bogowie
Jestli przyczyna gniewu niechaymi kto powie,
Liczyłem się słuszney ia to za me szczerośći
Odnosiłem wniewoli wielką twą nie miłośc
Siedząc przedtym wedle niey tak mi się widziało
Jakoby na Anioła okome patrzało.
Jedyna ma pociecho ktoli to tak sprawił
Powiedz proszę y niełaski takiey mię nabawił
Bałem cię się ia tego abym łaski twoiey,
Nienaruszył sławem iak z powinnośći moiey
Ciebiem zawsze wychwalał y zawszem wysławiał.
Radbym cię pod obłoki nad inne wystawiał
Pieszczełem się ia z tobą a miasto pociechy
Odnosiłem od ciebie wielki zrah sromoty
Gniewaszli się iako chcesz a za me szczerośći
Jebał cię pies na zawsze pełna niewdzięcznośći

Termin Do P. Marszałka.

Jedna Pani nie młoda rok mi dawać chciała
A przy sobie na dobrą kasienieczkę miała
Nieradząc się Iunisty stanąłem tak w kroku
Niechay raz da kasienkę wdowę [Pasta] puszczam z Roku

Sroka ze krza, dwie w kierz.

Jako Sroka gdy długiem ogonem styrnie
A krzecząc w rozmaitych pokarmach tyrwie
Tak y ten ktory z twego krza dzisia wypadnie
Zdobędzie się na zaiątrz na obfitszy snadnie
By y oczy w ten kierz wpadli z serca tego życzę
Wszak nie na głodną trafią ciała twego pi.
S.

Na zuchwatego Zwaydcę.

Pospolicie srogimi być takich nazywaią
ktorzy przez gębę paragraffi mieważą
A ia mowię srozszy to co ma rozciągł pśiniec
Niżli ten co nosi przez gębę gośćiniec.
S.

K. co za koninszy K.

Ludzie mowią że tym się konie nie nadaią
Cosię gładkim mężatkom i żdzi nie zalecaią
Ja zaś mowię fraszka to bys wlazł w k. podszy.
Co ma kurwa do koni, co k. za koninszy

JABŁONOWSKI, ŻMIEWSKIEM.

Na wczorayssze suchoty prażonego grochu
Obiadszy się podpiłem za cny wałkowochu
Jednak niemal nie każda pełna za twe zdrowie
Odemnie pochodziła niech day każdy powie.
Zaczym teraz członki me ponieuoli leżą
Bo mię wczorayssze szklanki do wstawania ciężą
Jam pił wino a ty się mleczkiem zadaw proszę
ktore byś dobrze wyssał prozbę moią wnoszę

Lepszy.

Lepszy zawsze Jablecznik aniż Mleko bywa
Zimne mleko, iablecznik serce me zagrzewa
Jabłko rayskie pierwey się na swiat Vrodziło
Aniż mleko ktore się od krow wydoiło
Pierwsi nasi Oycowie w Jabłka się kochali
Pieskom na odżywienie mleczko podawali
Jam się torem tych przodkow w Cney kochan Jabłoni
Przy ktore wyimionach y krow mleczko pię dziękę Droni.

DO KASIE

Siestrzycke twą wychwalam, JUŻ grzeczną
Zatym Kasieńkę moią, na pamiątkę wieczną
Przymi wierszyki krotkie, Conterfect twey chwały
Ktorey y Brat, y sługa offaruie cały
Ciebie Jowisz żywotem, Mulciber kształtnością,
Palas nauką, Venus vięcieła wdzięcznością,
Grzecznością cie Bogini Juno vraczyła,
Wymowe Mercurius y słow nadał siła
Ciebie Parnaskie Muzy srzod tańca miewały,
Gdy iem Orpheus grawał, a one skakały.
Ciebie wlidzkie Dianna miała swoich kochanek
Tobie Paris za Jabłko, dał Cypridi wianek
Z ktoromes się często kroć, kompała v wody
Pieszczone cztonki myiąc, y sliczne iagody
Hippokrenskie cie zdroie piaskiem nie zmazane
Tam zdobiły, wprawuiąc zwte twe dni rozane.
Itames darow Bogeń nabrała rozlicznych
Ktorych zażywać vmiesz, wdziełach twoich slicznych
Nigdy Helena takiey niemiała postaci
Krzech się y Lais ztobą poprostu nie braci
Boy twarzyczki takiey w Furze nie wydziała
Iwarkocza dłuszego nigdy nie czesała

Oczko

Oczko twoie przenika serdeczne skrytosci
Zombki nie będą bielsze by z Słoniowey kosci
Rączka pieszczona srodze, noszki wspomnieć miękce
To wiem że wwielkim biegu trafki nie vdepce
Zapomnie białey szyie y Brwiczek kochanych
Podobnych gagadkowi, nuz Vstek rożannych
Paluszkow bym tesz y chciał zapomnieć niemogę
Ktore kogo się dotkną; daią sercu trwogę
Z nayb ielszego Marmuru, tolko być niemoże
Tak slicznie vgładzone, iakosiey dał Boże
Mogłbych chwalić po cztonku, serce każe moie
Alem pewien że piekne wszystko coiest twoie
By teraz żył Acteon, y ten byście zoczyć
Musiał, by musie znowu sie Jelenia obrocić
Za co y zakład wielki zchęcią stawić muszę
Gotow będąc położyć, byle ztobą Duszę

TEyże KASI

Zacania wszac potrzeba kteby wRankowniw
Chciał się godnie przysłużyć y grzeczności rownie
Z dziwi się nie wymowney, lubo y zdaleka
Albo twarzyczki zaizrzec, z Szkarłatu y zmleka,
Nie wspomnie wspaniałości, ktorą sobie prawie
Służyć każe przedniejszym, co wszytkim na iawie
Słusznie bo inaczey iakosz ona sługi
Mieć niema, gdy wdzięcznością nagradza posługi

POTEK

Jedni schodzą od Głodu, drudzy od miłości
Wnaiwiększych roskoszach są swoie gorzkości

Nimpho day mi Gemby proszę
wczym niech serdeczny odnoszę
Znak, aprzytym Manele
abym twą miłość Smiele
Znał, bo gdyś nie powolna
Poty moia myśl niewolna
Miłość przytym iako cienie
Zapraszkę dobre mienie
Atak day gemby Smiele
Chcesz li sprawić umrze Wiele
Abyś nie zostały miłości
y nigdy nieznał mey złości

Na Trzy rzeczy pamiętac mamy

Na przykazanie Panskie, na zmarłych, Sonam dobrze czymli, y na dobrodzieystwa wzięte

Trzy rzeczy kordemu się podobaią

Zdrowem byc y miec bogactwa, y byc madrym

Trzy rzeczy odmienne są.

Białagłowa, Wiatr, y Szczęscie

Trzy rzeczy trudno znieść

Czekac na kogo a nie doczekac się, leżec przy pannie a nie miłowac, Służyc a nie wysługowac

Trzy Rzeczy odmieniaią człowieka

Vrzędy, Białegłowy, y Wino

Trzech rzeczy sobie życzy ktory się zeni

Aby była domu dobrego, nadobna, y posagu bogatego,

Trzy rzeczy zachowywaią przyiaźń,

Szanuiąc go w obecnośći, chwaląc go w niebytności, y dogadzaiąc w potrzebach iego,

Trzy rzeczy wypędzaią z domu

Dym, Dom źle przykryty, y Swarliwa zona,

Przez Trzy rzeczy człowiek przychodźi do godnośći

Strzyrze się z kozdym obchodząc, prawdę mowiąc, y nie biorąc sobie ledaczego zacz,

Na Trzech rzeczy zawisła prawdziwa Miłość,

Na miłości, boiaźni, y poszanowaniu,

Cztyrech rzeczy pożyczac nie trzeba,

konia dobrego, zony prawey, sługi swiadomego, y dobrey broni,

Cztery rzeczy są lepsze stare, niżli nowe,

Wino, ser, oley, y stary przyiaciel. bo y srebro piąte

Czterech rzeczy vchoway mie Boze

Głodu, ognia, wody, y zony złey

Czterech rzeczy sobie życzą białegłowy

Isc za mąz za grzecznych, miec piękne potomstwo, szatnie chodzic, y rządzic wszystkiem w domu,

Cztery rzeczy na zachowac męzatka,

Na vlicach vcciwość, miarę w gospodarstwie, nabozenstwo w kosciele, posłuszenstwo męzu swemu,

Siedm rzeczy kozdemu się podobaią

Czysty młodzian, wesoły starzec, hoyny vbogi, w miarę bogaty, Pan nie pyszny, y oświecaiący sobie swą wolą

Osm rzeczy przywodzą człowieka do vbostwa

Nierządnica, gra, złe towarzystwo, Prawowanie się, proznowanie, Mszczenie się, za bruchem isc, y bez miary zyc.

Philozophia Swiecka y Duchowna

Bog. Cztery rzeczy są w Bogu iest nieogarniony
Swięty, sprawiedliwy, wielki, niescisniony
Przedwieczny y wieczny, nigdy nie poięty.
W skrytości sądow swych radą nie iest spięty

Anieli Cztery rzeczy Anieli w sobie zamykaią
Stroz czystość posłuszenstwo, cześć Bogu oddaią
Pierwsze dwie człowiekowi z rozkazu Panskiego
Są zadane a drugie należą do niego

Niebo, Bog swiatło y Anieli w niebie tryumphuią
Po nich zywioły w swych sprawach następuią
Bog Panem Swiatło Swięci, strzeznicy Anieli
Roskazano zywiołom by pieczą swych mieli

Zywioły Ducze zywioły cztery powinności maią
Ogien pali, wiatr suszy woda z ziemią znaią
Wilgotność y surowość te z sobą złączone
Rowniarem odzywaią bytności stworzone

Człowiek, Zywioł, rozum, cześć, pamięć człowieka piastuią
Gdy wiemy obyczaynie gdzie trzeba szafuie
W życiu pomiar w rozumie y w cześci miarności
Zazywac y pamiętac na ostateczności

Kościoł, Cztery rzeczy kosciola są Chrzescianskie
Nadzieia wiara miłość na przełozonego
Przełozony opoką a nadzieia w niebie
Wiara w serca a miłość bliznego iako siebie

Xiądz — Cztery punkta ma w sobie mieć Xiądz Bogobojny
Przykład, naukę, czujność, pasterz wszystkom zbrojny
Przykład jego niech będzie, z nauką czujności
Skąd owieczki obroni od złey nawalności

Probant — Cztery rzeczy ma ten mieć co w klasztor wstępuie
Starać się aby spełnił to co obiecuie
Czynić to comu każą, jeść to comu daią
A nie być markotliwym gdy napominaią

Profess — Zakonnik od zacności słusznie iest nazwany
Do czworga materyey szatą przyodziany
Bogomyślność pokora wzgarda świata tego
Przychodzi w szatach śmierci Anielstwa czystego

Monarcha — Cztery sztuki Monarcha ma mieć w sobie zawżdy
Wiarę czujność pobożność by się go bał każdy
Pobożność wiarę czujność poddanym zachować
A żeby się go bano ma tego pilnować

Nagrobek

Serce s mi wzięła tego nie zabierę
tylko to sobie iedno zostawuię
Byś to nagrobie moim wyryć dała
Iż tu leży ten com go miłowała
Tu leży ciało tu leżą y kości
tu leży ten co umarł dla miłości

TAnto dignius munus est quod administratur,
quanto praestantior est eius administrator.

Podziękowanie Panu Bogu za całość przypisane JMości Xdzu Abrahamowi Woynie Biskupowi Wileńskiemu

Wieczny Dobrotliwy Boże
kto godne dzięki dać może
żeś nam dał z swego wyroku
dwa Tryumphy w iednym Roku
Dwaj Świata Potentatowie
wielcy Wielkich Państw Carowie
z Moskwy y z Konstantyno pola
samotnie zieżdżaią z pola
Nie mogł znieść Twarzy promienia
Moskal, a Turczyn imienia
ślękli się, bo nie zaraz
gdzie zbrojny Władysław Czwarty
Jeden z ręcą broń pod nogi
Drugi, z chęci dzkiey przestrogi
ni, nie skosztowawszy boiu
prosi przez posły pokoiu
Kto był rzekł wtakiey pogodzie
zgwałconey oraz przysiędze
y w naypotężnieyszey Sworze
że obastayną w pokorze
Boska to cudowna Sprawa
Szczęśliwego Władysława
Tak go Bóg pobłogosławił
Wszytkiego Świata wsławił
Zaco niech pochwalon będzie
z nas y po wszech wszędzie
Bożek naszym opiekunem
tego Królestwa Piastunem
Gdy się na napad zanosi
ten czas na swyżey podnosi
zdradliwe tłumiąc praktyki
złym chciadom ... szyki

Jakoz y za Morskie zwady
rozproszą swieze przykłady
Bo tu z Władysławem sprawa
kto ma otnoznosc sie wygrawa
Azi Wielebny pasterzu
Przytym wesołym przymierzu
Ogłos twoemi Trąbami
Opatrznosc Boską nad nami
Roskaz mozno bic we dzwony
niech się zgromadzą Zakony
Przytym wszytko Duchowienstwo
Chwaląc Boga za zwycięstwo

R.J. Ecipe:

A Clericis habitum
A Principibus reditum
A Judeis marsupia
A Germanis pulminaria
Ab Italis astutias
A Gallis falacias
Ab Hispanis superbiam
A Polonis brauariam
Turcarum potentiam
Venetorum providentiam
A Moscis perfidiam
A scytis rapinas
Adde Austriacorum factiones
Delicatorum cibos et potus
misce hec ita ~~ut fiat~~
ut fiat JESVITA.

Jesuitas amo non illis mens perfida
munera nec falax his placet ambitio! spondunt!
Ambitio placet his falax, nec munera spondunt
Perfida mens illis, non amo Jesuitas.

PACIERZ DO STOŁU EWANGELIC[KI]

Ktorys raczył zgromadzic nas do tego stołu
Błogosław co skorzeniem y co do rosołu.

Ktorys stworzył swiętego nie dostepnie skłopy
Błogosław pieczenią y to mięso z krepy.
Miła ki katrinko, zmiła swa ki.
przezegnaj nam to wszystki pospolu z brytwana
Miły s. Adamie swoią małżonką Ewą.
Błogosław nam to co sczkiew y to co spodkową
Wszytkie nasze potrawy ba i to co s rzitamem
Błogosław nam nasz panie mowimy wszyscy Amen

DZIEKOWANIE PO OBIEDZIE

Ktory raczył nakarmic ostynmy ziemu dzięki
Zeby kto oka nie wyskłot y nie wytnol ręki
Albo kto kogo nie zadł ostak wielkiej potrzebie
Teras hosdy swą pełną wypalmy do siebie
Prosim cie nasz panie aby to w nas trwało
Dodaj pomocy tey ktorego nie rozerwało

Scribimus et bibimus, sic breve transit opus
Dextera tenet calamum magnum tenet altera vitrum.

Nexus ovem binam per spinam traxit equinam.
Laesus surgit equus pendet utrumque pecus
Ad molendinum deportat pondus ovinum

Periander, Tangens calce focum se cremat atque locum
Si Fortuna iuvat caveto tolli
Si Fortuna tonat caveto mergi.

Ovidius Nullus ad amissas ibit amicus opes

Plautus Ego verum amo, verum volo mihi dici mendacem odi

Adulantium obsequia in verbis larent, mens vero eorum dolo referta.

Quid prudentis opus! cum possit nolle nocere
Quid stulti proprium, non posse, et velle nocere

Wypis z Xiąg Grodzkich Trockich.

Pisałase kramata Skindero Miesiecza, niekotorodo v niedzielu niet swiedoma

Zatowała Pani Kaklecka Boiarka na Pana Stecka na Sawa y na Pana Chawa sztosz diey na domiey naiechali y vziali konia myszastoy szorści, Borys sudzia z Policu data pisze z Czerepicu y Łyssou horoiu koziolniu nodoiu, Sudzili radzili, kury woły poieli, miody piwa popili peressudy pobrali, a prawa nie dali, a hetniu sprawunie pospolituiu roszczkom zapieczętowakuią niet pry kim zostawili, całi na smiech pusćili, w Trockim powiecie, Kuroied Wołoied Czerwinsku. Pan Sewenn Semerłakowicza powinny prjatel, pobrali v Jakubcadna Hołubca, v chwiedzia dwa sledzia, nad bo Brzery ohniom popalili, sianożaci toporom porubali, kamienie u poliu sobakami pokarmili, pobrali stare kobiery, onuczy knitjie, łapcie, wiechcie y vsie domowyie reczy. §

Evangelium [illegible] Luterum

In illo tempore. Erat quidam monachus nigri coloris qui ambulabat ad domum cuiusdam Mercatoris propter nequitiam illius uxoris, dicens: domina, multum consolationis habebo, si tecum per noctem iacebo, sed tria accipe munera grate, et conveniamus nobiscum caute, Illa vero: venies ad me de sero nam hodie Virum non spero, Vespere autem facto cepit monachus pulsare, ancilla exivit, dicens, quis pulsat. Ille vero dixit, servus sum dei, Miserere mei Vespere autem facto, clamor subito factus est, Conservi domus istius apprehenderunt monachum et statuerunt eum in medio. dixeruntque ei, amice quomodo huc intrasti siquidem non habes vestem nuptialem, et accepto monacho absciderunt ei gentilia et dederunt ei, amice non facimus tibi iniuriam, tolle quod tuum est vade in pace et noli amplius peccare, ille vero miser egrediens de domo ista dixit istum psalmum Iustum deduxit dominus per Vias rectas et ostendit illi regnum Dei Tu vero Domine miserere mei Deo Gratias Autori

Wieść J. P. H. [illegible]

Wieść iest lotna nad ptaka ktory nięc obłoki
Oblatuie y krązy wszytek swiat szeroki
W biegu rącza y niema w chyjpkości powagi
Ni gnusnego lenistwa obciązaią wagi
Lata ona iak strzała gdy ią v rzeznośc młoda
Zacina ią chybkością ani ią przygoda
Moze w drodze zatrudnic ona kręcąc z sobą
Ale powietrze porzuci ne twarzy ozdobą
Nie bawi się skąd wyszła pretko odlatuie
A gdy uszy napełni serce ludziom psuie
Zacnych ludzi rozmowy po swiecie roznosi
Chętną wuszy y w serce pociechę przynosi
Sliczna Pani coś rzekła, wieść mi twoią mowę
Przyniosła y wrzuciła teskliwemu w głowę
Życzysz mi szczyrze zdrowia niech ci Bog takowe
Przy zyczliwey fortunie da członeczki zdrowe
Zaleciesz mey choroby, ktory twą miłością
Zraniony szczyrze zycze, bodayś tą chybkością
Strzałą onego Kupida była postrzelona
I iednakim lekarstwem ze mną vleczona
Lecz w twoich ręku wdzięcznych zdrowiu memu rada
W ktorych nadzieię pewną serce me pokłada
I samą tobą zdrowie moie leczyc będę
Gdy wedle boku twego zhołdowany siędę
Nie będziec żal gdy doznasz owszem podziękuiesz
Za dobre zachowanie ciałkiem podaruiesz
Zlecałaś li ona Venus abys mi życzyła
Pięknej Panny y mądrey ktoraby mi była

Lecz w bogatym odużnym siebie życz łaskawie
Niemilszego nieżądam nad twą miłość prawie.
W tancu podskoczyć chcę choć schromą nogą
Ktorej przyczyną iest rany y dał bolesc srogą
Niech starty będzie szablą ostrą Vulcanową
Zginie Tiran ręką złą zły Achilesową
A tobie niechay przędą wiek zdrowia złotego
Parki mnożne y długo sporzą życia twego
I lata bez przygody poki Titan kołem
Toczący swiat przepędza aby s ty wesołem
Okiem skutek fortunny pomyslny widziała
I czego sobie życzysz wszytko snadnie miała
Iak tut była ty do mnie tak y ia chęci łiwy
Iak tut był służyć wraiem sługa twoy życzliwy
Kto potwarza starością twoie młode lata
Niechay ten sam zgryzie, aby więcey swiata
Nie smiał mierzić potwarzą takowey młodości
Brzydkim wszythim niech będzie podług swey zazdrości
A ia twoią wspaniałość mam w sercu statecznym
Przyiacielem y sługą chcę zostawać wiecznym
Poki Kloto złotą nić bez skonczenia snuie
I poki Atlas niebem nieznośnym kieruie
Potyia tobie służyć z uprzeymą szczyrością
Będę prosze nagradzay wzaiemną miłością

Na Iednego Dziemblonskij Inter

Zasiągł Iuda od Brzucha Dziemblowski młody
By był piezney krynicznej pokosztował wody
Doskonalszy y szczszy byłby w wiezienowey
Przychęcony sstey strony smakiem studni owey
Rzadze tym ac nie zdradzę, lizni wst Delia
Ktorą Pani Twa tani nosi pod dałdyą
Prawdziwie że szczęśliwie twoich popprawdzisz
Gdy swe głupie naduszy szbawienie zasadzisz

Na Cisnienie Pomarańczą

Pomarańczą cisnęła Katarzyna na mie
Więc niewiem gniewu czyli łaski znamię
Nie z gniewu boby kamieniem wołała
Nie z łaski bo ią w garść byłaby dała..

Porządek Nowey Kawaleryey ktora nastać miała A[o] 1637 W Warszawie.

Dnia 24 Septembra iesli nam co nie przeszkodzi postanowiło się ta przez Krola [illegible] Niepokalanego poczęcia nowego Bractwa Rycerstwo, do ktoregoż nie będzie mogł być przypuszczony żaden zdrayca, albo buntownik w Woysku, albo ktoryby z Woyska z szczyrey gnusności uciekł, albo ktoryby wielkim szkaradnym wystepku był przekonany. Ma tedy być to Bractwa Rycerstwa zacney żadną zmazą nie pokalane, liczba z Braci Polakow y z litwy niema przechodzić 62 oprocz przednieyszego między niemi, wolno iednak będzie Cesarze Krole Xiążęta y Pany zacne obcych narodow, do tego Bractwa przyimować, żeby ich tylko nie było więcey nad 24. Przełożenstwo nad tym Bractwem każdy Krol Polski mieć będzie, y pospołu z Koroną Krolewską ten Vrząd y iego ozdoby w samy dzień Coronacy weźmie. Herb albo znak tego Rycerstwa łańcuch złoty na ktorym zawieszony będzie krzyż złoty, w ktorego posrzodku obraz będzie Panny y niemowiątka smoka nogami depcący stałkim podpisem, zwycięzyłaś zwyciężay ten znak Bractwa kożdy Pan wielki przełożonemu Bractwa iako nieżywiedzie. w Cwierc roka odestać powinien będzie y tego Herbu zażywać będzie Rycerstwo, y sam przełożony, na wszelakich ziazdach Bractwa, w święta nowego Lata, Trzech Krolow, Wielkieynocy, Swiątek Bożego Ciała, y Narodzenia, tak y też wszythich dni ktore są Naswiętszey Krolowey niebieskiey naznaczone, a osobliwie w dzień niepokalanego poczęcia, ktore uroczyście swięcić będą, y natenczas tesz Sakramentu pożywać będą powinni. Także tesz y w dzień S[o] Woyciecha S[o] Stanisława, S[o] Kazimierza y S[o] Franciszka, inszych dni samy tylko krzyż ten mnieyszy biały przepaską na szyi zawieszony nosić na sobie będą, w ziazdach y w okazalszych Bractwa processiach. Rycerstwo zwyczayne swemu Narodowi szaty maiąc wiec by le te szaty były Brunatney barwy y płaszczem białym długim z sukna srebrem haftowanego Iedwabną Materyą subtelnieyszą podszytym odziewać nie będą. Czapke tesz białą nosić będą

tegoż sukna ktorego wierzch promieniami złotemi do połowice idącemi
a przednia część obrazem Boga Rodzice złotem y srebrem hafto-
wanym ozdobiona będzie, Vrzędnicy między sobą mieć będą Canclerza
y Podskarbiego. Tom ia krotko wypisał z Constitucy tego Bra-
ctwa ręką pisaney, ale rozumiem że insz drukowa, gdy będą mieli
zaczynać swe Bractwo taki ma być wtym porządek gdy będzie wchodziłł
Krol Je° Mć z przezacnym Bractwem śpiewać będą na rożne głosy Psal:
28 ktory skonczywszy gdy tesz X Arcybiskup modlitwy odprawi y przespie-
wa Evangelią o 12 uczniach Panskich, przeczytaią przywileiy papieżow
zacznie się Nasswiętsza Msza na ktorey Choralem śpiewać będą Veni
Sancte Spus, Potym Krol Je° Mć do Arcybiskupa przystąpi y pokło-
ni musi, a gdy on pytać będzie czego chcesz, odpowie, Chcesie stać rycz-
rem nie pokalaney Panny, y przysposobić sobie drugiego Rycerstwa ku czci
iey Matki Boga Rodzice Panny y S. Matki Kościoła Rzymskiego wte sło-
wa Ja N.N. przysięgam za krolestwa mego całość zacność y pociechę po
Bożey, y iego S. Rodzice Panny, y Matki Kościoła Apostolskiego czci,
przed oczyma mieć będę Jesliby następowała Woyna od Pogan y niewiernych
wedle przemożenia mego, będę się iey zastawiał, y siły moie przeciwko niey
obrocę, na Woynę żeby żołnierstwo Bractwa mego na żołdzie przestawali
y nie od żadnego gwałtem nie wyciągali, starać się będę, wedle przemożeni
mego ich od łupiestwa hamować będę, A jeslibym słyszał żeby kto Boga
y iego Nasswiętszą matkę bluźnił, by tesz y z niebespieczenstwem zdrowia
mego powstać nań powinien będę tak mi niech Bog dopomoże, Skończywszy
tę przysięgę bron swą spochew dobytą poda Biskupowi, ktory ią zaś poświę-
ciwszy znowu wpochwy mowiąc modlitwy, zatym odzieie Krola Płaszczem
Rycerskim, szyszak y łancuch złoty, a dokończywszy modlitwę Krolowi
nowemu Bractwa przełożonemu da pocałowanie pokoiu, potym gdy Krol na
stolicy u Ołtarza usiędzie, opowie przez naznaczonego tego Bractwa spowiednika
że on iest pierwszym wynalezcą albo fundamentem tego Bractwa, y według u-
podobania swego będzie wymieniał Braciią do tego Bractwa, należące y ich
cnoty y zasługi będzie wyliczał. A ci zaś mianowani, przystąpią y pokłonią się

a spytani będąc od Krola czy chcesz nosić Krzyż Chrystusow y zań mężnie woiować
odpowiadać będą chcę y wykonaią przysięgę Krolewskiey podobną, ktorą skończywszy
wezmą od Krola broń poświęconą, łancuch złoty, szyszak y płaszcz, zatym się
Krol do swey stolice od ołtarza wroci, y przezacne Rycerstwo naprzeciwko niemu swe
mieysce zasiędą, po skończeniu offiary, Krol dar swoy offiarować będzie, A gdy
się Krol wroci do swego mieysca, Rycerstwo po parze wstawać będą, a uczyniwszy
się uczciwość naprzod Ołtarzowi, potym Krolowi dary swoie offiarować będą, potym
każda para do Krola przystąpi, y iego rękę całować będzie że po Bogu iego Ko-
ściele panu swemu posłuszenstwo oddawać będą, oświadczą się gdy czas przyimowania
sakramentu przyidzie. Naprzod Krol potym każda para do Sakramentu przystępować
będą Po nabożenstwie zaśpiewaią Te Deum Laudamus. Potym będzie processia
z Nasswiętszym Sakramentem po kościele. w Processy rycerstwo same przed Baldachim
pyydzie z Woskowemi świecami gorącemi, a Krol za niemi odprawiwszy processią
na Pałac krolewski tak iako processy poidą, a tym czasem muzyka niechay opiewa
zyie Krol gdy do pałacu Krolewskiego poydą. Krol wstąpi na stolicę, a natenczas
imieniem wszystkiego Bractwa Starszy będzie winszował Krolowi y Chrześciian-
skiemu światu, tak szczęśliwe nowego Bractwa początki, ktorym Krol przez Canclerza
odpowie, Zatym bankiet nastąpi dla przezacnego Rycerstwa od Krola uczyniony.) druko-
wane

EPITALAMION JEDNEMU

Donas donas uciessna wszech roskoszy Pani
Rumiana ięrg wszędzie niebłogiesz sam:
Karmazynowym parr białym ubiciowiac
Roskasz gołembi snurem; roskasz na gotowac
Dla swych pamięci łatkie. a Kupidinowi
Ja matka własnemu synowi Polonkowi
Nasyiekni bujnow piora skrzydełka lotnemi
I strzały sadach natkay pełen łartowanemi
Niechay zaho do potrzeby wszędzie uzbroiony
I tak przypinia do boku. mocno naciągniony
Niech dla tego ześ miał być gotow do boiu
Albo żebyś przestrzegał zwady na pokoiu

Bo mię na wojnę prosię, proszę na wesele.
Tam gdzie się dwaj nowotni złota przyjaciele.
Mikołaj się Ziemowski z zacnej dziś ziemi
Annę Chodkiewiczównę poimuje, te między
Wszystkiem być równą sobie ktoś wolpi xięi mieszcze
Syn wojewody, dziewkę kasztelańską bierze.
Według stanu, groblą dajże powiedz tylo
Wtym stanie ogłodali, czyż jest w morde ille
Gdy kwiecia połączył iż świat na niebie
Obiecie społecznie cieszyła długo z siebie

Każ szpaleri obijać, każ mocz jedwabnice
Pokojowe wściągną po łonu dziewczęta.
A padiment kobierci nakryją chłopięta.
I złoty namiot wkaciwie postawią posłany
Gdzie nocleg temu stadłu Bóg da pożądany
Tam skoro chwiącą nogą wstąpi oblubienice
A Pannie mu swój przyjaciel offiarować wiesmieci.
Niech łanych świec sto stanie, bo noc pewnie ona
Będzie nad dzień jaśniejsza y tak ulubiona.
Że ani nigdy jedni czas weselszy rodził
Sam tylko BOG foremniej człowieku dogodził
Przed białą płcią słodości dość rozmaitej
A przed męską drużyną rzeczy obfitej
Pełne czary, Tam Pannie przywaśni Rodzice
Życzcie zbyt swojej dadzą temu y granice
Zastąpią ojczyzna swoje sprzągiem pod głowy
Położywszy go matka, łagodnym słowy
Prosić będzie za córkę aby z przystojności
Pomnąc na wstyd panieński wszyt co litości
Co wszystko obiecawszy SYN Matce kochanej
Żyści i małżonce to daruje i L. d.
Comu tam serce każe, która gdy samego
Wszyscy goście zostawią, z przyszczęścia Bożego.

W gestym wiatowaniu pod jedną pierzyną
Będzie drowe leżało Pan młody z dziewczyną
AVENDI ochmistrzyni będzie pilnowała
Aby ta zaś najsmaczniejsza para ludzi spała
Której dziecko Cupido iuż nago bez zbroie
Powiesiwszy oręża na namiotku swoie
Między nimi y główkę swą położy y to
Jemu tylo odkryje, co wszystkim zakryto
W których pociechach, niech to zacnych ludzi dwoje
Długo fortunnie trawią dni pomyślnie swoje

Żrze mol szaty, łamią się perły, złoto ginie,
Lecz sława którą wiersz da, na wiek nieskończony nie
Wierszem jest żywa cnota nie zna grobie kiedy
Nie dadzą umierać wiersze, godnym mężom nigdy

LATINE idem

Scinduntur vestes, gemmae franguntur et aurum
Carmina quam tribuent fama perennis erit
Carmine fit vivax virtus expersque sepulchri
Dignum laude virum, musa vetat mori

Curia dat curas ergo si vivere caras
Et bene seqvi cum sit tibi Curia cara.

Przestroga Stanom Coronnym o Titułach y Dignitarstwach Cudzoziemskich Wolnosciom Polskim y prawu Przeciwnych Przez Stacieia Darzockie Roku 1634

Ex testamento Solikowy Archiepi Leopolien.

O Cives patriæ, patriam antiquo more colite, moribus et Virtutibus antiquis antiquis eam conseruate. Rebus propria nomina date, Concordiam seruate, Æquitatem diligite, Æqualitatem custodite, Ambitioni occurrite, Iustitiæ Fautores semper estote, Rempubl. ob merita seruate, Agitur causa Dei, Conscientiæ, Honoris Vri et præmy sempiterni, Prestate Vos Viros cum salus patriæ id requirit, Non estis imbelles, ornauit et armauit Vos rebus omnibus hæc patria omnia illi debetis.

Przezacnemu y Nadostoyniejszemu Stanowi Szlacheckiemu Moim Mscym Panom y Braci Z. D.

Przestrzegano niekiedyś Rzymianow iż im Natura parturit Regem, ale priuata cnotliwa, gdy kozdy oney dostoynosci omen brall drogę do zabiezenia temu zagrodzilal. Bo y fatalia non fiunt alia. Teraz ia ciebie cne Polskie Rycerstwo przestrzegam, ze non natura ale ambitio parturit sibi seruitutem Nastawaią coraz Graffowie, Margrabowie, Xiązęta Sacri Rom. Imp. miedzy nami ktorzy uellent esse tales quales uideri, bo sine uitulo nie iazny titulus, ani może byc poki ich mało, albo y pokąd nie zdobędą się na potęgę, do złamania praw y stanu naszego osiadlania. Weyzrzycie co się stało in Imperio y gdzie indziey Nabierawszy sobie w tych titułach dziedziczne preeminentye. Niektorzy Panowie, rozerwali w Powiatach szlachtę, y podbili pod rozne boiarstwa sobie. Zaczym Szlachecka wolnosc o ziemie. W tąz kiedys oppressya była. W Athenach Rpta per triginta Tyrannos. zabiegayciez wy wczas po Cudzedy szkodzie złemu. Nie trzeba Rokoszow ani Trąby. Seymy to sprawią zgoda to sprawi, iednosc my mieymy na Seymikach y Seymach, o to y przełozmy Je Kr Mci Iedynemu Panu y Krolowi y Xiązęciu swemu nad ktorego Po Bogu zadnemu Monarcze, ani iego Titułom nie podlega Cny Polak, a Ordinacy im zadnych nie pozwalaymy, ollo drugim pozwolono, alias pogardziciel

pogardziciele temi przestrogami memi, restabit mowię kiedyś szkolnik Po-
tomstwu waszemu Fuimus Troes. ia de Vicys loquor, Personas usque ad aras
ochraniam, ale leges przes et libertatem barziey, quæ in æqualitate consistit
Przyimiesz odemnie te przestrogi z Łaską, ktore sprawa Koronnego y z zwy-
czaiow Przykładow y Hystoryi Polskich y doswiadczonych Politikow zebratem
gwoli prawdzie. A wierzę ze ci ktorych się dotycze przeyzrzą sie y obaczą nie
będą mieli za złe, że boni publici zelus sine inuidia piorom mi trzymała, bo propria
omnis in se Charitas. Dość ma w Polszcze Polak, krola swego Honorow y
nagrod, Sciebie Cny szlachcicu Polski, Elector Regis, Sciebie dictator
belli et pacis, sciebie Conditor legum et interpres, sciebie Arcybiskupi, Biskupi,
Woiewodowie, Kasztellanowie, Marszałkowie Canclerze, Hetmani, Podskar-
bowie Starostowie.
Sciebie Stołowi, Woyskowi, Grodcy, Ziemscy, Dworscy Koronni y Litewscy di-
gnitarze pochodzą, Stobą sie Krolowie Carowie Xiążęta Postronne powinnowacą
y wielcy Panowie, Indigenatu u ciebie żebrac nie sromaią, Nic po tych Cudzo-
ziemskich przysadach, ktore et libertatem et æqualitatem suffocant. Pospolicie
nowy przysmak czyni zwoładku perturbatią y wzdrowiu szkodę pewną, a coż w Rzpltey
Nie darmo rzeczono, omnis nouitas exitiosa. Zatym bądz Łaskaw, starymi ut mo-
ribus antiquis stet Res Polona Virisque. A Pan Bog niechay błogosławi stan
twoy iako początk, y Krola I. M. y tę miłą Oyczyznę naszą coraz nie ... znakomitszemi
ozdobi tryumphami Datt. z Nieswieża 1634 30 May

Wm̃ MM. PP. et Praesenti Reipubl. statui
Wierny y życzliwy Brat y sługa
Maciey Dazzoczki mp

Iz Tituły Cudzoziemskie Przeciwne są Prawu y szkodliwe Stanowi Szlacheckiemu Coronny Polskiey Wolnosci

1 Zawarto prawo ręką Krolom Polskim, że nie mogą multiplicare di-
gnitates, Pogotowiu obcy Monarchowie nie mogą tego czynic w Polszcze, y nie
warno, Quia nullum ius neque superioritatem maią nad Coroną Polską.
2 Te tituły znoszą æqualitatem stanu Szlacheckiego, primas qui habet in regno
partes, iako Statut mowi.

3 Jeszcze y wtym czynią inæqualitatem, iż Coronne Vrzędy a Virtute præcedunt
tilko dożywotnym prawem, a te przywozne wiecznym bywaią y wpielwichaią dziecion
starą, nec merito in Rpub. nec nascenti sorti debentur.
4 Derogują Maiestatowi Krolow Polskich, ktorzy się z roznych prouincy Xiążętami
piszą, iakoby się y ci Xiążętom w Titulach rownac chcieli.
5 Derogują y wtym, że Przyznawaią nad Coroną Polską superioritatem Cesarzom y
obcym Krolom, biorąc od nich Takowe tituły na Familie swe, a nawet y na dobra ziemskie
in tantum że nie tilko successores sanguinis, ale y acquirentes extranea bona tych Titułow za-
żywac mogą, iako teraz wdzięczny napis Hrabiow, z Tarnowa wetrzech domach a dziedziczy
tego titułu iescze żywi.
6 Derogują Rptey, iakoby ona nie mogła bene meritis sufficienter conferre, gdyby titułow neces-
sitatem et usum baczyła, iako y Arcybiskupa Gnieznienskie Pierwszym Xięciem uczyniła
y duces in Prussia et Curlandia creowała. Nawet Witołdowi Krolewskiemu bratu qui
Voiedrat subiectus legibus esse, zakazała przyimowac dignitatem Regiam od Cesarza Zygmunta.
7 Derogują ieszcze te tituły starożytnemu Szlachectwu Polskiemu, iakoby bez tych cwiklow
niemieckich nie było zupełne, o iakich cwiklach ani Grecy ani Rzymianie, ubi nobilitatis
Virtutis et libertatis nidus erat, nie wiedzieli ani słychali.
8 Tacy Titulaci mogą miec extra Regnum Possessye w Panstwach quorum magistratum
gerunt. Exempli gr[ati]a. Nieboszczyk Pan Radziwiłł Poiąwszy Brandeburczankę, a
pisząc się tesz Princeps Romani Imperij kupił sobie w Niemczech Panstwa, co się
w Polszcze nie godzi Niemcom, y dlatego Ossumpas musiał się stamtąd wyprzedac aby
mogł byc indigena Polskim, takze y tam wtych krajach nie godzi się nie polakom dzierżec o
czym będzie niżey.
9 Nemo potest duobus Dominis seruire y tak tempore pacis quam belli, omnes actiones ta-
kowych titulatow suspectæ forent non immerito alterutri Reipub. et haberi deberent pro
rebellibus atque Perduellibus, przyciągaiąc (strzeż Boże) trzeciego Maximiliana na Koronę.
10 Nouitates sunt fugendæ in Rpub. zwłaszcza te ktore mutationem ordinum vel status zaciągaią.
11 Przyczyną bywaią takie tituły do dishonoru y ludziom y dignitarzom Coronnym albo y Szlachcie
czynią wludziach krajach, tak inter studentes, iako y personas publicos actus exercentes.
Naprzykład pamięta ona legatia po Krola Henryka, gdy tam barziey venerowac chcieli
Comitem a Gorka niżeli præfectum Polzenii. w Berlinie na weselu Radziwiłowskim pierwszy
miał siedziec Comes a Labiszyn niżeli Podkomorzy Poznanski ale przestrzeżono.

12 Takowe tituły maią swoie onus et officium, sine quo nihil valent, a Polacy te officya innemi titułami nazwali, iako ducalem dignitatem, własnie Woiewodow reprezentuią, Comites Starostow (vide Catalogum gloriae mundi) Barones quasi filij Excelsiores, to iest Regum a Barmeres corrupto nomine dicuntur Chorążowie, inde w statucie naszym banderium zowiemy Chorągiew. Marchiones quasi Limitum Comites to iest Podkomorze albo Strażnicy. Zaczym po titułach Cudzoziemskich nic w Polszcze in praevaricationem własnych Urzędnikow y rycerstwa bo sterilem Lauream nec Aurelianus ambiebat, y quadruce na takich ono dictum fieri piet. Ktorzy w Polszcze nie tilko Urzędu ale y mieisca pewne supnobilitatem nie maią

13 Podczas Obseruaciy Testament Krola Augusta ktory baczac periculum na Rptę gdyby siostry iego za nasciem swym w domach Xiążęcych y Krolewskich dla successy, y przyrodzone po Krolu bracie swym dobra dziedziczne zatrudniły Rptą propter praeeminentiam status, wszytkę paszczynę po sobie bonorum immobilium dał ad Exemptionem Rpliticy przydawszy te słowa A czego my przestrzegamy y warujemy aby krewna nasza własna Krolewska w Państwach naszych chcąc sadowiąc trudnosci iakiey nie czyniła Pogotowiu trzeba przestrzegać, aby tesz inne osoby ktore się postronnemi tytułami ozdobiwszy maią prętorzenstwo w Coronie y W.X.L. do zaklęcia fasstu y żadnej przyczyny nie dały.

14 Niebyło w tenczas iedno Radziwiłł, co miał ten Titul Ducis od Cesarzow y te się był zniemi August poswarzył, a przytym tesz było kilka dawnieyszych Hrabiow a Tęczyn, lub Ostrorog, a Tarnow, a Wisnicz, a Gorka, a przecie im kazał zwać August, chociasz gdzie indziey prawo pisało modicos excessus non esse curandos, a cosz teraz gdy in tantum ambitio dilatatur et propagatur trzeba temu zabieżec bo tam naypewnieysza Rpcy zguba gdy naymnieysza opatrznać byc

15 Confusia nastąpi inter Lineas descendentes sanguinis Regis s temi Tytułami albo z ich potomstwem, propter paritatem ambitiosi tituli, bo się iusz drudzy piszą a nie dawna Dei Gratia (quod Regale est) a nad to piszą się Duces Comitesque S.R.I. iakoby Niemcami byli Nie Polakami, czyli raczey dla tego ze w Polszcze nie Regum filijs haereditatis titulis suffragantur.

16 Nawet Cardynalstwa Ordinem sacrum dignitatem Ecclesiasticam nie może bycie S. Pastor Totius Christianitatis dać zadnemu Polakowi, do czego rzadko barzo Eminentissimus Gis y iusz starszym ledwie non in Vigilia mortis przychodzi. Sine consensu Regis et Senatus chociasz to officium est Ecclesiae coniunctam cum summo honore Reipub. cAco maią subsistere ce haereditaria saeculares caotica et nobilitati praeiudiciosae dignitates profecta ab annalis et plerumque Regni Monarchi

17 Jest animaduersia pilna in ambitum w kozdey porządney Rzeczy y w Polszcze by iey potrzeba na te Cortisanos Politicos, et impetrationes Viennenses przynamniey aby tacy aucupatores byli incapaces honorum et praemiorum in Patria.

18 Distributionem dignitatum pro solis Nobilibus prawo opisało excludowawszy wszytkie genera Ducum et Baronum personasque Cuiuscunque dignitatis exoticas, iakowi są Ci Comites, Marchiones etc. Ktorzy się Utrocznią Cudzoziemcami przez te Tituły.

19 Albo ich tam gdzie tych Praeminenty nabyli, relegować, iako stary Zygmunt uczynił wyiachawszy z Litwy do Moskwy powinnowate za Glinskim.

20 Albo pewnikiem omnino poenam załozyc, na używaiących y cassować hac flabella seditionum, gdyz y pod Łęczycą y pod Lwowem, naywięcza o to burza była hałas y rozruch gdzie się te ambitie legły, iz niektorzy Panowie (iako Bielski pisze) chcieli mieć roznosć po Cresku w tych titułach od prostey szlachty.

21 A przynamniey propter bonum pacis (sine nobis bo nihil in nos sfatui potest,) tym co iusz zdawna są successiue in Possessionem Tituli dać pokoy, klamkę zawarszy in futurum, a przecię prerogatiwy zadney iako Wołynskim Kniaziom nie przyznawaiąc, az ich Czas iako w Mazowieckie, Siewierskie, Zatorskie Oświęcimskie Xiężta uprzątnie.

22 Dla tego Rpta et imperandi et intexendi modum spownych Oeconomy opisała Krolom swym aby acquisita potentia nie mogli insolescere, a cosz kiedyby z tych titułatow ktory doskrobawszy się potentiam (o co przy onakich ordinatyach albo y fauorach cudzoziemskich łacno) chciał y smiał się oburzyc, albo gdyby ich kilka spiknęło się contra praesentem Reipub. statum blizinchno by z tego było Bonagnum dominandi in praeponentibus wiemy co Sylla Julius Cesarz w Rzymie a u nas w Polszcze Mieczysław Szczecicy Meszczynski broli. Prętko bychmy byli in mota Vel Tyrannide Vel Oligarchia.

23 Exempla terrent wspomniawszy na Xiężta Mazowieckie ktorzy Krzyżakow zaciągneli chocia bona intentione do Prus, y kilkakroć Rempub. siodłali, Xiężta Szląskie do Czech Nar Siewierskie do Moskwy) deficiendo a regno co nam zrobili, czytać Kronikę nie darmo Xięcia Słuckiego, Takze Stołpinskiego (ktorzy mieli prerogatiwę in Repub. (iako na Contraktach de Prussia w statucie na podpisach widziemy) zrady przodkowie nasi zażywali.

24 Niechcieymy y my teraz cierpiec in consilys Interregnis, in electionibus Xiężta Pruskie ani Kurlandzkie ani Pomorskie, chocia Vasallos Regni, quia generis germanici sunt at y tych bierzmowanych niemcow czenk mamy cierpiec. Germanos Senatores in Curia Polona.

25 Edocti exemplo aliorum y wiedząc co w Rzymie Papiezowie Cnisomesowie Frangrassowie Fuscuowie Lani Cesarzowi Rasworcibursey, Turnowie Nassorowie, Mansfeltowie, Walszteynowie wyrządzili (Cesarskich Rynskich Brandeburskich, Trewisconow Derengariuszow, grudonow et id genus rebellizantow starych nie wspomne) Takieby bodaj nie spokoyneysze by było,

y terar Romanum Imperium, gdyby tandem aliquando, tym wysokim
Makonkom wrzestu nięto, A stan Slachecki z Boiarstwa tym Pankom
ut plurimum z kościelnych dobr y panoszonych wydarto.

26 Dunczykowie in multis aemulantur nostras libertates, niechayże y nam nie
będzie wstyd imitari prawa onych w ktorym severissime zakazano takich y
tym podobnych titułow ducis, Comitis, Baronis, & etc. otrzymywane.

PACIERZ.

złożony in Anno 1620 die 20 January.

Oycze nasz Krolu Polski ktory mieszkasz w Warszawie u nas w miłości
w sławie, Święcię się we Szwecji imie twoie gdzie są zdarzona twe pokoie
przydz ku Krolestwu Szwedzkiemu a day Pokoy Polskiemu y Xstwu Litt[ewskie]mu
Bądz wola twoia w Wandalach iako przedtym była, gdzies dobrych śledzi
miał obfitość siła, Chleba naszego powszechnego zbawiłeś nas, za panowania swego, odpuść nam nasze Łanowe Podworne Czopowe, bo to są na nas
rzeczy barzo nowe. Nie wodź nas na pokuszenie, na Woynę z Nedzami
bo ich tak dość doma mamy, ale nas zbaw od onego złego a samidz
do Boga wszechmogącego, Albowiem twoie iest Krolestwo Wandalskie
Gottskie, a niech Pokoy maią kraie nasze Polskie y Xstwo Lit[ewskie] na co
wszyscy mowmy Amen

Miły Panie wiemy kiedysz tedysz
że sie tak stanie &

Ad Avarum

Nat canis ore gerens carnem, caro porrigit umbram
Umbra colaret aquis; has canis urget aquas
Spem ~~canis~~, carnis, plus carnis carpit plus foenore signum
Foenoris; os aperit, sic caro spesque perit.
Non igitur debent pro vanis certa relinqui
Non sua si quis amat, mox caret ipse suis

Persuasoriae ad Senatores Regni Poloniae pro eligendo in Regem Vladislao ab exteris missae

A summo Pontifice

Dilectissimi in Christo Filii Salutem et Apostolicam benedictionem.

Interregni Vestri Orbitati (si mihi paterno vobiscum loquendum est affectu) non alio prospectum iri censemus remedio, quam si liberarum suffragio Vocum Regem eligatis, qui sit Reipublicae Vestrae, imo toti Christianitati salutari praesidio et ornamento singulari: Nos dum triumphales Principis Vestri Suecorum Regis orbi admirandas animo revoluimus Victorias, nec non dignas imperio Virtutes, non possumus tantae, et tam exercitatae Heroicis studiis indoli, intra liberos invictae gentis calculos Liberâ Voce et Apostolicâ benedictione non suffragari. Proinde cum non solum parentis Vigeant merita, sed et filii probata Virtus Talis (caelitus aspirantibus et inspirantibus) non dubitamus vos, caeteris si qui competant exclusis, VLadislao, Vobis regnum Concordibus, summo Vestro commodo delaturos. Datum Romae Sub annulo Piscatoris

A sacro Collegio Romalium

Illustrissimis et Reverendissimis Electoribus Regis futuri Poloniae ab eo per quem Reges regnant Salutem et Benedictionem.

Communis est dolor nobiscum Vestri, quia communis causa doloris. Regem amisistis sublimis et Illustrissime Populi, nec Vos amisistis solum, sed et nos non tam amisimus quam praemisimus secuturi. Imitatus est Aquilae Vestrae color optimus, aurum martis obscuratum restituet pristino nitori, imperium futurus Princeps, Et regnante Vladislao renovabitur iuventus aquilae Vestrae Victricis, populorum barbarorum triumphatricis per quam crucis signo animatam Equus et ascensor Orientis proiectus est in mare et debellatae ducente Vladislao, superbae acies Pharaonis, Quem ut nunc eligatis non solum Reipublicae Vestrae sed et totius Christianitatis protectorem libertatem Vestram obsecramus Dattum Romae.

A Sacra Caesarea Maiestate.

Illustrissimi et Reverendissimi Senatores.

Nisi adoratam a devicto Osmano spectasset attonitus orbis nepotis Vri indolem et industriam, potuissent hæ peregrinæ avunculi litteræ aleam suspitionis habere, ne sanguinis nri potiores, quam commodi Vri. sequi in eligendo Rege rationes. Nunc cum hū, quem spe et Voto concepimus, Vrum regnatorem spei animum indubitati amoris, in Illrem Rempub. Vram comprobasset argumentis, ambigere non licebit, Vos Regiam dignitatem quam tot Victorijs meruit Vltro, magna apud posteros, gratitudinis fama desti naturos. Datt

A Catholicissimo Rege Hispaniarum.

Illustrissimi ac Rndissimi Senatores.

Cum ad nos allatum esset de temeritate eorum, qui electioni Vladislai Principis vestri clandestinis factionibus negotium facessent, rent et sic graviter non tam fratris nostri fato, quam paucorum stu: dijs primo motu commoti sumus, tamen ut Regibus animos collegimus, facile nobis, et per vos res securæ videbantur, quod maiori et potiori ei iudicio defferatur regnum; illud plane molestius tulisse fatebimur. vos fide et constantia excidisse, in quibus summa esse deberat Cæterum cum videam acturum Victorem, et inimicorum dolore triumphum iustissimum efficiendum erit, a Vra Lectissima Republica parte, Vt irrui dos calculorum licentiosiorum arbitros, intemperantia sua pereat. Datt

A Belgis

Liberi Regni Poloniæ Electores.

Affectus noster in Principem Vladislaum, ab illo vero in libertatem vram jortum ducit, quam intra paucas gentes eximie colitis, neque laus præcipua cæteris, quam vobis debetur, atque vtinam et cætera regna hac scilicet libertate animata essent, consultius, facilius, faliciusque quædam cerneremus administratum iri. Veteres illos Reges populorum liberorum pastores in Vladislao, quem sub Breda spectavimus exoptamus, per te liceat Illustrissima Respub. Polona dare orbi suspiranti opem, fata cursum teneant. Vladislaus Rex Poloniæ Esto. Ita novimus, ita scripsimus, Vos DEVS in perpetuum liberos felices electores, et consilijs Vris principem faciat servet. Datt

A Christianissimo Rege Galliæ

Illustrissimi ac Rndissimi Electores.

In Libero imperio sub interregni temporis, non aliud pignus securitatis, advertimus, quam in eligendo Principe concordiam et celeritatem, Et licet non ambigimus fortunam sui consilij Vram inter vos serenæ promoturam, principemque cum votis fabricaturam, qui suo maiorum exemplo avorum Virtutibus parentis, æmulum animum sit ad sceptra allaturus non suffragio nro. Verum orbis consensu æquissimo, Vladislaum sceptro Regni Poloniæ dignissimum ~~æquissimum~~ Libero Reipub. arbitrio et consilio iudicamus.

Cuiusdam ad quendam Senatorem Regni.

Illmo Dne.

Dolor quem habes ex Sigismundi. Regis Poloniæ morte, argumentum desiderij et amoris erit indicium in filijs veram optimi parentis ideam intueri. Longam illi memoriam in animo permittes, si ea in te non cum dolore sed cum amore victura est. Vivit is in te, et non dubius si ea Principi Vladislao velis, quæ cæteri nos qui alijs velle etiam si possumus nolumus. Te qui omnibus consulis, vide prospicias tibi primum, te circumspice, et ijs caveas qui sic eligere volunt vt apud posteros factiosi legantur. Quocirca iustissima consilia perturbari non possunt, ad silentium vocamus inservire malis. Illud denique sanius reputamus in Principe, sceptro maturiori Regem complecti, adorare, Hæc brevibus non pluribus facilius æquum perturbare, quam turbatam tranquillitati restituere. Datt

Illustrissime Princeps

Sacra Poloniarum et Sueciæ Regia Majestas Dominus Meus clementissimus, Quantum doloris ex inopinata morte Illustrissimi Domini Friderici Semigaliæ et Curlandiæ Ducis in Regno suo ceperit affectu, per nuntium suum hodierna die testatur. Si enim mors boni amici merito semper deplorari meretur, eo magis cum se Regia Majestas tam optimo amico, et totam Rempt. plurimum necessario principio, et Illustritatem Vestram, dilectissimo AVO orbatū agnovit, (adversa iratus Fortuna) communem ex Corde dolet iacturam. Sed quia in hominū vita nihil est solidum, aut constans, quod non usque ad vesperam Solis cursus, acerba et aspera commutet perturbatione

nos etenim cuncta vitae genera quasi tragoedias actione, ita desideria variat attollit. Tamen cum et Heroicas Illustrissimi principis virtutes, propter operam suarum magnitudinem, et aeternam possidere memoriam, et ipsum in numerum Deorum translatu' non dubitamus, non est quod Illustritatem tuam tanto merore affici queat. Interim Sacra Regia Maiestas Dominus meus Clementissimus Singularem animi sui testificationem declarans, et amicam referens consolationem, optimam valetudinem omnia quoque Illustritati tuae precatur.

Wiersze Przełożone Ex Petronio Na Polskie

Zzrzenicznego oka promień słońcu równy bije
A zokrągły szyjka biała roża szyie.
Włos udatny przechodzi złoto, a rumiana
Warga własnie zakoszy w purpurze maczana
Piers oszyra krew, a mleko wstydliwey iagodzie
Cupido miecżka sława wszelka twey urodzie
Hołduie, ty Boginie y Nimphi celuieß
Gładkoscia, a pleia sliczna z Venera równieß
Srebrna ręka pierscionym paluszkiem iedwab robi
Lub kołowrot obraca, lub złota sieć robi
Męską stope wraża drobny kamien twoie
A tam gdzie ty nożce sliczna stawiaß nogę swoie
Grzech twardey ziemi bywac, choc fiolek mały
Lub lilia nastąpiß przeszedłszy karat cały,
Niech drugie złotem głowe swa przyozdobiaią
Niech Dryanskey ~~petta~~ perły przebraniu obstarstaią
Ty sama y bez tego dosc masß smaku w sobie
Niech uslawie doskonały, Ja krasy wszystkich mai tobie
Słowa ani by y niedzym pomostu przyganj
By ktorysz tylko mogł widziec widok twoy rozebrany
A gdy usta roscierasz miodem na krapiony
I mądzi y szczery umilsza zadumiany
Na twe głosi ktoremi serdeczne skrytosci
Gładkiego skrzały miecac płomieniem miłosci

Ciesz się zany ubogiey duszy mey zadaieß
Inne wszystkiemi postrzały za krajeß
Od ktorych umieraiące dla twoich wzgiosci:
Przydziem Idałem ugrzebie położy mie kości
Sama władza twa może mie wesoło ratowac
I serce mie przezwiem smiertelne darowac
Byście tego dotknąsty skonacz mu mie data
A chce nastąpienia smierci ktore skazała
Co jestli wielka darni przyiaciela swego
Tym przyiazniey a ostap rucza konaiącego
Ani bądz tak okrutna aby sładze swemu
Miała szczyt załosne umieraiącemu
Ktora mu żywot sama może nazad wrocie
I od ciemnych go progow może nazad juß obrocie

Ex Eodem Petronio

Zapomny na czas kotaw swych pacholku młody
A pozwoliz ober kraie między cie może biedy
Znaia y przestronnego dowiestu dalsze progi
Nie cierni sobie swiata, między wielodzyn swoi
I czarny mutzyn wedzi, badz tam kędy wschodzi
Słonca lotnego płomień, y tam gdzie zachodzi
Nie trac serca wdzięczym zatracie, przykie na wysoki
Szczęscia obrot, szła mu rowman swiat szyroki.
Wiedzy postępek w spectach złati następnie
Co dalej zawiedzą sławą Itacus wiendrnie.

Aliud Genus Epigrammatum

Jacobi Tarnat...

Coz Tasmie kiedis iuß rodzi sliczna Pani miała
Dyanna sie z Venera o cie rospieczała.
Venus chciała aby sie splodziła dzieweczyna
A Dyanna Jas Bogow prosiła o syna.
Spartanskie musi tak że potomka zrodzyty
A Charites ocoby zdziałania robity

Mars z Venerą Przyiaciel stał przy cey gromadzie
A Phebus przy Dyannij opisrał się stadzie
Z obu stron Gwiazdy dni cyty naciwraią
Tak te raho y owe wolnie zelo maią
Wychodzący między nie z wielkim Blaskiem Miesiąc mały
Podtym nie ztem Bogom gdzie Lartem swoiey stały
Wszystko niebo odpadło dla skaldu od syna
Isam się Jowisz musiał potolać Kupidyna
Zwaliym Venus to sprawę dziwnysz Hatała
Być się nasarat dziewiczyna sliczna pospieszała
A zatym cię Bog rosnadal y lochen podnia
Ktorey Venus oprócz sobie zostawiła
Zapłacił iey swoy zaraz Bozymie przywoly
Błogoż będzie nasmiewcie tey młodey dziewczynie

NADOBNA PAMIONTKA

Mikołay Niemoiewski Szlachcic zawołany
Tu leży na pokoiu swym zamordowany
Od łotrow ktorym nocna pogoda służyła
Lecz prędka pomsta Boża zdrady ich odkryła
Skąd drudzy na swe zbrodnie nie czekaiąc kata
Niewcześni ludzie spuścili się z swiata
Kaiem się zwycz zamysłach cłowięczi wraza kaiew
A na kata nie uchromią Boska pamiętaiecie

ALIUD EPIT

Kto tu leży Mikołay Niemoiewski co go
W nocy zamordowano zamordowanie y srogo
Godomu iego wlascicym wrzekli sługi Słotmici
Spiącemu smierc przyniesli swemu dobrodzieiowi
Kto chce żyć wedle Boga y według rozumu
Żyi skromnie, skrzesz się pleczyk mierwiest
ladakomu

EPITAF

Wiek krotki ślubowła Lubinskiey przedzywszy
Swoy syna iednego corka zostawiwszy
Mikołay Niemoiewski Mąż nie pospolity
Tu leży na swym łożku z Wiadkanie zabity
W nocy mie odpowiednie kiedy wszyscy spali
Od tych ktorzy chcic iego y upusnosc znali
Zginęła sczyrosc y szrata goscie gospodarzowi
Z iotr biorze, chce dom gładko y tagodnie mowi
Toż się od gospodarza podczas gosciom dzieie
Owo lekkiey poprawie mimasz iuż nadzieie

NAGROBEK PRZIODKA P. P. ~~[illegible]~~

To rzeka swiecza a to ptyci bieżyt
Ass tamto łowić trzyt
Saidak worowach, a sobaka wnolach
Rusnica podle boku, a robakina ~~[illegible]~~ wratach umiło
A przyszło koniu do Bogo od Boga bud miłości duszy
iego przestawił się Roku 527 indicta przed łonacet:

Litwin wół rusin koł, polak rożą biała y czerwona
mazur trawa zielona

Nato odpis

Rusytsie woł, ~~rusyt koł~~ wyrwał koł, zjadł trawę
zieloną, a posrał rożę biała y czerwoną

Dobrze ieden napisał że Ex licentia crescit impunitas, ex impunitate Hæresis commiscebantur sceleribus et scelera hæresibus quæ pravva assuetudine sine pæna transibant in mores corruptos et vitam hominum depravatam; kiedy Hæresis nalazła sobie tutissimum in hoc regno iniquitatis asylum

Cicero — NEc Domus nec Respublica stare potest, si in ea non recte factis præmia extent ulla, nec supplicia peccatis
Est utilius unius improbi supplicio, multorum improbitatem coercere, quam propter multos improbos, uni parcere

Romanus Undan. — Omni timore deposito, debemus libere Reipub. consulere

Quaevis Respublica duobus modis continetur: praemio, et paena

Duo sunt quibus quaevis Respublica servatur, Fortitudo videlicet adversum hostes, et mutua interna concordia

Dixit quidam, optimam esse Rempublicam, in qua legem omnes, perinde ac ipsum dominum et regem metuunt

Socrates interrogatus quaenam munitissima Civitas esset, Respondit qua bonos viros habet, idem felicem illius Regni constitutionem esse dixit, in qua profecti societate coniunguntur, pronunciavit item, optimam esse in qua plurima virtuti praemia proposita sunt

Solon rogatus, quomodo Civitas in optimo statu degeret, dixit: Si cives quidem magistratui obediant, magistratus autem, legibus

Jacobus Caldora Dux aetatis suae clarissimus dicere solebat eo dies multum se pecuniae comparasse, quo multos audisset, cum multos audire, maximos thesauros esse ducebat, secundum illud dextera corpus pasci, animum vultu

NAGROBEK Zigmuntowi III krolowi

Sigismundus III

Liberis Suffragijs

Poloniae

Haereditate Successione, Iure

Sueciae REX

Pacis Studijs, gloriaque

Inter Reges Primus

Bello et victorijs

Nemini Secundus

MOSCORVM

Ducibus, Metropoli Provincijs

Captis

Exercitibus profligatis

Smolensco Recuperato

Turcica Potentia

Ad Chocimum Refracta

Quadraginta Quatuor Annis

Regno Impensis

Quadragesimus Quartus

Ipse in Regia Serie

Omnium aequavit

Aut iunxit gloriam

Honori et Pietati

Sacram

STATVAM HANC

Sigismundo III

Vladislaus IV

Natura Amore genio;

Filius.

Electione, Serie, Felicitate,

Successor

Voto Animo Cultu

Gratus

Patri Patriae

Parenti Opt. maximo

Anno Dni MDCXLIII

Poni iussit

Cui iam

Gloria Trophaeum

Posteritas gratitudinem

Aeternitas Monumentum

Posuit aut debet

Sic caelo Sic terris

Sigismundus III

Pietate insignis et Armis

gemina gloriae merito

sese approbavit

Hinc gladium

Inde crucem

Tam forti quam pia manu

tenet

Illo pugnavit

In hoc signo vicit

Sub hoc insigni vixit

Securus Invictus felix

Nunc felicitate

Quam terris dedit

gloriosus

Quam caelo meruit

Beatus

STATVA

Non statui erigitur nec casso

gloria monte

Fulta Sigismundi est, mons

erat ipsa sibi

Nec fulgorem auro robur

neque sumit ab Aere

Auro fulgidior firmior

Aere fuit

Loco Iustitiae crudelitas

Loco patrocinij proditio

Loco Auxilij oppressio

Hisce Haeresis natasta sibi tutissimum in hoc regno, iniquitatis asylum; ex licentia enim crescit impunitas, ex impunitate Haeresis commiscebant, sceleribus et scelera Haeresibus, quae praeterea a suetudine, sine paena transibant in mores corruptos et vitam hominum depravatam

Dworskie Dicterium

Ktoby się zwał Szlachcicem a nie był by takim
Trzebaby go opatrzyc iakimkolwiek znakiem
Pulwąsa mu ogolić aby to wiedziano
Żego na Seymie przeszłym nobilitowano

Epitaphium Pijanicy

Hic iacet socius Bachi tumulatus, flete tabernæ
Qui lacrymari nescit, minge super lapidem
Grob moy psi brzuch, a truna ielito
Panna matka, mnich ociec, zgadni czyie ci to

Hic iacet latawiec quem designat iste wietrzawiec
Ne moueas risum, sit tibi beszte birum

Copia Literarum Joannis Casimiri Principis ad Serenissimum Regem Poloniæ Vladislaum IV ex Nouiciatu Romano 12 Januar. 1644

drukowane

Agnoscens expressionem affectus non modo Fraterni, sed etiam Paterni, quem mihi repræsentat humanissima hæc Mtis vræ Epistola, summas benignitati suæ gratias refero. Resolutio a me facta ingrediendi in Societatem JESV non potuit Mti vræ esse inexpectata, cum petyssem ego iam facultatem à Mte vra suscipiendæ Religiosæ vitæ per Prem Georgium Leger tum meum Confessarium, cui placuit Mtem vram benigne eam concedere, addendo etiam quando mihi huiusmodi esset Consilium, cur non eligerem potius Scem, imò ad maiorem declarationem voluntatis suæ, subiungere dignata est, bene posse me decernere, cum essem maturus satis. Quocirca totam Resolutionem meæ liberæ voluntati relinquebat, addidit quoque quasi concludens, vt re diligentius examinata qđ decreuissem, nulla interposita mora executioni mandarem. Neque id mihi satis fuit, sed ego ipse hac eadem de re postea locutus fui cum Mte vra, quæ meis annuit postulatis declarando probaturum se quicquid cepissem consilij de nouo Religiosæ vitæ statu eligendo. Propterea in vltimo meo ex Polonia discessu, commendaui M. vræ aliquos de mea familia, rogando in specie, vt si indicata alias mea resolutio fuisset executioni mandata, dignaretur pensiones concedere, quæ ne memoria excederent adhibui Mti vræ chartam descriptam, quam pro summa sua benignitate manu Regia confirmauit. Huiusmodi Facultas toties & tot modis, et tam expresse petita, potuit M. V. apte declarare animum meum, sicuti prompta Maiestatis vræ concessio certum redderet, quid Mtas vra in hac re sentiret. Ego sane in hac re tanti Momenti quicquam certi statuens ausus non essem nisi obtenta à Mte vra facultate, et quidem expressa. Nec Admodum Rndus Pr Generalis me in Scem admisisset, nisi certo & absque omni tergiuersatione, sciuisset ex me qui vt certiores redderem Pres, quomodo se res haberet, omnino quæ modo memoraui, exposui distincte. Verum quidem est tempus aliquod lapsum inter petitam obtentamque facultatem, et mandatum executioni propositum debueram multum excutere, & sine dubio longioris spatium temporis requirebatur pro tali electione. Non suscepi Religiosum habitum leuitate ductus, aut scrupulo voti emissi, quia probe tenui me fuisse absolutum: Sed Religiosæ vitæ institutum elegi, vt responderem vocanti Deo, et peccatorum

meorum

meorum agerem pœnitentiam, vt securam, quantum fieri poterit animæ meæ salutem redderem. Fieri iam nullo modo potest, vnde egressus ex Religione sub quouis prætextu vel colore tractetur. Et profecto quando ego Leuitate deceptus vel tædio victus actionem tam indignam aggredi meditarer, pro certo habeo fore, vt Mtas vra me labentem in vocatione confirmaret, ita nullo modo possum adduci vt credam Mtem vram notam ignominiæ adeo indignam iniuri. Regiæ tuæ personæ et Familiæ vræ, vt hoc tempore et sæculis consecutiuis toto terrarum Orbi inuretur. Ex vro sanguine vnum fuisse, qui digito commonstratus dicterio Italico frates fracto denotatur. Rogo itaq; cordis affectu vt dignetur M. V. probare quod feci neq; Mtas vra pro summa sua prudentia inficiari potest, non modo quod semel ipsa probauit, sed quod, ab cordatis viris probatum est, vt potè sanctum. dignetur M. V. legere Exemplaria Epistolarum, quas ad me scripserant Sacra Cæsarea Maiestas aliiq; Principes, qui tanta cum pietate non solum probant, sed etiam commendant factam a me resolutionem Religiosæ vitæ & nominatim in Sctē IESV velit M. V. quemadmodum ex animo obnixè rogo suum Conformare affectum, cum sententia tot Principum nobisq; etiam arcto sanguinis nexu coniunctor in eo etiam mihi gratificando vt me tractet titulis Religioso statui conuenientibus. Die Dnica proxime præcedenti suscepturus eram ordines sacros, visis aut M. vræ literis, imperatum mihi fuit ab Adm Rdo Pre Generali, vt differrem, donec venire posset responsum M. V. istarum literarum; tantum abest vt Pres cogant et compellant me. Rogo itaq; Mtem vram affectu quo possum maximo vt sinat me in mea Vocatione manere, tum ob allatas rationes æternæ salutis & seruitii Dei, tum etiam ob rationes humanæ prudentiæ, quia cumq; etiam adhiberetur color vel præcepti Pontificii, vel violentiæ ex parte Mtis vræ mihi factæ, turpitudinis nota ex Leuitate contracta deleri non possit. Ne ergo sim ludibrio orbi Liceat mihi in Dei seruitio perseuerare.

Mille boues pascunt vitulorum millia centum
Musca super vitulum quemlibet vna sedet.

Bos habet pedes. 4 Musca 6 Vitulus quatuor, quot ergo hic sunt pedes omnium. R. Mille millia pedum, et decem millia.

Quæstiones Contra eos qui se doctissimos putant

Gdzie w Pismie Swiętym, Copies ogonem machał. Tob. — 11
Gdzie iest w pismie swiętym, Spiritus Skordeyn. Reg. 1mo.
W ktorym psalmie nie masz Et. R. Nisi Dns ædificauerit. Psal. — 126
Gdzie wrobla w żywey wodzie płokano, maczano, y na pomietrze żywey wodzie polecieć kazano. Reg. 20.
Gdzie w pismie, Pomaga bog. R. Et non dixerunt, qui præteribant, Benedictio Domini super vos. Psalmo 128.
Gdzie w pismie, Deo gratias. R. Deo autē gratiæ, qui odorem notitiæ suæ. Luc. 18
Gdzie w pismie S. ora pro nobis. R. Afflictus populus ab ignitis serpentibus dixit ad Moysen. Ora pro nobis — Num. — 21
Gdzie w pismie co gomołkę do obozu przyniesiono. R. David autē quē Mactauit Goliath. Reg. 17
Gdzie w pismie iż Apostoł Paweł Anioły uczył. Ephesios. — 3.
Gdzie Piotr S. naliczył ryb 150 wielkich — Ioan. 21

Homines et iumenta saluabis Domine Psalmo. 35

Melior est iniquitas viri quam mulier benefaciens

Iak zwano żonę Piotra swiętego. R. Piotrowa.
Iak zwano matkę Synow Zebedeuszowych. R. Zebedeuszowa
Co w Posrzodku Pacierzy — R. Sznurek.

Kto Ktho się nie wstyda po smierci. Rak.
Ktory kamień na droższy! R. Młynski
Iakich kamieni nawięcey w wodzie! R. mokrych.

Z Kroniki Polskiey annotata.

1. Lech pierwsze Xiążę Polskie, ktory zaczął Xięstwo Polskie Roku P. 550. Poborow nie było, Herb miał orła białego. Potomkowie Lecha panowali w Polszcze przez lat 150 Sam
2 Lech iako długo żył nie wiedzą
3. Krakus R. 700. po narodzeniu Panskim był obr[illegible]

4 Lech wtory Brata Starszego zabił aby sam panował.
5. Wenda Panna R. 730. ktora z Mostu w Wisłę w Krakowie skoczyła y utoneła
6. Znowu dwanascie Woiewodow.
7 Przemysł abo Leszek I. Roku 730 zlotnik
8 Leszek Wtory R. 780 zdradą Xięstwa dostał
9 Leszek III Roku 800, Myszami się przełknał
10 Popiel I, Roku 815, Myszy go ziadły
11 Popiel II Roku 830
12 Piast Kruszwicki człowiek prosty R. 842, żył lat 120
13 Siemowit R. 895 vkroczył Czechy, Węgry etc.
14 Leszek IV, Roku 902
15 Ziemomisł Roku 921 Syncego przeyzrzał na postrzyzynach, ktore siodmego Roku odprawował.
16. Mieczysław abo Miesko R. 962 ślepo vrodzony przeyzrzał siodmego roku, ochrzcił się, 965, żonę Chrzescianke Dąbrowkę pojął. Mieczow dobywanie wpoł, przy czytaniu Ewangeliy on był postanowił, na znak dobrego Chrzescianstwa.

KROLOWIE POLSCY

1 Bolesław Chabry Pierwszy Krol Polski, Waleczny, bystry, R. 999 od Ottona Rufa Cesarza przez Gawdencyusza Arcybiskupa koronowany.
2 Mieczysław Krol R. 1025.
3 Kazimierz I Krol Polski R. 1042, Mnichem był. Chłopska Woyna na Pany.
4 Bolesław Wtory R: 1068 Smiały nazwany, ten Swiętego Stanisława Biskupa zamordował.

Znowu Xiażęta

1. Władysław Xiąże I. R. 1082
2 Bolesław III Krzywousty R 1103
3 Władysław II R. 1140

4. Bolesław Czwarty Kędzierzawy R 1146 panował lat 27
5 Mieczysław stary R. 1174, Zrzucony z Panstwa
6 Kazimierz Wtory Xiąże. R. 1184.
7 Leszek biały Xiąże. R. 1194. Mieczysław stary powtore Xiążęciem. Leszek biały z Heleną Matką powtore Xiąże. Mieczysław stary po trzecie Xiąże
8 Władysław Laskonogi R 1202
Leszek biały trzeci raz Xiąże R. 1206. zabity w łaźni.
9 Bolesław wstydliwy R. 1243. Przez wszytek czas zywota swego, żony się niethknął.
10. Leszek Czarny R 1279

Potym Krolowie Polscy.

1. Przemysł R. 1295 Krol. Dolo occisus.
2 Władysław Łokietek Krol R 1296
3. Wacław Krol R 1300.
4 Władysław Łokietek powtore R 1306
5 Kazimierz II Krol, nazwiskiem Wielki R 1333
6 Ludwik Węgierski y Polski Krol R. 1370
7 Zygmunt Margrabia za Krola obrany ale niekoronowany R 1382.
8. Władysław Wtory Jagiełło R. 1386 Litwę do Polski przyłączył.
9 Władysław trzeci: Polski y Węgierski Krol. R. 1434
10 Kazimierz III Krol R: 1447 Krolował.
11 Jan Albrycht Krol R. 1492.
Polacy Chrzescianmi zostali za Mieczysława R. 963.
Ruś wiarę Chrzescianską przyięła Roku 980.
Litwa Chrzescianską wiarę przyięła R 1386
Litwa miała przedtym za Krola Mindaka Xiążę swoie R: 1252.
Ruś miała za Krola Danie la iakiegoś. Cromer.
Pruska Ziemia miała za Krola Weydewuta
Morawianie mieli też swego Krola.

12 Alexander Krol R. 1501 ten Litwę y Polskę ziednoczył.
13 Zygmunt pierwszy Krol R. 1507.
14 Zygmunt wtory August R. 1548
19 Henryk Francaz Krol R. 1574
20 Stephan Batory Krol R. 1576
21 Zygmunt III Krol. R. 1587
Władysław Czwarty.

Długo na swiecie żyli

1. Piast żył lat 120, Mieczysław lat 73.
Kazimierz Wielki lat 60. Kazimierz III lat 64
Witold Xżę Litt. lat 80. Zygmont Krol 81.

KROTKO ŻYLI.

Popel Starszy, Popel młodszy.
Przemysł Krol, Alexander Krol

Długo panowali

Piast lat 53, Ziemowit lat 32 Mieczysław I lat 35,
Bolesław I lat 25, Bolesław Krzywousty lat 26
Bolesław Szczodry lat 27. Bolesław wstydliwy lat 52.
Kazimierz II lat 37. Ludwik lat 41. Jagiełło 48.
Kazimierz III lat 41. Zygmunt Pierwszy lat 41
Zygmunt III. Lat 40.

Niedługo Panowali

Przemysł Krol osm miesięcy. Wacław Krol 5 lat
Jan Olbrycht około 9 lat. Alexander lat 5 miesięcy
Henryk Francuz niedziel 16.

Potomkow po sobie nie zostawili

Lech wtory, Leszek I. Leszek Czarny Kazimierz
Kazimierz Wielki, Jan Olbrycht Krol. Stephan Batory.

Dobrze Panowali

Lech I. Krakus, Leszek 4. Mieczysław pierwszy Chrześcianin. Kazimierz Krol. Ziemomysł Syn Leszka Czwartego Władysław III, Leszek wtory, Bolesław, Ludwik

Źle panowali.

Popiel I, Popiel II. Mieczysław Krol. Jan Olbrycht

Mężnie Oyczyzny bronili

Krakus, Przemysł, Leszek II, Leszek III Piast, Ziemowit Xiążę Bolesław I. Bolesław Krzywousty, Ludwik Krol Polski y węgierski, Stephan Batory

Z podłey Familiy.

Przemysł złotnik, Leszek II. Piast człowiek prosty.

Trzeźwemi byli

Leszek II, Witold Xżę Litt. Jagiełło wodę zawsze pijali.
Przemysł, Zygmunt August nigdy pijani nie byli

W naukach się kochali

Kazimierz Krol, Ludwik Krol Polski y Węgierski.
Jan Olbrycht, Zygmunt I. Stephan Batory.

OTRUCI

Mieczysław Xiążę Halicki. Henryk Xiąże Wrocławskie. Przemysł Xiąże Głogowskie. Bolesław Trojdanow Syn od Rusi struty. Alexander Wigunt Xiąże Litt. Henryk Xiąże Mazowieckie. Michał Syn Xcia Zygmunta w Moskwie. Władysław Krol Czeski, Siemowit Xżę Płocki.

Utopieni

Korybut Xiąże Syn Olgerdow, y Zygmunt Kot Nzak w głębinie, rzeki nazwaney Święta utopieni. Helżbieta Krolowa Węgierska, od Czarwata Bana, utopiona iest. Plur. in aut.

Miscellanea

Akademia Krakowska R. 1401 od Władysława Króla założona

W żałobie Polacy przez rok po Bolesławie Chrabrym chodzili

Unii od Rusi przyiętey pierwszy autor Isidor Metropolita Kijowski

Jagiełło Król Polski iabłek nierad widział, nawet zapachu ich znieść nie mógł.

Wawrzyniec Biskup Wrocławski od Zapachu Róży umarł

Collegium w Krakowie Królowa Polska Jadwiga, dla młodzi Litewskiey założyła

Woyna w Czechach o Mazury [illegible] R. 1474

Piotr ~~[illegible]~~ Dunin[yk] Kościołów 77 w Polszcze swym kosztem zbudował, potym oczy mu wyłupiono

Władysław Jagiełło prawo takie o małżeństwie odwołać kazał aby żaden Katolik z ludźmi wiary Ruskiey małżeństwa nie zawięzał. Wyiąwszy, kiedyby Rusin albo Ruska z Greckiey Religiey na Rzymską przystać chciała.

Kazimierz I. Król pierwszy między Królmi Polskimi, Literat,

Xiążę Jagiełło za chłopa Woydyła Siostrę swoię własną dał mu zażone, y Panem go wielkim uczynił, bo go z byt, dla iego dzielności miłował.

Nota.

Compactus Libellus hic Anno, a Christo nato 1628.
Ab orbe condito 5577 vulg. -5598.
Post diluvium et exitu Noe ex arca - 3941
Post primum Pascha, 3125 vulgari - 3143
Post Passionem, mortem, et resurrectionem Christi - 1595
Ab origine Monarchiae Romanae - 1670
Ab origine Regni Poloniae - - -1078
Ab initio antiqui Calendarii Iuliani - 1673
A novit. correcto Calendario - - 46
Ex quo typus inventus, seu ars impressoria - 158.

Cretenses semper mendaces, malae bestiae, ventres pigri. Tit. 1

Pisze Plutarchus o Katonie starszym w żywocie iego, iż trzech rzeczy żałował zawsze. 1. Jeśli kiedy taiemnice iakiey, zwierzył się białeygłowie. Druga ieśli kiedy łodzią powodzie, albo okrętem iechać, kiedy mógł ziemią doyść. 3 Jeśli kiedy ktory dzień lub ieden opuścił bez testamentu. a zwłaszcza w tym krótkim słabym y niepewnym żywocie.

O Augustinie zaś S: czytamy iż się w trzech rzeczach kochał, y pragnął ie widzieć barzo. 1. Chrystusa Pana w ciele mieszkaiącego między ludźmi. 2. Rzym tryumfuiący w pierwszym kwiecie swoim, y ozdobie gdy kiedy mu się wszytek świat kłaniał. 3. Pawła S. na Katedrze kazaiącego, y piorunami mówiącego, trzaskaiącego.

Plato dziękował Stworzycielowi swemu Bogu, pierwsza, że się człowiekiem urodził, druga, że mężczyzną, 3. że Grekiem, 4. że Atheńczykiem piąta, że za czasów Socratesa Philosopha, od ktorego był wyćwiczony.

Epistola Abagari ad Christum Dominum

Abagarus Uchaniae Filius, Toparcha, JESU salvatori bono, qui apparuit in locis Hierosolymorum, Salutem.

Auditum mihi est de te, et de sanitatibus, quas facis, quod sine medicamentis, aut herbis fiant ista per te; et quod verbo tantum facis, caecos videre, et claudos ambulare; et leprosos mundas, et immundos Spiritus ac Daemones eiicis, et eos qui longis aegritudinibus affligantur, curas, & sanas; mortuos quoque suscitas. Quibus omnibus auditis de te, statui in animo meo Unum esse e duobus; aut quia tu sis DEus, et descendens de caelo ut haec facias; aut quod Filius DEi sis, qui haec facis. Propterea ergo scribens rogaverim te, ut digneris usque ad me fatigari, et aegritudinem meam, quam iam diu laboro, curare. Nam et illud comperi, quod Iudaei murmurant adversum te, et volunt tibi insidiari. Est autem Civitas mihi parva; sed honesta, quae sufficiat utrisque.

Epistola Jesu Christi ad Abagarum.

Jesus Nazarenus Abagaro Toparchae

Beatus es,

Beatus es, quia Credidisti in me, cum ipse non videris. Scriptum est enim de me, quia hi, qui me vident, non credent in me; et qui non vident me ipsi credent et vivent. De eo quod scripsisti mihi, ut veniam ad te; oportet me omnia, propter quae missus sum hic explere, et posteaquam Complevero, recipi me ad eum a quo missus sum. Cum ergo fuero assumptus, mittam tibi aliquem ex discipulis meis; ut curet aegritudinem tuam, et vitam tibi, ac iis, qui tecum sunt, praestet.

Epistola S. Ignatii Mart. ad B. Virg.

Christiferae Mariae suus Ignatius

Me neophytum, Joannisque tui dilectum confortari et consolari debueras. De Jesu enim tuo percepi innumera dictu, et stupefactus sum ex auditu. A te autem quae semper ei fuisti familiaris, et coniuncta, et secretorum eius conscia, desidero animo fieri certior de auditis. Scripsi tibi etiam alias, et rogavi. Valeas. et neophyti, qui mecum sunt, ex te, et per te, et in te confortentur. Amen.

Epistola B. Virg. Mariae ad Ignatium

Ignatio, dilecto Discipulo, humilis ancilla Christi Jesu.

De Jesu quae a Joanne audisti, ac didicisti, vera sunt. Illa credas, illis inhaereas, et Christianitatis votum firmiter teneas, et mores, et vitam voto conformes. Veniam autem una cum Joanne, te et qui tecum sunt, videre. Sta, et in fide viriliter age. nec te commoveat persecutionis austeritas, sed valeat, et exultet Spiritus tuus in Deo salutari tuo. Amen.

VARIA de anno

Annus Continet hebdomadas 52 et diem unum: Dies vero 365 et sex fere horas. Vel computatis Computandis, horae in toto anno continentur – 8760 – Sive ut verius quidam aiunt horae in toto anno numerantur 8684 – Hebdomada una Continet horas, 168

Luna in quinque mensibus habet dies 29, qui Comprehenduntur hoc vocabulo, FAIOD. F. Februarius. A. Aprilis. I. Junius, O, October D. December. Luna in septem mensibus habet dies 30, qui comprehenduntur hac dictione. IMMIASN. I, Januarius, M, Martius, Ma, Maius I, Julius, A, Augustus. N November.

Menses sunt septem qui habent dies 31, qui comprehenduntur hac dictione, IMMIAOD. I Januarius. M. Martius Ma, Maius, I Julius A, Augustus, O, october. D. December.

Menses sunt quatuor qui habent dies 30, qui continentur hac dictione AISN. A Aprilis, I Junius, S. September, N. November

Solus Februarius habet dies 28, in bissextili vero 29.

Super Gustavi Sueciae Regis excessu

Nomine Gustavus fueras, Rex inclyte! nec te
Augustum forti Marte fuisse nego.
Qua tibi per tantum fert altera regia Regnum,
Immortalis eris, SVECIA donec erit.

In Eundem

Tu licet occumbis medijs, mars alter in armis,
Nil minus invicta morte per arma cadis.
Maximus omnis eras! ne posses maior haberi
Te fera parca tuos, sustulit ante dies.

De Henrico Pappenheimo

Quis te fervidior pro Caesare militat: et quis
Impendit vitam, ut velut ipse suam!
Hostica tu praeceps irrumpis in agmina forti
Sternis et in SVEcis millia multa manu.

De Eodem

Invictis quis te superavit victor in armis
Gloria par ausis quae fuit ulla tuis
Tu modo non magno pro Caesare regna tueris
Hic alibique duces, oppida castra domas
Quin etiam Lutzenis pugnas cum Rege sub armis
Inter et hac una Rege cadente cadis
Ergo donec erit Gustavi nobile nomen
Et Papenheimiacum nobile nomen erit

Dulce est ex terra in mari periclitantes aspicere, Item
Dulce esse magna praelia eminus atque sine periculo intueri
Secundum illud

Suave mari magno turbantibus aequora ventis
Et terra magnum alterius spectare laborem.

Item

Suave etiam belli certamina magna tueri
Per campos instructa tua sine parte pericli.

Ubi successus nimium, nimiumque secundos
Stare solet nunquam, res violenta diu.

Gustavi verba in pugna Lutzensi

O Jesu Jesu, Jesu mihi Dexter adesto
iam pugnaturo.

ut Regis funere Pappenheimo liceret crescere et
Pappenheimi casu Regis casus Evaserit Illustrior.
Itaque cum pugnare ac vincere ordiasset in vita
etiam sub mortem dimicare maluit, tametsi vincere
ne non daretur Funesti praelij author extitit.

PORZĄDEK

Introdukcyey Kawalerjey ktora miała nastać w Warszawie

Anno 1637 7bra 14 dnia

Na Krolewskim Weselu

drukowane

1 Przez Krola niepokalanego poczęcia się Bractwo Rycerstwa do ktorego nie będzie przy puszczony wystempny w Woysku albo makiem wystempku szkaradnym przeklęty y tak ma być niepokalane Rycerstwo,

2 Liczba z Braci Polakow y Litwy ma być 72 procz przednieyszego ich jednak wol no będzie przymować z obeych Narodow osob 24 zacnych az do Cesarzow

3 Przełozenstwo nad tym Bractwem będzie miał Krol polski kazdy y z koronacyą ten urząd wtenze dzien nastąpi wczesnie

Herb albo znak Rycerstwa Łancuch złoty z zawieszonym krzyzem złotym w ktorego posrodku obraz biały będzie Panny S. y niemowiątka Smoka depczącego z napisem zwyciężyłeś, zwyciężay, ten znak Rycerstwa kazdy Pan wielki starszemu przed wyjściem ciweru Słuh poszle

Na ziazdach Bractwa w dni wszystkie Swięte Panny Maryey Swięcić będą osobliwe poczęcie jey, y Sakramenta brać będą w Nowe Lato, Narodzenia Panskieo w dzien S. Woyciecha Stanisława, Kazimierza, Franciszka, y innych dni Trzech Krolow, Wielkiey nocy Swiątek Bozego ciała etc

Na ziazdach y Procesyach Bractwa szaty Powracie maią mieć Płasz biały długi z sukna srebrem haftowanego jedwabną materyą podszyty czaplę białą tegoz sukna w wierzchu z promieniami złotemi dostatnemi a przed obrazem Panny z złota y srebrem haftowany ozdobiony będzie,

Urzędniki swoie będą mieć Kanclerza y Podskarbiego

Przy zaczęciu tego Bractwa ten porządek będzie gdy Krol z Bractwem będzie w kościele tedy będą spiewać rozmyśli głosy Psalm 28. Po odprawieniu Modlitew przez ArcyBiskupa przespiewaniu Ewangieliey, o 12 wczesnych przeczytaniu Przywileiu Papieskiego zacznie się msza S., albo spiewać będzie Veni Creator, Krol potym do ArcyBiskupa przystąpiwszy pokłoni się, a spytany będzie, tzeby chciał rzecze chcę się starać Rycerzem niepokalaney Panny y sposobić sobie drugie Rycerstwo ku czci Bozey y Panny S. Potym przysięże tak, Ja N. Przysięgam ze Krolestwa moie całość y zacność y Pożytki, y Bozey Matki jeo Matki S. kościoła Rzymskiego cześć przed oczyma mieć będę jeśliby na nie następowała Woyna od Pogan y niewiernych wedlug możności mey

mey będą się zastawiać, y inszy mocy przeciwko niey obrócę. Na Woynie żeby złot
nierzstwo Bractwa mego na Żołdzie przestawali, y nie odradzaią go gwałtem mieni
ugaią starać się będę, Jeślibym słyszał, żeby kto Boga y iego Matkę bluźnił
by też z niebespieczeństwem żywota mego, przeciwko temu powstawać będę tak mi
niech Bog dopomoże. Po takiey Przysiędze Broń swą z pochew poda Biskupowi powróce
y znowu wtory rzpocbrzy mówiąc Modlitwę.
Potym odzieże Krola Płaszcz Rycerski, Kryszal, y Łańcuch złoty wtory,
A potym Krolowi Nowemu nowego Bractwa da pocałowanie pokoiu. A Krol siedząc
na stolcy u Ołtarza, opowie naznaczonego tego Bractwa Spowiednika, że on iest
Fundatorem tego Bractwa y według upodobania swego pomieni Bracią Brac
twa tego, a pomienieni przystąpią do Krola y Spytani, czy chcesz nowe Krzyż
Chrystusów y za ń mężnie woiować, rzeką chcę, y wykonaią przysięgę podobną
Krolewskiey a Poskonczeniu tey Broń od Krola poświęconą wezmą Łańcuch
złoty Kryszak y Płasz.
Zatym się Krol wroci od Ołtarza do Stolicę swey a Rycerstwo przeciw mieni
miejsca swe zasiędą. Po skonczeniu offiary Krol dać swoy offiarować będzie
a gdy się Krol wroci na mieysce Rycerstwo poparze wstawać będą. A inszy
Rycerstwo naprzod Ołtarzowi a potym Krolowi dary swe offiarować będą atym
swe poddaństwo Krolowi okażą.
Czasu przyimowania Sakramentu naprzod Krol a potym Rycerstwo poparze
przystępować maią.
Po Nabożeństwie zaspiewaią Te Deum Laudamus: potym processya bę
dzie po Kościele z Sakramentem w Processyey Rycerstwo poydzie
Przed Baldakinem z woskowymi Swiecami gorzącemi a Krol za nimi Po
Processyey poydzie Krol na Pałac swoy y Rycerstwo tak iako w Processyey
szli, A tym czasem Muzyka ma Spiewać niech żyie Krol, a gdy do Pała
cu przydą, Krol wstaie na Stolcie a w ten czas imieniem Rycerstwa star
szy będzie winszować Krolowi Chrześciańskiemu Swiatu za szczęśliwe nowe
Bractwa początki, ktorym Krol przez Kanclerza ich powie potym na szczę
Bankiet dla tego Rycerstwa od Krola czyniony. Po Bankiecie to Seydą się

PRZEZ JE° MSCI PANA JERZ°
OSSOLINSKIEGO PODSKARBIE° NADWORNEGO RESPONS NA
PUNKTOW OSMNASCIE PRZECIWKO KAWALLERYI NAYSWIĘTSZEY
PANNY WYDANYCH

Naiasnieyszy Miłościwy Krolu
Panie Panie nasz Miłościwy

Rozsiało się po Polsce siła Exemplarzów Scriptu pisanego, ktory continet
osmnascie Punktow Kawalleryey niepokalanego poczęcia Nayswiętszey Panny
Boga Rodzice, Przewiszey Oyczyzny naszey miłey a Panskiey W.K.M. Patro
ki y Opiekunki ktorey ordinem iż W.K.M. instituere chcesz, maiąc swoią Swię
tobliwą myśle swoim Swiątobliwie y godnie Catolickiego y Pobożnego Monarchy
intentią, mnodzy ludzie rozumienia inaczey to nie było u siebie interpretuią
ale miedzy drugich podaią pietatem et integritatem W.K.M. w tey Sprawie
niewinnych W.K.M. niedobrze Interpretuią. Jako Swiat Swiatem Nszy M.K.
nie było u wszystkich narodow y wiekow, y podobno y do Sądnego dnia niebędzie
kto żeby się z nami tak poszczęścił iako byli się y będą ustawicznie
miedzy ludźmi suspicie y diffidentie ktore y w Kościele Bożym wiele Herezy
y od Szczepienia swa, y wszystkich Rzeczy siła rozterkow narobiły. Niemogł
nawet Bog sama Naywyższa Prawda od bezecnych szczeg[illegible] być proszen wy
chodzi z ust Boskich niewyczerpanoy Edict nieomylney Mądrości, Panis
quem ego dabo, Caro est pro Mundi vita, aż zaraz natychmiast Zydowska
przewrotność inaczey intentią Panską przewracaiąc szemrać poczyna Quo
modo hic carnem suam nobis dare potest ad manducandum. Conversatia
Zbawiciela naszego z grzesznikami tą intentią aby ich nawracał, zaraz prze
ciwne rozumienie u senatu y u starszych Pharizayskich mu uczyniła, gdy go
sobie palcem pokazywali Hic cum peccatoribus manducat obrociwszy się zaś
do Polityki, nigdy więcey niebyło tak dobrego y zdrowego Consilium do ktoregoby ma
levolentia ludzka przysady nie znalazła. Takiey w Rzpltey naszey okazuie się że
no suspicyi y diffidentii miedzy poddanemi zawsze tem nayduiemy. Rzekł
co czasem ktoś liberius bona intentione bono in Republicam, wnet byli tacy
co posądzali Panu, że to seditiosum tot to malevolum Subiectu miał,
Pan chwalebne przedsięwzięcie bono pub. prodesse znalazł się prze
ciw taki iedni co to być albo oppressionem libertatis, albo absolutum Do
minium opacznie rozumiał cosię y w podobnej sprawie pokazało. S. Pa
mięci Oycu W.K.M. przyimowano było velut annexum od Philipa
wtorego krola Hiszpanskiego In quo ordine był też Pradziad W.K.M.
Zygmunt Pierwszy poczęli zaraz na to niektorzy wołać, a to na maksimum
Luxum

absolutum Dominium z Hiszpaniey może. Niedawnych czasów zatos
ney Zawierusży naszey Domowey niemnieysza była przyczyna ieno one
niesczęsne coś ato były diffidencie y domowe suspicie, owo zgoła y
w więkssych y mnieyszych rzeczach niebyły żadne conatus bez Suspi
ciey a przecię prawda zawżdy iako oliwa nawierzch się wydawa
ła ona lubo kiedyż tedyż a przecie na swym zostawała placu Ra
mozy Suspicie tako niebezpieczne iakie pomiatały y przechadzały
wyjmowała za Prolog wiedney Comedyey swoiey planctus Ivani
nam Matrem pervertant; ale rozumiem naszelakich diffiden
cyi y Suspicyi być matką albo ignorantiam albo malevolentiam
Ignorantia wprawdzie ma swoię wymówkę Malevolentia stąd
nieyby miała odnieść swoię naganę, ażeby bardziey nieroza
mieli iż tak właśnie wczy Kawalerey rozumieć potrzeba
iako w tym Skrypcie napisano zyczę aby z tego na każdy
Punkt responsu tekst Sensus devocji WKM uko
dego coto czytać będzie gotowałt

Pierwsza na przeciwko Kawalerey

Obiectio

Kawalerya ta Krolewskiemu dostoienstwu nic ozdo
by przydać WKM nieysszym nad to iako WKM Bog chciał
mieć uczynić nie może ale quid quid in ea byłoby splendoris
albo ornamenti to by przymnych zostawało którychby też zwi
zek z WKM po towarzystwie

Responsio contra obiectionem

Jawna rzecz iest że takie ordines pewne cieszą różnych Monarchów
dostoienstwa y Monarchie ich zdobiły nie wspominaiąc Hospitalium
S. Ioannis Hierozolimitanum która iest pospolicie zowiemy Malt
iańskiey Kawalerey bo ta iest powszechna po wszystkim Catolickim
Chrześciaństwie, a raz nie tylko y na wszystek Swiat sławnymi dzie
łami swemi siła ozdoby nieprzydaty Krolom Hiszpańskim ani
Kawaleris

ne Kawaleris S. Jakuba, Calatrava, Alcantara, Montesa, Francuskim S.
Ducha Angielskim periscelidis, a iako się teraz z Francuska zowią Jar
ter Portugalskim del Christo y della Banda decolorada maius duca
tus Hetruria S. Stephana y Kawalerey kto tego nieprzyznawa mieć ni
ozdobni albo Historiey nieczytał, albo ich zapomniał. Jeśli tedy insi
Monarchowie y monarchie zdobyły się huiusmodi ordinibus nie wiem cze
mu by się tą Kawaleryą Krolowie Polscy y Krolestwo ich zdobić też
nie mieli. Czemu by Krol polski w tey ozdobie y praerogatywie
od innych Monarchów Chrześciańskich miał być podleyszym, a co rzym
że Punkcie iest iakoby wszytek z tey Kawalerey splendor redunda
re miał nie na WKM ale na Kawalery ktorzy się WKM potowa
rzyszyli tak na to odpowiadam azaś nieswieci Słonce nieswiecą y gwiaz
dy a przecie gwiazdy gwiazdami Słonce Słońcem azaś niepływa woda
iako w morzu tak y w Rzekach a przecie Rzeki Rzekami a morze Mo
rzem azali pospolicie Hetman Woyska swoie Pułkownicy Pułki
Rotmistrza Chorey Towarzyszem nie zowią a ktoz iednak więcszą z Ry
cerskich dzieł na sławę iedno Hetman zewszystkiego Woyska ka
żdy Pułkownik z pułku swego każdy Rotmistrz z Chorągwie swoiey
takze y odwagi rozne Kawalerow ktore P. Bog z tey Kawalerey
gdy stanie, a komuż sławnieysze być maią iedno Ordinis sui Magi
stro ktorym iestes WKM

Zniesienie Responsi na Racie przeciwko Kawalerey

Naiasnieyszy Miłościwy Krolu
Panie Panie moy Miłościwy

Niewiem ieno aby się w tey Tey kalał tak niebaczny ktoryby chciał
tobliwą WKM iako w każdey Sprawie tak y w teraznieyszey dobrą
ordine deliberatiey intencyą albo sam sobie albo komu inszemu miał
sinistre tłumaczyć Takiż iest niezliczona liczba co na Cornhi ludzi
tych ktorzy WKM radami swemi do instituowania tey Kawalerey

z

modą, nieprzypadaią, upatruiąc ią byc prawom y porządkowi tey Rzpltey wolno
ści Stanu Szlacheckiego zgodzic Domowey pokoiowi Rzpltey, nawet
tem samemu WKM szkodliwą y niebezpieczną, a iż defensor tey inte
pretacyi tych, ktorzy w tey Materyey zdania swoie na WKM declaro
wali niedobrze interpretuie aby directa ipsorum intentione ratius
sensus wsercu WKM zostawał, na każdy gotowa Responsi przy
czynie punkt ozwac się godzi.

Jest to nadaśnieyszy Mściwy Krolu WKM że nie dopiero tę miedzy
ludźmi rodzi nie dopiero privaty y Publiki nasmiecie mieszac poczęty
Suspicie y diffidentie, Jto prawda, że w Przyiacielskich osobliwie sprawach
tych nie rozeznyjch lorek czasem ignorantia czasem Malevolentia matką
bywa, ale y to niemniey, pewna że to suspiciorum genus, ktore Publikę y Rzptą
cała zachodzi, iako rzetnaysz szkodliwsze, tak nayrychley z tey dawnę origi
nem bierze, kiedy nowe rzeczy y prasenti Rey Statui niebarzo wzorow
ne wnoszone bywaią, ktoby tedy chciał zabieżec temu, aby się ten morbus
suspicionum, ktory szkodliwe zawsze zsobą Symptomata przynosi niezze
rzy w Rzpltey niema nato pewnieyszego Remedium iako nowym rze
czom ktore ludziom strach rzucić zawsze, drogę zagrodzić, ktory strach kiedy
oprobliku zdzie tym iest straszniejszy, iż w niebezpieczenstwach statum pu
blicum zachodzących, Czego się przed czasem niepotrzebnie, temu się potym
sie zady dac niemoże y praposterie to barzo confidentia y securitas cora
korzych do diffidentiey documentow czeka, ktore kiedy się wynnoszą, iuż
ostrozności Miejsca niezostawią tylko patientiey narzekać, ktory istnieje
niekiedy na Mizerny Stan Monarchow wszyscy posiołuie, ozlannica
nich niewierzą, iż ktore strzegą daleko straszniey trzebaby narzekać
naiuyhnam sortem rerum publicarum, kiedy strogan prwo y rownosci w ob
wolności bac owdodzi, iż kiedy iarzmo naszyię załozą, By tedy niebi
To nic w tey Nowych porządkow Introdnetiey ono iaanis fomento
nina y zawieszone na animusbe heka straszydło, trzymamy to iednak
Misnego WKM ku narodom swym affecte żebyś nas dla tego sa
mey predyczny zzlonney trwogi uwiat wyymuie, pogotowiu kiedy się bo
iaśni nasza niena podeyrzanych diminationes y Conseqventiae, ale na
niepotrzebnych widome niebezpieczenstwa doświadczenie ktore sadzi pewni
reszeiny tego, że iako Pan Dobrotliwy huic metu et novissimam pericu
lu Reipub. remittere będziesz raczył wszym aby WKM iustissima re
pidatiom praengitur była zenia na każdy gotowa punkt responsu

tych,

tych, ktorzy patrocinium tey Kawaleryey na siebie przed się ozwac się
przydzie

Na Pierwszey Obiectiey Respons

Aby takie ordines dostoienstwa Monarchow y Monarchye zdobic per tot
secula miały, z tego Respondenci nie wiedzemy Exempla przywiedzione
częścią testimonio samego Respondenta ad rem non pertinent, częścią tego
naco sunt produkta niedowodzą, Maltańskie, Hiszpanskie, y Por
tugalskie starodawne y teraz S. Stephana Kawalerie, są prawie we
wszystkim strzyżackiej Kawaleryey iedno, a iż tey nowey Kawaleryey do
krzyżackiej rownać nietrzeba, samże Respondent na piątą y dziewiątą obiecną
opowiadaiąc szerocie wywodzi, toć ni przykłady nieniały ich co czynic in
szych Kawaleryey, dotey ktorą tu nasie podobnieyszych szych Tylenty tu wiedzeniey
ale wielu ich ynawszystkich Swiat sławnych, ktore wspomina dziś iuż nie
widziemy y w Historyach abosmy ich niedozytali abo sobie przypomniec niemo
żemy niewadziło że nami tu było na pamięć przywieść, w Inwentarzych
mnieyszą, spisalismy gotak dobrze iako y kto insze, y przydaiemy do niego nie
wiem dla czego opusczoną Sawoyską del Annuncio, Kawalerią acz
WKM nowi Kawalerowie grożnych odwag swoich znaczne in crementa sła
wy obiecuią, niech pierwey ukaż co zostawa zednuwanie na Krole Hiszpan
skie, Francuskie, Angielskie, groźnych odwag Kawalerow auci vellevis
Spiritus Sancti, Pewnie iesli kiedy tych Kawalerow dobrą przysłu
gę uczynił nie iako Kawaler Missyowi, ale iako Poddany Panu y Het
man, Krolowi swemu y tem dla czegoby tym nowym Kawalerom dziś
nowi y osobnej naodwagę dla stanu WKM y Rzpltey przybyć miało, kie
dy senioritates do polski wniosą niżeli tey teraz z wrodzonego ku oy
czyznie affectu, y zobowiązku szczodrobliwey dobroci y łaski WKM
miec niemogą

Wtora Obiectia

Temi Kawaleryjami ci się nad stawiali Monarchowie ktorzy re
bo gestis non potuerunt in claresscere, a przecie y rządzących krolach
większa memoria owych ktorzy aliqd fortiter et prospere gesserunt
niż tych co ali cuius ordinis fundatorami byli, kto w Hiszpaniey pra
fert stan Philipa Burgundskiego nad Karola piątego kto we Fran
cyi Henrika III nad Francizka I y Henrika 4 krolow Angliey Edwar
da

Edwarda III nad Edwarda X y Krolową Elizabeth Lepsz W.K.M. S.N.M.
swoich dziel własnych y wielkich Tureckich y Moskiewskich zwycięzstw, et
ex administrato feliciter regno pewnie więcey stawy po sobie zostawisz
niż ordinis Fundator

RESPONSUM CONTRA

Ito dogma w tym Punkcie fortemne, aby ci tylko Monarchowie instituere mogli ordines, ktorzy certis gestis indarescere nie mogli, Bo ci w tym
że Punkcie mianowani są institutores tamtorum ordinum, iako Philip Burgundski X także Henrikus 3 Franenski Edwardus 3 Angielski są byli nie
y zsławni dziełami swoimi oprocz instituerey tey Kawalerey Monarchowie
abo podobno Historiey onich nieczytał, kto tego nieprzyznawa albo alterius
ią Editionis czytał niż iest wulgata, abo ią za Hipocrisim ma, ieslimu się
nie podobała. My cosię nam tez Historiey dostawa czytać gloriosa gests
ki istis Principibus czytalismy, na comparatią nielgich Ludzi w tym
że Punkcie oczyniona więcey niepowiem, tylko to co dawno powiedziano
że omnis Comparatio odiosa, atoli taiołg y, ktorego tak wysoko yistnąnie
w tym Punkcie wktorym wspomniono, y ktory omnia ad finam dirigebat
kiedy by był wiedział co Kawaleria. Aurei Velleris nie ciatami
altes Regias splendoris tezynie pewnieby był numerum Kawalerow
A Philippo Burgundie Dnie Pratgiada swego okreslonego nieprzyiąłby,
nił bo Philippus tylko instituit dwadziescia y kilka, a on iest an
xerit ad quinquaginta genarium numerum Przeto y W.K.M. gdy ad
tego Ordinis swoie przydasz y ten Heroicum actu w Instituciey tey Ka
waleriey przy inszych splendorach ozdobić tym Panowanie swoie
będziesz raczył.

Na wtorey obiectiey Respons

Dis Rationis ktorą tu responsor refutuie, nie w tym iest żeby wszy
scy ci ktorzy ordines Kawalerskiey na przod wstawiali żadney ozdoba swey
grandinem niemieli iako ci ktorzy inszy Kawalerie niedbali iako się
z przykładow producowanych dowodnie, Na ktore niedosyc iest tym
odpowiedzieć, że omnis Comparatio odiosa Bo wszystkich odiosa być niemoże, kto
rych mors gratiae artem adio exenit y o ktoby była Nieboszczykom odiosa niet to,
kiedy się z niey sławi Informuiąc mogą aż wyięwszy Edwarda Angielskie
niewiem kędy te gloriosa, osławnych dzietach Philipa Burgundskiego y Hen
ryka III Francuskie monumenta świadczą Carolus Quintus Poniewaz Ciało

Responsor

Responsor piszę) omnia ad finam dirigebat gdy by był wiedział że Innenta
tey Kalwarey iest sposobek doskonały, pewnie by go był nie opuscił, przykładem
Krolow Francuskich ktorzy niesmiertelną Kawalerią stella przydali
Constellatiam S. Michaelis a potym S. Spiritus, ktore się iednak wszystkie
nie bardzo im nadały, że iednak teraz Carolus kiedy Kawalerow przydosy
nił w tym nieszukał splendoru swoie, bo takowe ordines (iako niekiedy
we Francyey contribuatus) quo pluribus communicantur eo magis obole
scunt, ale (iako snac y sami institutores tych nowych zakonow) tego szu
kali aby przestrzensza facultatem, y oczarzyli doczamnieratyczesm
zonym, ktorych więcey Państw trzymaiąc więcey stworzeń prowadząc więcey
ocz mieć musiał, nienowina to Hiszpanom y innym w Chrzesciiańskie
Monarchom krwawe zasługi poddanych albo dientom swoich gotemi
Tytułami Grafow Marquisow Xiążąt krzyżami Kawalerskiemi y im
podobnemi cechami płacić, Bo tam wielkich Patrimonia Regnorum
tak iako u nas między zasłużone nierozdaią, y chleba swego Pano
wie Poddanym nieradzi ktomą y dlatego się tam na takowe Innentie
zdobywać muszą, Czego u nas z łaski Bożey nie potrzeba, Szkoda
pod pretextem iakiegos splendoru takowych sposobow Krolom Panom
naszym zalecać, ktorego y rzeczy samey nie masz nie, y choćby tez
w tym Promik iaki świecił, przyiąłby okazatey Tureckich Moskiew
skich etc W.K.M. Victoriey stawie całe zgasnąc musi

TRZECIA OBIECTIO

Niko nieczytac nie adiprasentes homines tego obracaiąc owszem wszy
tkich optime iako de optimis Civibus Rozumieiąc, przecie Futura
respiciendo obawiam się aby in posterum bo które in istam Societatem
przyięci non insolescant, abo sobie iakiey paritatem z W.K.M. non usur
pent, abo limites aequalitatis supra conditiones suos non excedant, nato
gdyby się zaciosło, iuz sero Medicina paratur, bo insza w Narodzie
gdzie Krol Panuiąc absolute może Kawalera et dignitate et vita wyższe
ale nasz narod w wielkich wywyższony swobodach, nie ladaiakoby się
dał zawsciągnąć, gdyby w nim inaequalitas abo ambitio invalesceret

RESPONSUM CONTRA

Vanissimus metus aby ci Kawalerowie ktorych W.K.M. instituere chcesz,

mieli

mieli tego insolencię, bo y nastarzkę particulari cultu tey Panny obowią
zani, tercio humilitate swą Boga samego nasławie Deiąguełą, y nie wi
dzę nic ex tali instituto ordinis aż coby mi miało z Kawalerii samey abo uro
dzenia abo Honorow y prerogatiw abo potęntey przyczynić nadto ze b
Bog miał y bez tey Kawalerii chciał, to Inspicio rem, aby ci Kawa
lerowie in equalitatem do nas wprowadzać mieli, którzy w Przywilejach
swoiey to pierwszenstwo mają postrzegać, immunitates prerogativas
swoiey to plauzyna mają postrzegać immunitates prerogativas
et libertates Oyczyzny swoiey a libertatis omnia, decreet equalitas
starożytnemi Szlachtami, to Oyczyznę się swoiey porządnie z tych totalnie
tylko dotey Kawalerii patet aditus, y bardzo to dobrze wiedzieć ci
Kawalerowie będą;

Na Trzeciey obiectiey Responsio

Jonsiem Clarissima Ratio chyba tych Kawalerow od insolentyi tego że
gdy miało się nie nastarzkę Naswiętszey y na Rokoczeńszey Panny par
ticulari cultui obowiązuią, Bo y wszystkich Kawalerow, którzy pro
li particularney tey że Błogosławioney Pannie devociey onej się szczegól
ściły, tenże samże nazwać miał zawsze nieotrzymał, żadne oppre
sie naszych wiekow bez potocznego praktyki Religiey niebyło, dużą
na tym szkopie affectaty nie ieden Pan y narod Catholicki spaczył
21. + Asinistatutis novi Ordinis niewieta tam zaś ich prerogativę suba
oppressiey, Dosyć kiedy im oto wielkie swobody y prerogatywy które
granią Szlachtę Polską maią Będą Brancia Krola Pana naszego
będą Servici pauperiatis, będą gromi inszym wszystkim dla związku
Confederaty tak potężnym Brancia niewieta, Statutowy Przywileiow
na potęgę która ma, Inszy są czciwe było w Oyczyźnie naszey Confedera
cyi niemieszali nic nieobrazić się ka Confederaty takich tako tego takiego
leatią takiego tuaszczy było nosto, a przeciwnie Gdzie swoiszka przyjmie
na Krola na Rzplitą na Prywatnych ludzi ich przewodzili tako chcie
li, niech to tedy Inspicio rem, a te iż one hoc nanowe Kawalerye
ze in equalitatem do Oyczyzny aco więcej Rostyrki y Rebellye
y diminutią JWKM wprowadzą, tako się niżey dostatecznie pokaże
nieb oni przysięgają tako taczą, by była przysięga Suffraculissima
byśmy o samych iak najlepiey Rozumieć nie mogą za swiey storyi swoie
nam wierzyć, że tego Juramenta roznemi interpretationami nie będą sue
li

swieli, eludere, Przysięgali niekiedy Ligistowie we Francyey na swięto
ono (videlicet) przymierze które Thuanus opisuie lib 68 Quod Tedus
promissio Sta et individua Trinitatis nomine principes Regni ac nobi
les ipsi dani Sacramento interposito initum essent ad Restituendam
regeam legem Dei Conservandum Sanctissimum ipsius Cultum, iuxta
forma et Ritum S. Romana Ecclesia abiuratis et erectis omnibus
amoribus et adversantibus ad Tuendum Regem Henricum Tertium
salvis obsequio cultu ac reverentia, que illi a subditis debentur;
ale tako tey przysięgi dotrzymali, świadczą nie tylko Rebellia, kto
rę zmocnioną przysięgą tąż lęgą podnieśli, przeciwko temuż Krolowi swemu
ale y ono wszystkim Krolom oprogrzie parricidium którym go straciwali
Tak iż słusznie tenże Thuanus otey że Rzeczy Pobożney y Swiątobli
wey Titulem odziane ludzie, tamże pisze, Rei detestandi et ad omnis
deniniset humani iuris subversionem se adis Federis prima initia
fuere, ale że to Przysięgi prawom y całości Oyczyzny y Eminentiey Maie
statu JWKM bardzo iest niebezpieczna, dodawszy pokoy temu że osobnych
od Prawa Pospolitego praw obserwatię poprzysięga, lubo w Statucie stwo
rzone, item Regno Poloniae unum sit omnibus ius Herbute Pag: 250
dawszy pokoy y temu że takich praw observatią poprzysięga, które są
w brew prawu Ziemskiemu, co się niżey pokaże nie tylko swobody ale
y salutem Regis et Regni tak Panu tako y Kawalerom posponere
każe; Bo taka iest Rota Przysięgi JWKM Jurio quod Regi
mei Salutem dignitatem et Commoda post Deum eiusque Dei para
Virginis Sta Matris Ecclesia Romana Sedis Apostolica Hono
rem prae oculis habebo, a innych Kawalerow taka iuro quod Sermi Re
gis Vladislai etc. et ac Reipublicae Poloniae Salutem dignitatem
et Commodum post Deum eiusque Dei para Virginis Sta Matris
Ecclesia et Romana sedis Aplica prae oculis habebo Honorem S.
sedi debitum każdy katolik przyznawa, może iednak ten Honor
Aplica sedi ex hibendus tak szeroko być pociągany, ze rannie
każdy Catholik pozwoli, pociągał go niegdy przed Oycem Pra
dziada JWKM Arcybiskup Gnieznieński, Nuntius Papieski
chcąc to przenieść aby od Papieża nie od Krola podany Elect
osiedział

Osiedziałł się na Biskupstwie Krakowskim, kiedy twierdził, że lepiey
aby nie tylko polskie, ale y trzy krolestwa z pięcią by nieli naczynia
[illegible] S. Oyca miała pertinebant, ale iż Przodek JOKM teraz
niebył taką przysięgą związany, ktorą nie tylko dignitatem et Con
[illegible], ale y Salutem Regis et Regni propter honorem Romanae
sedis odzałowac kazał, Stanął zaraz y statecznie w Przedsię
wzięciu swoim y oddania Beneficiorum sobie y Successorom swoim
utwierdził, y teraz jesli JOKM iura patronatus jesli Rzeczypospolitej
Statuty o Annatach skoztowane jesli, insze wszytkie, im
munitates swoie ktore Duchowną nad tym Panstwem Oyca Sgo
władze ograniczyły, ważnie chce zatrzymać niech się takowymi
JOKM y Successorowie swoie Przysięgami Consistorzowi Rzymskie
mu nikt nie przystępuie

Czwarta Obiectio

Dosyć było dotąd na iednym związku Oyczyzne nassey ktorym Pann
Senat Stan Rycerski iedno wiązało prawo y wielgą miedzy Krolem
a poddanemi uczyniło pewnosc, ciecz kiedy teraz swiązki y Societas
extra ordinarias czynic iest, iakoby się nie contentowac praesenti
Reip Statu y Pana z poddanemi, poddanych z Panem porownać,
y czwarty iakis Statum in Remp wprowadzac

RESPONSUM CONTRA

W tym krotkim punkcie cztery a my zdaniem niepotrzebne, przeciw
ko Kawaleriey tey są obiectie Pierwsza, że ta Kawaleria Quartum
Statum inducit in Remp. Druga że obawiać się trzeba, aby się ta Kawa
lerowie contentowali praesenti Reip Statu, Trzecia że ta Kawa
leria zdaje się rownac Pana z Poddanemi a Poddanych z Panem Czwarta
yż to iest nowy w Rzptey związek, krotko ukaże że w tym wszytkim nie
potrzebna iest Suspicia, Ta Kawaleria żeby miała Quartum Statum in
Remp induere nie mogę wyrozumiec, to nieomylna że trzy sunt Status
w tey Oyczyznie nasszey Krol Senat y Stan Rycerski, to też pewna że wtey
Kawaleriey te maią być trzy Stany Sam JOKM PKM y pewne osoby
tak ex Senatu, iako ex equestri ordine, gdzież tu tedy quartus tey
Kawaleriey

Kawaleriey Status że ieden z nich związek wszytkie trzy status Oyczyzne nass
zey wiąże, ktore się prawo pospolite wszytko przyznawam, ktęz związek
y że Kawalery każdy to przyznać musi, kto ich przyięcia przeczyta, bo wszyscy
tęż tey maią contentatorem Suorum Regni y o tym samym ostatni ich
Statut [illegible] iako in [illegible] Reip Corollarium wszytkie ich
insze Statuta zamyka.

Tegosz obawiać nie trzeba, aby się ci Kawalerowie Contentowac nie mieli
praesenti Reip Statu [illegible] in Rempl [illegible] szukaią y przyczyn
co [illegible] iakoby [illegible] Rzymskiey one Catoli
[illegible] Kawaleriey osoby
ale [illegible] Statuta ich że Mieia ia
[illegible] Oyczyzna trzymała iaki zarobili, to kiedy ni
mi [illegible] niebędzie tego będzie Szlachcem urodzonem y ozdobiony
w Rzptey zasługami słynący. Pewnie ci Statum Reip innovare niebędą ale
[illegible] tey praesentem tey Statum tuebuntur, bo każdemu znaczny bez zmia
[illegible] Stare będzie mogło Sperare quam [illegible]
[illegible] aby przy Kawaleryi Pan z poddanemi y Poddani z Panem
porownac mieli, [illegible] Bo ci Kawale
rowie przyimuiąc JOKM będą nunquam Ordinis sui Magistro obedien
tiam secundum Iura Regni, toż znacznie że agnoscent JOKM Superiori
tatem, a kiedy Superioritas, iak być [illegible] paritas, w tym Punkcie
Kawaleryą nowym związkiem nazywa, a nie wiem dlaczego, bo co prawda
że takowy związek [illegible] Polskie y Litewskie narody
[illegible] gdy przeciwko poganom stawali. Exempla nassy ich
[illegible] Cesarska pozwoliła, a potym Chocimska
expeditio, [illegible] ale to uczynili woyska, iezeli y to
nowy związek się zda, że ci Kawalerowie obowiązuią się Iuramentem
[illegible] Honorem Naświętszey Panny Bogarodzice, po ktorey Hasłem
[illegible] Przodkowie nasi wygrawali [illegible] honorem Sta Ma
tris Ecclesia Romanae et Sedis Aplicae przeczytay iedno Statut
Confederatiey Krocryeski [illegible] y w ktorym nie średnie zasługi ale
wszytkiego Krolestwa [illegible] związkiem Iuramenti swego
miała ta Kawaleria [illegible] pacem, et Securitatem [illegible]
[illegible]

Interdissidentes in Religione Catolika Chrześciańska, z którem[i] wspokoiu
nie godzie y miłości Braterskiey z pewn[ie] sobie mieszkac wspolney
Oyczyznie pod społnemi prawy protestantami zastawaią się wszy
stkie przeciwko wolney Oyczyznie naszey niepryiaciolom

Nayważniey w tey Respons

Dawnyś wol[no] też pisać, ukazuiąc że ta Kawalerya nie prowadzi
Quartum Statum w Rzptą, alboż przeciwko stan chwyta iako
kolnierz nowy Kawalerij nazwiemy, lubo Quartum Statum lubo
novum ordinem, iako dopierowszych trzech Czwarty Stan tak do
dawnych trzech ordines Czwarty ordo przybyłby ale tam iest
mieszny kiedy sobie wnowey Kawaleriey Czwarty Statum ukazuie
roskazuie, Jakoby ta obietna naktorą odpowiada że cztery Staty
wkatolickiey nie w Rzpltey emerdzita być ażdzie przecie
Sycta gdzie ten Czwarty Status, trzeba mu go palcem ukazuie
wybuszy tres Simplices Ordines Panów Senat y Szlachtę
atoż iest czwarty z nich wszystkich wytarany, a przecie od każdego go
sobna torny nowy ordo Kawaleriey ktore iesli niemże statum znac
niechże Jonne ordo, a iż iest torny od wszystkich inszych, wiese cos
więcey niż Król, cos mniey niż Senat cos inszego niż Equestris ordo
Toć mniej być czwarty ordo iesli mozę na liczbie nieomylić, Zaiste iż
inszy osobny iest zwiazek dawnych Stanow inszy a osobny Kawale
ros, nietrudno Stąd zawrzec że tamten dotad był w Rzpltey a ten nie było
albo tedy Juramentem y Przecalem ktore Kawaleryi wiąże, nie iest
Związkiem, albo iż od dawnych czasow w Rzpltey był, co oboie absurdu
albo nieb tego nikt w Rzpltey nie wnawia, aby tenże zwiazek Kawale
riey tymże był zwiazkiem cztery Stany w Rzpltey wiąże Nowa to bedzie
w starey Rzpltey Rzpta, ktora będzie miała osobne swoie od inszych
Stanow prawa osobne przysięgi, osobne officiales osobne drugich
ne spokoynemi pacta, et foedera y ktora zawarli sem praesentia sta
tem Rzpltey wnieweiz obroni
Ani iako w przysiędze Kawalerskiey tak y wtym że Kawalerowie niemaią
być

103

być egeni, ani sceleribus notati stąd ma Rzpta assecuratię iako że się prae
senti Statu Reip: Contentowac będą nietylko to ubodzy albo znazani Crimi
natem Rzpta mieszaią y owszem ci niewiele mogą, bo im na potędze y prożno
rosci schodzi, ale daleko więcey bedzie niegłodni bedzie ambitiosi y co nowo
chcią dalsi snac niekiedy Rzpty Rzymskiey Druzy y Catilinowie ale
daleko znaczni oni z ktorych osiednych pism
Vendidit hic auro Patriam Dominumque potentem
Imposuit fixit leges pretio atque refixit
Oni mowię ciwiores Jnby Cesares, Augusti z ktorych ieden przedał drugi
kupił, trzeci przepił Imperium Romanum, a wszyscy ci nietylko zacnym
urodzeniem ale y dostatkami y Roznemi niektorzy zasługami w Rzpltey
słyneli, wczym iako przedtym a teraz tych obecny nikogo ex praesentis
sui hostibus nietyla ani on ani Rzpta zadnego znich pro Idoneo Zadnie
swoiy iuż fide w swoie nieprzyimuie, Porownanie z Panem ktore nowym
Kawalerom zaoczy wytkuiąc niewiem żeby niemieli Superioritatem
Pana nad sobą przyznawać boby to iuż Rebelia była nie do czego iż Ma
iestati ale wtymże rigore dawnych praw swobod y zwyczaiow Oyczystych
niektorzy tenes Oyczyzny naszey Podemknęli się tak blisko pod Ma
iestat Panski że na stopien wyższy wstąpić niemogą bez zblizenia
y perturbaciey oney staropolski Rzeczy naszey Harmoniey y bez nie
bezpieczenstwa oppressiey drugiey Braciey aż ich nowa Kawaleria
mimo obyczaie y porządki starodawne przecię iesze wyższey pomyka
y Rowtnym Bractwem z Panem wasze y Pospolitnie dla tego na po
rownanie y Pann y Braci Szlachcie Rzpta Sarka iesli Kawale
ria iest starym czyli nowym zwiazkiem Snadnie się też sprawiemy
kiedy się wprzod oto rozeprzemy iesli saję osobnym od inszych zwiazkiem
bo iesli ten nexus wiecznym pieczętuie, ktore miedzy Szedm dziesiąt
osob mabyc, nieiest rożnym od inszych zwiazkiem Toc się z sobą Kawa
lerowie y z Mistrzem swoim albo z zadnym niewiązą abo tym tylko
obowiązkiem ktorem y inni wszyscy Senatorowie y Ordinis Equestris
bedzie z krzyżami chodzić Kawalerskie nowe Insignia mogą nieprzy
się zaczę nanowe prawa iesli się miedzy iesze niemi osobny od inszych

z

Nexy albo po Polsku związek, bo nie było ta nowa Kawalerya była wtenczas kiedy się Polskie y Litewskie narody przeciwko poganom wiązały, albo teraz niebyła, y dopiero się rozszerzyła, niechcąc wstręt Koronie koniecznie związkiem nazwana być musi Cesarskie y Chocimskie związki y Juramenty od Kawalerskich tak są rożne iako Ligamenta, a damn... należące, ynecessitate oppressi, a ligamentis perpetuis et voluntarys w Statucie Confederacyey Koronney dowczytasz się, każdy tego terese rozczytany, iako słowa tego brzmią przeciwko tym quiennaq existentes Indigenae Regni Poloniae habentes in ipso Regno Poloniae bona nollent aliquas obedientias contra Ius Terrestre Commune, aut etiam querellas nobis et Regno Poloniae damnosas alieni movere y bez pozwolenia Rzpltey et in iure Terrestri communi nollent contentari aut Haereticales errores facere aut promovere contra tales consurgemus. Aza ta nowa Kawaleria imo Starodawne wszystkim pospolite prawo alias obedientias y osobno extra Magistratum et officiales fratres y Ordinis obowiązki ktore nieprawa Ziemskie, ale z Krzyżaczkich Statutow wyjętych nosi, y querellas y zwady iakoście wyżey pokaże Szlachcie y Krolestwu Polskiemu damnosas rozmie ca iż autorowie tey dawnym Tybery prawa pospolite Contentowac się niechcą ale nowe Praeminentie, nowe Statuta nowe Przysięgi, nowe crimenum poenas sobie wymyślaią, Nareszcie iż rozwiązuiąc gęce nazabianie ludzi (od Kościoła) iakoś pokaże teraz niego iż pierwsze, y nacos gorsze niżeli są uchwała in Concilio Tridentino tak surowe zabronione Haereticales errores promovet, niech każdy osądzi promotorów tey podpory tego Statutu Starosweckie ... padaiąc, niechciec aby go pozwole allegowac mieli.

Piąta Obiectio

Żadna rzecz zrazu w takie porze niestoi, w iakiey się zaczęła ab initio, ale co raz progressus, vires, et incrementa bierze, y znacznieyszy się deneg... rata suo origine ... Przykładow, Smiałe, Braterstwo, Krzyżakow y innych Kawalerow brac mozemy, Przetoż y ta Kawaleria że słuby

gdyby na nogach stanęła, mogłaby Faengowac Krolowi y Rzptey opierać się, ona sama o Intraty, o prerogatywy, et quod non obtineret, lecz gdyby też przyszła znacznych y Cudzoziemców Kapita, co nietylko spokoien Regnandum było, ale też inconvenientes mogłyby rosnąć ge pozamieszać, bo ktoby iakim Kawalerem na pamiecaco, albo ... albo rozszerzenie rozkazał, ktoryby tak wielu... iak woła Jarosz ... miał po sobie, ktoby executionem naszą czynił, ktoby in causis criminalibus nazdrowie albo Honor prawem zakazywac miał, Poszłoby tandem do tego żeby ta Kawaleria dobrami Rzptey, Seymami Sądami, Interegnami, Elecciami, Woyskami, Skarbami, y samemi Krolami kierowac chciała, Ktoby Krolow niezwykle powoli, co może ieszcze crescente abusione czego strachy wymowic niechcieli, ex ordinato ... tego z nim czynic co się zewsząd we Francyey z Panami ... albo w lidze będącymi czyniło.

RESPONSUM CONTRA

Naprzod w tym wszytkim Punkcie, ile słow tyle samych chyżey, bo zeby miała ta Kawaleria augmenta swe brac na zle Rzptey, zadney niewidzę Racyey, iedno samą suspicią, gdyż scopus tey Kawaleryey iest mężnie wykonywac, krew za Wiarę Sw. y Oyczyznę swoie wylewac, w czym im więcey będzie ... tym więcey Rzpltey Stany y przyzwoite przyczynić by też miała, Do Miast, iako Braterstwo y do Krzyżakow tey Kawaleryey rownac nietrzeba co się iawnie wyżey gdy będzie... menta a Krzyżakach pokaże, żeby ci Kawalerowie Krolestwa tego ... mieli, prozbami swemi onadanie Prerogatyw, y Intratę sobie ... ordini, wszyscy tym wszystkim co tak rozumieią iednym słowem powie dziec ... dobi non erat ... co prerogatywa ta Kawalerowie in libera Rzptey niemogą nad prawo żadnych czynic, y że nie będą chcieć, łatwo to conjecturowac, Ponieważ w tey Kawaleryey nie mogą być iedno ludzie Szlacheckiego urodzenia ktorym zarażie ... być ta wolność iako y ... co się tego obawia, Cudzoziemcow potemney obawiac się ... nietrzeba, bo externi Kawalerami będą tylko honoris Causa, a iesli tu doras przyiadą pewnie Polski w złoszczeniu mią

Grozimy, y nic tey asyi pewnie czynic niebędą mogli, Na Tum tedy wtey
Kawalerey Principalem Regnantibus, a z ogromnym y ten moces unes nie
mogą się wyieżdżaniem do [illegible] obrawiać z granicą, każdy z takim Kawale
rem, na granicę y do Sądu, y do każdego prawa Stangi może, bo każdy
tych Kawalerow należy immunitates et libertates Patriae Oyczyzny
pal będzie. A to czynić kiedy nikomu nie każą, y ta Kawaleria
zakonami tych Kawalerow potencyey więcey nie przyjdzie, nadto co i ta
y bez tego mieć może, y ani w Sędziewie ani w granicach ani też dni
nie trzeba się obawiać Kawalerow ale raczey tych będzie, ciałemnie
le y podczas dzień dzisieyszy oppressyi tenuioribus, a potentioribus
a Kawaleriey tey ieszcze niemasz, trzeba że ta ich excessy nie Kawa
leria czyni, niechcę co go nowie będą nie wyobrażenie Naywiększey
Panny ktore y na Czapkach Kawalerskich y krzyżach swoich
mieć będą, ale złość sama y potentia in abusu w niektorych
możnieyszych, żeby ta Kawaleria dobrami Rzpltey, Seymami,
Seymikami, Sądami, Interregnami, Electiami, Woyskami, [illegible]
y Samemi Krolami kierować chciała, y to mi iest potrzebny metus, Bo
niechże ta tey Kawalerey instituto y wszystko in contrarium [illegible]
nie ich przysięga i zas y bez tey Kawalerey nie była przedtym
turbulenta, Interregna, y Electie Regum niespokoyne y niewiem
zgoła choćby ta iuż Kawaleria miała być na to samo wszytko
ustanowiona coby mogła więcey wymyślić, y więcey przydać do
Praktyki abo exemplarey do Factey zakrętę teraz y bez Kawa
lerey dzieią y na Seymikach y na Seymach y na Zjazdach y na
Rokach y Trybunałach była przeszłe we Francey od tey Ka
walerey toto calo (Jako mowią) dicant od siebie Boże [illegible]
ty w Rebelliach, ato Kawalerowie Principibus suis Iurare ma
ią Secundum Iura Regni obedientiam tam [illegible] Canon
była bydź, a tey Kawalerey będą zmierzać za Oyczyzny [illegible]
nie Pilnom tey, to y za Panny, Bo to u nas w Polszcze tak iest, [illegible]
innititur, że dimidi n potest quod sperari nequit na ostatek [illegible]
kiedy lego że narodu swoie żeńskie Szlacheckiey Suanos sibi, tak [illegible]
si tych Kawalerow Imaginnia, iest contra Fundamentum iaka
zgatey, y nigdy niezmazaney sławy y chwały Obojga tych narodow Mowią

Na Piątey obiectiey Respons

Jeśli z opisu tey Kawalerey nie ieśt i który, żeby z nieprzyiaciol wykupować y krew
Swoią za Oyczyznę przelewać, woz potym [illegible] mu [illegible] płacić, sine re
ce spectare, czy potym Rzpltey tworzyć przez że swobodom niezarowne no
niczego, kogo ta S. szkoła do poratowania chrześciańskich dusz niepoyą
ciską niewolą zagranicznych nicczy z tymi nie ma y bez Kawalerey niech
ka na to wypisać. Kogo krzywda Chrześciańska od Pogan boli, z domu
niewolnego y bez krzyża na pierścień Stangi, kiedy im zdrowia na posługę
Rzpltey niosą, ale i ten się chwała Boża dotąd takowych pokojowych, Bo
hetmanów, Ten nie [illegible] Pogańskich broni sam farbowała, iesli że kto którzy
by Kościoła Bożego nad dissidentami chce dochodzić y zapał ten który
wielką część Chrześciańską wypuścił obcować, y w Oyczyznie naszey niech o
zamyślawa, niechayże przyimamy tego bez Consensów Stanów y całey
Rzpltey nieczyni, niechże się per indirectum y przez Prywatne Conspira
cie nie wprowadza do Oyczyzny, czego non consulta Rep.ub: y consen
tientibus ordinibus przemyślać się niegodzi, aby nie mieli za czasem
Kawalerowie Krolow y Rzpltey, osadzenie Pryncypatow [illegible] coraz
wiekszych fatigować trzeba. Trzeciey niemożną Bo chciwości ludzkie
nie są nasycone Stamtey Szlacheckie urodzenia na pierwszą gniewie
ich, że est sufficiens Arrogantia kiedy teraz ludziom aequalitas Sta
nu Szlacheckiego poczyna być fastidio et contemptui, kiedy się Panowie
Tytułami nowemi ozdobami częściey ozdabiać poczyna, Segmentu który
w tym iest, gdy Kawalerowie pozwoliwszy się tam a wszystko [illegible] przed
niemożnym Oyczyznie y Chrześciańskiemu głowami, za czasem y Pa
nu y Prawu straszni być mogą, nic to. Niech Respons ten, że cudzo
ziemcy Polski w Polszcze niezmowinia. Przeto się ich potencyi bać nie trze
ba, bo iezeli się zbytniey własnych Synow swoich potencyey Polska bać ma
Pogotowiu, kiedy będzie cudzoziemską siłą possilona. Samiż niekiedy
Rzymianie Rzplitę Rzymską domowymi wiodli, y wiele iest przykła
dow od własnych Synow opprimowaney Oyczyzny. Trzeba to tak będzie
że Polska cudzoziemskiey się potęgi na granicy nie boi, ale doma ta Re
cepto Regni [illegible] kiedy by nam y woley y tey własne siły
obroni

obiecał, bardzoby się go lękać nasiała, niemogł Annibal Rzymu nigdy
prosperè, iedno Rzymskiemi Siłami woiować, y Francia się na panuy
Hiszpańskiey potęgi niebo, ale kiedy nie dawno Philip rozczyna
na cunctibus armis incernat, bliska była zguby, by iey był sam Bóg
nieratował. Wielkie tedy nasz Kawaleryey periculum Rzpltey, a za
tym y Regnantibus Principibus pogotowiu na zboczcych [illegible]
e, Która kiedy z takiemi Wodzmi w Siły [illegible] na granicach [illegible] by
wać przybędzie, [illegible] dla potęgi [illegible] bieżyć dobrze mowi
Respons, że y [illegible] dziennie tenuioribus à potentioribus [illegible]
rzeczy krzywd y oppressy, choć Kawaleryey w Polszcze niemasz, [illegible]
y własną przyczynę tey [illegible] być (y szlachcie) abusum poten
tia do [illegible] abusie, przybędzie kiedy przez Kawaleria potę
nieysza [illegible] tak wielgie incrementa [illegible] wezmą, Bo co w rze
dzie że Kawaleria za [illegible] potenciey więcey nieprzyczyni, nadto
coraz y przez tego mieć może pace eius dixeram [illegible] fallierant aut
fallit. Tak wiele Kawaleria każdemu Kawalerowi potęgi przy
czyni iako wiele Confederatia Confederatowi Bo y Kawaleria
iest in leges et conditiones certas skonfederowana, a mocniey
że iesze więcey ta uniunkla Confederacyey były tylko doraźnay
zaczym y potentia confoederatów [illegible] między Kawalery
będzie uniunkla perpetua, zaczym y potentiam sempiternam y co
niekiedy o kogoś in conferencie mowiono albo samo rzecz [illegible]
[illegible] było, dla tey przyczyny [illegible]
[illegible] Kawalerysce mowić się może że tak wiele
będzie miał assistentia, naiaką wielgą y domowych y postron
nych confratres iego stanie [illegible] tedy nie potrzebny [illegible] że
była Kawaleria mądrzeyszey potęgi dobrano Rzpltey Seymami
Seymikami Sądami Interregnami Electiami Woyskami Obozami de
nią y samymi Krolami kierować chciała, Bo [illegible] tey Kawale
ryey były turbulenta Regna y Electie principum niespokoyne
dopiero interregna niespokoynieysze będą kiedy zmieni który

Kon:

Conspiratia Kawalerow, z drugiey strony Religio, cuius Rzeczy naszey
distractet, iesli dotąd y bez Kawaleryey na Seymikach Factie, na Sey
mach Praktyki, na Radach Trybunałach były corruptie, tako da
leko ze wszystkich przybędzie, kiedy tak potężna Kawalerska Factia
mieszać się do spraw publicznych pocznie, Pyta ten Respondent [illegible]
[illegible] koniecznie żeby ta Kawaleria była na to samo postanowiona aby ca
łą Rzpltą dyrygowała coby miała więcey wymyślić prędzey przydać do
Praktyki y Factiy iakie się teraz dzieią bardzo to potrzebne Pytanie y
godzi się na nie dać Respons może być że więcey środkow y sposobow
tych praktyk y corruptiy [illegible] ktore in posse są, iuż nie wymyśli (acz
y za to nie [illegible]) ale do tych ktore iuż są, [illegible] przyda taką potęgę
przysiężonych naipotężnieyszych w Oyczyźnie ludzi Factiy, iakośmy
wyżey pokazali ktora albo za sobą wszytko pociągnęłaby zaraz z tem
Rzpltą osiadła albo iesli się iescze będzie miał kto przy swobodach
oponierdziec domową krwią Oyczyznę obleie, [illegible]
Cezar wodził wszytkie Praktyki factie Corruptia, ktoremi potym Rzplta
Rzymska zginęła iuż był y in usu [illegible] nowego nie wymyslił tyl
ko do nich przydał potęgę [illegible] przez tak długie [illegible]
exemplo continuowanie dziesiąto letnie Magistratu przez ktore tym
swobody Rzymskie [illegible] opprimował, Im barziey tedy Rzplta
nasza factionibus et Corruptelis laborat tym barziey się mamy wzdry
gać na tę wielką y swobodom swoim [illegible] nowych Kawalerow po
tentią. Mowi Respondent ale haec potentia non abutetur bo bę
dą przysięgać Salutem Regis, Regni post Deum, [illegible]
[illegible] habebo [illegible] y tak będą przysięgać na wolność [illegible] ktore
czynią krzywdy nikomu nie każą y [illegible] Confederaci też [illegible] in
speciem [illegible] iako iest dochodzenia za [illegible] Przysięgali [illegible]
cie nie tylko privatim ale publicè [illegible] byli [illegible] ostatnia [illegible]
[illegible] przysięgłych tych [illegible] niemogąc [illegible]
[illegible] assecuratiey ani na przysięgę [illegible] Pamiętać iż nigdy [illegible]
[illegible] Sententią rozgrzeszać nie będą

Si violandum est Jus Regni Causa violandum est cæte
ris in rebus pietate incolas, aleby to snac pokazac nietrudno
że w tey przysiędze Antwerpne rey (podobno niechcąc y nie postrzegając
się) jedne tylko słow iest tyle naprawią nasse y od hostibus y do
motorek zostawili Liga niekiedy Francuska Teraźnieyszey Kawa
lerey w tym iest podobna wtaley Rzpltey a osobliwie (WKMci iest max
me periculosum, wrest Naprzod że iako Liga we Francyey pozornym pre
textem nabożeństwa wszystey pokoy wzruszała, Tak y ta Kawaleria
sub speciosissimo tkiło nietylko miedzy dissidentes y Katoliki, ale y
miedzy same Katoliki kosę wrzuca y factionem discessionum zaczyna
(iako się wyzey dostatecznie pokazało) z wielkim spokoyne y szczesliwego
Panowania WKMci niebezpieczenstwem. Potym że iako Liga we Fran
cyey nie contentowała się processem obrony Religiey Katolickiey ia
kie na on czas y Krol sam y oycy Katolicy y Katolicy omnes Re
gni zażywali ale nowy sposob wymysliwszy y extra ordinariam sta
tionem wzbudziwszy privatorum contra Regem et Regnum po
tentiam auxit. Tak Kawalerowie nowi nie Kontentuią się tym spo
sobem obrony Religiey Catholickiey ktorego dotąd legitime y ordinarie
używano ale nową y extra ordinaria, a barzo pozorną Fakcyą przez
ktorą potęgę swoię tak stabiliunt że potym y WKMci y Rzpltey straszna
być może. Jako Lidze Francuskiey nic to niepomogło, że ligisto
wie w Juramencie swoim Catoliką wiarę Thuana obiecało jednak
obsequium et reverentiam Henrykowi III Krolowi swemu przysięgli
Bo nam potym wszytkę wtę ligi swoiey obrocili y okrutnie Zamordo
wali. Tak y tey Kawalerey ten Wielebny Jurament nic niepomoże
ani Kawalerom zabroni aby ex ordinato Actu z Pany swemi czy
nic mieli et legistowie we Francyey czynili iako ligi Francuskiey
to we rectiffficowało że sam Krol Henrik princi patum foederis si
bi sumpsit et cum ordinibus eius ut ab omnibus reciperetur legi
bus per scribis ipse subscripsit, et post eum proceres et ordines
idem cuncti facerent mandavit etc. (Słowa te są Thuana lib. 63)
Tak y tey nowey Kawalerey od oyców dlierych przeciwko samemu
Pany

Panu, Praktyk Anecdotum nieprzestanie, wże sam Pan będzie Mistrzem
y głową tey Kompaniey, czy się tak rzeczą zdało dziwną że gdyby żeby
eventus okazał ledwie by była do wiary podobna, gdzie się w tym postepku
Henryka 3 (ktory mu się tak nie szczesliwie nadał) własną y gruntowną
przyczynę tak szkodliwego exitum iego w Polityce upatrzyć ktorym
w tym był że ten Pan z ostatnią Majestatu y zwierzchnosci swoiey Kro
lewskiey ktore nad wszytkie poddanych swoich sobie wzaiem przeciwne
fakcye iako Pomazaniec Boży wysoko eminebat dla płonne protec
tii Religiey tak nisko spuscił że miasto tego co miał być wszytkich fa
ctyi Panem, Sędzią y arbitrem, (uczynił się tylko ieden wodzem y głową
przez co y na miasze przeciwnych Factyi od siebie na wieki odrzucił,
że się nam nie iako od Pana, ale iako na Adwersarza tylko oglądali,
y w tey samey doktorey się przywiązał ligi, Spospolitowawszy z nią
contra Deus Regem powagę całą stracił, co mu potym ex contemptu
odium, a zatym nastepujące Kłopoty y śmierć przyniosło, a posterita
ti pamięci godny document zostawiło tego. Jeśli ieden Pan w rozrios
nionych miedzy Poddanemi swemi Fakciach nie może być iedney
strony przywiązany sine Naufragio Maiestatis do tey Nowey
Kawalerey przestrogę tę applikuiąc, to tylko powiem, że gdyby ten Ro
nus ordo albo in absoluto Dominio albo in Regno Factionibus non di
stracto był stanowiony, mogłby podobno Pan zostawszy Mistrzem
tego nie karawszy się y wspomienionie Kopulos, ale kiedy do Oyczyzny na
szey teraz tak wielą Fakcyi roztarganey wmoszą się ta nowi ordinis
Societas należałaby ni iedną sobie przeciwną Fakcyą, Zaczym ktoby WKMci
radził na to aby ten nimis Societatis głową został tenby tego WKMci ży
czył aby ex communi et publico omnium principe et parente stał się
iedney przywiązaney Fakcyey protectorem, y może być wszytkich Poddanych
swoich Panem został iedney tylko częsci ich głową, z nie pomierną z nie
bezpieczną powagi y dostoieństwa WKMci diminutią, Ten dno iedy tak
doskonale ligi Francuskiey Przykłada tym ekoden zeszona dzialla
w Rebeliach, et Kawalerowie Principibus suis przysięgaią, maią secundum
Jura

Jura Regni obedientiam, Bo y w Juramencie tego niewidzę aby mieli przysięgać na posłuszeństwo iako poddani ale tylko amorem iako Fratres, ale niechże to przysięgać obedientiam poddaństwa przysięgą że salvam Dignitatem et Commoda czyie przeciwko habebo, (bo y Przył y Sąsiad może czyię salvam Dignitatem przeciwko habere, a przecie niedosyć aby miał poddanym) Na ostatek ieśli iest taki obowiązek w tym Juramencie Panu Poprzysięgaią nie Secundum Jura Regni, ale Secundum leges Ordinis, obserwować go przysięgaią, ale niech będzie ta Przysięga w tey nie podeyrzana, y liga przed tym nie zdziała się w Rebelliey, gdyż ligi nowe iako się pokazało (daleko doskonaley niż w tym nowym Juramencie) Salvum obsequium Cultum est Reverentiam Krolowi Przysięgali lecz potym degenerarunt in Rebellionem iako y Kawaleria może, Jednoż przytym dotąd przeciwko Panu była liga, ale Kawalerowie przysięgaią umierać za wiarę czynnie Et per Consequentiam za Pany, bo y tam z początku nie przeciwko panu była, ale przeciwko Heretykom głownym mianowicie nie Osobom Pańskim, Oni tam za Religią Katholicką umierać przysięgali, a zatym y za Krola ktorey ten był gorącym Promotorem, ale skoro mięszaniną złączona y płonny protext otrzymawszy obrociła moc swoię przeciwko Panu, iako y Kawaleria może nie y Magnacie sobie antecypuiąc obecny, (iako w tym Rzetelnej sprawie) z łaski przestanie przez żadnego Rebellium ani Sicariorum, bo w tey strach y pomyślić ale tak nowi iako i w rzeczach a Facta non timeant Bezpieczeństwem ea Princeps Ktas ea Modernos, Sed dnemo durant exempla quam mores Apostolskie pamiętać zawsze

Heris Parabatum peior avis tulit
nos nequiores mox daturos
Progeniem vitiosiorem

Szosta obiectio

Possessiey albo Ordinatiey de privato Patrimonio nie wolno w Koronie Szlachcicowi in sensu Rep. a cóż potym iako się będzie bez Consensu wszystkiey Rzpltey instituować Kawaleriey ktora w sobie ite maxi mum eorum Patrimonia complectitur ktore swoie prawo osobne swoie przywileie swoie officiales swoie składki y zasady pewne iako w tym strachy do ctodostąpić [illegible]

Respons

RESPONSUM CONTRA

Iaka rzecz iest rożna privatum Patrimonium od Kawaleria ktora w sobie żadney Fundaciey y bonorum terrestrium professiones niema także są rzeczy rożne ordinarie Patrimonium, ktore bez Seymu być niemogą y Institucie tych Kawalerow statuta swoie osobne kąpliczek swoie, y officiales ma ta Kawaleria ale non contra leges Patrias, Bo y statuta tey Kawaleriey nihil derogant legibus Reip y officiales tey officialibus Reip ani in postestate, ani in praeminentiey in Redemptionem captivorum na składki eodem saepe ne ex eleemosina ktorą ieszcze niemyślę y bez Consensu Rzpltey wolno dawać kozdemu Szlachcicowi pobożnemu

Na Siodmey obiectiey Respons

Wiemy to dobrze że ordinatie Patrimonialowem rożne są od Statutey Kawaleriey Boiako privatum omnis lineis Patrimonium iest daleko rzeczą mnieyszą niż Patrimonia kilka dziesiąt większych w Oyczyznie ludzi tak y ordinatia daleko iest rzeczą mnieyszą niż Kawaleria ktora w sobie te patrimonia comprehendit, ale ieśli tamtey daleko mnieyszey rzeczy, a podczas swoią Rzpltey Ratunkiem złożone y nierownoczynić bez consensu ordinum pogotowiu tey daleko większey w Rzpltą wprowadzać, To niema nie dorzeczy że teraz cenzę ta Kawaleria żadney w sobie Fundaciey niema, bo ie z czasem mieć będzie. Ktorego ta Fakcya niedowiedzie kiedy się w Oyczyznie zmocni, Jeśli dobr Ziemskich nacz indziey obracać niebędzie mogła rozeydzie oczy na dobra inszych domownieiszych zakonow, iako chciał pomieniony Henrik III Krol Francuski nowotne equitatis S. Spiritus wesprzeć Commendami z dobr Klasztornych na co iednak Papieża namowić niemogł, y tak zostali Tirundo tenni bez Commendatorey y to słaba wymowka choćby była prawdziwa, że Statuta Kawaleriey privatne niemaią w sobie particularnych constitucyi contra leges Patrias, Przeto iż wolno wnosić in sicia Rep gdyż to samo osobne statuta mieć będą iako chcą do Oyczyzny inconsulta Repub. wnosić że iest contra leges Patrias ktore wyraźnym statutem każą wszystkim być pod iednym prawem, Ani in Redemptione captivorum składy czynić wolno bez consensu Rzpltey zatym niedosyć aby wolno Kawalerie fundować, owszem się tym samym Kawalerowie wydaią Secos aliine spectant, izohny więźniow ponieważ wolno kapłanni [illegible] biegać Rzpltey tak pobożny uczynek uczynić Aprzecie budzić enim tanto consternatione Religiom unum chcą dopinać Kawaleriey, skąd znać że in ocos więcey się rzdzie nieowrzczne

Siodma Obiectio

Iz prawo zaszło aby zadnemi Fundacyami bona terrestria niebyły imminuta, te prawo pewnie by się nie ostało, kiedy by się ta Kawaleria rożnemi Fundacyami respicai, choć nie teraz ale successu temporis chciała.

Responsum Contra

Aby prawo miało zaraz żeby bona Terrestria na Fundacie niemiały być obrocone tego w Constitucyach nienaydzie, y owszem na Seymach o mierz żychna stwierdzaliśmy się iako wiele contervlacyi bywało około tego, y dobrzy Catholicy pozwolić na to nigdy niechcieli. A Fundacyi zadnych żeta Kawaleria niepotrzebuie, łacno każdy zna, kto wich statuta weyrzy

Na Siodmey obiectiey Respons

Tym barziey się bać że potrzeba że to swoiey Rzptey prawo dobr Ziemskich ahierowaci choć pocześci zabraniaiące (ktore Cel y meris iest) aby iuszba Rzptey niebyła deminuta w nacości Rzptey nieprzyda, kiedy po stawemi wolna Ziemskie dobra naroyne Fundacie obracać ktorych lubo teraz Kawaleria nie affectuie nato iednak niemamy Assecuracyi, że ich niebe niepotrzebuie, Po niewasz wolność Fundowania dobr Ziemskich każdemu Kawalerowi niezagrożonie

Osma Obiectio

Pacta foedera Societates z postronnemi Panny bez Consensu y przyznania wiadomości wszystkiey Rzptey stawać niemogą, Także żyby yća Kawaleria która snać in exterias Principibus communicare debet Prawa temu przeciwne stać by musiała, gdyby in suia stanąć miała

Responsum Contra

Pacta foedera że Rzptey stanowi z postronnemi Panstwy, też bez iey wiadomości być niemoże, wtey Kawalerey, że niemasz nic quid simile y nihil contra Remp y owszem wszystko na stanie y Dignitatem iey, toć diversa Rato być musi pacta z postronnemi Sancita, a tey Kawalerey Instytucie, gdyż y exteri ktorzy ten ordinem brać będą, niebędą przychodzić ad leges Reip ale tylko ad leges Ordinis a że te leges ordinis nic wcale przeciwko Iura Regni niemaią, ktore przy oczytaniu zaraz znać.

Na osmey obiectiey Respons

Na czym Rzptey barzo należy wiele, to bez iey wiadomości być niemoże y dla te nikt niemoże imieniem Rzptey pact z postronnemi stanowić bez dokładniey, a iesli na czym należy Rzptey aby wiedziała co kto Publicowanis Nomine z postronnemi Stanowi, y ako na to consens swoy dała pogotowiu iey na tym barzo należy aby wiedziała iakie kto privato Suo Nomine z postronnemi pacta et foedera stanowi y aby na nie pozwoliła, chybaby kto privatus chciał mieć suas Rationes separatas a Rep. wren frustra excusatio, że w tych prywatnych Pactach niemasz nic contra Remp, bo choćby co tak było (na co żadną pozwolić) tamto iest Remp kiedy

kiedy pacta et foedera tam defensiva quam offensiva nietylko contra hostes ale y contra cives, a cives nie tylko rożney Religiey ale y przeciw samym Katolikom (iako niżey na swoym mieyscu pokażemy) z postronnemi się zawieraią in scia et inscia rep: iesli tak privatnym ludziom, sine scitu ordinum wolność będzie Foedere defensivo y offensivo wiązać się z postronnemi, etiam contra concives suos, Toć insi cives też foedere tymiem kiedykolwiek pozwolą sobie przyiaznieyi Foedere defensivo wiązać się z postronnemi za obronę swoię y tak externa armo zaczasem implicabunt domesticis et civilibus defensionibus a zatym w Rzptey nasżey zatopywię takie Theatrum bellon iakie było we Francyey kiedyż y teraz iest w Niemczech y expectatoribus alterarum cladium et dimmnarum, y ta niemyśię Spectatelnią wszystkiego Chrzescianstwa cześli do obmyślawania Całey Rzptey nienależy, iesliż takie Rzeczy bez Consensu iey dziać mogą niechay każdy sądzi

Dziewiąta obiectio

Tę Kawalerią stanowić bez Seymu iest evertere intentia WKM o cłach Morskich Bo choćby kto naylepiey wniek WKM y Rzptey postarzyć chciał, tedy za dea dowup bruki nieprzymiedzie, aby miasta Pruskie ba y Principes da pali z swoimi miały pozwolić nate Morskie teczgaleа boszyona deana Kawaleria drzy ziacka in zrać data y będą się obawiać żeby się ta tratа na Kawaleria na nich nieobroiła bo ponieważ haec militia instituitur ad honorem et cultum B: M: Virginis promovendum A Prusy Inflanty y Curlandia censebantur in Patrimonio Be M Virgini y dotąd pro sesiano nes koło tego cichaut w zaraz tameczni Provinciales rozumieć będą Ze na nich ista fraba cedituri, y iesli czego inszego niebędą mogli impedire, tedy cła impedent, ktoremi privatas et Publicas necessitates lepiey by WKM wesprzeć mógł niż przez tę Kawalerią

Responsum Contra

Zdami się longe petitum, bo iesoze WKM nieogłosił był przez pisanie swe do tych, ktorych de sprawował na pierwszey tey Kawalerey instituciq, iz masz wolą tę Stanowić Kawalerią, a do rożnych po polsce y po Ziemie biegatey od Gdanska listy w ktorych sobie barzo nate cła weyskarżali ale już y po weseliu WKM rożne znowu do Rożnych pisali listy, querulando tylko et a przecie o podobienstwem tey Kawalerey w tych listach nie wspomnieli, Krzyżakow Ordinem, kto chce tey Kawalerey podobnym czynić temu podobieństwem temu siła chromoty uczynić, to iest powiada, że tym sobie convenient że są Podty tułem Boga Rodzice Panny Nas: ale Krzyżacy insze y barzo rożne statuta swoie mieli insze vita institutum, oni mieli na rożnych mieyscach Comendi fundacie y iakoby na rożnych Miescach Klasztory Patrimonia Ordinis Suis y te opes potentia ich wspierały, Ta Kawaleria Fundacey zadnych ani mieni żebrze in Statuto suo potrzebuie Krzyżacy prassixum w sobie numerum cavalerow niemieli wolno im było y sto Tysięcy y Million Kawalerow do siebie przybrać wtey Kawa

leriey ex tantum większey nad Siedmdziesiąt y dwu, więcey być niemoże, niżeli Krzy
żacy Arcybiskupstwa, Biskupstwa opaczną swoie. Skąd Intratij wszytkie
prawie na nervos belli obracali niżey Kawaleriey, wszytkie dochody są pośpo
Czerwonych złotych dać gdy ktoś ten orderem przyimować będzie y tote Piądze
in Redemptionem Captivorum de Pondo Inflanty; Curlandia Celebrantur
in Patrimonio Naywyższey Panny ephis tacentibus loquntur Kościoły y
teraz w Kościołach zprofanowanych, choć wnich części Matki Bozey św
Gdańskach po Fortunach Tameczni cives tymczasem oprzeczne Consecrata
ipsa dictante Kościoły NP. dedicowane Kościołami Matki Bożey tylko
tuią tacno opretext na Woynę każdą którą podniesi chce, a to sustan
nieby ł Kawalerem Immaculata Virginis, oprzeczne Prusy Inflanty
Curlandią rewiowat, Nietrzeba każdy tym Provinciom Rzpltey niebać
pericklo od Kawalerow Boiesli Krolowie P. Pan nad Woyny sine
consensu Rzpltey podnieść przeciwko nikomu niemogą, A Kawalerowie tedy
privatni zysk ingrenio Reip zakoby ią sami mieli przeciwko Prusom Kur
landzey albo Inflantom podnieść De Zadalis Principibus trzymać
trzeba zektorej zmieść WKM y Rzpltey a rozrzeszyć ich zbyt pewnie
mu Ta Kawaleria secia ani do WKM ani do Rzpltey niezepsuie
ale którzy by był WKM y Rzpltey iniquus y bez Kawaleriey przeciwnym
będzie mala mens malus animus

Na Dziewiątey Obiekcjey Respons

Niestarzem mens obiekcjey żeby sam tylko meus Kawaleriey y obywatelów
miast Pruskich, et in vasale Principibus miał tendere intentią ostatecz za
mocarskich WKM ale że do inszych wielu tendencyi kiedy y ta przystąpi
ledwie może być nadzieia pomyślne skutku. Tak się dobrze Krzyżacka
sub eodi Titulo B M Virginis Kawaleria Prusom dała znać, która
nowey Kawaleriey w swoich rzeczach podobna tym tylko teraz od niey differt
czym mała dziecię od dorosłe człeka, ale za czasem tak baba drey Kawale
riey y natychże kole rozdzić, będzie ingalis się Krzyżacy Particulari
obsequio NP. y tym się Tytułem chlubiąc posiedli Prusy y Inflanty tymże
tejże Kawalerowie mogą mieli tamo comendy y Patrimonia od inusłu
y ci zaczasem mieć będą, iżeli urosną, gdyż y Krzyżacy niebyli z poczatku tak
Bogaci, mieli Krzyżacy kiedyś praefixum numerum Kawalerow dziesiąty
liczbę coż przeszczenia, (iako sam Respons w Przykładzie Karola Piąte
wkaże) y owszem granicą ich żadnych zakładać niemogą, kiedy chcą. Nie
li Krzyżacy bogactwo swoie y ci ie mieć mogą, kiedy sobie comendy powsta
głosy y od Klasztorow y Stanisławowych Zakonow które D Thomas Antoniatem
sendo

Sequendo Accompreme Beate Virginis, in ahsleinig toini Sententie mają mieli
Krzyżacy osobne Statuta, Mistrze, officiales, przysięgi, y choć nawet nie zakonni
swego krzyża albo potym Bogate Skarbie swoie też y ci Kawalerowie mieć będą
O tym tylko ta Kawaleria gorsza nad Krzyżaki, że Krzyżacka Iniurias Reli
gionis abo inne contra hostem bello, abo tamże dzierżeniu potrzebą legitima
Juris tra persequebatur, a ta zaś pod pretextem gorzłówni privatum Tiadalto
potestas cades cum Contemptu domi krewniey chcieć immagit y do wszelakiey con
fusiey drogę otwiera, że kostowie niemogące żadne pretextu na Prusy y Inflan
ty przeciw ich rewiowat, to obywatelom tamtym metum non eximet od tych którzy
na nich taki kolwiek pretext przypinaszyć mogą, Owszem go intendet wszytkiem
Consensu Rzpltey tego się bać, będą że tako sobie teraz niektorzy Tacita offensiva
et deffensiva nie dokładając się Rzpltey z postronnemi zamerać nawyczaią
takiż synem y exeuntey pactych inconsulta Republica sobie pozwolą

Dziesiąta Obiectio

Do fundowania Kościoła abo Klasztorów takie in bonis Regalibus Seymowy
Consens requiritur, bez Seymu JKM by i nazastniszemu cztowiani
Szlachectwa, ani Indigenatu niedawesz bez Seymu, nulla leges, nulla sancita
promulguntur bez Seymu WKM urzędów dawnosią Rzpltey Daniel bonisque
reskanzować y nowe urzędnikom naznaczać y innych urzędnikow Powiatowych
rozdawać niemógł y choć są rozdane, kiedy ich na swoich Seymikach przyiąć y
miesca im dać bez Seymowe oznaczenia niechciano, zaczym niewiedzieć iako
by to cum legibus Patriis Conciliare, kiedyby tey Kawalerowie, którzy na sa
ma fert eminentiones loco, et dignitate nad Szlachtę będąc, którzy plus re
spectus, et autoritatis et splendoris, aniżeli nay wyższy Urzędnicy dasobą
ia Remp pociągną, którzy nowe deliberationes, leges, et sancita de sum
mis Reip nietylko nostris, ale y universa christiana negotis czynić
maią, którzy liberaxe dobr swoich na Kawalerią gaudebant, aniżeli by
być bez Seymu Instytuowani

Responsum Contra

Że do fundowania Kościołów abo Klasztorów w dobrach Królewskich
Seymowy Consens requiritur, ta ratio est że agitur de fundo Reip. Też szla
chectwa y Indigenatu nikt niemoże mieć, bez Seymowey Constytucyey tacno
Przyczynę znaleść bo ad immunitates et libertates Reip niepodobno
kogo przypuścić sine ipsa Repub. A Kawalerowie ani żadne bona Reip

bądz też to terrestria na swoię Kawaleryą trzymać niebędą y Polacy y Litwa z pośrodków swoich z inemi szlachcicami porodzeni Kawalerowie ani Indigenatu potrzebować niebędą Cudzoziemcy zas Kawalerowie w których tylko requiritur, aby szlachtą byli, którzy chcą ku Orderowi nam przyiąć się tedy bez Indigenatu szlachtą są, Zaczym ani Swoi nam ani Cudzoziemcy nie potrzebnią onym Seymowey deciszey Przyznawam y że bez Seymu nulla leges, nulla Sancita promulgantur, Ale które y że Statum Reip concernant Statuta tych Kawalerów, które są drukowane y same to każdemu przeczytać y niemaią wysokie nic zamoczyć ordinem particularnie concernunt, Ale mogą być też nazwane że Sancita Reip nowe y dlategoż nazwyrzyć sie płacą zostać barzo dobrze mogą, sine consensu comitiorum aby żadney praeeminentiey w Honorach y w mayętnościach contra leges Patrias nieuzurpowali sobie nad inszych cives Kawalerowie ci sami to sobie rozumieli że w Statutach Sacro Sancte warowali

Na Dziesiątey Obiekcyey Respons

Jesli de fundo Reip cześć rzeczy mniejsza, pogotowiu de statu abo ordine civium perpetuo, który osobne leges y Statuta swoie mieć będzie od prawa Ziemskiego niewolno nic stanowić bez pozwolenia Rzplitey, bo sztuka tanszą iest v Rzplitey, niż Stan y Conditia Stanów wolnych ieśli szlachecki Eminentiey która iuż dawno wprowadzona do Rzpltey niewolno dać iedney osobie Pogotowiu nowey Eminentiey nad szlachtą większey wprowadzać w Rzplitey bez consensu iey niewolno Statuta y leges tych Kawalerów są leges perpetue concernunt nie tylko ich ordinem ale y inszych cives, bo nie tylko Heretika dacz Kawalerom abymogli, ale obowiązek na nie kładą aby musieli na każde cives nie tylko Heretika ale y Katolika który w ktore z nich będzie zdało nastąpić Rękę podnieść one wolarze bo y zabić, drzedy wnoszą wiadome nasze cives Periculum dlategoż naszym płacić ostać się niemogą sine consensu comitiorum

Jedenasta Obiekcia

Więc y dawne prawa nasze de residentibus Senatoribus de senatus consultis de non admittendis ad consilia exteris podobno się ostoią ieśli Reip negotia przez Kawalerów in con extra ordinariis Conventibus tractabuntur a zatym abo po Seymikach niebyłoby potrzeby abo Seymy na toby tylko były składane aby to co Siedmdziesiąt y dwa Kawalerów cum zpostronnemi Consulenti, którym per leges nabyć, Snać wolna interesse trudzą do słuchu przyiro

przyiwodzili, abo ieśliby na Seymach co scenę Statuerowi toby conventus z Seymami Seymy z Conventami starzé zwodziły

Responsum Contra

In Conventibus Kawalerów aby de Reipub. miały się tractować negotia zabroniły ie Statuta ich, y owszem prescriptevunt Materiam żeby tylko de rebus ad ordinem suum pertinentibus consultowali dosze niewiem czemuby y Cudzoziemcy niemogli być przypuszczeni, kiedy się y do samey przyymuią Kawaleryey alec im rozumiem, że y o Rzptey, ieśli nam przy kielichach wolno, Zdołnoby to y Kawalerom uczynić miedzy sobą gdyż wszędzie o Rzptey discurować y consultować żeby niebyło licitum, niemasz ie zakazania w naszym prawie consultationes concludować, ato iuż bez Seymiku, bez Seymu żaden uczynić nie może salvis Patriis legibus, Dziękuię temu Punctowi, iż niepotrzebny Skrupuł nąstronę robi, widząc ia pilno pozdaiąc oprocz Seymików y Seymów osobne conventicula miewaiące PP. dissidentes in Religione Christiana gdy sobie obieraią z ministrów y świeckich seniory ialcies swoie miewaią, Aryany na Smągki coroku swoy Synod miewaią y diffunią, osobne particularne swoie consultatie po obieraniu swoich Władysławów, a co większa, y podsam Seym w wyższ Mianowany miewaiący prywatne swoie sesie żadne insze nieprzypuszczaiąc do nich iedno każdzie nabożeństwa swoiego ławaią miedzy sobą składki różne contribucie, obierząc to wymianuiąc wszkomo ratunguną, a raczey podoyścaiąc wżym niektórych nienasyconych, aby przez niemrzeczy swoich tam gdzie im potrzeba dopinali, a przecię żadnemu to Katolikowi do nich niewadzi, atomu bolec że Kawalerowie zgeździać się będą na obieranie Kawalerów na składanie Przyczym Jałmużny pro Redemptione Captivorum na consultowanie oporządku dobrym Kawaleryey swoiey, z których Consultaty swoich materia, niekryią ani taią się, ale ią w Statutach swoich przemulgowali, y do druku podali

Na Jedenastey Obiekcyey Respons

Ziazdy y conventicula umiem dla nabożeństwa Kościołów, dla prywatnych spraw y potrzeb czasem y onych iako in absoluto dominio, tak pogotowiu in libera Rep. zabronione być niemogą, bo z ostatdzeich imprea opera rozumieć się ma, y w takowych sprawach Rzptey molestować niepotrzeba ale iezieżdy w ktorych Reip. negotia ad bellum et pacem pertinentia, a cieższe postronnym (którzy in altera Rep curiosi być nie powinni) traktowane bywaią bez pozwolenia Rzptey być niemaią

Dwanasta Obiectio

Jest też to tam snać w porządkach Kawalerskiey, Iż WKM nową przysięgę Ka-
walerowie oddawać maią, czego gdyż WKM powiernych swoich poddanych
dawnemi przysięgami obowiązanych, y przysięgą urodzonych niepotrzebu-
iesz, jednak obawiać się potrzeba, aby Rzpta disgusteny nieczyniła, iesli
takie Juramenta formami promulgare vel exigi a subditis poczną bez
Seymu y jeśli je Senatorowie mieli przenacz, ychoć przestać snać mogły tym
Juramento dosyć uczynić

Responsum Contra

Aby sprawo poszolić przysiąg takich miało zabraniać, iaka iest Kawa-
lerów zwięzek się tego niedoczytał w Brastwach naszych, bo kiedy Kawa-
lerowie conservationem legum Immunitatum et libertatum Patriarum
kiedy obedientiam principi secundum Jura Regni poprzysięgaią, nowi ta-
kiej tego, żaden nazwać niemoże chyba żeby y przeciwnie y wolnością swoiey
niekochał y Panu swemu niebył życzliwy

Na Dwunastey obiectiey Respons

Jeśli Kawaleria posłuszeństwa ku Panu y całości Rzpłtey nienarusza, każe
Kawalerowie obedientiam Principi, każe praw y swobod conservatią
iako rzeczą to daie, y ową aktis rzeczonej przysięgę doczytać
niemożemy poprzysięgaią, w zakto Regula Juris digna pietati professus
y Kawalerskie Jura restringenda potius quam amplificanda esse, kiedy
ich potrzeby niemasz, znać tedy jeszcze coś latet, Przeciwko Panu
y Stanom, co dopiero przysięgą tłumić trzeba, a leez Rzpta rozumie że
lepsza Sąsiedztwo cała niż tłumiona, y wiernieyszy w Poddany Panu
co posłuszeństwa nienaruszył, niżeli ten co nanie z nowu extra Ordinem
Przysięga

Trzynasta Obiectio

Jest tam snać, iesliże delinquens Kawaler arbitrariae Principis poenae
subiacebit, tak Pan dobrotliwy iakiego nam Pan Bog teraz dał WKM
mierzę że hoc potestate non abutetur, ale kiedy się w takiemu Monar-
chę, Jakich w naszych Państwach widziemy pozwolito, mogliby ex nato
obsequio servili Kawalerow trzymać, y niewiedzieć czego przez nie dokazować

Responsum Contra

Ten Punct solvitur negative, Bo tego iakie statuta nowey Kawaleriey
niemaß aby Kawalerowie arbitraria poena Principis iako Magistri sui subiacebit

Na Trzynastey obiectiey Respons

Respons

A za zdarzy P. Bog że y wszystkie inne statuta iako dawnym prawom naszym
niektore z nich omni divino et humano Juri przeciwne eadem trutina delebuntur

Czternasta Obiectio

Jest snać iest, iż kiedyby Kawaler, ktory był ubogi, tedy dla wspomożenia ze każdy
Kawaler to powinien będzie spectare, co ad dignitatem Ordinis spectabit, y co tego
collegio uchybiy, co iesli tak iest że Kawalerowie perpetuam Indigentiam et digni-
tatem Ordinis causantes będą chcieli WKM mieć obstrictum, aby ich y domy ich
chlebem y dignitarstwy wywyższał, a inni bene meriti na stronie będąc conten-
tem z nimi nie będą śmieli czynić, y tak wszyscy żołnierze WKM ołtarzy naszych
Szeldmi dziesiąt, y dwu strzyc będą

Responsum Contra

Niechby tylko sumpta Interpretatio pobożnych tych Kawalerow intencyi, kto-
rzy że za naprzedniejszą przysługę u P. Boga y eseprawę grzechow swoich bez
ktorych iako bydź być niemogą Eleemosynach rozumieią być, y dla tego pod
tą suspicią podpadać maią, kiedy Braci swego Kawaleri wedlug respectum age-
Stans reo ex Maturo Consilio Conventus Ordinis Ratować będą, wszalem miano-
wał w Ustawie na Punct iedenasty wyrozne Składki, ktore Eleemosynach
nazywaią, czynią sobie między sobą y dissidentes ex Religione Christiana
y Ariany y de innini, Nawet y Żydzi sami a przeciemniemaß omilt takiey su-
spiciey iako o tych Kawalerach pobożnych dalmniemaią, y to niedobra consequen-
tia, że Kawalerowie chcą ubogą swoię Bracią ratować y dla tego wz. maią mieć
WKM obstrictum żeby tylko domy ich wywyższał, a inszych benemeritos
łaską swoią pomiiał, pierwszy jeś WKM iako KJM na prawa Krolestwa Polskie
Poprzysiągł, aniż Magister summus Ordinis przysięgać będziesz y niemniej iako
Pan pobożny, y prawa nasze miłuiący w podawaiących się okazjach, nie Ka-
walery ale benemeritos w Pamięci swoiey Pańskiey będziesz mieć zaczyt ....
A że nieiest in compatibile być y Kawalerem Immaculatae Virginis, być bene
meritum Oyczyźnie swoiey, bo te wszystkie swoie Consilia y Conatus ci Kawale-
rowie collineare powinni, aby się za Rzptą przeciwko nieprzyjaciołom iey wszela-
kim zastawiać mężnie y bene mereri do Rep. mogli WKM y przeciwko pra-
wu pospolitemu y przeciwko powinności swoiey Pańskiey niezgrzeszysz, kiedy
Panem, ktoregoś z prawa Polskiego benemeritis udzielać powinien, y zasłużo-
nym też Kawalerom, z łaski swoiey zmykać nie będzieß zaczyt

Naczternasty obiekcyi Respons

o Pobożności Intencyey PP. Kawalerów w podpomożeniu Kawalerow swoich, co
niechcę disputowac, twierdzę dobrze że tego sam twierdzę prospicere zabro
nic że nikt niemoże, aby ludzie ludzi, albo urzędnikami, albo uczynnościami za
niemi dług zapłacając niemogli, bo to wolno było sine iniuria aliena, ale
wszyscy iest iniuria aliena, kiedy PP. Kawalerowie iako może kolegi swoie
tak Mianowicie Pana, który iest w Ręku distributiua iustitia obowiązu
ią do zapomagania Kawalerow non eo Nomine że są bene meriti (bo tey wo
dzirey wszym Punkcie niemasz) ale tylko eo nomine że są potrzebni Kawalero
wie iako bowiem dotąd Zakon Hiszpanskich, Francuskich, Angielskich, sita
wie iako bowiem było pokonanych Kawalerow, którzy dobytey broni przed sobą iako żywo
niewidzieli, Tak y w tey nowey teraz się tomoże, y niechybnie tak, a gdy się
agitatem iak Pan ex officio iako Starszy colega sublevare będzie powinien
Stąd żeinąd, iedno do Pana filiorum to iest od gęby pasterzowym odiąwsz
szy powinien.

Piętnasta Obiectio.

Gdyż się yż uważyc zeta Kawalerya cades privatus evidenter pro
wadzi in Remp., bo iako Kawalerowie przysięgac maią cultum B.M. Vir
ginis promovere et pro eius honore se opponere mimo to że innych słownie
zda się pax et Securitas dissidentium in Religione Christiana perstricta
ale choćby dissidenci niechto, quis tutus będzie Catolik kiedy in cultu
abo artiento B.M. Virginis niezgodziłyście o Kawalerem, a nawet kiedy
się Kawaler opowiadał iako nałogowani, Czego nie dokaże, przyczynię się
znalazłszy, y zelum Religionis pretendowawszy, y tak impunitas będzie
caduim, bo quidquid Kawaler uczyni officy ratione et Iuramenti, defendere
tur, tandem do inquisitiey przyidzie, aby Confiteor cokolwiek loculum, et conas
rione B.M. Virginis rozumie, bo czym y w Rzymie zakazano mowic za Concilia
y Controversyach Theologiam, wszey Materiey de ea mowic zakazano, Nz verte
pag. Krotko mowiąc ta Kawaleria, w Elec emenentiam Regis się subdivi
bo ile będzie Kawalerow ile będzie Krolewskich Towarzystwa induet quar
rum in Remp. ordinem w fundamencie pancerna Dominationem Seymiki Seymy
zatrudni na publiczne querimonia, y ex potentiones W.K.M. narazi,
Autoritatem Seymow y dawnych Rzpltey Stanow nadwerężi, Ich Sypey y dissidenty
zodia między ludźmi narobi, bene meritos od dobr Rzpltey odsadzi, exteros
ad consilia Rzpltey przypuszczni, Prusy Kurlandyę Inflanty perturba
bit, liberam Regum Electionem in discrimen przywiedzie a na koniec, Hono
rem, cultum et venerationem która W.K.M. debetur za sobą pociągnie, Bo czyniąc
tym Kawalerom zabiegac y wrocić ciężki Scara, fidelium pokładać muszę

Responsum Contra.

Intentia tey Kawaleriey iest Patrare cades ale publicas to iest Pogan y nie
Przyiacioł, Oyczyzny swey, na się opponere, a z bracią swą iako iedney Oyczy
zny Synami w zgodzie y miłości żyć, Pax et securitas dissidentium in Reli
gione Christiana blasphemowac niekaze tollerancy w Oyczyznie naszey Rozu
mienie, owszem ich inaksze uż nasze nabożeństwo ale nie tollerantur Bla
sphemiam, przeciwko ktorey y dawne są prawa, y na to Kawalerowie przysię
gac maią, aby przy sobie niedopuścili bluźnic Przeciwko przeczystey Mat
ce Bożey y nie extendnie się ad particularitatem wiary ale tylko a d
blasphemias generaliter, Bo acz z łaski Bożey u nas w Polszcze tych Blasphemy
przeciwko Nayświętszey Pannie nie słychać ale w niektorych stronach żal
się Boże na słuchac się zdarza, y od samych Catholikow rożnych przeciw
ko Nayświętszey P. Blasphemy, y owszem przyznac to muszę, że nam Katolikom
często z PP. dissidentiami in Religione Christiana conversuiąc nie trafiało
słyszeć, aby mieli przeciwko na Pannie Blasphemowac, Bo zdaie rozumiem to
o każdym dobrym Katoliku kiedy by kto słyszał, powinien by oto umrzeć y Kawa
lerem nie będąc, a pogotowiu Kawaler każdy Przysięgą na to Partiularną
obowiązany powinien to uczynic, mogł by kwzaraz uczynić Sławą a coż
tu po Kawalerach kiedy y bez Kawaleriey Katholicy mierzą honorem Nay
świętszey Panny Na co taką daie Replikę, y mniżę iez ni accomodniego się
temu twoiche Theologowac Każdy Katholik ex praecepto Eccla powinien
Mszę S. w dni S. słuchac in superabundantia uczyni kto sobie votum solenne
na Przykład w dzien S. Stanisława zawsze Mszę słuchac, zosobliwe przeciwko
temu Nabożenstwa to iest słuchania tey Mszy dwoy na się obligma, y praecepti
Ecclesia y voti Particularis, y gdy mogąc niesłucha tego dnia Mszę, dupli
citer et mortaliter peccat iże violauit praeceptum Ecclesia, y że violauit votum
particulare votu et Iuramentum
Także każdy katolik, lubo urodziwszy się w tey wierze Swiętey, gdy przy
Chrzcie, Credo mowią za niego Antecedenty to sitam Ecclesia powinien tego
wierzyc co kościoł wierzy, lubo iesz Rzeczpospolita ab Heresi tym że Credem ma
że y mi iak każdy katolik ex praecepto wiary swey y sam nie ma bluźnic
y niedopuszczać bluźnic Nayświętszey Panny, kiedy zas iako Kawaler przy
sięga, dwoy do tego ma obligi, y iako Katolik Obligatione Religionis Catolica y

y iako Kawaler Nayświętszey Panny Ratione praestiti Particulans Iuramenti
De Immaculata conceptione B. M. Virginis nietrzeba się o to Frasowac aby rzę
niemiał zawsze Catholik z Kawalerią zgodzić, Boić Kawaler Nayświęt
szey Panny niemoże być, iedno Katolik, a to trzyma, kiedy Katholik wie
dzą bardzo dobrze Catholicy, iakie Bulla y et Rescripta Pontificum
wyszły w tey sprawie, to y Kawalerowie wiedzieć będą, będąc Katolikami,
tylko to obserwuiemy o PP. dessidentow in Religione Christiana będzie
Sie dzialo z tolu drwich Trzech a każdy grzech w tey Wierze inaksze
będzie miał rozumienie, Czego Samiż experientią dochodziemy w Wierze
Katolickiey iaka iest powszechna iednaka po wszystkim Swiecie y w tey
bozkiey y w ceremoniach uniformitas, takaż y w Artykułach wiary
S. in hac Contentione obla sphemia, gdyby kto Kawaler zabił musiałby
się ten nie przed Sądem Kawalerskim ale przed Sądem przynależnym,
według prawa pospolitego, ktoremu iako Strite Kawalerowi chcą pod
legać przysięga ich świadczy. Krotko odpowiadaiąc ta Kawaleria
non tollet eminentiam Regis sui, per subditos, Bo ile Kawalerow, ty
le będą tak wiernych sług y poddanych W. K. M. iako kto może być
Naywiernieyszy nie Towarzysz to podobno eminentiae cakas ne simpent ipsa
to Papież Kardynałow y Biskupow Fratres mężowie a przecie Papież
nad Kardynały y Biskupy eminet, a zas y Biskupi Prałatow y Kapi
tule y Kanonikow nazowią Fratres, a przecie Biskupi nad Kapitułą
eminent, ale choćby nic inszego nie było, ten sam Towarzyszem być nie
może, komu obedientiam Przysięgą iako ią wz Kawalerowie Secundum
Jura Regni, przysięgać maią, o czym się wyżey wzmianka namieniło. Ta Kawa
leria nowinę daiąc quartum ordinem in Remp. Bo ograniczyła iako każdy
Polak powinien tylko tres Reip. Ordines stworzych Reip. constant, a
ten trzeci iest N. P. do ktore tres Status Reip. należeć będą Krol
iako Magister Ordinis teo. Senatorowie y Stan Rycerski ktorym do
tey Kawaleriey potet aditus. Ta Kawaleria Panow dignitatem nie
wprowadzi, bo we wszystkim prawa pospolitego przestrzegać obowią
żnie się, Ta Kawaleria Seymikow y Seymow z siebie Samey nie zatamo
wi co każdy łatwo uzna, gdy Statuta iey przeczyta, chyba iako oko mo
rią Łaciney okiy kto chce naderzyć, iesli kto ingenio suo turbulentus
chciał mieszać, co y bez tey Kawaleriey do sobie okazyą przeszkodę za
mieszania Publicznych Constitucyi znaydzie, Czego my się y sami na
patrzyli, w Wielu choć iesze Kawaleria nie była, Ta Kawaleria na Pu
blicas querimonias y ex postulationes W. K. M. nienarazi, Bo ienaż
[illegible] niey

gniey żadney prawdziwey okazyey do tego o cozey narazi na to malignitas
et importunitas ludzka ktora roznych sobie dyffidentyy y Suspicyey narazi zaw
sze, kiedy chce y bez Kawaleriey. Ta Kawaleria dawnych antecitatem
Seymow y Rzpltey Stanow nienadwiąże, Boic Przysięgą obowiązuie Sacri
dignitatem Rzpltey ktora w Publicznych zawsze consultatiach, Ta Kawa
leria Suspicyi y diffidentyi a zatym y odia u nikogo nienarazi tylko
u tych ktorzy by byli natura ipsa Suspicaces y nienawiści miedzy dobremi
ludźmi nienarob, Ta Kawaleria bene meritos od dobr Rzpltey nieodsadzi
bo y sama merevi de Rep. u nitowai będzie Ta Kawaleria Securitatem dissiden
tium in Religione Christiana nienadwiąże, kiedy Blasphemowac przeciwko
Nas. Pannie niebędą tak iako y Katholicy z ktorymi żyie, iako y z tamtymi
umierai oto ci Kawalerowie będą powinni, Ta Kawaleria iedi sama siebie
exclusive a consiliys Reip. po potomnu pewnie y exteros nieprzypuści, Ta
Kawaleria non perturbabit Inflant y Prus y Kurlandią iesli siebie same
non perturbabunt Ta Kawalerya Electionem Principum indisvimen nie
przywiedzie, Bo doniey Cudzoziemcy choć y Kawalerami będą ex prescripto
legum Naturalium należeć niemogą, a Polacy y Litwa także Szlachtą się za
iną porodziwszy tak że libera Suffragia mieć będą zawsze in Electionem
iakoby mieli y bez Kawaleriey tez potentias tez clientelas, ktoby ie na
złe zażyć chciał, mogłby to uczynić tak z Kawalerią iako y bez Kawaleriey
czego o żadnym z nich Suspicować nietrzeba, chyba iesli in Anteacta lubie
in Sceptionem cadent, to wszystko nihil fidum, nihil integrum, nihil [illegible]
w Polszcze niebędzie, to tak y o Krolach y o Senatorach y o Urzędnikach Rzpltey
y o wszelakich Sądziach rozumiec opaczne wolno będzie, Boć wszyscy Przy
sięgami swemi powinnosci obowiązane maią, y na ostatek ta Kawaleria
cultu et venerationem ktora W. K. M. dla tey zasobą niesporla, przy Boga
ko to iest honor W. K. M. same siebie obowiązai particulari obsequio na
służbę Krolowey nieba y ziemi a Matki Boga same per quam Reges
Regnant, tak zas honor iest wielki tey Kawaleriey z też samego dzielą
W. K. M. Monarcha tak wielki y potężny y na wszystkie strony tak
sławny in stienere chcesz, sławą tych Kawalerow samej iest W.
K. M.

Na Łętnastey obiedniey Reycari

Że intentia tey Kawalerey iest in legitimo bello ale y privatis wyłącz-
nie pokoiu iadesz patrare niechcą tey iako chce nawstępie wspomnianego
Przyznać strona Respondentach, przecie wdalszym swoiey tenże Punkt
odpowiedzi progressie przyznać się do tego musiał, kiedy mowi że każdy
Kawaler przysięgą datą particularną obowiązany powinien, umierać skąd
tym, ktory mu się będzie zdał Naświętszą Pannę bluźnić, nietylko od Herety-
kiem (od ktorych się iako sam powiada unas w Polszcze nietrafi tych Blas-
phemy słyszeć ale daleko więcey z Katolikiem, gdyż zł(?)asme tego stawa być mog-
rumdzyih Ziemiach żal się Boże, naykrzychalszy zdarzą, y od Katolików Ka-
mych rożnych przeciwko N. P. Blasphemiy Aby iniquitas tey Ka-
walerskiey intentiey tym lepiey wszystkim wiadoma była trzeba rzetelniey
wytłumaczyć, coto za gatunek Blasphemiey N. P. Respons niektorym
Katolikom zadaie gdża ktorego ich sine mniey iako y Heretyki mordować
każe. Ruszyłiszę przeszło kilka set lat miedzy sobą Theologowie Kościo-
ła Katolickie^o quaestią de conceptione B. Virginis rest iest in peccato origina-
li, iako y inszę będzie concepta czyli nie affirmativam Sententiam bronił
D. Thomas sławny Kościelny Doctor y praecipue Zakonu Dominikańskiego
imien miał się za negativą Scoty ordinis D. Francisci iako w Wielu innych
szkolnych, tak y wtey będąc przeciwnym kiedy się potym trochę ferwor
oto obie Zakony spierać poczęły, Sixtus IV Papież zgłosił takus(?) społu
iż że obiema stronom silentium iniunxit y zakazał aby się żaden nieważył
affirmativam abo negativam Thesim mieć za artykuł wiary do dalszey
Kościoła Swiętego decisiey, atoli przecie każe Papież święto conceptio-
nis B. V. postanowił y odpustami ozdobił ostatnie potym Trydenckie Con-
cilium Sixti IV decret approbowało, y nim się contentować kazało, Trzy-
sey quaestiey Kościół Katolicki dotąd przynamniey expresse decydowa-
przed kilką lat swego zakazaniem niektorych Dominikańskiemu Zakonowi
barzo chętnych wtorzyli się ieto byli panni Monarchowie Chrzesciańscy,
miedzy im y Pan Krol Hiszpański wyprawił był znaczną do Rzymu lega-
cyą chcąc to effektowi ostrzeyszego w tzi... osme Papieża aby nega-
tiną tey quaestiey za artykuł wiary Apostolica autoritate mieć kazał,
Czego iednak Papież uczynić niechciał iż musię niedało granic od
przodkow założonych naruszać, czy gdy innovatores tey legaciey niesmaczno
przyimowali y księgi o tym pisali zarzutnanie censury Stolicy S: y Rzymskiey
inquisitiey, chocia im Hiszpańska inquisitia niedokonca była powolna teraz
czego

Czego na consiliach, czego coram tribunali apostolico via iuris niemogli dopiąć
D. Thome oppugnatores aby iego sententia była potępiona tego u nas w Polszcze
via facti et videntur ante expressum Eccla vel pontificis condemnatorium
decretum ode... poczynając chcą dokazać aby się oppugnatores tey Senten-
tiey ktorą Kościół Katolicki przez kilka set lat tollerował, ktorey y teraz w Rzy-
mie y rumdzyih Ziemiach (y to iest to inaczej Respons wyżey wiendzo Ziemskich
Katholikow Blasphemiach) po wszystkim Chrzesciaństwie poki niezaydzie przeciw-
ne Eccla decretum sollemnie, mogli być u nas w Polszcze sine strepitu iuris opprimo-
wani, mordowani, y wyświeconeni ae dentt indignissimum y nam Polakom contu-
meliosum do dopuszczania tak niesłuszney rzeczy, niemogli sobie obrać Narodu inszego
ktoremu by snadnie to tym illuderze, y oczy zamydlić niemogli Jakobysmy byli tak
niewiadomi y ... omnium ... facilime dari verba possint,
Non obtusa adeo gestamus pectora poeni

Na Jaśnieyszy Miłościwy Krolu Panie M. Miłościwy tey Krotkiey Re-
laciey intentią inventorow tey Kawaleriey wyrozumiawszy iuż WKM raz
uważyć co o niey trzymać masz, ktorey cele przednieyszy katuia Ludzi do te^o obo-
wiązuie aby swowolnie takowe cedes patrare musieli ktore
Naprzod uniwersalna Eccla Cathoticna y samych papieżow decretum
Potym wszelkiemi Prawami a zwłaszcza Ziemskiemi
Potrzecie Powadze Maiestatu WKMści P. N. M^a
Naostatek pokoiowy Rzpltey y bezpieczeństwu szczęśliwe^o Panowania WKMości
wystawię się przeciwne, Co się tknie Eccla decreta iesli concilium Tridentinum
poiedynkow surowie zabrania, pogotowiu rzeczy daleko gorszey magis
Barbaram et belluinam niż poiedynki, iesli concilium Tridentinum y sam do
ktorego się ono refferuie Sixtus IV przeciwney rzeczy artykule Sententiey a
Hereticow pokazać, pogotowiu mu y dawać zakazał, Bo co Respons W...
Klas wspomina tamże Pontificum in contrarium wspomina iaszo rzecz to
iest bullam na postanowienie swięta conceptione wydać, a nasza expresse
decreto Sententią determinować, ktora is in dubio sam reliquit pokazaliśmy
wyżey Co się tknie prawa, ktoryc ustawy miał dotąd narod nasz, to
postrzegaliśmy kiedy niewinnie prawa nasze udawać iakoby miały przez
szpary patrzyć na licentiam homicidorum aleby teraz niedopiero(?) strzemie
mniał małe nadzieie wszystkich gdybyśmy tak przestępne wreszcie (?) do
zwad do załepkow do mordowania przez całą miękkość y connivencią
prawa, ale per legem pontificam przez powinność na Kawalery włożoną
y Przysięgą utwierdzoną otworzyły, nietylko rowien przeciwko wszystkiem dzien-
ni;

ni Armaniq Iuris, Constitutioni, ale zgoła Fundament wszystkich
spraw, Sądow et Societatis humanis podkosi, kiedy wolnosc za
bijania Sine ulla via Iuris ludziom Prywatnym, tako więc
Szalonemu do Rąk się dać, daleko więcey kiedy się to nanu[illegible]
ko powinność przysięgą utwierdzona kładzie, do Ziemskie inszę
Prawa przyjmuiąc to żadney krzywdy żadne Rzeczy Swowol
nie vendicowac y nikomu prywatnym zrowne sobie Sprawiedliwosc
czynic niedopuści ale prawem tak civiles iako y Criminales in
iurias dochodzić roskazuie, Iakoż się to iedy Iw Responsie tak
wiele razy powtarza, że w Statutach Kawalerskich niemasz nic
prawu naszemu przeciwnego, co może być przeciwnieysze in sprawie
prawu ie dnelle, iako prawo rozpraciaiące ludzie na zwady daleko
gorsze, niżeli duella, co może być przeciwnieysze ingenere Ziem
skiemu prawu, cako dochodzenie Criminalium Iniurarum ktore pra
wo Ziemskie niecnaiczey y rygdzie indziey mieć chce, iedno coram
competenti Iudicio pewnie, na swowolną y bez prawną Prywatnych
ludzi pomstę, y zwłaszcza ie ktoremi prawo każde Szlachecka od prywat
nych Mordow Hamuie, Niejednym takim Specialnym mali exem
pli postemplum a le generalnym przeciwnym Statutem gwałtownie
wsunać. Przecże kto iako ma na sobie przewiesc pobożne serca aby
mogło wytrwac słysząc Blasphemie, Nato replicuie insza rzecz iest
connivere, abo veniam dare gorliwemu affectowi, kiedy mu się czasem
zelo Religionis exorbitowac przyida; a insza nietylko prawem ia
kim wyrażac licentią, ale przysięgą przymuszac ferociąm
lucką na zwadę y Mordowanie ludzi privata Authoritate, Druga
pokazało się że nato Kosciół decretu swoie nie wydał, iesli to iest
Blasphemia, Coż się tkie powagi WKM Drugi to iest Sposob
ktorym ta Kawalerya pod pretextem Niskie[illegible] zakonu [illegible] Ma
iestatowi WKM PNM iesli wszym w tym zaprawdę mu Ma
iestu WKM w naszey Rzpltey należy że WKM sam ieden tylko
iest iako remunerator zasługi tak maleficiorum y Criminum vin
dictor y żadne Animersia niedzieie się iedno Imieniem y Ramieniem
WKM To iuż brachy regalis niemoga Rozkazaniey WKM est to
rzno ręce, a do swoych ręki obierac Kawalerowie iako kiedy WKM
koego przyprowadzą abys im sine iudicio, Sine via Iuris ac Actione wo
[illegible] prawie pozwolic raczył, a cóż iakie panami, ktorych legi
sime

ilegi[illegible] nikt niemoże extendowac, iedno ten co ma nikt nec iuz potesta
tem, twani zabiiac, ani chciec zabiiac legitime nikt nikogo niemoże zabiiac
iedno sen co na [illegible], ni ta neciuz aliena arbitrium albo iedy to legitime
Kawalerowie czynic, będą abo ilegitime iesli illegitime bis peccaria że
się do rzeczy ktorych chcą czynic niegodzi Przysięgami wiązać chcą y donu[illegible]
WKM pociągaią iesli legitime, toc legitimam dorz[illegible] tiam et potestatem
mieć muszą, abo iedy in hac potestate WKM Subordinati będą, iako
insi Sędziowie, Starostowie, o ktorych w Rzplitey exerta abo nie subordi
nati, iesli subordinati będą te nowe Urzędniki Rigorem Iudicij z rodziny
przy porewnie si [illegible] Sądach Wodoszech y od Executiey poczynaiące Rzpta
cierpiec będzie iesli też nie subordinati (iakoż to iedno twierdzic maią)
to sam WKM nie [illegible] super legitimam et Ordinariam Iuris viam
czynic niemożesz Toć WKM Iasnie widziec raczysz że oni nietylko to kto
że WKM tylko de iudicio potestati Regia subordinatis należy nietż
neciuz arbitrium vendicowac sobie chcąc ale też większą władzą niż WKM
sobie uzurpuią. Bo WKM y mieszcze sobie nikogo pozwolic nie raczyss iedno
przekonanego prawem a oni sobie y niepozwanego zabiiac pozwalaią. Iak
by tym większe WKM apud populum odium zieżnali inquietans huius
atq Tyrannidis invidiam na WKM iako na Mistrza y glowę swoią składa
Iaią przywodząc WKM niesłuszną ztąd Suspicią iakobys przez
tę drogę chciał subruere onego dawnego Statutu immunitatem Neminem
Captivabimus nisi iure victum też Mac WKM y zwłaszcy Mary przy
wodzi że in [illegible] zarym in Compendium kiedy obiecnią Kawalero
wie że ilekroc in Contentione o Blasphemią ko[illegible] zabiią maią o głowę
Sprawowac się przed Sądem przynależnym według prawa pospolitego
bo według prawa naszego musi być Supera homicidium poena extendowana
Poeny tey extendowac nikt nie może iedno Praecedium Regale Sąd WKM
facit ipse facere censetur, coż by kiedy była za sprawa co za in [illegible]
kiedyby WKM w wyszchni karac y panowac przyszło na ktoreby sz [illegible] Ma
iestat odziasi samże y siebie y Kawaleryi swoie nietylko rozgrzeszac ale
Przysięgą ad ea patranda delicta obwiązac musiał y to podobno że żadny
o głowę by była poena przystępu wszystkim karac nie smiał [illegible]
liber accederet, bo by się zabowiem były pokarane Autoritas magni ordinis
Kawalerska, lubo by zostały niekarane Autoritas Pomazania Bożego Regia
WKM pomyżanie Compendium przychodzeby musiała, co się tkie pospolite prawo niemasz

nic coby spokoynie y szczęśliwie W.K.M. Panowanie prędzey y niebezpieczniey zatrudnić, y pomieszać mogło iako kiedy się z zley licentiey Mordów, Zawaśnienia, zaciągów, nieprzyiaźni, y Domowych między poddanemi W.K.M. wnętrznych, Zbyli Kawalerowie z Ancyotami, przeciwko którym się bać trzeba aby ktorzy zeli ad privata odia et Inimicitias niemieli obecz, pogotowiu kiedy (iako samze Responsa na 14 obiekcią odpowiadaiąc) nowi bez grzechu iako będzie być niemoże, Wszyscy rotmistrze niema ze sobie wtory swaich swoich pretextu nadwzney gotlivości pozwolą, Sam smiesznę tych Familia na Familią, factia na factią, gdyż urażeni od Kawalerów niebędą takiemi przestali żeby przeciwko tak potężney factiey nie mieliszę też iaką potęgą armować którey iesli doma nienaydą, owie dziel iesli u postronnych szukać niebędą exemplo Kawalerów z Ludzi Znaney sprzymierzonych, Bo to kozdemu tym ić repellere, y kiedy necessitas przyciśnie, wszelaki sposób expediendo samnie mieć zaprzy stoyny y zapocznilony napełnisię Zatym Krolestwo W.K.M. kiniec Woyny z naszemi sprowszonemi, zaciągnie się zaraz samę oyczyznę naszę (kiedy zremskie arma, y z małych początkow sedes bellorum Europae nas się zatoży, y ta straszna koleyka ktora zawieków pradziadow naszych Włoską ziemię, zaraz w Dziadow y Oyców Francyą, zadnia naszych Niemiecką ziemię y Inderland, obeszła dosięże y Państw W.K.M. acKoż by y te niebyło iedno privatne Crimina Woyny y Krwie rozlania, iakie z tąd będzie detrimentum powagi Maiestatu W.K.M. privatnych PP. autoritas cierpieć, nie może kiedy w oczach ich insze zis szabel naszę dobywaią, acoż w tym zapomniano wzienie Mim W.K.M. być może, kiedy W.K.M. niezylko cierpieć ale samże poddanym swoim iednym na drugich broni privata authoritate dobywać roskazać raczysz, Tym we Francyi Henrik III Pan alioqui quiens appetisimus Spokoyne Panowanie straci tym iuz et Maie statem Imperij sui samże oziemie nderzył, że inimici facultate sua pod pretextem Religey dał broń w Rękę Poddanym na poddane swoie, z czego iakiey pociechy użył, szkodzey wielki esth In Societate Rzń Discasius Petrorus mowiąc, Henricy III Imperis ad Annos perdurat 15 Super Menses duos quodomne tempus opetrus ex angustiis ac periculis peget. Domesticis pariter et externis agitatur in multis ale daleko więcey szkodzey zatoszy cztery że Boże broni kto się sub titulo Religey poddanem na Poddane

dat

oddał do Rękn, czikterzy ią od niego wzięli, subeodem colore Religey rancegoz same drodili, iestei mirandum memoratu ale monitu salubre exemplum, kto by się by wziął że Pan tak gorzliwie (iaką w Catholicką reli gnią wiltniąey) pod pretextem tyże Religey od gorzliwszych uideli cet in speciem Katolików miał być mianowany y Guisom niekiedy pierwszy Ligi Francuski głowom, gdy był stosmiał trzeczy ktore potym nastąpiły zadać, a taz by byli zamaszaley y nigdy niezmazaney sławy y cnot una co dn Famchey osob swoich słuszniee alegować niemogli iako za y Responsoe Wspiątey odpowiedzi na Piątą obiekcią allegnie, a przecie widziemy do czego przyszło

Felix quem faciunt aliena pericula cantum

Szesnasta Obiekcia

Nakoniec doczytałem się teraz że W.K.M. Successorow swoich Krolów Polskich obligasz aby hanc Ordinis Principes Instituciją tego obserwowali, lecz gdy się naprzod zdecia W.K.M. adversari kiedyby miał kto na Successoryswo ze Krola polskie krzi, takie obligacie, ktorych Rzpta nie approbowała, y chociaż teraz, przez szpary ianich patrzyta przecie in aliqua rerum vicissitudine atrogować się by mogła, Druga zdanie Adversari legibus, abyś W.K.M. suis institutis choć nayalszych y nay potrzebniejszych rzeczaich in ffuturum obligare następniących Krolów miał ktorzy tylko publicis legibus obligant Trzecia mogłaby ktorzei została obligatia przywiązałaby Electionem Regum do Kawalerey Kawalerow do Electy y bezyndaby też Kawalerią Seminarium Principum, ktorzy by się brali do Koroniy Amaiąc po sobie siedmdziesiąt y dwoch Kawalerow Electorow ktorych każdy kilka set cze exterorum nieroz pomniąc potentiam krefek by za soba pociągnąć mogł czego by nadopisiem

Responsum Contra

Pierwszy Punkt na trzy oraz Punkta zbiwcią dam iż W.K.M. Iako ten ktory sam Maiestas będąc Maiestatem też legum observare sacro sanctez do Krolewskiey Namowyswey raczysz et intaktu chcesz doczey Kawalerey Successorow swoych obligować inquantum iuż damym exgnod Mtum et Reip. obeciwne, iako Ideno ex statutis ordinis obaczyć, a cosię Tknie Electiey że by się Siedmdziesiąt y dwa Kawalerowie na Electey dla bunzdzi mogli, do brewi o każdym dobrze Rozumieć trzeba. Bo Siedmdziesiąt y dwie persony wz by mogli praestare in bonum vel malam partem kiedyby chcieli bez

Z

Kawalerey, co y z Kawaleria w niey ani więcey Honorow Jakoż wziąwszy raz ramienczo, ani Intraty y Potencyey mieć nie będą Jako każdy y bez tey Kawalerey mieć będzie.

Na szesnastey obiekcyey Respons

Należy na tym Sławie y Reputacyey JO KMci aby nic takiego zaczynać nie mieszył, coby potym zaniechany dekrektiey być miało, ieśliby nie miało przyyść do effectu, toby tak wielgiemu Monarsze dedecorisowiący irritus Conatus przynieść ubliżby ozdob zaczem pomyśleć trzeba ostatku spodziewać się przyszło ieśli tedy entantum y successorowie JO KMci obligabunt, inquantum ony samym, y coraz większa Rzpltey iest, będziesz zdało się nie na pewnym fundamencie JO KMci tę Kawalerią osadzić, bo ta Kawaleria bez Mistrza a Mistrz iedno Król Polski być niemoże, zaś ieśli Król Polski przytrzy Mistrzem będzie ale niepytać się oto nie tylko one samego ale y Rzpltey będzie potrzeba, coż tu tedy pewne Ponieważ tedy ta wszelkie są ambulatorie nie pozwolą Rzpta Królowi Mistrzem Zostać wiec sig Kawaleria zero ro śmiech wieku obroci, Coż takie Electiey ieśli ta Kawaleria tem nabędzie potęgi poczniesz chybić ad occasum mogą znamienita którzy Kawalerowie na Electiey wszędzie niechcący się zmowić, możemy się z inszą wolną Electią z ameką pożegnać, y nie mogłby naprowadzenie wolney Electiey sposobniejszy przemysł wynaleźć, iako to artificium przyjdzie kiedy kolwiek do wolney Electiey którą P. Bóg zach nai dalej odda będą sobie poddani Pana obierać będą y Kawalerowie Mistrza, a do obrania ino wolą Rzpltey iakże Electa przyzna ni kiedy że do ważnych Rzeczy w Electorach potrzeba prawa do obierania y potęgi obowie to kawalerowie będą mieli nie tylko domowi, ale y postronni potęgi domowych co się tycze gdzie kilka dziesiąt przednieyszych braci Oyczyzny kreski swoie obrocą, tam reszta za czym większą zanbą pociągną, a oż kiedy przystąpią sety postronnych Electorów czym się więzia Braterstwo powiążą Ofiarnie do Electiey domowych Kawalerowi nikt niewątpi, że sobie postronni Kawalerowie powinną Subiectnością nadkować będą, ieżeli iako Poddani Pana, ale iako Bracia Mistrza swoie Electią przeciągnąć, a przy potędze ladapreciet Suffiunt. Skąd widziemy iako nam bezpieczno daprawiać te aby postronni Monarchowie do Electiey naszey takie sposoby inszą iako choć per indirectum przyyść y mieć cze dawno pragnęli

mówi

Ci Mow Responsów dobrze ni o każdym dobrze Rozumieć potrzeba, ale inaczey może kto o kim nie zlerozumieć, a przecie zdrowia y wolności swoiey na samey tylko potey discrecyi tego niewierzać ani tego aby zaraz mogło kiedy kolwiek moje libera, y niezawsze przy tym wolni Kawalerowie będą, Spyta mię Respontó czym pożnieysze będą w Rzpltey naszey Siedmdziesiąt osób Kawalerami zostawszy nad wszakże y bez Kawalerey są potężny, ale go tu tym, spytam czym mocnieysze były ono Siedmdziesiąt zoné Tatarzyna, kiedy ich wszystkie złamać niemógł, a ad w iakoby były kiedy ze pojedynkiem łamać mogł, niechże sobie Mści u tak daśney rzeczy odpowie a każdy teraz niepowtarza, że Niemniey Kawalerowie pojedynkiem Jako zwiążawszy się w rzędem więcej dokazować niemniey Rzpltey Straszni być mogą, kiedy będą chcieli.

Siedmnasta obiectio

Dorzyca tem się y że one dednctiones nobilitatis coram ordine czynione mają być ważne, na coż to prawo dednctioniby nobilitatis przewinie wzgląd będzie, ani Szlachectwo ani Indygenat na Seymie Ktoż Bo kto Kawalerem zostanie tea w Zaciągu Collegio testimonium dednictio nobilitatis mieć będzie.

Responsum contra

Znać że się niedobrze doczytano Statutów ordinis huius zeby dednctiones nobilitatis Kawalerow coram ordine czynione być miały, ci co swoie y sobie Statuta pisali, którzy się y wolnością y innym klejnotem Szlachectwa szczycą, niebyli tak zgoła legum Patriarum, żeby niewiedzieli gdzie się o szlachectwo sprawować, wyłacznie iest necessarium aby do Kawalerey żaden niebył przyięty iedno tenże się Starożytnym porządkiem czworakiem Szlachcicem urodził około czego nie trzeba tak wielgich Solleniczności albo Szlachcicem urodził, około czego y tatesczynie

Na siedmnastey obiectiey Respons

Lubo cum Sollennitatibus dednctią Szlachecką lubo sine Solennitatibus cognita o Szlachectwie conatu ordine będzie czyniona, tak przez tę iako y przez tamtą Stronę wymykać się mogą do Nobilitatiey ta consulta Rzpltey wszystkie te Subiecta które się do tego Kleynotu przyznawie Kawalerom będzie zdała.

Osmnasta obiectia

Nabożnia też tota, że pewde exhorta przez Kawalerow partia potencia huic

hacc ordini należec ma, Aż miedzy temi Kawalerami będziesz WKM będą Hetmani y Pułkownicy, tedy ktomoże naciągnąc że quid Reip ex hoste ac quiety, jako niedawno dał WKM P. Bog wziąć Moskiewską zewsząd them obozem Armatą, to nie Rzptey ale Kawalerow Collegio należec będzie

Responsum Contra

W tym Punkcie osmnastym Scrupulus nałęży czego się tykaca ani przeciwnaleźć niemogą. Trzeby ten Statut Kawalerij de praeda miał się do WKM extendowac do Hetmanow y Pułkownikow Woysk Rzpltey, zaby go zaprawdę poważać desmowany privata praeda to się rozumie [illegible] nie wyrażono na tractacie P. Inaczej ani na Przedmiesciu woysko Rzptey to się extendowac niemoże. Bo ci iako Woyny z nikim podnieść niemogą sine Consensu Reip. iako wszystkie Woyny Prowadzą sumptibus et viribus Reip. tak bądz Kawalerami będą, bądz niebędą, cokolwiek pozyskaią publica spolia, a nie sobie to ale Rzptey pomocy y Krolestwu znuk publica spolia dostaią. Jakos WKM P. N. M. przysięgą, obyczaynie naszey na którą dostaią. Jakos WKM przysięgą tym podobną y antecessorowie Swey Koronacyey obowiązał się. Także y WKM na swoich Koronacyach obowiązali nayiaśnieysi Pallikoch rzec: y ze sponsemus, quod omnia, proprios fuerimus, anusque a Regno Magnoq. Ducatu Litvaniae ex Dominiys eorundem, quoruncung. modo occupata vel bello vel alio quocunq. modo distracta ad pro modo occupata pietatem et unionem eiusdem Regni Poloniae et Magni Ducatus Litvaniae aggregabimus. Tor to na Kawalerią naciągnąć się nie może aby sey to miało aggregari Bo WKM pierwszey Rzptey przysięga, niż Ordini tenie przysięgac chcesz y dalej czeste wysięgacie Krzyżow P. Emeryck zwyczaynej pinea Regni Poloniae et Magni Ducatus Lituaniae unnemus, sed pro viribus nostris prosequemus. Cżemuzer WKM P. N. M. nieał Krolem czasie za ipsis primordys Panowania swoyo Woysk nowych. Wszystkich będzie P. Bog w Trzeciey Srzedzinie na wieki Wieków pochwalony. Barzo tedy Zacna consequentia iezeli Krolestwo y Koronacie Krolowie Polscy przecinie aggregacie Krolestwu Polskie y WKM tor zezwolic y Dziala y Armaty, a komuż nalezą tederez z tym Lemiy Prowin. Cia Boy. WKM P. N. M. przysięgę y zadne Krola Polskie przyim. Kto czy by Magister huius Ordinis non excludet nowa przysięga na ordinea od przysięgi. Przysięgi na Krolestwo nie docżytałsię dlużse ten Statutach Ordinis huius co to trzeci y wszystko zesię tamczegos

doczytał

---

doczytał aby się praeda privata, a pruchia parte na Woynach miały cedere tey Kawaleryi. Takiey intencie powszem rarest meris się Statuta Kawalerskie czy się mato wszystko przedac a obroci in Redemptionem Captivorum. Zostatecznie obci nowis Punktu, Ktoremu y za Rzeplitą mnię Ma Krolestwo Angielskie periculosis Kawaleria Ustanowiona In Przypinają albo to swoie Symbolum po Francusku napisane Honny Son qui mal y pense coreń po Polsku Biaday się zawszy dział który zle zyczy. WKM P. N. M. niechże się Krolowa Niebieska podkreczyt tytułem y Imieniem WKM P. N. M. pio et glorioso studio Kawaleryi się instituere zamyślać raczysz Ona sama zawsta zniebia nasz daremne despidenne y niepotrzebne Scrypture a zaraz zawsta zasiły y zatą Kawalerię.

Confundantur et erubescant qui volunt mihi mala

Nazomnastey Obiectiey Respons

Nonnazat praz Rzptey ligare z Kawalerami de praeda ex hoste kiedy iest na takim niebezpieczenstwie postanowiona aby sama ze wszystkiemi prawy y Wolnosciami swemi in praedam nieprzyszła

Conclusia.

Ktore morniac ta Kawaleria WKM z iednemi poddanemi na zbyt pospolitnie z drugimi wiecznie rozczynia, y przez to eminentiam contra majestati sonita y depriminnie, Ta Kawaleria fidem poddanych WKM komu inszemu barziey niz WKM y Rzptey obcarczamy reddit nowym słowem, przysięgą oraz y consciencią niepotrzebnami Amentami Ta Kawaleria ani brachi exerceat prywatnym bhzziom nietylko toco samemu Rzptey WKM debetury, ale daleko więcey niz samemu WKM wolnosci pozwalacąc ta Kawaleria ttela ttenna, razwady mordy, caedes promiscuas z zniewagą y zwierzchnosci Maiestatu WKM nietylko rozszerzą, ale podzegą y recessus. Ta Kawaleria spokoyne Panowanie WKM niemniey bowie rozlanem powierzchami Rzptey tenaci y Tribute, Ta Kawaleria gniazdo Domowych y postronnych Wnętrz Woyczyznie swoie y Scenam bellorum Europa do nas przynosi ta Kawaleria nietylko Czwarty dotąd niebywały Statum albo moc Rzptą y obigarchią całą tworzy kilka Panow Dominatorem w Rzptey wprowadza, ta Kawaleria podzwietam wykupowania prywatnych więzniow znacz woli powszechną, nastany Rzptey zanagą Taz podprawczem oddania osobey przysięgi WKM taką iaką niekiedy Liga we Francyey pod ze szatkey swoiey sposobną kiedyby potym detestando exemplo, y naonczas WKM obrocic mogła kiedy będzie chciała, Ta Kawaleria nietylko Seymiki, y Seymy Statui

mię

Factiami zatrudni ale ich powagi wszytkie dosnych vrzędow pociągnąwszy za

czasem jeszcze zmiene, Ta Kawaleria obowiązki z Stolica Papiezom consilium

omni dawno Rzymskiej Jnri, ale Miarowicie Oyczystym de homicidijs dat du

ellis de querellis Statutom przeciwna zaosz, Ta Kawaleria chleb zgęby

zakonnym ludziom wydziera, ta pacem dissidentium regli, Ta Kawa

leria przynamniey taka jaką sami Patronowie przyznawaią in Aqua

litatem tako niewczesną taką ktorz miedzy sobą sobie zewszytkiem Bracią rowni

cą, iaka miedzy pratatami w kapitule a prostemi Plebany, Bo iesli oni Bracią

WKM zostawszy ieno tylko od WKM mniejszy będą, on są mniejszy Biskupi

Kardynali od papieza in są mniejsi Pratati Kapitulni od Biskupow tot odnas

wszytkich inszych co Bracią Pana swe niebędziemy tym zaczynczy będą

umniejszy się Cardynaly y Biskupi nad insze Duchowienstwo in zaczyni

cą Pratati Capitulni nad proste Plebany, Ta Kawaleria postronnym do

Elekcey naszey przystęp y pretext uczyni powszem wolney Elekcey prawo

jaktiej krocząmy nad insze narody Tym tylko Elekcey z Rąk wydrze, y dokilku

dziesiąt kresek przymusze, a za Czasem całą zniesie, Ta Kawale

ria Prusy Jnflanty, iesli się mi y sami bez niey perturbant, domowo

nowym przestrachem barziey perturbabit, Ta Kawaleria tenuiores

nimes niedoswiadome uparza y nakoniedym plain patyzniejszym in gradam

et oppressionem daleko wyzey rzekli się dotąd działo podą, Ta Kawaleria

starodawne in Ecla Zakonyciesznie, Ta Kawaleria do abenowania dobr

Ziemskich na Comendi przestronne Wrota otworzywszy stann Szlachec

kiego nad wyzsi, Ta Kawaleria poddanym WKM dostąpienia hoa

nam partim necessitatem przyniosłe, aby z postronnemi pacta et foedera

in sua Rep. zawierali, Ta Kawaleria narod nasz u postronnych w osta

tnie przymusze, nietylko tak barbara Jura cum promissionas cadei do

miłet, ale że same tak indigne verba dari dopuści, Ta Kawaleria choc

by a potentiae approbowana była, niewiele ozdoby WKM przyniesie, a

iesli zawieruszy się z za nie, niebędzie to bez winny Reputacey WKM

Naostatek Ta Kawaleria iesli ni dotąd (iako sam Responsoe wyznaie

swey nieyuknie) tak wielo Suspicyi dissidentiy, a zatym pod ia miedzy pod

danemi WKM rozsiała, daleko więcey ich przymnozy kiedy do Effectu

przyjdzie, ale rowniey nastatomierza zecokolwiek z tego cokolwiek

prawom przeciwne, cokolwiek wolnosci szkodliwego, cokolwiek apud po

pulum niepodeyzrzane w tey Kawaleriey należy nimoze wszytkie tego

culpam et invidiam et Kawalerami zostać chcą na WKM P.N. Miałoby w

tej rzeczy niewinnie y bez przyczyny, y podobno niechcący obalać sie niepotrze

bnie się ze ex minis Majestatem jestlimatney WKM będynek potencyey

swoiey wystawić wyttnie

Dijs Manibus

Epitaphium Dnae Cavaleria

Noviorum in Patria Imperij Principum

Filiae

Antiquorum apud exteros Regum cupita

Neptis

Illmm Contra Regis et Reipub Conjurationem

Sororis

Hispanici Sodalitij destinata

Alumnae

Nimphe Que nuper ex Summa spe genita

Et ad decens paucis parperibus Ipsij Principis Formidabilem

Sarmatice Aristocratice Statum

Casto ambitu Complexa

In Sexta Regis Senatus atq Ordines Regnicolis conspirato

Iter tenera adhuc et a matre nubens

Strangulata

In publico Ordinum Consensu a Theatro Reipub lugubri ancedemfaci

Paulo ante Calendas marcij expiravit

MDCXXXVIII°

MAESTISSIMI PARENTES POSUERUNT

eodem tumulo

Acerbi ritens in Potentia nulti Provicialis et Rois

Calidarionem Suam titulos, et delicata ioma prisperam Ornamenta

Dulcis exuvias damnata Deus q sinebant tenere dilecti pignoris ossibus

Quo melius Cubent

Non tam libenti quam merito Subvenient

Sepelinerunt

Quam longa una dies aetas tam longa Rosarum

Quas pubescentes iuncta Senecta tulit

Sufficit in Magnis et voluisse sat est

Mowa JMci Pna Podkanclerzego Koronnego przy od
daniu pieczęci mniejszej WXL. po śmierci JeMci P. Ste
phana Pacą Podkanclerzego WXL na Seymie Ao 1641
in Augusto

Powraca do władnącej wszystkiemi tej Rzptej klejnotami WK
M Pana naszego Miłościwego ręki mniejsza WXL pogonia zli
tiowej paszy na ktorą przed szescią lat z przezornej WKM
opatrzności będąc wypuszczona, krotko w prawdzie ale mile y
swiebodnie do tąd bujała zpędziła ią wprzod niż eszcze roku nie
uzytej śmierci kosa z tak bujnego z tak wonnego cnot y zacnosci
tego gdy wiernego życzliwego rzetelnego WKM y Rzptej urzędnika
sławnej Pamięci Jegomci Pana Stephana Podkanclerzego WXL
bez żadnego liliowego zaszczytu ochrony przed naturę podcięła, tak
tak obłąkaną iż mi przychodzi dnia dzisiejszego ad latra domus Re
giae odprowadzić, y oddać praesepia ni[...] WKM wszystek po
dobne upatrzy pastwisko dozwoli tym czasem obuia zmarłemu nie
gdy Colledze memu WKM łaskawość kilku słow, non ingratam wzm
wie zasług y cnot iego memoriam należy to bowiem y do nieśmiertel
nej WKMci sławy gdy nie uchybne iudicium w obieraniu godnych
urzędow sera uważać będzie posteritas y dopobudzenia ko[...]
rzeczysię wpotomkach cnoty gdy usłyszą pochwaloną natym ze
publici consilii placu na ktorym cnotliwy urzędnik bono pu
blico y posłudze WKMci zdrowie swoie postponendo y zdrowie
y żywot położył nie ufatyguie ia iednak chwały iego ani m[...]
go ięzyka ani uszu WKMci gdy ią biednym zankas periodzie
zeto ten był urzędnik ktory Swiętobliwemu Rodzicowi WKM go
dnie y wygodnie umiawszy służyc iednostaynym cnoty wiary biegiem
nie uchybił łaski y upodobania WKM celu, doktorego wszytkiemi
sprawami y myslami przystoynemi iednak y pogodnym zmierzał
sze uskutowaniem. Stanęła iednostayna Swiata wszytkiego zgo
da zedwuch swiadectwo wszelaką ewincit prawdę, iakoż
barziey do ich nie naganionych Monarchow Conformia Decreta
dostateczną niewaią być cnot dobrego sługi y dobrego urzędni
ka Kanonizatią. Formowała młodość Jeo dojrzała JMsci
Pamięci prudentia gdy po priwatnym cwiczeniu y zagranicznych

peregrina

peregrinaciach do Cancellary WXL przypuściwszy y pisarzstwa zagrani
czny praerogativa przeznaczać nie dopuściła ale zaraz zaraz miedzy zol
nierzskiemi Taborami doswiadczyć chciała ile by mogła wyborna wymowa
przy uprzedzaiącym łatwości rozsądku y łagodności obyczaiow wrodzony
w sercach tych ktory z dzikiem woiuiące narodem zdał się poniekąd iego
zarazone ferocią. Tam pierwszą odprawiwszy probę żadnej nie było
funcyi do ktorej by prędzej żadnej declaraty do ktorej by podatabej
nadeł miał być przypuszczony. Przyciągnęła zatym nie ciekawemu row
na przeciwko każdemu suplicuiącemu wiara y pospolitowanie referen
darią, obrała reputatią rożnemi comparata zasługami Marszałkiem y
Directorem koła Poselskiego dała wnoś confidentia Pańska na cnocie
y wierności zasadzona wprzod nadworne a potym ziemskie skarbu
WXL klucze na ktorym pracowitym y wszelakim podległym, inuidij
niechęci obtrectatij, urzędzie gdy go nawo exemplo od tych wszytkich
nie impetitum quidem fortunam WKM excepit Panowanie impressy wie
kom pamiętne obalił y nadwątloną przesilnemi posługami głowę mo
lem curarum w ktorych iakom pokazał dexteritatem prudentiam y prze
ciwko WKM Pu Smu uprzeymą życzliwość swiadczyć to będą
wielu nas uszu dotąd brzmiące słowa ust WKM własnych gdyś
go redux et triumphator sławy y triumphu swego przyznać mezt
participem declarowawszy iako wiele momenti accessit dziełom impres
som WKM ziego wygodnego y wczesnego pieczołowania: Jabym ia z
chodzącej temerariam by misię była nie przypomniała ona rzadko sin
patrżans confidentia tego Cnoty najpewnieyszej swiadek gdy
WKM nowo inter Regios principes exemplo peregrinatio adornati nie
wiem ci poufaley od Oyca S. danej czi miley y wdzięczniej od WKM
przyięcej miedzy niewielą sługą y comes ktorą drogę dosić ani na nie
nie było merita w niej sposobione zostaią impenetrabis ręce WKMci ia
ko w naypewnieyszych zasług każdego skarbnicej. Z tąd to posto zes
raczył tak miłego y doswiadczonego urzędnika na nowy urząd przenieść
poruczywszy mu nie pieniędzy y podatkow ale dostoinstwa swe
go pańskiego praw przytym y wolności swych w dozor y straż
sza klejnot z rąk WKM Pana swego. Pokornie odprawił krotko
przyznawam, z wielu miar żałosną gloriosam iednak y na
śladowania godną życia swego catastrophen wystawił bowiem

wniży

wniey chrześciańskiego polityka żywy conterfet gdy przyiazni y ceno-
ciny przeciwnym Bogu nie dał zatłumić feruentem w sercu zelam
obrony wiary y kościoła iego. W czym iednak tak emicuit tego
dnose y manswetudo zeli sami których żarliwość iego potrzebat
naganie postępków y solida consilia nigdy nie chcieli wystawić
y drugi wiary y życzliwością przeciwko Panu gdy zchodząc z po
żytecznego urzędu y zacnemu WKM naznaczonych od WXL
rządzić same w dyspozycyi swey maiąc tentaue szczodrobliwej in pri
uatum comodum nie chciał natury maiąc sobie to propia[?] conti
nentia urzędnikom nayp otrzebnieyszey cnoty temu co detrahere
dla którego całości y wygody swego zakocne żaden wierny
poddany bez macułi nie wdzięczności nie może wystawić na
ostatek y trzeci miłości przeciwko Oyczyznie której prawa
y swobody iako naydroższe warownie chował kleynoty którą
wspierał consilijs zdobił saepe nosissimis[?] Edictis[?] więcey
na publica patriae ornamenta y comoda aniżeli na własnych
dziatek priuatam będąc intentus patrimonium. Ktoinsze
wyższey cnoty ale nadewszytko one obcezaiów ingenij inco-
parabilem suauitatem które nie swoich tylko ale y cudzoziem-
skie serca więcey rzeki nieprzyiazne zawisny złośliwe miękcz-
szyt hołdować y sobą kleił. Tak kwitnąca ta starożytney
familiey lilia tak zwiędła prędko zwrato iednak do
potomności cnoty y qualitatem swoich zostawiwszy w onas
poległ ten wierny WKM PKM Zopyrus oddawszy wprzód
Bogu y WKM Assurgentem znowu superbe przeciwko Bogu
y Kościołowi iego Babilona nie członków ale życia y zdro-
wia swego ukroceniem poległ mowię śmiertelnym ciałaze
włokiem ale nieskazitelnym duchem tam stanął z kąd
wszelką podeptawszy inuidią dobrodziejstwa WKM y do-
stoieństwu Królewskiemu winną a wdzięczności y dzięk
pełną oddawa reuerentią oddawa przytym opłacane
sieroctwo pozostałej małżonki y dziatek swoich

opiece

opiece WKM y baczeniu pewną ma otuchę że bujne latorozki
tak dobrego szczepu nie sterilescent pod łaskawą ręką WKM
gdy ich szczodrobliwością swoią iako rosą niebieską za naszey
pamięci zasług ich da Bóg orientem odżywiać mówię będzie
raczył zaleca przytym tych którzy nie pracowitego urzędu y po
sług WKM pilnie dopomagali osobliwie Xdza Refferendarza
WXL iuż dwadzieścia y więcey lat obecne prace żadną pri
uatarum rationum praesentią nieprzerwane WKM wygodzie
Oyczyznie y Kościołowi Bożemu we wszem pożyteczne także
JchMM PP Pisarzów WXLitt. Collegów Jego M
PKM iako są wiadome tak y przypomnieniem iuż ab omni
adulatione sequestrate dalszy będą zalecone. Pana Pisarza
Grodzieńskiego Metricanta Cancellariey niegdy swoiey wiary
y dexteritatem którą obrandem na directią swoią approbował
tercino tey Rzptej ordo niemniey zaleca WKM. JP S. M
a na ostatek tez wiarą et integritate iako ten przedni WXL
piastował kleynot oddawszy in sinum WKM pokornemi pr-
zed Maiestatem Bożym comitando wotis aby WK
M przy zacnych panowania swego szczęśliwościach wszy-
tkich wiernych nie siebie ale WKM miłuiących obfito-
wał urzędnikach.

Ordo modernus
Sacri Romani Imperij ab Othone tertio institutus

Imperator Romanorum semper Augustus

3 Electores Ecclesiastici
3 Archiepiscopus Coloniensis Italiæ Archi cancelarius
1 Archiepiscopus Moguntinus Germaniæ Archi Cancelarius
2 Archiepiscopus Treuerensis Galliæ Archi Cancellarius

4 Electores seculares
Rex Bohemiæ Pincerna
Comes Palatinus Dapifer
Saxo portitor Ensis
Marchio Brandeburgensis Camerarius

4 Duces Imperij
Dux Sueciæ Saxoniæ
Dux Brunswicensis
Dux Bauariæ
Dux Lotharingiæ

4 Marchiones Imperij
Misnensis Marchio Marchio Moraviæ
Marchio Badensis Marchio Brandeburgensis

4 Comites Provinciales
Turingiæ . Hassiæ
Lutherbergensis & Alsatiæ

4tor Comites Castrenses
Meiderburgensis Narnbergensis
Rereck Stromburgensis

4 Comites
Swartzenburgensis Cliuensis
Ciliæ Sabaudiæ

4 Milites Imperyi
Andelato Weldrugensis
Strongendoch Frauenberg

4 Liberi Imperyi
Limburgensis Thusis
Westerburgensis Aldenwald

4 Metropoles Imperij
Augusta Metis
Aquisgranū Luberū

4 Villæ Imperij
Bamberga Selestadiū
Hagenoia Ulma

4 Rustici Imperyi
Colonia Ratisbona
Constantia Saltzburga.

Origo huius ordinis.

Otho III Saxoniæ Dux Othonis 2di filius a principibus germaniis Imperator Romã dictus a Gregorio 5to Pontifice Maximo consanguineo suo (qui Bruno antea vocabatur) quē ille Pontificem creauerat Diadema Imperiale accepit. sed cū Saxoniam peteret Imperator Gregorius Pontifex a Ioāne pontifice urbe pellitur. Quare Otho iram plenus maximis copys Ithaliam ingressus cū Romam capit Crescentiū Consulem dissidij Authorem cū complicibus punit. Gregoriumq pristinæ dignitati restituit. Cum vero consideraret Sapientissimus Cæsar Gallos et Ithalos Ostuare perpetua cupiditate maiestatis Imperialis a Germanis transferendæ, et inter Germanos quoq in electione dissensiones in tercessisse, tallit cū Gregorio, Sanctionem ut inposterū Authoritas eligendi Imperatoris penes 7tem Germaniæ Principes primarios remaneret. Erat tū Otho Annorū 28 et propter ingenij promptitudinem miraculū mundi dictus. Factū hoc Aº Dni 9704 licet varient scriptores

7 Electores carmine descripti

Moguntinus Treuirensis Coloniensis.
Quilibet Imperi fit Cancelarius horū
Est Palatinus Dapifer Dux Portitor ensis
Marchio præpositus Cameræ Pincerna Bohemus
Hi statuunt Dnū cunctis per secula suū

Copia Listu Żołnierza Kwarcianego do Średniego Dworskie°

Podług tych chęci moich którymi się zadosłużyć WM MM Panu życzył bym oświadczyć powolność moię, ktorey czym inszem pokazać niemogę, jedno często się ozywaniem z usługami memi, y oznaymieniem o Skorowaniu naszem Żołdackiem, Przetoż oto co się w zamysłach Rycerstwa JKM y Rzplitey iest, partikularnie, WM MM Pana wiadomem czynię; iż auscomenderowanych Ludzi tak z Kawaleryi, iako y z Inf[an]teryi na recognoskowanie położenia Miesca posławszy, wtez tropy wszelakie Avantasio maiącym Avancować rozkazano, pozad zosta[wi]wszy niektore skwadrony dla secundowania, y tak Szeregami Schermuckl zwodzić, a potem nakie Nieprzyiaciela retiruiącym się do Malborku wpadać y tam go attakować, redutami na koło blokować, baterie y palisady z Szanckorbami naffassowanemi postawić, a potrzeie ściągnąwszy Lauffgrabami do niego approszować, miesca wszystkie czuyną Szyltwachtą obwiodszy, nieustraszonem kurażiem do tecznych tractatow nieprzyiaciela tego przywieść sforcuiemy, Hospodara Wołoskiego Ambasiator oczem tu był, niemiże mie dzieć raczysz, krotko iednak wczem Witał JKMu opisuię był na niem Szkarłatny Siłuaniasz z Janczarskim Sznurkiem z Turska nużem niepodbity, Kurta z na Marszczeniem krotko kwarcicana pas Sakieski Arabskim złotem przetykany, z Aragońskim węzłem, przy boku bułat z Bułharska uwiązany, a Sawtuk u niego zapasem Janżar z iedney a z drugiey biiak strony, Miasto Czerkiesa Czap ka Rumelska Broda czeska z Turska wrzuł w tęb wolny maiąca

szarawary

Szarawary Perskie opadło z Francuska urobione, Ogolenie Janczarskie z Czupryną Czerkaską; But z Albańskiem napiętkiem u ktorego pod kowki Hordyńskie, a Macedońskie ostrogi, na Kurcie Saltemberka sa murłukowa, kroiem Kaziaki urobiona spetlicami Lokotan, Perski Koń pod niem Łacnie z Arabska pigenowany, stał się pod Tyrząc Węgierskich na Siodle Kozłabackim Lig dig miasto Mieinka Hindiakowy wą[tk]iem złotem wysoko na Łapie haftowany, pomszy u siodła Torkmiszek dobrego strzemiona bułharskie, Rząd Turski na Jaśpisie Turkusami wsłoto osadzony w ręku miał butę kształtem kiloffa na Toporzysku wsklader Indyiskiego drzewa a sam był Serbin y prawie znać że Kama raga stary, Arnheym katdankował y adiu przypocałowaniu Ręki JKMu wziąwszy Arteleryą ktorą przyprowadził był z sobą przedał, ktorey in genere iak wiele sztuk było, nieieśt mi przypamięci, wiem to iednak że były Kartany pułkartany, Bazyliszki, Colubriny, Sacry, Falkonety, Emerilony, zlad szufłami, Wyszerami, tamponami, Lendzotami, y inne mi apparatami, do Municij Woienney należącemi, były też Mozdzerze in camerowane ogniestem Kulami Strzące, Petardy do wywrocenia bram tak że doczynienia breszie wielgą forcę maiące, Xiąże Mść Saskie ffelt Marschalkiem na Miesce iego, a Graff Flemming ffeldt Regiment iego pod oberkieyst swoy wziął, ktorzy na Zimę pewnie garnisuny swoie mieć w Prusiech będą Wiele są bowiem przez głod Rumowani, Morowe też in dies bierze u nich Powietrze, Dłuższem Pisaniem WM MM Pana dla me° da ffare mam, bowiem de importancia rzeczy niebawiąc Czołobitność moię Łaskawości WM MM Pana offiaruię WM MM Pana sługa y towarzysz iak miły Brat, Swym własnym Rękopisem Wasicinski Seneria Wawrzyniec

Dictionarium Latino Polonicum seu Calepinus Novus

Inobediens legi, Regi, Deo, wolny Szlachcic
Timidus Syn Coronny
Superbus Szlachcic urodzony
Haereticus Ewangelik
Factiosus Polityk
Munerum acceptor Urząd
Privato inhians comodo Pan Poseł
Expoliator Pan Zołnierz
Depraedator Picownik
Triffur Poborca, Szaffarz
Avarus et iniuriosus Gospodarz
Iniurius Sąsiad
Ebriosus Chlebo-dawca
Sobrius Sikoffant
Impudens Bespieczny
Pertinax Stateczny
Exlex czyjś pacholek
Usurarius Rządny nazbyt
Iniustus zabiegły
Rapax Przemyślny
Maleficus Czujny o sobie
Detractor wiadomy, znasię na ludziach
Prodigus Dobry człowiek
Di...culus Dworzanin
Lenulus Dobry Towarzysz
Lusor chartarum Zabawniczek
Adulatio Przysługa
Dissolutas Szlachecki Rzemiosło

Mendatium

Mendacium Dworstwo
Opten perans Towarzysz
Temperans nie Grzesznik
Otiosus, desidiosus niefrasowny
Diligens in negotiis Melancholik
Fornicarius, Adulter Frant
Homicida nieda sobie w Nos dmuchać
Peccati Sediens Xiądz
Devotus ...y-obrzęd a
Patiens Mnich
Humilis Błazen
Modestus Laik, Bik
Miles seditiosus Sapiens Woyskowy
Ioculus Kuglan
Loquaculus Sapiens Mądry
Discretus Włoszek
Sedulus Niemiec
Carnium ... Cultor Lasotak
Praevaricator Prokurator
Adulterium Zachcenie
Damnatum Peccatum Pon...
Homicidium Męstwo
Periurium Koniec prawa
Clementia Porządek
Impunitas Rząd
Dissolutio Zwyczaj
Licentia Wolność, Swoboda
Tumultus ochrona Prawego
Seditio Rokosz ochrona Wolności
Iurare periurium Pokorać..

Omnia clare ... Po Czarsku
Omnia in Solecer ... Po Polsku « 1 « 3

Initium Quinti Evangelij Secundum Philipp: Melanthonem. Dicito nobis Domine.

In principio erat Monachus, et Monachus erat Luterus, et Luterus erat profugus, hoc erat in principio apud Luteros omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso perfidia erat, et perfidia erat fraus hominum, et fraus in tenebris lucet, et tenebrae eam non celaverunt. Fuit homo missus a Demone, cui nomen erat Martinus Luterus, Hic venit in Mundum, ut testimonium perhiberet de Luxuria et Luxuria erat vera, quae incendit omnem ex Monasterio fugientem in mundum, In Mundo erat, et mundus per ipsum deceptus est, et mundus Eum non cognovit, In Saxoniam venit, et sues eum non receperunt, quotquot autem receperant eum, dedit eis potestatem filios diaboli fieri, his qui credunt in nomine eius, Qui ~~non~~ et ex Sanguinibus, et ex Voluptate Carnis, et ex voluntate profugae Monialis, et ex Demone nati sunt, Et Monachus apostata factus est ~~et~~ habitavit cum fidefraga, et vidimus ignominiam eius, ignominiam, quasi Unigeniti a patre Mendacij, plenum ~~idolatriae Doctrinae~~ et Falsitatis

ANAGRAM

Latro Venit Turbare Ecclesiam Romanam Ubique Scandalisans

Czwartak Albo Upominek

Szukałem upominku wielkiej zazdrzę swojej
dla ciebie zacne Xiążę, lecz wchadobie mojej
próżnom miał na Bogatsze przesadzać się dary
przymi z łaską od chudego y ten Czwartak Stary
Niegardz Czwartakiem dobrze na on czas bywało
poki nam Reszty Starych Czwartakow stawało
teraz się nowych dutkow, a z tych nam nożyło
bo takiej się nigdy onich, nam było nie śniło
Czteri rzeczy są z których się człowiek wydaie
Compania, zabawy nowa, obyczaie
kto łotrom Brat, fraszką się barzo prawdziwego
nie mierzeysze, a hardy strzeż się takowego
Czteri rzeczy na Swiecie nieoszacowane
wolność, nauka, Cnota, zdrowie, nie stargane
Wolność serca, nauka rozumu dodawa
Cnota Kleynot iest, duszą zdrowie dawa
Czteri są na Człowieka pokusy mianowanie
że nader mądry Bogaty, że ma Wielkie stanie
może lekce poważa zbyt Mądry Słabie
Wielce nader ubespiecza Bogaty Hardzieie
Czteri rzeczy ma w sobie mieć Sędzia Cierpliwość
Miłosierdzie rostropność Swiętą Sprawiedliwość
Mądrze ma odpowiadać Słuchawszy Cierpliwie
Prawnie zdanie wykonać decret Litościwie
z Czterech rzeczy przychodzi człowiek do gradności
gdy czytał widział siła był w sprawach y trudności
kto nie ukł niebywalec nie miał z niskim sprawy
trudności nieskosztował to prostak iest prawy
Czteri rzeczy ma Człowiek y niema wiatosu
Męstwo przypazin y rozum przy doskonałości

iest Męzny na Męznego y wprzyiazni zdrada
błądź się w Mądrym nydaie, wdoskonałym wada

Czteri rzeczy nas gubią, a trudno wetowac
Co w sprawach z początku błądzic niechcie się sprawowac
wedłąg zdrowey porady w zaczęciu się udawac
nad siłę większy koszt wiesc niz się może stawac

dla Czterech rzeczy lepiey iest ostrzegać Swiata
niz ich doznac ubostwa na srzedziwe lata
wywołania z Oyczyzny z chorobą więzienia
y podobrey nabytey sławie obełzenia

Czteri rzeczy na swiecie ktorych nierad widze
Pan Bog y ktorym się kozdy człowiek brzydzi
Łakomego Bogacza Zalekli hardego
a mtodzika bez wstydu, starca wszetecznego

To Czworo nam obfitnie przyiacioły daie
cnota przy stateczności hoynosc obyczaie
kto stateczny y cnotą chwieci hoynie dawa
y sluchi iest takiemu Przyiaciół dostawa

To Czworo nadewszytko człowieka frasuie
kiedy swych dzieci własnych pogrzeb odprawuie
gdy utraci Maiętnosci gdy nieprzyiacielskie
Serce widzę, a głupie sprawy Przyiacielskie

Czteri rzeczy zneszkodnią człowiek niewdzięcznosci
Służyc długo nagrody zadney niedoznosic
Prosic niewzięc nie uznac łaski za przysługi
nadzieią byc omylon czekawszy y czas długi

Czteri rzeczy nie syte nigdy u kazdego
ucho, iężyk, ręka, a serce do tego
ucho zawsze chce słuchac iężyk nie ustawa
Ręka brac chce a serce żądac nieprzestawa

Czteri rzeczy ktore niemogą byc skryte
miłosc, bol, y nienawisc, pieniądze obfite
wzdychaniem się wydaie miłosc, bol stękaniem
poglądaniem nienawisc Pieniądze zbieraniem

Czteri rzeczy wnet zbyte a nieposiegnione
Panienstwo, czas, y Kamien, y słowo rzeczone
Czasu prozno wetowac Panienstwa przywrocic
głos wypuszczon rzucony kamien nazad wrocic

Tym stworzeniem kiedy człowiek od Boga nadany
godzien aby był zaraz Kanonizowany
gdy zyie swiątobliwie w krzywdach iest cierpliwy
Secret umie zachowac a w słowie prawdziwy

Czteri Rzeczy widzimy niewidzących znaku
drogi ptasze y pod obłok wężowego szlaku
torami ktorym powodzie zwykli chodzic łodzi
y szczeli napowietrzni ktorym Dym wychodzi

Czteri rzeczy ktorym wnet Przyiaciół niestanie
Młodosc y z Bogactwo, Moznosc y Kochanie
Młody gdy stary Bogaty gdy w straci upadnie
gdy Mozny a Kochanek gdy z łaski wypadnie

Czteri rzeczy ma w sobie miec sługa cnotliwy
Ma byc pilny cierpliwy Wierny y poczciwy
Pilny w usługowaniu prawdziwy w mowieniu
Cierpliwy w postaszeństwie, wierny w poruczeniu

Czterech rzeczy naybarzey pragnie Brata słowa
Szat dostatku gładkosci y dobrego słowa
to iey Szat gdy się stroi, gdy zagładką naią
gdy mu ktore chce gdy iey dowierzaią

Czteri rzeczy ma ten miec ktory co rozdawa
wiedziec dla czego y co komu kiedy dawa
dla czego by dac słuszne co by zas nie miało
komu by godzien kiedy by się na czas dało

Czteri rzeczy ma w sobie pan miec sprawiedliwosc
miłosierdzie cierpliwosc, Baczność przy ... nosci

Milosierdzie odpuscza nagradza bezrenie
honor daie kto pokie wytrzyma cierpienie
To cztwory Rycerskiego Człowieka hidzi prawe
Skąpstwo a przytym klamstwo niesmiałosc, bez prawie
Jatat to niesznak kto nie sprawiedliwy
w życiu marny w potrzebie choc wmowie klamliwy
Cztery rzeczy ma miec ten co w Rzeszter wstempuie
starac się aby spełnił to co obiecuie
czynic to co mu karzą, iest to comu daią
a nie być Markotliwy gdy go napominaią
Ale iuz ten niech moy czwartak naymstanie
wyszedszy od kaleki przy marchu zostanie
iesli mię tak nieszęście chce dluzey prastowac
y Panu do Konuentu przydzie appelowac &c.

VINI EFECTVS

Primum poculum necessitatis, alterum voluptatis, tertium tentationis, quartum insaniæ.

Alter quidam dicit, Primum lætitiæ, alterum ebrietatis, tertium doloris si fuit qui eam restinxit, fuit itiq; qui eam amplificavit, Dum primum poculu[m] sitis, esse dixit, alterum voluptatis, tertium tentationis, quartum ebrietatis, quintum doloris, sextum litis, septimum furoris, octauum somnij, et nonum infirmitatis, Ergo stultitiæ poculum bibo &c.

sapientia pro uerbio rum capite
Possidere sapientiam quia auro melior est Nec ipse diuitias, sed sapientiam, et cor docile postulauit a Deo
bronza
Aureum seculum vocans si sapientes imperent
Ecclesiastes
Principatus sensati stabilis erit, Rex autem insipiens perdet populum suum.
Melior est sapientia quam vires, et vir prudens quam fortis et quam arma bellica.
sapientia est lex vitæ
Justitia quæ vnicuiq; quod suum est tribuit, aliena non eradicat, vtilitatem propriam negligit, at communem vtilitatem custodiat

List P. Woiewody Crakowskie[go] Zebrzydowskie[go] do P. Marszałka koronnego Myszkowskiego

Panie Zygmuncie Myszkowski z Przecyszowa, napadłem trefunkiem na twoie pismo ktores przeciwko mnie miedzy ludzie podał, mniego pierwey kto wiadomosci mie doniesszy czego ludzie baczni czynic niezwykli. A to ia iednak zaraz a tobie samemu panie odpowiadam, ci co wiedzą iako zwiesz niebędziesie dziwowac, ze tak wszetecznie piszesz a iz wszeteczenstwo sklamstwem w iedney swórze chodzi, przeto tez tego oboyga pełne iest pismo twoie. Domowiwszy tego umnie, zem ci authory powiesci twych mianował y tam zaraz declarowawszy się iz znimi gto ach wczynic chciales, teraz otym co inszego niewstydliwie twierdzisz y to własnie cos wszetecznie napisał czynisz, ze ten kamien porwawszy zrada gryziesz tego co nacię ciskał, zaniechawszy, choc ci iuz tem wadpliwosc zadna zostawac niemogła gdysz iakom zraza declarował kilka ludzi znacznych iest, przed ktoremi oni odemnie mianowani to otobie głosem umnie wzmiekcie powiadali, A Pan Kazimirski y tego dołozył, zes to zaraz w Krakowie na Rokoz iadąc wymowił ote słowa, obrazaiacie WM na P. Woiewode Crakowskiego ze te rzeczy odkrył, A wszakes WM nan przed kilką lat toz powiadał, nacos ty tak rzekł niepomnie, az gdy mieysce, słowa własne y insze okolicznosci przypomniał, rzekłes było cos ale przecię te go nie powiadaycie, A on nato ia powiem, Izscrony tez drugiey twoiey powiesci ze więcey wiesz niszli ia, naydziesie więcey y nadwo rze Ich[m]o[sc] K. J. M. ktorzy toz od ciebie słyszeli wzdy się teraz tego tak nie wstydliwie przesz y tak wszetecznie na mnie następiesz. A y oto sa mo ze oto pytaiąc ode dalsze wiadomosci do ciebie ukazałem ktoris się stym ultro declarował iz więcey wiesz niz ia, iakoz y uwierzyłem ci temu nieraz zes więcey wiedział doznawszy bo y won czas w Prosowiczach to ze Arcyksiężne Ferdinandowne K. J. M. miec mogł odkryłes mi co innego nizlim zlistu K. J. M. wiedział otym twierdząc, Stąd zemnie tu teraz twoia wszetecznosc obchodzi gdy y kogo wietszego dosięgła. A y przetym wiedziałem iescze

cos

cos więszego od ciebie czym samym gdy by to co piszesz była prawda abym ci na łasce K. J. M. kazić miał bez tych ktoremi łamali swoie przyczytasz fortelow skrytych, snadnie bym był tego dokazał zebys był y urzędu tego nigdy niedoszedł, aty przedsię mimo to wszytko nie wstydziłeś się strofować postępku w tych sprawach mego ktory iako na rzeczy szkodliwe pilne oko mieć, y onym choć y z odważe niem sobie rzeczy miłych zabiegać nie zaniechałem. Tak zas stąd z ostroznoscią uczyniłem ze samym tylko J. K. M. kilkakroć o nich conferowałem, chcąc się abo nauczyć, [illegible] abo też do poprawy rzeczy przywieść, potym kilkom Senatorow, az y dziesięciom to communikował pod Stężycą, ktorzy mi to pochwalili, a dostałem a za tych zeznaniem wszytkiemu na Seym Senatowi, ktory mi y w ten czas te go nie zganił, y potym wysłicy to approbował przywodzi Je°K.M. do owakich assecuraty. Zaczym wszystek postępek moy w ktory cen ze cel ubespieczenia Rzeczy miałem, iest od nich utwierdzony, ty zas mianowszy powinność iako dobrego Senatora abys był prze strzegł, y rzeczom szkodliwym się zastawił y one oddalił, także y po winność dobrego sługi w ochranianiu sławy Pańskiey, a to sam namie na cie rałes y do ohydy Pana swoie rankorowi swemu przywodziłes, a czyniąc to iescze na mie tak niewstydliwie naciemsz, y ad invidiam postem pek moy przywodzisz tym się falszywie chlubiąc zecię do tegoze lus honoris przywiodł, ktory iako gorącey w tobie iest wyraziłes do statecznie gdy cię owo nieruszyło, kiedys widział iakom cie znacznie w liscie swym do Je°K.M. strony złych rad wyraził y w Proszowicach na Seymiku tegoz ponowił a dopiero w onym pismie na Seym z Stężycy posłanym, ktore zas pod Lublinem declaruiąc ciebie expresse mianowałe, nawet y na Rokoszu tegoz potwierdziłem, a wzdyś się na to wszytko choć wiem zecie przyiaciele w tym upominali, iednem słowkiem nie ozwał, tak iz to iuz na tobie przeschło, aiz trudno tez było co dpowiedziec

gdysz

gdysz skutku tych złych rad waszych ieden po drugim następuiąc potwierdza li coraz przestrog moich zaczeliscie stąd, aby Krol Je°M. na postulata ordinu nie uczynił y tak Seym dwuletny iest rozerwany spusciwszy Senato ri z Senatormi a Posły z Posłami, na drugi seym miasto ukontentowania onym rzeczom, ktore Seym przesły rozerwali, odkład uczyniwszy, aby nagł byc mimo consens drugich zawarty proponowaliscie, czym iesliscie niesłusz na ludziom do poczucia przyczyna dała, osądzcie, a do powiedz kiedy sku tek tego potwierdził, a Color mimo pozwolenia wielu ich stanął, a do tego y constituty było cos napisanych, acz zas potym zaniechanych pismo z Stężycy posłane iest zatłumione y okryte, w ktorym iesli co złego było, czemusie otwarcie odkrić y zgadzie nie miało a iesli tez potrzebne iakoz wszytkie warunki tego potwierdzaią, czemu się te assecuratie nie tą zaraz stały poki y do takiey sławy nie przyszło y Rzpta do takiego niebespieczenstwa y ludzie spokoyni do takiego szwanku, ale na to mie sce Seymikow rozrywanie ludzi oposabianiem y drugich ziazdow ludzie się ski zbierz na rokosz uwiedli, ktoremi wprzod do nich tych co na rokoszu byli zwoiowano, potym w responsie na podanie rokoszowe, zanieprzyia cioły oyczyzny tych osądzono, y zaraz z woyski na deputaty ich pod Sędomirem zostawione następiono, potym przez tractaty z przyrze czeniem utwierdzone compozitią uczyniwszy onych zas niedotrzymano ale nas iakoby zwyciezonych tractowali, a na oko naciągaiąc aby zwy ciesca dawał ustawy, a nie wmawiały tego w mnie abym ia to wszytkie mu Senatowi przypisować miał, siła tych rzeczy nie iedno nad zdanie ale nad wiadomość wielu y przednich Senatorow, a nawet niektore przeciw intenty samego K. J. M. działy się, a zas na Seymie przedni Senator nie napominał zeby było ono pismo stężyckie posłane gruntownie uważy y ognitą o tych rzeczach ktore się pod Stężycą pochwaliły y popierać obiecali uczynic, a zac y drudzy nie radzili, aby sobie tych motus lek ce niewazyc a ukontentowaniem ludzi onych zabiezec, a zac nie pro sili, nie iedno radzili z przednieyszych Senatorow niektorzy aby się

był

był K. J. M. ku Lublinowi przymknął a przez posły znaczne ludzi trak-
tuiąc, do uspokoienia tych rzeczy przywieść raczył, a zaś tegoż y
z strony przybycia na rokosz wiele ich nie radziło, a zaś z strony swe-
go responsu na articuły z rokoszu posłany, nie to radzili aby
był K. J. M. tak surowego nie dawał ale articulatim na nie odpo-
wiedzieć raczył, a zaś nie odradzało wiele ich aby się był K.
J. M. z woyskiem z Wyślice ruszyć nie raczył, ale przez depu-
taty o moderatiey articułow kazał tractowac, a zaś y w ten czas
gdy w sprawie woyska stały niebyli ci co się o compositią sta-
rali, a żeby było do krwie nie przychodziło pilnie y łzami to
oblewaiąc zabiegali. Ale wy drudzy wszytkiemu przeczyliście
y przeciwne ad absolutum dominium prowadzące rady swe dawa-
li. A między temi takiemi consiliarzami, ty z zaśmierciem dwuch teraz
pierwszy mieysce masz, Ty z ambitiey swoiey conditią szlache-
cką pogardziwszy y oną wszeteczną nową swą przekta
daiąc pra włoskiego nad dziesięć szlachciców Polskich zel-
ziwszy starałeś się o cudzoziemskie tytuły ktorych dostawszy
a potym się marszałkowstwa do płątawszy tym barziey te
stan, iako twoie poszemki artykuły także y decreta świad-
czą nizacznieć począłeś, cudzoziemcze cudzoziemskie oby-
czaie, y regimenty wprowadzaiąc y J. K. M. do nich smak czy-
niąc, a narod nasz stare obyczaie y prawa brzydząc, ty
ś ceni co pomarli tey factiey z przednich y możnieyszych lu-
dzi autorem byłeś y w rządzie iey wszytko totem nere
a na prozby y napominania ordinum nie niedbac radzi-
łeś, stądże też y dzimusze ludzkie przeciw K. J. M. obostrzy-
łeś, a zatym motum przywiodłeś, zwłaszcza za nastąpowanie
onych coraz gorszych postemkow, ty y z strony praktyk
pierwszy, bo od kilku lat to podałeś iako y mnie (upewnie-
niem onemże Ferdinandowna być mogła) w moich considera-

tiach

tiach utwierdziłeś, przydawszy y niektore okoliczności do obiaśnienia
służące ktorym samże zrazu X. J. M. Cardinał, a potym y sam
J. K. M. odemnie wiedział, y co za niesławę to przywiese miało przeciw
J. K. M. Ty y teraz gdy się rzeczy zgładzić y zacierać miały, s tymże
wszcze ozwałeś się co raz między ludzie na rokoszu poszło, y stąd się
odemnie tym pilniey czego nowego dopytywali, ty abo y tym wszeteczn-
nym pismem twym uczyniłeś mi potrzebę takiego (a miało być dokta-
dnieysze) by niezwykłe respekty tych rzeczy wspominania, tak iż
się to wyiawiło, com przed kilkiem ich gdyś marszałkiem został
wspominał, że to iest droga do tego, ieśliby P. Bog J. K. M. y Rzplitey
nie naznaczył złego, iakoż oto civili bello to wszytko zatrzeć y zatła-
mić a zaraz stan Rycerski poniżyć y Rptą optimatum

List od Ich Mściow PP. Senatorow do Je° Mci Pana Woiewody Krakowskie°

Jaśnie Wielmożny M. P. Woiewoda Krakowski, będące tego
pewni że WM z powinności swey Senatorskiey y zawezwanie
przez list Seymowy Je° K. Mci Pana Naszego Miłościwego
a mianowicie dla postrzeżenia y zabieżenia tym niebezpieczeń-
stwom, o ktorey es WM swoie iakies wiadomości między wszyt-
kie obywatele tey R. P. podał dla ktorych odkrycia ten Seym
za zdaniem a żądaniem nas wszystkich od Je° K. Mci
iest złożony stawić się miał, na ten czas w pośrzodek nas
oczekiwaliśmy do tąd na WM. Lecz iż nam wiele czasu Seymo-
wego upłynęło a wszytko prawie wątek do zupełnego uspo-
koienia R. P. należy, żeby nie z goła coby iaką przyczynę
do suspiciey inkich abo do mieszania nas y zatrudnienia
R. P. być mogło wanimuszech ludzkich niezostawało, ale
owszem co wszystkich zachodzi żeby na ten Seymowe plenu

przez

przez nas stany Coronne, ktorem to własnie należy uznawano
y tak iako sama potrzeba ukaze uspokoiono było, prosiemy pilno
y napominamy braterskie wasze miłosci y wiary swey powinney ku
oyczyznie dla dobrego y uspokoienia iey, abys sie stawic co
nay predzey wposrzodek nas raczył, będąc tego pewien od nas
braci swey, ze ia scałą chęcią tu miedzy sobą WM widziec
pragniemy, tak zeg chęcią y dufnoscią z WM braterskie ia
ko iedney matki Synowie o tym wszystkiem przy I K M
znosic sie chcemy, zyczące przytym WM naszemu M Panu
y bratu od Pana Boga dobrego zdrowia y słuzby nasze
braterskie zalecamy w Warszawie A° 1607

List do Rokoszan od Ich Mciow PP Posłow Ziemskich

Jasnie Wielmozny nasze Mciwi Panowie y Bracia Bra
terskie, słuzby nasze WM naszym Mciwym Panō y Bra
ci oddawamy wpewnych a uważnych sprawach wolnosci swo
body, stanu slacheckiego zachodzących ktorych strozami na
teraznieyszy seym od wszytkiey Coronny y Wielkiego X stwa
Litewskiego iestesmy przyszło nam zpośrzodku siebie do
WM posłac Je° M Pana Jana Karnkowskiego Podkomo
rzego Płockiego Walentego Konarskiego Sędziego Płockie
go Samuela Tyrawskiego Podsędka Halickiego Łukasza
Rzezyne ktorzi imieniem y powagą seymu tego przełozą to
WM naszem Mciwym PP y Braci, na co się często płacz
liwie bracia nasi wkole tak senatu iako y rycerstwa u
skarzaią. Przeto abyscie WM zupełną we wszytkim Ich M
wiarę dac raczyli prosiemy, ddotegosie schylili coby uko
ło tak wrazone animusze y serca ludzi stanu slacheckie
go

go ktory iotem dochodzemy y na prawie wolnosci zadney niewoli ponosic
niewinny. Zalecamy zatem powtore braterską uprzeymosc swoię dostwob
WM pisan Warszawie 24 Mai A° 1607

WM naszych M PP zyczliwi Bracia y
słudzy

Respons Pana Woiewody Krakowskiego

Illustrissimi et Reverendissimi Illustres et M Dñi
Domini amici observantissimi.

Z wielu miar podziwieniem przyszło pisanie WM M PP
Collegow y Braci bo y sposob uzywania mnie niezwyczayny
y przyczyny iego dziwne a ta zgoda obuu koła WM iescze dziw
nieysza ktorych oba koł wiele WM iest cosie przestrogi moie
na ziezdzie Stezyckiem Lubelskim y Rokoszowem approbowali y onych
poparli, y iako poselstwa swiadczą listy prywatne niektorych z
WM pokazac niektorzi zas aoz sposobowie popierania tych rzeczy
ukazuiąc do Seymu nieco przeniesli. Jednak tezze co imy na prawy
y bespieczenstwa affectowali y poprzec ich obiecowali, iako zas tak
surowego a Poselstwo z Rokoszu Responsu takze nastąpienia zwoy
skiem nastepuiący z Rokoszu zostawione y postenkow Janowiec
kich tudziez y wiencia takiego. Quarty y Zołnierza zobowiązenien sta
nu Szlacheckiego zatrzymania y zwtworzenia Seymu ktoby chwalic miał
pogotowiu zeby na to radził przynaymniey miał niesłyszałem, gdysz to
wszytko przestrogi moie potwierdziło, y to co przetym skrytego było in
sze odkryto, bywały miedzy WMciami ktorysie pod [illegible] były
in [illegible] na to ze Artykuły tam namowione abo uwazy zade znich
skutku nie wział y dla tegoz oten Seym [illegible] czynili serio instancie
ktorysie [illegible] to wszytko naprawiło teraz oto zonego zrzodła złych
rad wyniknęła dawna nieufnosc woczekiwaniu wszytkich zobu stron
ludzi przeciwną beszukaiąc sposobow zeby to co obiecywano do
skutku

skutku przecie nie przyszło owszem aby miasto tego co uobenu (
iako przetym y tego szukali) nastąpiło, a to się mnę zasłonie
chcą iakoby moie nieprzybycie Seym hamowac miało twierdzą.
choc litera deliberatoria y instructia na Seymiku wydana y
propositia na Seymie uczyniona co inszego swiadczy, gdyż
tam żadney zmianki ocen odkrywaniu dalszeu przez mię nie
było, ale raczey y to że KJM na ten Seymie co wszytko cze
ponim RP. potrzebuie wykonac obiecac raczył toz na w sobie
y uniwersał pod Janowcem dany położenia ziazdu Jędrzeiew
skiego wydany, y Jnstructia posłom na tenże ziazd Jędrzeiew
skiego dana, gdysz przytym posełstwo z Lublina drugie z pod Sędo
mierza wyrazali dostatecznie wszytko co naprawy potrzebuie
czego artykuły z Wojewodztw potwierdzenia z kąd tez drugi
da lemka

Respons Pana Woiewody Krakow skie[o] do PP. Posłow Ziemskich

Mciwi Panowie Posłowie, na ten list do mnie podziwieniemi przy
niosło niemogę ia tego, wprawdzie rzecz abym do pierwszych prze
kod sila przydac niemogł co dla tego ktoregom szukał R
P. prętszego uspokoienia miałem, ale tez to wiem ze tym kto
rym P. Bog wzroku y uszu nie odiął y ktory swego błędu
y uniesienia obstinate bronic nie chce y to samo dosyc na prze
sły seym było odesłało, dosic czyniło, pogotowiu gdy drugie
pisma moie (a niektore nad wolę moię) in lucem wyszły, lecz
iesli kto niebył satisfactiosus czemusie nieozwał ani par
ticulari pismu memu nieprzyganił, albo raczey ieśliby to były
przestrogi potrzebne czemusie na przeszłym seymie niezabierzał
Jesli zas nie potrzebne, czemusię ~~na przeszłym seymie nie zabi~~
~~zato~~

~~zato~~ onemi warunkami pod wysliey uczynionemi ~~u~~ utwierdzono, Jz to
tak było y zatem sie warowac musiało, więc iesli warowac cze
mu iuz nie mabysz gruntownie gdysz pierwsze warunki nie pomogli
Jto samo iest in contra uerso ze się iedni umnieyszeni płozwie
chwemi warunkami contentowac chcą, drudzy większych potrze
buią a nieto zeby co więcey potrzeba było pokazowac, lubo za
kom rzekł, na ten niezeydzie iesli to gruntownieysze upado
~~obwaro~~ obwarowanie iakiere zgoda niektorych zemną zaszła
niedoydzie y nato zemsie przybyciem swym zatrzymał proszę
WM wszytkich przez miłosc oyczyznie y uocatie na ktore
P. Bog WM powołał abyscie do konca Pana y oyczyzny y sa
mi siebie niezawodzęc gruntownie o RP. radzili Panu Bogu
a na ten y na owem swiecie rationem uindicationis suae reddi
Zalecam się zatem y służbami memi łasce WM MPP. y Bra
ci Dan z Tęczyce 24 maia Ao 1607

WM MMPP. Brat y Collega
JM Zebrzydowski
Woiewoda y Generał Krakowski

Rozmowa J. M. Jego Mci Pana Hetmana Polnego z Gustawem Pod Mitawą A. 1622.

Żebymnie małe loqui nie traduowali wypiszę wnęto fideliter wszystkie okoliczności dzisieyszego mego z Gustawem widzenia obaczywszy że nie Przyiął woysko swe za rzekę przewozie gdzie nasz był blokhauz Poiechali tam wkilku dziesiąt koni chcąc się przypatrzyć do kont z ludźmi pociągnie w tym Wrangelfelt Marszałek przyiachawszy prosilnie solleniter abym bliżey przystąpił y szyki woyska ich widział wiedząc że nikt tu kosciu nie zgrzeszy a przytym rozumiejąc rzecz mnie być Hetmanowi nie tylko uczciwą ale y potrzebną abym widział co za ludzie co za porządek y iakie ofecze w woysku nieprzyiacielskim, podemknąłem się bliżey y stanąłem na pagorku gdzie posłuchy nasze stawały, zaraz do mnie sam Pontus Przyiachał prosząc abym bliżey podiachał, pozwoliłem na to, a zatym X. Gustaw z wszystkim chorągwiom swoim mimo to mieysce gdziem ia z Pontusem stał przechodzić y monstrować się kazał. Interea moia drużyna y tam y sam po pułkach przeieżdżaiąc z cie Szwedskich, nabrnęli na samego Gustawa. On neglectis Ceremonijs przywitał się z niemi y familiariter rozmawiał że iest y chce być dobrym karabkowi naszemu przyiacielem, ale tak wiele tego było aż cez od witania mało nie ustał. Bo kto ieno chciał naciérał na niego mię dzy inszemi z P. Wachten Starostą Treidanskim w dalsze wrozmowę, y rzekomo nie wiedząc rzekł Pono ~~Laino~~ ono wasz Hetman iedzi, kiedyby nie ambicia Polska barzo radbym się z nim widział, na to P. Wacht odpowiedał mu to, iesli karzesz, Gustaw odpowiedział, proszę do iedz do niego, ale y o to proszę aby mi tego honoru nie uymował ktory od Boga mam, Gdy mi to P. Wacht odnosi, osobno Gustaw do Pontusa przysłał, aby mie do witania inwitował wzdrygał się długoy powiedziałem że ia nie mogę dać mu titułu ktoryby Krolowi P. Memu praeiudicio być miał. Gustaw na to, nie

Potrzebuie

133

Potrzebuię ponim tego byle mie witał bez dishonoru mego wszakoś mosie pożednali y iuż na dalszy Przyiaźni zaniosło się mie dzy nami, kiedy Pontus w swym żądaniu nie ustawał y obrodziwszy rzekł, A to Paradimus iuż odeszczytsię na strone y postępuię to abys go witał tam iuż ~~nie to ceteris~~ inurbanitas fuisset iedzie z Hetmanem Gustawowem a samego Gustawa odrzucie, ktorzy wszyscy tedy na koniach przywitałem się z nim; po przywitaniu semi nudo capite mowiłem do niego te słowa: cum aliquoties ab Illmo Dno Comite inuitaret ad salutandam Serenitatem non me peccaturum existimari si me ipsam eo accomodare. Cum autem e nunc Cessatio armorum inter nos esse inita spe habens posse aliquando pacem quoque fidam firmari. X. Gustaw erecta fronte swemi słowy sam odpowiedział Illmo Princeps optarem ut istius belli incendium maturo grauerissetis Nam testor Deum me nationi vrae non esse inimicum non me habendi libido impulit ut haec arma capesserem, nec ideo ut Regem vrum ab expeditione Turcica expedirem multo enim ante illam expeditionem armis me accinxeram, Cur itaque Rex noster pacem repudiauit et statui suo non prospexit, neque hostis eram, nec tenebar statui ipsius prospicere verum est quod mihi sit sanguine iunctus sed quid faciendum erat cum ipsius animum nullis rationibus demulcere poteram, Jesuitae ita enim in me et religionem meam odium ipsius accuunt, ut nullis modis se delinire permittat, semper a vro Rege contemptus sum, ego autem nihil aliud quaero nisi honorem meum et Reipub: in qua uidelicet me fortuna prouexit ad istud culmen in quo me uidetis eum tamen ita reuerenter habeo ut omnia sim facturus quaecunque ad pacem cum Rege et Rpca vra

firmandum

firmandum pertinebunt, Dratiorum vrã praeclare in pace voluntas bene michi est nota, Rogo itaq Drationem vrã et vos caeteros Illres Polonos et Lithuanos qui hic adestis ut ista ad Senatum et Populum Polonicum efferatis fideliter et pacem omni co natu permoueatis, quam pacem si mecũ injcietis nullũ fideliorẽ amicum et sociũ, si bellũ susceperitis nullũ peiorẽ hostem habituri estis (odpowiedziałem nato) si qui errores antea ab al teri utra parte sunt comissi y corrigi non possunt nec tempus fert ut Serenitati respondeat ad omnia multa enim pro causa S. R. Mtis Dni mei Clementissimi et Reipcae nrae dicenda essent, si Deus pacem largitus fuerit colimus eam constanter, si bellũ reuixerit gerenus nos ut fideles subditos Patriotas decet, XXX Gustawo znowu, doleo ego Illme Princeps te michi hostem dicitur esse, qui et Religione quodammodo mecũ es coniunctus et frater tuus in una domo nupsit. Odezwał sie na to, cũ sim officialis et seruitor Sacrae Rae Mtis et Reipcae libenter omnia subeo quae michi imponuntur, in ysq ita me fideliter et candide gero prout bonum virum decet, sed non mora bor institutum inter Serend vrã gdy mu rękę dawał rzekł Dne Princeps cum nullo homine in Polonia Particularitatem ~~zpatkowania~~ habeo nisi cum Rege vrõ et tecũ scio tuam authoritatem valere officys ut bellũ inter nos finiatur, habetis talem pacem ut nunquam meliorem optare possitis. Omnia enim iusta media Limittam quae vnquam inueniri possunt, potym zegnaiąc Jeo Mci Pana Wojewody Potockiego rzekł Illmo Dne kiszka, tu quoq in Repca multum potes, da operam ut sicut nunc manibus inuicem iungimur, ita et animis conciungamur ut aliquando istũ peditatum et copias meas quas cernitis pro vra salute contra Turcam offeri queam, tu koniec był. Ta rozmowa

ipsissimis

ipsissimis verbis obudwu nas nate scripta wyrażona. Xże Gustaw barzo głośno mowił y roznych gestus osobliwie biciu w piersi obtestatiemis ego dawał. Gdy mu odiachał znowu wszystkich honorifice witał napodleyszym żołnierzem nie brakuiąc tylko pytał iesli szlachcic, wiem iż ten moy postempek, iaką fauores habit interpretes ale płochich Szakunkarzow lekce sobie waze. Bo quid pro iterandũ comissi nieopuściłem nic ex fide et obseruantia ku KJ P. memu, niedał nam tez ustaw y żadnych tytułow praeiudicalnych wszak Electoribus ten tytuł Serenissimus należy, cżymało przykładow tego 35 szultanami, tczerami, Baszami, Murzami Hetmanami, Hetmani Koronni rozmowę mieli, y roznemi zadatkami przyiaźn znami utwierdzali a przedsie in żarte niemiano, aż mnie dlaczego winowac że affectem ku P. memu Barbare nie odrzucił, że tam honorifico sermone od niego przyięty, zem do teraznieyszey sprawy takiemi iego declaratiami publice upewniony, pewienem tego choc by sie komu krzywo zdało, iż mi JKM ganic nie będzie, był y tak gdy się nasi ludzie Gustawa chronili, poczęły od Szwedow przymowki zachodzie, mianowicie rzekł to P. Marszałek y Horn Pułkownik scząścicie sie wolnością ~~u~~ u nas iest większa, bo nie miałby Pan nasz zażlę gdybyśmi Krola waszego witali, ale zna zescie wy ali eni arbitry mancipia, że do naszego nie śmiecie przystąpić.

MOWA. PANA KRISKIEGO KANCLERZA KORONNEGO
na pogrzebie Pana Woyciecha Boboli

Tak właśnie to naszo żeglowanie ustawo, gdy wychodzimy na świat, iako na zakresie morskie wydawan, gdy żywot konczym, brzegu dochodzimy, to naszczęśliwszy, ktury wdobry port trafi. Ludzie wyszli kiedy sie poszyzacielu, to mistrzow koncie, a to naydoskonalsza pociecha, kiedy dobrze kończą, dla tego ktoś, (a mio mogł rzedno pobożny) dał napisać na Nagrobku sobie:

Inuem portum spes et fortuna valete
Nil mihi vobiscum ludite nos alios.

Niemasz tego dairtzey igra sczescie z nami zwodzi szlodzieka nadzieia, a czasem płonna, ktorą lada wiatr rozrzwiewa

To doskonałość i szczęście dobrze umrzeć, czego nie może
jedno ten co dobrze żyje. Doszedł ten doskonałości młodo
dziwmy się, nie może inaczej rzec, żył dobrze umarł po
bożnie, ostatnie słowa schodzącego świadectwa, zakwitł
ociec a Miserere mei Deus wołał, Nie zajaśniawszy mu nieba
oczkom tego wiemy naśladujmy, w tym młodości swojej ba...
skromność, trzeźwość, posłuszeństwo, Cnota Zelus virtutu(m)
ochota ku sławie i wiadomości rzeczy, czego wszystkiego
nie krył wola, ale in praxim przykładem starych
zwyczaj puszczać chciał, aby też kiedy owoc potomnej
jako słowa latorośl dobrej jabłoni wydziwnie podał
Przekwitł nam Mści Panie Pokmorski wiek synowca
swego staraniem, starając się aby kiedyś był tym, którym
aż do dojrzalszego wieku, Bogu powinności, Panom swo
ym wiary, wszystkim miłości, Przyjaciołom szczerości
dotrzymał stateczności. Jeżeli kto miał doskonałości od
Dojść twojej, ten miał dosić pewnie, który wtenczas cnót
twoich naśladował, ale doszedł wcześnie lata nie skon
czona do kresu nieśmiertelności to ... ma być po
ciecha, że w ostach kwiat swego, i wszystkiej ...
koronny, nie na rozpuście nie na swej woli, ale na
... stanu, na posłudze ojczyzny zwykłać się
i robić rzemiosło rycerskie za to wszystko. Nam tedy
przyszło, raczej mniej pociechy ... i pewnie
przyjdzie, ... latorośli ...
się że tylko w zacnym domu ... latorośli ...
w tym ... być wietkuwanie; Nasycenie da Bóg ...
..., bo a kogóż Pan Bóg raczył opisał duszącego
..., nasycanie można potomnych cnót latorośle domu
tego roskosza, czego my jako przyjaciele ... szczęście
i upraszamy życzymy.

TEGOŻ NA POGRZEBIE PANNY Lubinskiej

Wszelka szczęśliwość ludzka we trzech zawisła stop-
niach, urodzeniem, życiu i wdokonaniem, które nam nasienie
... człowiekowi, to trzy mieć i przyjść potrzeba, ale nie każdy wolna
po przeszłości. Błogosławiony ten co się zacnie urodziwszy, pobożnie
życie swe odprawiwszy, w czasie bożej umiera, zacnie urodziwszy
cnotę przynosi wychowanie, czego pobożny żywot i wiek prowa
dzi i każdy świat, choćby też wyznawanie familiej swojej
śmiercią swą żałości przyniosł, nie tak ciężko trapi albo
trapić ma, bo jest co wiele żałości ulżyć może. Znam WM
PP. nie tak przykra ta ciężkość ma być, że Matka z dobroczy
na ... a nam pokrewna i powinna dni skończyła swoje
bo jest co każdego z nas wspomnienie potomności cnoty, ...
ladajako może. Jeżeli wspomniemy urodzenie też zacnej
... jest co wspomnieć, bo zacnych przodków.
Jeżeli postępki życia, jest czego naśladować bo pełne
pobożności, Jeżeli koniec to powiedzieć bo dobry. Prosto
tedy szczere ... i ... nam ... cokolwiek
poiściemy, cokolwiek ... wszystko zacność wszystko
skromność, wszystko przystojność, wszystko powaga wszystko
Błogosławieństwo Boże. Oprócz szczęśliwemi potomkami
szczęśliwemi krewnemi natchać się możemy, że synom taką
matkę i WM krewnymi, za przykład się mieć godzi; Zostawiwszy
dzieci ... potomstwo bogactwa ta i wzór cnót
i zbiór dostatków, a nie ... wieku; bo to drugim.
Wszystko przychodzi opuścić, czego naturę ... odbiera sama,
ale ... i put wieku nie przeszkodzi podała wdział ...
co od ... miała, ... przykład jako pełen ...
cięższe ... z wszystkiego, ale nie ..., która ...
są i ... osobie nie miała. Póki przystojność pokazywała
póki podobieństwo wieku było, bez przysługi, i Panu Bogu
ku służbie jej płodniejszy owoc ...
Cale bez ... pierwszego potomstwa z ...
podawała, nie dając że już odpoczynku po takich cnotach na

twoie wiecznego dziękowania, nam podziękowac godzi; Jakoż dziękuiemy Ich Mściom, ktorzy in domum luctus (co iest własnego chrześciańskiej powinności) przybyć chcieli; wierzymy że y drudzy sposobem, i w dobrej ale z trudności omieszkali. Tuszemy że pan Bog sam będzie tej odpłatą będzie, albo y my tą gromadą albo y każdy z osobna WM Mściwym Panom odsługowac będziemy taką chęci łaskę: a na teraz do załosnego zapraszamy domu.

TEGOSZ NA WYPROWADZENIE CIAŁA P. Starosty Dobczyckiey

Jest to tak że ta nasza kolęta śmiertelności, co prędki a nie spodziany koniec na każdego przywodzi; ma pierwsze appawenka swoie, a w wielu swych szczęśliwościach, ma siła wrzody, co iakos pamięc nieśmiertelnością rodzi; Ma drzewie chrześciańskiey, ma wychowanie bogoboyne, ma wierzenie pobożne, zacność domu, zawołanie familiy, ozdobę przymiotow, godności rankę; łaskę Monarchow, a co wszystko przechodzi szczęśliwość koniec dobry: ~~Znacznie~~ tego pan Bog błogosławi; komu to oraz wszystko da na świecie, bo y na łaskę swą zmałki go przywodzi, y własciwie swej chowa, y łaską go swą bierze, co wszystko zatu[...] iocym y frasobliwym nie ładarako iunie kłopotu, znam prawie zarokno załosne serce, zrodzicami tego zacnego młodzieńca, y żem Msć Panie Starosto Sancki, iako przyiaciele mamy zpatrowac nie śmiertelności iego znaki, obyczaj załości, y wnieczasie do dobrego końca appetit, bo iako i dobrze Jeo Msć X. Katnowskiemu po wszystkiem patrzmy z tego tem zacnemu ślachcicowi, od ktorej bratrzy, wiarendam nie dostawało, z rodzicow chrześciańskie, znat BOGA wychowaniu wobecności onego, a to skony duszę obowiązkow do ciała, tego nie miał, wiedzieć y nie przyiaciel rzekł iaki iest, słyszy, ale nie wstarodzi tym domu, ale nie z posrzedniey, tak cnotą iako y Herbem

familiy, ale nie zozdobą przymiotow, ale nie znaczniejszą przyszłej ktora z nim rosła y znacznie krzewiła godnością, ale nie miłości ludzkiey, ale nie łaski pana swego, tego tylko nie dostawało, aby do zacnego urodzenia ~~stałego~~ dłuższego życia, sławnie dni swe skończył. Otoż koniec. A może iż kto być pilniejszym: stany Umierała iedni inter patrios Lares, umierała zbytkow, umierała w radach; umierała przeszedł szukaiąc dostatkow y bogactw. Ten in Theatro wszystkiego świata, ten w doskonałej skromności, ten w nieprzykładney młodości, ten szukaiąc sławy w młodym wieku swoim pusaczyści na to morze przygod, dla tak piękney kupi, godnisney chęci swey. w oczach Pana swego, w oczach ojczyzny, krolowi służąc Rptey oddawał dni zawarł swoie. A zawar dzisiejszym młodym, na przykład starym ku podziwieniu. Cieszym się tedy że lubo prędko od nas, zeszła iednak wczesnością do TWORCE swe swego wrocił.

Podosz lamentami, podosz frasunkami, zażyłe ma tego ba cierpliwie racię, oto w niedoskonałym wieku; doskonałą ochotą, doskonałego doszedł szczęścia. Msć P. Starosto ~~Sancki~~ Sądecki; sam iuż dostaniesz y stego swego ~~R~~ziecictwa przyiacielom wspołecznośc, szczyrością Rodzicom wspoiecie zacnością, krolowi wposługę stałością. Rptej w ratunek, miłością iakos postał kiedy postępkami swemi dobremi zdobił, a my życzac tego aby Pan Bog załosne nie otarł oczy, a tę naszą upszeimość przyiąwszy, ktoreśmy kiedys dwoiema oddawali, tęż życzliwość y ochotę przyiacielską iuż Msć P. Starosta po zostałemu offiaruiemy.

ORATIA WITAIĄC KROLA IEGOMSCI NA Seimie Walnym Warszawskym od Koła Poselskiego. Przes Pana Sobieskiego

Ma to w sobie swoboda Naiaśnieyszy Msci Krolu Panie nasz miłościwy, że wolnym animuszom, wolnych głosow dodaie, wolne tę są animusze od simulaty y pochlebstwa

prożnie proste szczyre tak w sercu iako y w uściech; iedna:
kie pro patria et libertate desideria; Wolne zaś ~~te~~ szczytki
te są ktore non petulantia wyuzdanie, ale z podziwnym zwierz:
chności poszanowaniem, to promunt, to mowią co wiara, co cnota
co kożdego powinności dictuie. Nie szczęśliwe to y nader nie
szczęśliwe były Monarchie kiedy podanym usta zawiązano
kiedy rzeczy co nie zsmak widzieli abo czuli mowić nie śmie
li, kiedy wszystkie bole wrażsy swoie tylko lachrymis et su:
spirijs wodzili, a rzeczy y tego ~~przeprodzenia~~ przyrodzenia
samemu gwałtu czyniąc, ostatnia niewola zakonnta;
supplicos luctus in aplausus obracać musieli; Jeżeli też
kiedy postępnie nim sobą przyszło, zaraz się do Machi:
naty do Coniuraty in capita panow swoich udali pet-
ne są tego Rzymskie istorie, kiedy ona zacna szlachta
onych sławnych przodkow Potomkowie, tanta na wszy
tek swiat nomina iż z wolnością wolny głos stracili y
iuż non successionibus, iako się przedtym wolności
swoich domagali, ale in fraude fraudem, za zemstę so:
bie obierali. Jest szczego się wolnemu narodowi cie:
szyć, że fata nie tak opłakane Rpti nostrae statum.
mieć chciały, skoro bowiem przodkowie nasi swobody
y wolności zawierne y krwawe służby swe, u panow
swoich nabyli; zaraz z niemi, obalstymamie ich publicum
collogmium warowali; y Podanym co mogło być glo
riosius, iako wspolnej całości; tak swey iako y Pan
skiey zniemniż samemi rozmawiać, u Panom co mogło
być felicius iako od własnych podanych, coby od nich
potrzebowali dufale słyszeć, stąd one wolne wypo:
kaie bywały Seimy, kiedy się wojewodstwa y po
wiaty do obozu ziezdżali; iako przyiaźnią y wolności
naszych in Castris et ex Castris pisane ~~swiadczą~~
swiadectwa, stawali wpośrodek ich krolowie Pano:
wie nasi, miłością y wiarą poddanych swoich, a

recti regiminis conscientia obesprzeczem; co by im to ~~in~~ nam
wolności przybywało, nastąpiła potym restrictior consiliorum
ratio, że przez posły affectacie swe do uszu panskich przod
kowie nasi odnosili. Zastałeś y W K M. te Maiorum instituti
przez tydzieścia osm lat nam szczęśliwie panując, doznałeś
W K M. życzliwości obojga tego narodu; skropili krwią swą
wprzod stopnie tronu tego, na ktorym W K M. za wolą
boża szczęśliwie siedzieć raczysz, nieraz przy boku W K M.
zdrowia y kosztu nie żałuiąc, tey korony utracić rozmo
nie przypuścili, wszytkich wodzili wielkie monarchy, y imie
W K M. y sławę iako y potomstwa W K M. na stolicach
swoich piastowali, gdzie kolwiek iedno wodzowie ich,
a wojewodami W K M obrotniey obracali, animo et vultu
intrepido, wkożde niebespieczenstwa iako wogień szli
rekami własnemi coraz to nowsze, a na potomnus
czasi sławniejsze W K M gotuiąc trophea. Tych tedy
N. M. K. obojga narodow Rycerski stan, Jn Loco
Theatro umilone prośby swe do W K M. pro avita
libertate wnosi aby z W K M dobrotliwości swey Pan
skiey, y affectu przeciwko oyczyznie tey, ktorey dale-
Pan Bog pokilkoć na te y tych lat, y domu krolewskiego
~~[illegible]~~ fulcra. Pewnismy N M K że W K M. nas y bracią
naszą wdomach pozostałą pocieszysz, dalszym y gorętsze
w nich bogomolstwo obudzisz, y tym bracią serca, nie tylko
przeciwko osobie swey, ale przeciwko Krolewskiemu po
tomstwu swemu zniewolić będziesz raczył. Prosimy
WW Mść ~~Xtra~~, ktorzy iesteście Vocaty swey Antistites.
Prosimy WW Mść PP. Senatorowie, abyście WW goro
ca prośbą y przyczyną swą wesprzeć do K Jeo Mści po
stulata nasze raczyli; iesteście tey Oyczyzny synowie, y lubo
to gradu superiores, ale affectu przeciwko niey pospo
lu z nami pares, będąc wespół zastawiać się za dobro

Rptej, tym pomniejszy, że y do wolności przeciwko byćby-
śmy pietatem przysięga nam obowiązała. Tak Pan Bóg
chciał tey Rptej naszei skłonione mieć stany, że iednego zkteś
Boskiemu nastąpiły się woli iednego felicitas, wszystka
te Coronie zdobi, a My iako Bracia młodszy sequemur
authoritatem y zdrowe Consilia ich, podszywszy zgodnie
za ich ieden Cel maiąc aby o odłomie y całości dosto-
ieństwa I K Msci, to samo pcauemus ne quid detrimen-
ti Resp. capiat

PRZEDMOWA
Pułkownika Jednego od Woyska Lisowskiego Do Cesarza Chrześciańskiego Ferdinanda W Wiedniu

Cobyśmy zaś ~~ludzie~~ byli nie przekonywani
Cesarzu, a teraz iuż y Panie wieś, nie potrzeba
tego szyrokiemi wywodzić słowy, bo po krainach wszy-
stkich, wiedzą kiedy potwarzach naszych, żeśmy
są ludzie Rycerscy, prawdziwie na stali nie przysią-
ciełskie niedobrze opatrzeni, zwłaszcza z których
które na woynie dla ostatniego używania, w nay-
większym iest niepokoiu, nie mamy tylko domu pod no-
gami, a srebro w boku, albo oścień w ręku; to nam
iednak ani z płochości bośmy obstawali, ani z chluby
bośmy zostali niegłodni, pogotowiu nie z łakomstwa.
~~bośmy~~, boś my nie doma wyprostowani doszli, tylko
z samego zwyczaiu, a z tzardą śmierci przychodzi; kto-
rey tak pilno szukaliśmy, że poczęliśmy od Kolon
północnych krajów, kiedy dzielnie swoie zimny Moskwi-
cin starożytnym zhazuie persem, y Państwo swoie ty-
siąc mil pomiędzy być upornie y niedostępnie twierdzi;

bośmy y to z bitnym Hetmanem Naszym Lysowskiem, kośtbowna bola-
troski, zawoiwaiąc y wszelkiemu stosuiąc rzeczy; że tak słowem wspó-
równiemy nie powszechnie obiedzeli; Ale y sama w X Litt. pogranicżna
Moskwa, tamże kiu zrodzenia swego, iakoby kiedyś przeszłe nad dru-
gim świecie być położone zostanie, y nie wypodobieństwa
były y tam polaci wkłok y szeroko namil 90 niewidzących pomos-
kiewskim państwie, wszędy znaleźliśmy twierdzy wszystkie zbrodzili
a do Sibiru wiesie sława nasza nie doszła była, y przeciwko naro-
dowi tamtemu nie wiadomie. Myśmy pasterze dzikie a niebo
maiąc w stadach, w tamte się kraie wjechali. SIBIOR kiedy
sobol rodzie, dla lubych miejsc, bywa się tam rodzonej, wszystko
dziki, biało iezioro odmiennej ilości mnóstwa, tey też farby tak
nasowanie ostrzą przemierzyły. Zmoglosie bez przeciwnie tribem
którego Monarchy wolnego, słupy mieściany kłaść; że
iuż niemasz nie daley, poszliśmy my daley, ostawiwszy po-
bok Hordy tatarskie, Kazan, y Astaragan. (nie trzeba się
nam bowiem sławą niestarożytną farbować), bo oprócz
tych Hord, którey ostatni ręk naszych roboty nie dzielą, po-
szliśmy ~~[illegible]~~ *morzem* ziemią korska nogą podobno nigdy
nie deptaną, maiąc kalendarz słoneczny rachować sobie że
tam musi być coś, kiedy to oko niebieskie świeci, powia-
daią mędrcy że Bóg a przyrodzenie nie darmo mieszczą
ma; Tam dopiero dał znoszenie żadny naród, y który
woyska nałożyły do zmowie mając z sobą, nie podobnie
do zwoiowania trudno, szablą iednak zastąpić dawało
ieden my nie są ich pokatimowie. Niedzy bitwy wieś y łodo natego
można przegrożi, które przewraciący ludzie na miejsce sobie
nie bez praw się zhazuią, tylko ani tedy biegiem sobie
z martwym idąc, gdyż londi osko kamieniowe bronity skaty,
a drugiego biegu rycerska dostać pałała ochota, przyszliśmy
kiedy dla pienędu rzek wypadaiących, kiedy się iuż drugiego

podymat, które gwałtownie kier z sobą szierami, y średnich wod
stykami, na kilka mil słychać było, tam się iuż nam mieszkać przy-
szło bo y dla wod szemrania, y dla zgrzytu lodowego, żeden dru-
giego usłyszeć nie mógł, widząc się tedy coraz bliższych nie-
bezpieczeństwa, daliśmy się w moc lodney fali, a następnie
sztuki powiązawszymi sieciami przedzierali. a to Bóg, a z pustysz pad
ka nie rospasł, iuż dawno odrwanych nas wielu. Szczęśliwie nie
bez podziwienia nasz do samych, na drugą stronę szczęśliwie rzy
miasta. Stamtąd do pióro iako zwierz leśny ruszony na ko
lo do swej się kniejie bieży, ku stolicy moskiewskiej no
kierowaliśmy, ktoby wnikał nie przebyło miejsca dla dzikich
pustki y myśli chrapowatych, często a prawie codziennie u-
tarczki, które się walnym równały potrzebom. bo nie przy-
zwyczaiłem statem przechodzić wojska, którego było czter-
dzieści tysięcy, naszych gdy nie dochodziło dwudziestu tysię-
cy, zacnym spraw bydz było widać, a coś gromić albo zno-
sić, żednego dnia nie mowa, na coś się pilno przez lat 10 ro-
bito. Jakoś było się tam wesoło naszym zabawie; Ale
J. K. M. Pan. N. M. w ten czas kiedy iuż było dwo ple-
mię koronie, trzeba y iasłuzoly wykorzeniać naród, przy
mierza przesłonnym pokoiu zobowiązanym pozwolił, y dz-
iedmiania dopasać, bo nie tylko siewierskich włości sze-
rokich odbiegli, ale smoleńska y onych cudnych krajych
murów, nie lekką ręką, ale iako drugich koronnych, Ne-
plenowa trochanych odstąpili; zeszły tedy nie narażnie
Wojska polskie z ich granic, nie hatarę y naszym Volan
tarium; pokoiu ustanowionego mgnie, Taka nam
przyszło szable schrzebać, z niedokonca zwinnych chrze-
ścian szczęśliwie krwie starszy do pochew schować, a tem
stronę zazdrości pomiotać y odnowić tem lak. Ale ser
ca nie uspokoione y nie przywykła nie zasadzi ręka. y
przyztocyś się pokoiem animusz, a samym sercia przytomy

skrwał ogościał na swoy zgubie, a od tąd mierzony iuż
niedzielnych ostegoby Hisz polskiej Cesarza pamięć nasz.
pocieszny y spokoju nie miał, skrze królów lidzymy w Chrze-
ścianstwie, którzy Panowania Rzymskim, Cesarstwo zimowac
zwiciaia, y na te wyższe nad się wznosząca zawrzechność, na co się
teraz cię wszyscy zgodnie osunęli, Angielski, Szwecki, Szkocki
Duński, Czeski, a ~~[illegible]~~ 6 sztuki zakoszyr krai. bo się y sam
piszę węgierskim. Nasze zastęgi pamięci nasz M.. podżynaia się
od szwedzkiego, którego się więcej wszyscy wychodząc, pomu
snoć się żadno wydaytą, nayżebiśmy y do Estony, y do Filan
dy nie bez szkody w miastach y kościołach iego, stamtych po
tem północnych kraiów na południe słońca, w których za pan
stw Pana naszego, nie na mniej bokiem rozłożysta włady-
królestwa polskiego się dłużej; Jako mówię stamtąd
na podgórze odwróciliśmy, kiedy Pyszny Bethlen
GABOR, Boga dla wiary złej nie widząc, Monar
chom dla wiarołomstwa przemierzły przy tej ścianie
polskiej wszystkie swoie woyska y potęgi zgromadził
y tak mniemał że wszelko gmin albo y mocnych straszych
Zostałom tedy y kochanej Braci wytrwałości mieso. a
odnawiaracze się karby swoiemi zwiozanemi laskami, w
górskiej niemogąc zmieścić nadętości; chcąc też wieść
spraw swej wolnie, odpowiedzia bezprzystępną na mile się
zawziętych na samo oko taborów ich wdarliśmy, Nie po-
Błogosławił pan Bog wiarołomcom, chociasz o naszym przy-
ściu przestrzegli; wydobyć się zamogli posiłki, y bardziej
się na wiązanie nas, niż na bieg rospasali; prędko tych sro-
motnie podanych zapierszym starciem. a wszystkiy się kryi. zu-
szyli; ~~[illegible]~~ zatym nas zwycięstwa nabawili. ~~Tęsknito~~
Tęsknito iuż serce nasze y poznać tego pragnęło, którego
szczęściem poblogosławił był pan Bog ludom naszym.

słyszeliśmy o miłości twej Pańskiej która masz przeciwko ludziom
Rycerskim, y z bezmocej stany y zwielu ludzi, a maniokiew zwiernego
do stoyństwa twoiego sługi z Altrema. Ale że y ten FALSGRAW
z Renu zgodnym sie obranym ocemu zgodzie ścieżcy, swoie po
tenże przy granicy śląski położył y mnie mał [illegible] że nam
przyście do Maiestatu twego, swoim butnym zarabat woyskiem,
dawszy pokoy południowym kraiom, na zachod obrócili smy sie
nie godziło się nam iuż dłużey targować, abysmy tarasmi, odkto-
reie śmy myśla y sercem dalece przekonani nie byli, postaw
szy tedy zakon sławie wścia naszego, zwielu ok y osła, ukaz
zaliśmy się im nikogo nie dzielny z południa, aby się zabawa
mi nie wymawiali, pod gurami turmońskiemi nazwanemi a
ten dzien o dysokimim NaśWirdszey Panny Sławny był,
co sobie za wrożkę bierzemy, że ten mamy przesłanie y wy
kosztami kołek, ale oni co nas szkaszli przyprawną armatą
y kulami spiżowemi wdziot, scinać nas przegrazali, pozwolili
nam przyscia wolnego, że sie y wstydzić nam samym za mił
przyszło, wtasnie iakobysmy szpitale nie dołożnych starców,
albo klasztory bez bronnych Mnichów przenimiali takesmy
się omił oczwali. Juz wpul drogi ku Dunaiowi, zastopił
nam pułk niemały piechoty przebraney, o którym wiedziwszy
Wirechi wiadomość, zdałosie chetpliwemu y chytremu
ich naciwraniu, woiennym zabieżeć kunsztem, chłopow
tedy abo gburow, których sie nie mało dla posługi pozo-
stały po drogach zaimowało, na koniach my posadzali,
koniom po drugim do widzenia dawszy konia aby po-
stać woyska wyrazali, a żeby byli wygodzie, y tuy onedzie
kilku ściąwszy, krwią smy ... iako ogarchetom
chyma zafarbowali: Jako tedy skoro na widok przyszli
ludziom. Elsctorowym, zaraz ku nim z ... posłali
Hrretiey y do szych że gburowi gesto wypuszczali strzelbe,
komunik zbokow, których ień za ostatki rozumieli, la
tnie ich zratyt, y smiertelnemi poswieconych ranami zspo

kość woynie. Z tego mało co wyżelności nie została albo
raczy y zaiż tam ... mnie smy naszo woysko nad ... tych
Morawców, ... potrzeba iako ... albo y tych
... przeciwszy y ... głupią śmiałość, że na obóz nasz
uderzyć ... [illegible] przecież tych ... za woyskiem włodzi zostawiwszy
tamecz my nad obozem zapadli, tak się tedy stało że uderzyli y
iuż go byli pokłonić poczęli (nie bez szkody iednak od chłopiek
naszych) potym nieśmy sam iako nayczyściey nastąpili y tak iako
tego woyska zostay nie ... smy ich, ... z Panu
naszemu Miłościwemu pod ... oddawszy, którzy nie chcą ... wiedzą
... przysiegi przeszłych ... swoich. Co więcey
ODWIECZNEMU Panu Naszemu Miłościwemu, że nas ... ...
nie ... y iako ... ... wesoła twarzą
łaskę swoię obiecuiesz, targu za ... prace nasze ... ...
nie będziemy, ... towarzysta odważna
cnota ... zapłatę ... ...
stak ... świata ... ... swoie naspor-
szach prawie ... ... nasza,
za ... nas iednak nie ... gotowi dla całey wiary Bo-
skiey, dla spokoynego Panowania twego y tych ... ...
nadstawić, ... y ... ... na tych ... ... albo o
pak ... BOGA Prawdziwego ... tylko pilnie
prosimy, aby nam ... nie dopuszczał, bo pokoiu
nie lubiemy, y kiedy ... nie mamy ... ... Dixi

LISTU
CARA MOSKIEWSKIEGO DO KRULA JEGOMS:

O sudarn korolin posiłam posłanniki moie Iwana Sobakina
Wasila Fetrewina, a ... Pietuchowa k Papie w Rym
y k Ferdinandu w Czesky, tobie krola włechy y ty bym ... lat put
czyst A kolisie zwiernut na zad, y tyby czrez nich
posłat ... ...
pro ...

Cicero Qui magno est animo, atque forti, omnia quæ cadere in homi-
nem possunt despicit, et pro nihilo putat, atque iste vir altus
et excellens magno animo, vere fortis, infra se omnia huma-
na ducit.

Fortitudo est animi affectio, legi in perpetiendis rebus
obtemperans, vel conservatio stabilis iudicii in iis re-
bus, quæ formidolosæ videntur subeundis et repellendis,
vel scientia rerum formidolosarum contrariarumque aut omni-
no negligendarum, conservans earum rerum stabile iudicium.

Alexander magnum animo maiorem imperio suo [illegible]
enim in se, suisque cupiditatibus frenandis, mollitiendis ac for-
titer coibendis magnum fortitudinis exemplum poste-
ritati reliquit, et adhuc in admirationem rapit omnes
dum ait devicto Dario virgines Persarum et Reginas
tam sancte habuit Alexander, quam si eodem quo ipse
parente genitæ forent, summamque adhibuit curam,
ne quis captivo corpori illuderet. In hoc uno tamen
fatendum est magnam in dicti animi significationem,
ac singulare fortitudinis specimen. [illegible]

Democritus Fortis est qui non hostes modo superat,
sed qui voluptatibus superior existit, aliqui vero
civitatibus imperent, mulieribus serviunt, a quo
abfuit Alexander Imperator, sibi persuadens multo
opinatius esse seipsum, suasque cupiditates quam
ingentes copias hostilesque exercitus sub sua ditio-
ne redigere.

Valerius Maximus Primam et optimam esse
victoriam, ubi quis seipsum vincat; turpissimam ve-
ro et pessimam ut ab eo ipso quis vincatur.

Politia est multitudo perfecta, hominumque societas inter
se aliquo fœdere in ordine ad aliquem finem politicum
copulata.

Salomon Constitui te Regem ut faceres Iudicium
et Iustitiam, et honor Regis Iudicium diligit.

Ibi Iustitia, quæ unicuique quod suum est tribuit, aliena non
arridicat, utilitatem propriam negligit, ut communem
utilitatem custodiat.

Ulpianus Iustitia est constans ac perpetua voluntas Ius suum
unicuique tribuens, vel aliud Est habitus secundum quem aliquis
constanti, ac perpetua voluntate ius suum unicuique tribuit.

Ventricolabiles sunt, quorum palatum non nisi ad preciosos cibos
excitatur, Alexandri parsimoniam summopere commendat in cibo
[illegible] illum, cum amicis, dum iter ageret, panis communi-
cavit solitum, nihilque de ebrietatis vitio, quo fuit notatus
tetigit omnino, quondam tempore rogatus cur ebrietatem de-
testaretur, respondit: Quia scio furorem et libidinem ebrie-
tatis esse filias. Alexandri Magni de Ebrietate verba.
Ebrietas est Dæmon Voluntarius, Malitiæ Mater, Virtutis
Inimica, Fortem Virum reddit ignavum, ex temperante
facit lascivum, Iustitiam ignorat, prudentiam extinguit.
Quid vero sunt Ebrii nihil aliud quam gentium idola
oculos habent et non vident.

Exemplum Socrates Virtutis studiosos hortabatur ut ab-
stinentia se traderent, et delicias velut sirenes abhorrerent
rogatusque semel, quare familiaritatem eorum, qui ventri in-
servirent, devitaret, Respondit se illos despicere qui
vivunt ut edant, se vero edere ut vivat.

Testis Alexander ipse bibacissimus, qui post vinum
abunde ubertimque potatum concidit, decubuit exanimis
et interiit [illegible]: Testis Baltasar qui vino obru-
tus, eadem nocte vita, ac regno fuit privatus.

Severum et ~~[illegible]~~ mitem fuisse me aliquando pœnituit,
severum, et placabilem nunquam.

DEMOSTENES Ad Ad ALEXANDRUM nihil ait
habes Rex, vel fortuna tua maius, quam ut possis vel na-
tura tua melius, quam ut velis servare plurimos, Nulla
enim de virtutibus generosior Misericordia, vel admira-
bilior clementia, nec per aliud propius deo accedere
potes, quam ut salutem conferas hominibus, vel dando
si egerint, vel parcendo si deliquerint, vel indulgendo
si supplicaverint.

Alphonsus Rex, malo multos mea clementia servare, quam paucos mea severitate perdere

Claudianus Sis pius imprimis, nam cum vincamur in omni
Munere, sola Deos aequat clementia nobis
Principibus foecunda pijs

quibus adde sententiam Senecae dicentis
Qui vult amari, languida regnet manu
Invisa nunquam imperia retinentur diu.

Non Annis Senectus aestimanda
aetatem extendere factis
Hoc virtutis opus

rebus enim sapienter et praeclare gestis dignitas conciliatur, et auctoritas praecipua senectutis ornamenta Non igitur aetas decrepita ac defi-cienes, non cani et rugae larvaque quaedam senectutis, sed mens, consilium, moderatio et maturitas senem faciunt

2 Rex Lusitanus decrevit sententiam capitalem ab se latam, propter iracundiam, non servato ordine Iudicij, contra aliquem non esse mandandam executioni, nisi post viginti dies impletos

Cicero Nihil quod crudele, est utile, et quem metuunt, oderunt, quem quisque odit periisse cupit, malusque est custos diuturnitatis metus, contraque benevolentia fidelis ad perpetuitatem.

Ovidius Si sapis o custos odium (mihi crede) mereri
Desine quem metuit, quisque perire cupit

Plurimi reperiuntur, qui adeo tetro ac pervicaci ingenio, ut abhorreant amari, et metui totis viribus curent sed de his dicitur

Nunquam placidam sceptra quietem,
Certumve sui tempore diem;
Alia ex alijs cura fatigat,
Vexatque animos nova tempestas
Metui cupiunt, metuique timent;
Non Nox illis alma recessus praebet tutos:
Non curarum somnus domitor pectora solvit

Cumque ita timeant summopere cruciantur, nec diu regno, nec vita fruuntur, Iniqua enim imperia ac violenta nemo continuit diu, moderata durant.

Primo super omnia diligenter requiritur, ut cum Iustitia et charitate dissimulatis, neminem condemnetis ante veram, et iustam Iudicium nullum videntis suspitionis arbitrio, sed primum probate et postea charitativam sententiam proferte, et quod vultis non vobis fieri, alteri facere nolite

Iulianus de Reipublicae Administratione sic profert, lenitatem atque moderationem cum fortitudine et robore ita temperare, ut illa erga bonos viros utaris, hanc ad pravos severe corrigendos adhibeas, non mediocris ingenij, ac virtutis rem esse arbitror

Iniuriarum non decet esse memorem, imo oblivisci iniurias magni animi est

Abire a conspectu principis nunquam tristem non decere

Alexandri dictum. Inquit Non quaero quod oporteat te accipere, sed quid deceat me dare.

Liberalitas, est virtus bene disponendi divitias in usus bonos sibi suisque, et alijs.

Xenophon praeclare dixit Imperium non posse retinere qui melior non sit iis, quibus imperat.

Agesilai Lacedemoniorum Regis responsum. Qui rogatus quomodo suis praeesse ac providere bene potuerit. Respondit. Si dixerit optima, fecerit quae honestissima.

Isidorus. Respice inquit in alieno exitio quod paveas, & vita foveam, in quam alium videns cecidisse, coram te pericula aliena, in te pertimesce, et quae verbis doces, exemplis ostende.

Ovidius. Sic agitur censura et sic exempla parantur,
Cum iudex alios, quod monet, ipse facit

Fides inquit est Sanctissimum humani pectoris bonum, nulla necessitate ad fallendum cogitur, nullo praemio corrumpitur, imo et hosti congruit tenere fidem.

Veritas inquit non variatur de uno in aliud, sed tantum uno ore loquitur,

Seneca. Avaritia vehementissima humani generis pestis est, illi quae nihil satis est, nam quanquam multum habeat avarus, plus cupit ut ait Hieronymus. Avaro tam deest quod habet, quam quod non habet.

TESTAMENT albo Ordynatia Za
cnego iednego człowieka z powiatu Opoczyńskiego synowi
iako mażyć na tym swiecie zostawiony.

Si Parens te diligit, et si diligit, non qua mulceant, sed qua prosunt cogites.

Testament

Prostym wierszem testament człowieka zacnego
Wypisawszy podawam do czytania twego
Czytelniku mnie miły obacz co za głowa
Iaki testament uważ także iego słowa
Ale czas nam odmienny co dzień insze sprawy
Przynosi, meyżtu wzajem swiatowey zabawy
Zażywać musim według biegu tego swiata
Na statecznieysze potym chowaiące się lata
Zaczym niechciw żey tu sposob iest podany
Do życia według swiata y czasow odmiany
Ludzie za swiatem idą, a czynią podług niego
Nie zawadzić więc pod czas tak do syna swego
Ociec rzecz swą zaczyna, a że go miłuie
Dla informy testament taki zostawuie

Hieronymie

Hieronymie fili mi: Gdy mie Bog powoła
Z tego swiata: testament ten moy pomni zgoła
Całe choway za swiątość sic prosperabens
Iezeli wszytek wypełnasz et beatus eris
Primum to y u Pogan, abyś Twurcę swego
Chwalił ze wszytkich swych sił z serca uprzeymie
Nie bądź że curiosus, ani się też baday
O wiarach rozmaitych na mędrsze to wkładay
Niech oni uznawaią, an sit Luterana
Fides dobra albo zła wszystkie Ariana.
Naśladuy ty powagi Kościoła Rzymskiego
W Wierze żyi Katolickiey trybem Oyca twego
Cnoty się Polskiey trzymay Starożytney świętey
Chron się włoskich przeskokow Praktyki przeklętey
Braci rodzoney we wsi iedney, y sąsiada
Niet nie żąday, gdzie to iest, tam więc bywa biada.
Siostry swoie słow się naprze za mąż ktora.
Nie odmawiay in eo non sit tibi mora.
Azeby się posagu nie upominały
Wyday w dalekie strony by nie przyiezdzały
Często w dom twoy, to zas sylogism wyłaty
Na cię prostaka kiedy weźmie ią bogaty
Przemoże cię y duszne dasz posag sowity
Niechcesz li toć oto dadzą wsk zawity
Moia rada wyday ie za chude pachołki
Nie zale co iedwabne noszą śnim stołki
Z chudym poczniesz iak zechcesz, y kiedy chcesz snadnie
Nakierujesz co rzeczesz na to on przypadnie
Contrakt co wskok zamieray o posag się tardy
Azes nie przy pieniądzach sam się przed nim skardy.

Chudo choway tak konie iako psy myslìwe
Bo tak odwrocisz od nich oczy ludzkie chciwe
Ani cię prosić żaden będzie byś darował
Ani pożyczy widząc żeś chudo ich chował
Pomni y gmachow nie mieć wymyslnych z baniami
Kominow murowanych ktemi z przygankami
Bo to wszytko po włosku, a tak gość cię minie
Pozna że chudy Szlachcic po samym kominie
Pomni częściey z chudemi pachołki nakładać
Bo kiem nieprzyniosą, y z nimi wrząd siadać.
Jesli ich bankietujesz na małym przestaną
Dobra pieczeń wieprska z cybulą krajaną
Strzeż się Pańskich polewek bys ich nieprzypłacił
Chroń się dworu abys z nim nie zawżdy się bracił.
Pana y sam nie stawisz, kiedy za stoł siądziesz
Pan też stoł gdy nawiedzi bez szkody nie będziesz.
Lecz żebys ty daremney strawy prożen bywał
Część Panom odmierzywszy z domu ich pozbywaj
Częstuj, iako nagorsze kwasne piwo dawaj
I potraw na stoł skąpo co raz od nich wstawaj
Drugim razem cię minął pomniąc uczte taką.
Ty iednak abys Ludzkość oswiadczył wszelaką
I drugi raz proś na cześć Pana w dom twoy pilnie
Wspomni na onę pierwszą minie cię nie omylnie.
Jesli wstąpić będzie chciał do domu twoiego
Przywiezie z sobą co ieść y pić gotowego
A przytakim wiesz gosciu co ieść y pić szczodrze
Przywiozszy z sobą daie, będzieszsię miał dobrze.
Do vpominkow kiedyć Ludzie dawać będą
Porwi się, wtenczas rybitw, łowi ryby wiendą
Kiedy widzi pogodę, i pilnuy okazyey.
W wydawaniu pieniędzy nie miey Fantazyey.

A gosciom nie vkazuy na scianie tam kędy
Smieią się to pałasze, to oprawne rzędy
Bo takowemu wnet chęć pod czas do proszenia
Nie daszli to gniew sobie ziednasz bez wątpienia
In schola non sis długo, ani czytay siła
Niech się Praeceptorow trzyma ta łacina
Pieniądze suszto choway, miey spotrzebę radzę
Bo się barziey v swiata niż nauki wwadze
Zebys prostakiem iednak v swych nie był zgoła
Ie niey Akademiie, kiedyć zmierzme szkoła
Już na Wołyń tam zmieszkasz ze trzy lata ktore
Premądrosci dostaniesz, kiwszec będą spore
Bo tam snadnie o zysk nosić, nie wsiu kroszem trzeba.
Rozumem czasem Ludzie nabywaią chleba
Stamtąd się miey do Zydow zmieszkay ze trzy lata
Gdzie się prawie nauczysz iak żyć według swiata
I pieniędzy przemysłem nabyć iako sztucznie
Zawrzeć Contrakt, kto iak zyd zotraci wtobacznie
Jak się sianem wykręcać dłużnikom figlownie
Jako słowa nie trzymać choc co rzeczesz słownie
Kosztuy za grzech rzekszy to, trzymać słowo komu,
W Zydowskim chleba takim nie dawaią domu.
Albo iako gorzałek i y stawow, arendę
Podkupić pod kim sztucznie, rzekszy, że ia będę
Na raty więcey płacił moy łaskawy Panie
Dawszy za iedną ratę iuż potym dasz tanie
Znać się na maiętnosci wiedzieć iey dochody
I kupca wynieść wpole sztucznemi sposoby
To wszytko będziesz vmiał, innych subtelnosci
Nie piszę bo nawykniesz z twoiey rostropnosci
Od Zydow do Cyganow pomni się mieć szkoły
Ktorzy po miastach kupczą to końmi to woły.

Będziesz się znał na koniu wiele mu lat z gęby
Przyprawiwszy smołane miasto młodych zęby.
Będziesz umiał frymarczyć z niewiesciem koniowi
Chromemi nosatemi, y te co ogonmi
Żegnaią przyprawiwszy o konia cięzkiego.
Udasz prętko za insze z przemysłu sztucznego.
Wrożyć z linyi na ręku nauczysz się snadnie
Kto szczęśliwy albo nie Cyganka to zgadnie
Tam zmieszkawszy trzy lata na ow miesce brody
Kozakow Zaporowskich v Dnieprowey wody
Przypatrzysz się w kotarze życia ich ostremu
Y iak nie wygadzaią nigdy ciału swemu
Nawykniesz z nimi iadać Sałomackiem
Sypiać pod samym niebem nie pod Panskim gmachem
Napoy twoy gorzałka budet miasto wina
Y masłoka nie trzeba po niey od Turczyna
Broń twoia szabla ostra przy boku Łuk tęgi
Rząd Kozacki, y siodło z mocnemi popręgi
Zbroia, Pancerz, a miasto usarskiey Kopiie
Rohatina, ktora więc Tatarzyna bije
Muzyka kopta dumy na ktorey v bogi
Kozak przegrawa wten czas kiedy prozen trwogi
A tak Akademie gdy wszytkie odprawisz
Y na kozdey po trzy lata ćwicząc się zabawisz
Wierz mi że się nikomu podeyść nie dasz marnie
Wszytkie Fortele dowcip ćwiczony ogarnie
Już nie będzie potrzeba iezdzić do Włoch sztucznych
Ani do Wenecyi ni do Niemiec burzliwych
Boto prozny koszt w Polszcze do Włoch dla ćwiczenia
Posłać młode Ludzie lub dla zrozumienia
Rożny obcych narodow, ktora im tam służy
Gdy się wroci do domu Polski ięzyk płuży

A w się tkwie rozumu y w rzeczach biegłosci
Y rzemieyszé w tych szkołach znaydziesz subtelnosci
Ale gdy iuż statecznie do konca przebieżysz
Z rozumem takim doma pola nie zalężysz
Wyprawsię iak nayhosztowniey na służbę do Dworu
Krola Pana twoiego, tam nie czyniay toru
Dawnych Polakow, ktorzy darmo nie służyli
Ani na obietnice w tym ostrozni byli
Maiąc dosyć pieniędzy nie proś więc nikogo
Dokrola o przyczynę, nie przepłacay drogo
Zauszników Krolewskich, sprawisz to sam snadnie
Kiedy iść do Kamery Panskiey czas przypadnie.
Złotą kłodką zamknione v krolow Pałace
Jezli złoto przyniesiesz odemkniesz bez prace
Na Woynie kiedy Hetman z Woyskiem Polskim poydzie
W ciągnieniu to zachowaj nim potrzeba doydzie
Naprzod Poczet swoy wypraw y iedz przed wszytkimi
Leże będziesz miał dobre, y żywność z swoiemi
Bo trafisz naprzod iadąc, na wsi nie zszarpane
Od Żołnierzow, y w żywność zamożne poddane.
Do potrzeby gdy przydzie wprzod iedź y czeladzi
Roskosz wprzod, bo gorących hamuią więc raddi
Gdy hamuią nie day się prosić długo racżey
Rozstkay się iesli się nie wydrwisz inaczey
Wzad z swoimi do domu z potrzeby pospieszay
A w rozsypkę po rożnych wsiach się pocztem mieszay.
Żeby cię nie poznali chłopi coś im woły
Barany, iałowice, y zboża stodoły
Szarpał w ciągnieniu mało dbaiąc na vstawy
A tak byś grzbietem dobrze przypłacił tey sprawy
Jesli tedy postąpisz temi sposobami
Zdrow przyiedziesz do domu pierwszy z nowinami

Odprawiwszy Marsowe zabawy porządnie
Kiedy w stanie małżeńskim żyć pomyślisz rządnie
Szukay sobie bez szwagrow nie vbogiey żony
A przed szlubem miey posag w workach odliczony
Bo iesli wprzod nie dadzą strącisz Przyiaciela
W domu gomon y frasunek vczynisz z wesela.
Oprawy nie czyń: aże sprobuiesz dobrali
Albo zła żona, a tak każdyć to pochwali
Dożywocia zeznawai nie kwapiey bez przyczyny
Aż pierwey Corki wydasz y pożenisz Syny
Vięta żyi gdy latom cztyry pisać będą.
Krzyżyki, a na twarzy zmarszczki twey zasiędą
A pierwey niż doydziesz tak starego wieku.
Pomoż każdy zabawy każdemu człowieku
Iesli kto pije, pyi z nim, Ż(?) lecą, polecay.
Gra y ty gray nie masz s kim to gratziom przyświecay
Za łeb kto idzie reszko, y ty mię wydaway.
Kompanikiem bądź dobrem z każdym rad przestaway
Prawa się boy, albowiem prawa kolca twarde
Komu ie w łożą na nos, powiodą y harde
Iednakże abyś nie był zawżdy w tey boiazni
Złey pozwey, a tak prędko zbędziesz nieprzyiazni,
A iesli się postarać że nie będzie komu.
I skarzyć na się to pokoy zjednasz w twoim domu.
I to przewagą otrzymasz snadnie czasię
Pomyslisz do Pozewkow prawnym fantazią
I tak gdy tey Praktyki imiesz się zażywać
Vltra iis nie powie się czwarty cię pozywać
Z Wszkim za się przestawać z deputaty wszędzie
Spokoyny nie ratuie, odradzać ci będzie
Sądowym Vrzędnikiem powiem iesrze drugą
Dziewosłębem, iednaczem, rękodaynym sługą

Nie bądź nigdy możeszli obeyść się bez tego
Bo s kłopotem powinności vrzędu każdego
Rękoiemstwa iak węża strzeż się w twoim domu
Zapisem nie zeznawać na długi nikomu
Nie rozwadzay, ani bądź nikomu szafarzem
Skarbu pospolitego Poborcą lichwiarzem
Ieslis komu co winien, nie kaszł na hardego
I owszem iako reus pros pokornie iego
Aby to na Compromis dał Przyiacielowi
Ty zaś nie przeciw temu co on postanowi
Vpewniam cie że krzywdy nie vczyni tobie
Z obopolny Przyiaciel, zaczym to miey sobie
Na poły zawygraną: kiedy s kim iednasz
Bo zjednania albo nic, albo mało dasz.
Inaczey zas postępuy, kiedyć kto wyrządzi
Derpetik, rusz się tam to tem prawo sądzi
Xiędza, żaka y mnicha, nie miey w dworze swoim
I w folwarku możnali niech nie stanie twoim
A iezli ktory przydzie wypraw go co prędzey
Dawszy iałmużnę z chęcią niech nie bywa więcey
Zony, Corek, Czeladzi, i często na odpusty
Nie posyłay bo czasem na wyłnią rozpusty
Wesela, stypy, zgody, y Kontrakty wszytkie
W cudzem miasteczku sprawuy, ale z tąd pożytki
Będziesz miał, że w tym domu nie zginie z obory.
Gumna, piwnice, całe zostaną Komory.
A do miasta co żywo z domu wiezie sobie
Niemali co, więc kupić nie przyłącze się tobie
W Gospodarstwie domowym sam bądź vrzędnikiem
Nie spuszczay się na czeladz sam bądź y klucznikiem
Sam dozorcą roboty, dzienney y włodarzem
Sam bądź swoich pieniędzy y rzeczy szafarzem
To czyniąc nie pobłądzisz Hieronyme fili
Sic fac et vives rzekszy, dni musie skończyli

Starodawne Domowstwo zaliecać nie grzeczy
Trzech trąb tylko niech słucha kto nie wiadom rzeczy
A zaraz słuch Woynowska zacna familią
Napełni wzrok zapaśie, księg Genealogiią
Ia poniecham zacnośći bo te głośne wszędzie
Sławy zas nie przyiaciel sam złumić nie będzie
Łańcuchy tez przyiaźni opisać przy cnocie
Ani pioro ni głowa sprosta sły robocie
Wolię tylko wyrazić to co serce mowi

Woynow wszytkich w Oyczyznie starożytność słowi.
O Wileńskim Biskupie, postronnych państw głosy
Iakim krzyżowo obwoła, idą pod niebiosy
Nie straszą go przegroski, y polne buławy
Ani kosztu załuie wkrzywdzie Bożey sławy.

Ktoz wyliczy y inne Pasterskie przykłady
Vsmierza heretyckie swą czułością zdrady
Czekaiąc pomsty Bożey nad temi krzyżaki
Hamulec im przybiera dość nie ladaiaki
Miedzy gnoymi zasadził heretycką wiare
Iuz teraz diabol tłustszą będzie miał ofiare
Starożytni tez ludzie Ciała swe palili
Tam gdzie bogom pogańskim ofiary czynili.
Rozumiem toz o łasce Pasterza naszego
Że na prozbe kalwinow wnet dokaże tego.

Lutrow z nami pospolu iako lud wybrany
Iednych palic drugich siec kaze na przemiany
Trąba troy głos gdy wyda ku predkiey ofierze
Ey kalwinie ia radze bierz z Woyną przymierze
Wracam sie po przestrodze do was cni Woynowie
Starych cnot starzy ludzie wiecey nie nie mowie
Krotko tylko namienie że Woyna w pokoiu
Iednakową ma miłosc tak iako y w boiu

Vstołow krolow Polskich Woyna krasz smaki
Iego praca y vmysł w vsłudze iednaki
Vmie przyiazn zachowac towarzyską wcalie
Animusz zawsze panski przyiazn trzyma stalie
Trudy koszty vdworu zawsze wazy wielkie

Elekcyie y seymy odprawuiąc wszelkie
Ten dostatek przy dworze co y w własnym domu

Do vpadu pic y iesc nie bronno nikomu
Ianusz stary w piwnicy woł tłusty w oborze
V skarbcow medcbany, zorz nie masz w komorze
Biesiada myśl wesoła animusz iednaki
Iesli kto chce być Panem niechze bedzie taki
Bo kto pieniądze zbiera nie rad tłusto iada
Apetit pretko traci pies na kuchni siada
Tu ~~ski napic~~ wypiiał do woli, by y sto nalali
Bo w niebie wszyscy bedziem nas bo wykrzykali.

Boginiom Anagramma

BOGINIE

Nie dziw że Boginiami Panny nazywaią — panie
Bo te wszytkie przymioty co y one maią
Są Boginie iednak ich kto barzo zakusi
Wziowszy pierwszą sylabe patrz iak tracze musi — — Ginie
A gdy B. y pierwszą I. litere oddalisz
Nie wdaway sie z nimi wrzecz, bo sie pewnie spalisz — — — Ognie
Odłoz pierwszą sylabe # ostatnią E przyniy
Alie zaraz po grecku niewiastę vczyni — — — Gini
A kiedy zas greckiemu pierwsze I. vkryiesz
Sprobuy a vyrzysz iakiey roskoszy zazyiesz — — — Gni
Ostatnią zas sylabe gdy włozysz na czelie
Musisz im dac, bo widzisz potrzebuią wielie — — Niebogi

Anagramma

STANISLAVS WOINA

NOWINA STAS V. LISA

Że przy lisie ktos widział Stasia, to nowina
Nie kozde bowiem futro grzeie Kupidyna
Ktorego Stas cwiczenia, woli czarne pupki
Co siedzą v Habzusi nie dalieko dupki
Azali Kostusine. y ia temu wierze
Wyprawią tam bez Stasia niemieccy kuśnierze

Skarga

Skarzyło się na Pana pÿie v balwierza
  Ze ze kpÿ gdzie się trafi nie chce mieć przymierza
I wczora tłuk się znimi całą noc na Wace
  Jam Pana broniąc, Zwycze pchnoł sztychem przy sracce
Wtymem y sam szwank porwał. wtey karczemney zwadzie
  Kiep mie wgłowe ukąsił. a zam o tey zdradzie
Jako zywy nie wiedział. Ze wnim samołowka
  Juz teraz medrszÿ bede bo mi spuchła głowka
Ratuj mie Cyrulku zabierz tey puchlinie
  Niech mi więcey od bolu łza z oka nie płynie
Albo mie rozłącz s Panem niech zaś iuz nie kolię
  Wole stobą w komorze niz ze kpÿ wstodolie

RESPONS.

Poniewaz kiepskiej w bom doswiadczyłeś zdrady
  Ze cie kąsze nie biie, słuchay mojej rady
Chceszli mieć ze kpÿ pokoy odwaz się nie borze
  Tak brzytwa co kiep goli, Pÿie urznąc moze.

Copia z listu JM. X. Arcybiskupa do JMś. Podskarbie° y Hetmana Polnego W. X. Litt.

(drukowany)

Znaiąc z dawna zawsze braterską WMMMP. confidentią, tym poufaleysze listowi daię do WM MM Pana. Zaiachawszy do domu na pomięwolny w słabym zdrowiu moim odpoczynek, nie bez żalu mego dostało mi się słyszeć, zaszły miedzy WMM. MPanem a Xiążęciem JMPanem Wdą Wileńskim miały zachodzić simultates et diffidentiae, że iusz ledwie nie in apertum erumpere gotuią się. Co iż zeli hoc praesentis temporis difficultates, że iusz ledwie nie in aperturam erumpere gotuią się. Co iż żeli hoc praesentis Reipub. statu expedit, et cum quanto Reipub. periculo, sam to WM MM Pan racz uważyć. Oczym wszystkim żeby obszerniey wypisować trzeba, mnie zas zdrowie słabe nie dopuści, cudzey też concredere nie chcę. Zlecitem JMXu Kanclerowi memu, aby o tym ustnie z WM MMP. conferował y causas tych nieznaśnych, o których mi się dostało wiedzieć, opowiedział. Ja tylko pro meo przeciwko WM MMP afectu proszę, żebyś wprzód szczęście stanu Reipub. chciał mieć przed oczyma, a potym abyś mię dał ołaryey w słarzeniu się Rzptey, gdyby per istas dissensiones cokolwiek adversi na nię paść miało. Tego też in confidentia dokładam, że JMś. Pod kanclerzy Lit. nie barzo swoie disgusty do WM MM Pana, przedemną deposuit. Jako wszystkich felicitatis incrementa życzę WM MM Panu, tak osobliwie zgody, miłości y iedności z nimi wszystkimi, z którymi ią mieć y trzymać należy. A na ten czas proszę żebyś to confidentiis meis darował, a ia się onego oddaię. W Placentiey d. 2 Augusti Aº 1654.

Copia listu Xcia JM. Wdy Wileńskie° do JMś. Podskarbie° Gratuluiąc Buławy Polney.

(drukowany)

Jaśnie Wielmożny Mościwy Panie Podskarbi W. X. Litt.
Mój Wielce Mściwy Panie y Bracie.

Tey ia zawsze byłem nadzieie, że dispositia J. K. M. P. K. M. żadnych meritis meis innixa ynaleźć być nie mogła, Tego się zaś nie przę, żem sobie życzył Collegi że krwi swey y zpodania własnego według zamiętego antiguity znyczaiu, który dobrze y wygodnie zawsze w Oyczyźnie traktowany. Jednakże fato sic disponentibus, cieszę to z łaski J. K. M. WM MM Panu, cieszę się też wielce, że przeciw takie conferowano którego sam szczyrze y życzliwie do tey Rzptey usługi (absit invidia verbo, bo y sam zeznawać to raczysz) formował. A że słusznie J. K. M. solo boni Publici intuitu uczynił, tedy gratuluię Oyczyznie, że tam periculoso oney tempore przybywaią do służby iey

rey tacy, ktorzy ziaby e animis consolatos, kto dobrarey iako ponimi zechcą
chodzić, do czego ia ochotnie accedo, y o WMMMPanu iestem tego rozumienia, że zgo-
dy y concordanciey wszyscy Urzędach potrzebney pilnuie, słusznem samym mowy y ro-
zumienia Contraria sententiae y mniey persuadentium refutowac zechcesz, nie me-
szkaiąc wto publicas w znie w Repub. Sentientium voces, ktore iako sie liberos
tak priwatney przyiazni nadzieie nie maią. Oddaię się zatym łasce WMMM
Pana. Datt. Worszy [illegible] July Anno 1654.

Copia Relatij Xdza Wilenskiego Kanclerza Arcybiskupiego na ex-
postulaty J. P. Podskarbim imieniem Xięcia P. Woty Wilenskiego na
wszystkie puncta respondet ad obiecta P. Podskarbi.

Posyłam respons od JMP. Podskarbie Litt., ktory odierdza, a tu Korala przy mnie zo-
stawił. Co W. X. M. raczysz nato respondere a zwłaszcza na ten punkt, zmowy Draguny
o ktorym osobno przy podpisie podpisał, y pilnie o declaratij prosi w tey materiey. Jk
negoto zas principali strony Xięcia Pana Hetmana to kładzie za fundament,
iż te rzeczy przychodzić nie mogą z samego Xięcia JMsci dla samey distantij,
dla ktorey y odpisu na swe listy miewać nie może, ale prawdę mi pro debito
eo suo meo mowię barzo się skarży na JMP. Mierzynskiego, że się chce nim Xięcia
Pa swego przysługowac, a y sam nescit quid velit, bo wszystkie niemal rzeczy (powia-
da JMP. Podskarbi) są z nim compactowane, są te terminaty, że iż tego własny
glozowane, są insze transactie, ktoremi co niecały zostawał y przed tym w Litwie
y tu P. Mierzynski, ale dziś tego, nikto czego inszego się domaga. Na owe puncta
late odpowiedział ad 1m że zaciąga, bo go sam iescze Xże pro iure amicitiae na Seymie
prosił, aby go nie odstępował, ale z nim do obozu iechał, gdzie y tako zaciągu iest na-
prosić, aby go nie odstępował, ale z nim do Obozu do Xięcia miał przyie. Ze auget zaciąg, bo Krol oto re-
moniona wiakim do Obozu do Xięcia miał przyie. Ze auget zaciąg, bo Krol oto re-
guirował, ręg ad indignacionem ze tego nie szym, a naostatek radby iak nayręczey za-
gignął, aby mogł bierze na ramienek Hetmanowi KBM pro munere officij sui ratuje,
y Collegi y Człowieka takie y optime meritis. ad 2m że nie takie geng militia zaciąga
iakie Xże kaze, w tym nie miał żadne od Xięcia pisarskie a dziś też to, imo durissime
subeć imperio, żeby sługi Xięcia trzesz P. Mierzynskie y dać mu z sobą będąc Hetma-
nem rządzić. A prócz tego co chcę (powiada) żemną czynić. Podiotem się prawi dwoch
chorągwi Warszkich, ktore substantiey pewnie nadzieię, a reliquo chcą mię obłoży
militia sylls owe wsią, a sami pobrać lucrahuł y wygodną, to iest chcieć mię ruinować.
Ad 3m. Że listy przypomiędne zatrzymywał, bo ni ich ani podpisować, ani pieczęto-
wać chcą. Podpisowac KJM. dlatego, żeby mu Woyska hominibus dziś, a iako sam mo-
ni

ni Arianami y Kalwinami nie zapleniono, dla czego chce determinate Rotmistrzow wie-
dzieć, pieczętować zas nie chciano, aż od JMP. Podskarbi dał swoie assecuratię JM Pa Podhan
clerzemu że nie ma Woysko excedere numero 15. ktory assecuratij nie da prawi Xże JMP.
Hetman wielki przyimie na się, a ia gotow na wszytko, ale w Suma, do pierwszego mi części
listow expediowano y te zaraz posyłam. Ad 4m. Że stanowiska dać y sam maczę
w Ekonomiach pod 15 a ktoz ie ma dawać in tanta distantia tak zaludnione y popasane
Hetmana Wiel. ktore ia nic nie mowilem, kiedy y nie dawno wdzie rego w Ekonomiach pod
30 brało. Ad 5m Oni nie wystarczenie ammunitij y Armaty, ktoz temu winien, prosze P. Wala
tedy iescze in fasu repentino dałem 20 M: Panu Kawalerowi Indyckie, a sam teraz sponia-
da z prowadziłem do Wilna 200 Cetnarow prochu; Respondeat ergo Pan Kawaler. Ad 6m Xięcia
sie do Obozu imputaty per summa malignitate, bo radby przepłacim przylecał, y w tym pier-
wszym. że humor, należy ratować teraz, ale bierze iedne iak Korakom, albo iak [illegible]-
niom z listami co zatrzym wiele był przełegł, by mu był P. Mierzynski tymi differentiami
zaciągow niepomieszał, y teraz nie zaciągnąwszy non curaks tu ite żeby do suc-
cursu Xięcego do prowadzenia Woyny należących wypasć iak na pamięci, ktoz tu
kto curabit. Ad 7m Prawda że prachlewie; y prachlować będzie, aby woysko koronne
szło pod moim commandem do naszego obozu, bo pro sententia auxiliu tamtey stronkie ich
nie widza iako gotowych żadnych ludzi, ale przywiodszy ich do Xięcia y onych y siebie
stan oddam [illegible] probabit y Boże racowaty ynaczey tym czasem że ante iudicior za-
łosna. Ad 8m et ad 9m. Że nie oddanie chaw pieniędzy na zaciągi y assignatie nie
płaci, kiedy oddawał y płacić chcieli pieniędzy stawało, teraz gdy ich nie stało gotowych,
daie assignatie do soborow y nie dawno dał na 16 Sierpnia 20. Tym wszytkim deducit
JMP an Podskarbi, W. Xięcy JMsci przez mnie, iako maligne z nim idą, y docze abo sami powo-
dem abo Secessitas musiem iest, to za ansam offensij biorą. Cetem do clamie się przed W.
Xięcia sędzią, że ktoś vniwo nescit, to iest servire, y ia mnie czytał w listach Xięcych od P.
Mierzynskiego samych, o ktorym Ciem ia W X Msci powiedział, a ie zeli (prawi) będzie mię
Xiążęcie JMsci iako dawnego Przyiaciela y Collegę stanowić, tedy będzie miał ze mnie y
Collegę y Pułkownika y Rotmistrza y Towarzysza y wszytko a nawet y chłopca co W Xięcy
JMsa teraz dygnany przez owo przypominaniż iako owe często allegują, że W X Msci
do Xięcia Pana Hetmana pisał, że obserwationem swiy y wygodniey tego Collegi mieć nie może,
nad JM Pana Podskarbiego, może też dozwolił JMP Podskarbi, abym privato nomine napisał
Panu Mierzynskiemu, że tam między Hetmanami umbram culpa na nię dziecią podobno
y samym sobiem. Co do mnie znakow Sapieżynskich, tym nie tak daleko vlegli, zkąd ze te

rzeczy

rzeczy idą z nie kontentacią tego domu, iż Brat iego JmPan Pac Chorąży Litewski iest w expectatiwie pieczęci Litt. Owę W X M. considerantią barzo apprehendował y kilka razy powtarzał, że kiedyby Strzeż Boże dla niezgody Hetmanow Czasy iaki miał euentum, tedyby coram Rep. inuidią na niego walono, teraz prawie w tym punkcie profinale correspondere W X Mści cząstemi chce listami, Teraz przez Wilenską poczte to do Wilna iedzie, a do siedzy do Obozu umyślnie obozowy Pocztę sporządzi do Warszawy, tylko prosi, aby żadnego iego listu nie communikowano, bo on szczerze WXM. ex pleno zwykł pisać candore, a czas tam ledzie toki są na commenda, ... z nim za Imieniem WX Mści JM obiecał. Patebunt sprawy JmśP WX Mści ktore WX Mści sądząc a od lat tak wielu, integritatis iego będąc conscius, upraszać JmśćW będzie y teraz uprasza, aby z łaski swey zwyczayney raczył pomnieć, żeby mu osobliwie nastanie y reputaciey in Republica nie szkodziło y ante malignitatis bez przyczyny nie zachodzono

Z ... Kryńskiego

Spisany ... Agi Wezyra Hana ... Kirymskiego

Do JmP Pana Woiewody Kiiowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego

Cesarstwa Najjaśniejszego Sultanowi ... rozumiejąc JKMci y wszystkiej Rzpltey Przyjaciel Kozłowski za przyjaźń ... Zaczęstym afektem JKMci y Rzpltey wielkiey przeciwko Krymowi przyiaźń ... Contentuiemy ale tym więcey do przyiaźni ... się y ... wzaiemno oddawać gotowiśmy iakosz nie słowy w tym ... ale rzeczą ... z części Woisk naszych ... Budziacką z Nahaiskiemi ... Regimentem Kana Beia ... na posiłek Woiskom ... za dni dwadzieścia pod Czerniowcami stanąć kazał pod ktorym niżeli stanęli dzisieyszym dniem w Woisku ... Lublańcem Woiska ... za ... Iu szewcowiska nasze pod Regiment Galgi Sułtana ... JKMci Posłem poydą ktory także 10 dni przed przyściem swoim o dzieniu Waszej do Wielmożności Waszej Wiadomości ... tedy nie zostanie więcej tylko żebyś Wielm Wasza z woiskiem JKMci ruszał y na dzień naznaczony na mieyscu tym stanął a potym co ... y ... ukaże czynił. Niechay zatym Pan Bog uzyczy Wielmości ... długiey dobrego zdrowia y nad nieprzyjacielem zwycięstwo. ... rozumiem że iuż w Kamieńcu są pokłony ... po ... inszych spraw ktore ... Pan Poseł w zleceniu ... teraznieyszego czasu umowi się z JMścią od ktorego y wzaiem odemnie będziesz ... niezabawny miał wiadomości Braterskie zatym usługi moie oddawam Przyiaźni y miłości Braterskiey.

Pospolite Ruszenie W. X. Litt.

Widząc wielkie na W. X. Litt następuiące niebespieczeństwa chcąc im zabożą Pomocą wstręt y odpor dawać, Pospolite ruszenie W. X. Litt za zgodą wszech Stanow uchwalamy ktore według prawa Statutowego W. X. Litt y Constitutiey o pospolitym ruszeniu, według pierwszych zwyczaiow odprawowane być ma. Ktore pospolite ruszeń nie teraz z kancelariey naszey W. X. Litt na relacyie Seimiki pierwsze wici wydać kazaliśmy. Ktore za dwoiebym maią, a z trzeciemi wiciami Obywatele wszyscy W. X. Litt ktore pospolyte ruszenie odprawować powinni ruszać się y na mieysce ktore od nas abo od Jaśnie Wielmożnego Xcia Janusza Radziwiła Woiewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. Litt naznaczone będzie stawać maią pod penami w prawie opisanemi, modum wyprawy ma- ... biorąc do braciey aż z na zamku y miescie ten ... Litt. ... y Rz. Pltei należy, tedy dla lepszego bespieczeństwa Zamku y miasta tego pod tę expeditią Pospolitego Ruszenia wieczny Mikołay Korf Woiewoda Wendeński, Wobolnicki Kokonawski Starosta Radziwonowicz Kiwdzi Kasztelan Żmudzki wolni ... maią, gdzie oseuritate y porządku wszelakim z urzędem Grodzkim, ktory też zawsze w Wilnie być ma, także z urzędem mieyskim znosić się będą.

Declaracia W. X. Litt.

Powiat Wołkowyski dwadzieścia dwoie podymnego bierze obraci w asecuratione Seimik relaciy ... 18 Augusty

Declaratia od nas Rycerstwa Woiska W. X. Litt. na legatią JmPana Krzysztopha Wołodkiewicza Pisarza Ziemskiego ... Posła JKM. z Seimu bliższego przeszłego, do nas wyprawionego. Dat na kole Generalnym pod Szkłowem d. 12 Augusta A. 1654.

Lubo siedmioletnie Woiowania wytrwane trudy, podięte w substanciach szkody ... na zdrowiu szwanki ktoreśmy zastawiaiąc się za dostoieństwo Maiestatu JKM. y całości Rz. Pltei: krew swoią sine parsimonia leiąc statecznie dotąd wytrzymali. Musie przytym w porządku Stwoźbie zostawać ... dawnych KGo y Rz. Pltei: ingratitudo y we wszystkich podawaiących się do nagrod okaziach Posposita, y pominienie wszytkie do dalszey służby tey Continuatiey ochotę tak daleko w nas były zagasiły, żebyśmy sobie były ... świętey z ... tego Krolestwa naszego nierozdzielnego niemaiąc do tego żadnego od K. JMci y Rzpltei do ukontentowania ... żądać, a żadnych trzeba bieda y ... kiedyż kolwiek uczynić sobie libertatem, Jednak z pomienionej powinnej

Nad Oyczyzną adinteritum nachyloną y iuz prawie gingcą Comiseracji, iako patricij y prawdziwsi synowie niedającej w tak goręcym vazie, y wodza naszego Xięcia Jego Mości Pana Woiewody Wileńskiego na ktorego miłosierdzie trwałyśmy nieprzerwanie deserere. Za interpositią tegoz wodza Naszego y gorącym staraniem dalismy się do dalszei w słuzbie Rzeczy Pospolitei perseverantij adnona globis ad mente et instantia Jego Królewskiej Mości pociągnąć tak iednak, zebynam wszytkie punctach według danei tegoz Jego Królewskiej Mości Pana Posła assecuratiey satisfactum było. Aby zupełna

3 wszystkich sześciu czwierci uczyniona była solutia, gdyz potrzebuie, zeby zapłata Anticipative cztermą niedzielmi ante praefixum terminum non Novembris uczyniona była lub woisku lub teznuntiuszowi woiska kto godziesię wodzowi naszemu naizyczenej zdać będzie, tedy unizenie oto Maiestatu Jego Królewskiej Mości Pana naszego Prosimy aby w tym camentu sto desiderio nostro Annuere raczył, bo sie obyść bez tego zadnym miarą niemozemy.

2 Insistendo Commissiey Wileńskiey strony wolności od prawowania Pospolitego Ruszenia ciężaru, Abyśmy przytym cona nomine całey Rzeczy Pospolitey obiecano y warowano zostawieni byli, prosimy: bo inaczey stać przy sobie y unanimiter starać się oto będziemy, zeby te decreta ieśliby iakie na ktorego z Rycerstwa ferowane były nullitati subiaceant y cale kasowane były.

Aiz te ciężkie biedy y Angarie, ktoreśmy in eliminatiey deklaracij Naszej wypisały, ktoby te koniecznie nam powrocić każą, tedy rozgodnia y tedwo nieprzysiężnie między sobą postanawiamy, ze post elapsum praefixum non Jbris terminum, odebrawszy wszytkie zasługi swoie z skarbu Rzeczy Pospolitey, w szyscy się rozjedziemy. In quantum tedy iednak satis factio y ch nasby omyliła, przy sobie stać y do garstki naszych iako towarzyszom zakorowaniei w tasnosci omnibus modis do obrony deklaruiemy się.

Oczym Jego Królewskiej Mości Pana Naszego Miłościwego y Rzeczy Pospolitej oświadczamy, zeby w nas zadney niemaiąc nadziei, inszego sobie całe formowała woisko, y inszą sobie obmyśliła obronę.

Quod reliquum Jego Mości Pana Posła prosimy, aby iako praesens bied strat korowania y odwagi naszych spectator sufficienter zlozonemi ich agat przed Maiestatem Jego Królewskiej Mości intercessorem: y one iako naypilniej do łaski Pańskiey recommendować raczył. Dat. v. supra.

Ale iuz podaney tey Jego Królewskiej Mości Panu Posłowi od woiska deklaratiey nie przyszło, ktory na nas drugiego dnia nastąpić miał, od wodza naszego praesenti consilio zewnątrz z fortelu wyszczony Aperto marte bitwę w południe miał, w ktorei Acerrime dimicatum y nayderzniej de victoria disputatum, lubo iednak bez wielkiego krwie przelania, iedna za łaską Bożą z tego dobrze Nieprzyiacielską klęską y do utrzymania placu.

Gdy wyszło to przy prezentiy y wocztach Jego Królewskiej Mości Pana Posła (co z wozumieć, ze nie bez zdarzenia Boskiego osobliwego factum) działo, prosimy aby ochotę y odwagę naszą zatym wyrozuzoną in tam Arroci praelio krew wielkie straty y ciężkie szkody y z kaleczenia znaczne nadwerezenie woiska, fideliter et sufficienter donieść Maiestatowi Jego Królewskiej Mości Pana naszego Miłościwego raczył, et in quantum by po poległych vacantiae dobr lub urzędow do dispositiey Jego Królewskiej Mości przyszły (o czym tam przy Dworze lub w kancellariy snadnie nizmy tu wiedzieć mozemy) zeby one między zasłuzonych za zaleceniem wodza Naszego rozdane były, w czym żeby insi dyspositią swoią nie ubiegali, prosimy.

Jaśnie Oświecone Xiąze Jego Mości Panie Woiewodo Wileński Nasz wielce Mościwy Panie

Zwyczayku do boiu Pospolitemu Waszey Xięcey Mości naszego Mości Pana zelos tym pilniey wzbudziłey nas ku Oyczyźnie strony nas ochotę. Jm wyższe Waszey Xięcey Mości incitamentu w dźwiganiu oney w tak ciężkim na pod aię razie. Com alijs bonis et pleno przy iowszey affectu Pana Boga prosim aby dzieła y odwagi Waszey Xięcey Mości błogosławić y szczęśliwie coronare raczył. W ma teij: o obronie Rzeczy Pospolitey Jegomości Panowi Posłowi in formowaniu od nas

Conformowat do nay życzniey szego ku ratunku Oyczyzny sposobu. Jeżeliby
ratione militaris disciplinae nasza czyia vigilantia cokolwiek in sublime m[illegible]
Waszey Xcey Mści virtutem occultae vocis aut suspicacis silentij sobie per mit:
tit. to wszytko iakom gładis parere musi ad solem virtutis et meri torum Waszey
Xcey Mści Naszeo Mo Pana. Doktorego y daley nie omyslą sobie scie le m[illegible]
nadzieię że in casu instituti ostendae każdy z nas doznawać będzie Waszey
Xcey Mści naszego Mo Pana facilitatem oddaiemy nas za tym y z powolnoscią
usług naszych Łasce Waszey Xcey Mści Pana naszego Mści.

Łasce Czwoieczesztzie Mści Panie Wdo Wilenski
Mo y Wielce Mciy Panie y Dobrodzieiu.

Tak to więc często kroć bywa że naxima desideria maximis retardantur oppo:
sitis: Ato y mnie ktory dawno sie iadek Bog do usługi Oyczyzny y posługi
Waszey Xcey Mści M[illegible] Pana ochotzo Pozywaleny nowa mię retardawit
trudnosć, bo iako przeszło do szeastny biarsat Waszey Xcey Mści m[illegible] Pana
A bym Xstwa Zmuydzkiego reymentowi memu powierzone ludzie pod Dyne:
bork wyprawiwszy, sam pod Regiment Waszey Xcey Mści M[illegible] Pana
z Usarską poszedł chorągwią. Novitas verat nowe przyniosła trudnosci,
boy J.P. obywatele Xstwa Zmuydzkiego, ktory wszytkich do Dobor:
cow niewydały pieniędzy z takową stawaią redavarlis, że onego oddawai
niechcą poniewasz laudi violentiam patit in tentio Jchmsc Pane
Rotmistrzowie kozacy od obywatelow nie spodziewaiąc się pieniędzy,
ruszyć się niechcieli, jednak zem na popis przed Jchmsc Pany Komisarzami
Jeymikiem na to deputowanemi poszedł, y z chorągwią ny Usarską,
isć bez reszty dodanego zolda [illegible] Pana Boga do zołdzey napomoc
według woly Waszey Xcey Mści m[illegible] Pana pod ktorego Regiment deckla:
rowat. Jchmsc Pnie Rotmistrze kozacy chorągwią moią [illegible]
ni, do popisu przystąpili, ktorym universałom W: Xcy Mści m[illegible] Pana
stawiendo aby dniem y nocą spieszyły pod Dynebork dałe ordynans:
Jże Walkie na szczęsnik pułk zostaią nieoddane reszty W. X. M[illegible] P.
facilitare będzie raczy negotium, czeły ad intentionem tandi
Xstwa Zmuydzkiego chorągwi kozackich odemnie Alienowac:
nie zechcesz, Ale że wszytkim tym Pułkiem do Bokuswego,
Pańskiego obrocić mię raczysz. W czym roskazania W: X: Mści
M[illegible] Pana wyglądaiąc z wciągnientu, mnie y ochotę moią do usługi
Waszey X: Mści M[illegible] Pana oddawam iako napilniey [illegible]

SENTEN: Vi pokoni verhovczym

Opus sunt opes, et sine illis nihil fiet quod opus

Appagite quibus mel in ore fel in Corde

Nihil potest placere quod non decet

Labor virtutem parit gloria virtutem nutrit

Calumniarum victoria, vita probitas

Non domo dominus, sed domino domus honestatur

Amicis fidem omnibus aequitatem

Na balhach. odredstui

Ubi multae opes, ibi multi qui comedunt eas

Tempore tempora, tempera

Cura et acris cogitatio, malleus est omnis difficultatis

Honor et gloria in sermone sensati

Ubi multa Consilia ibi salus.

Laus Virtutis excitamentum.

~~Feneratur~~ Feneratur Domino qui miseratur pauperis

Aetas senectutis vita immaculata.

Malorum amicitia, bonis adfert detrimentum.

Cum Impii perierint multiplicabuntur iusti

Na dvdeštariam

Perfice gressus meos in semitis tuis

Pokoj drugi. nadvdeštariam. skolo pokoja.

Invidia virtute superanda.

Nemo curiosus nisi malitiosus

Modus sal et anima virtutum.

Na balhach.

Maversãt sine Adversario Virtus

Requies laborum condimentum.

Gloriam praecedit humilitas

Quod nova testa capit inveterata sapit

Nocet bonis qui parcit ~~bonis~~ malis
Invidia putredo ossium
Fiducia imperitiæ proles
Redundans scientia inutilis
Virtutis alimentum honos
Facile ex alieno esse liberalem

Kuminek

Quanto magis tegitur tanto plus æstuat ignis

Izba stolowa

Nad oknami Sententiæ od Pieca

Cura sagax somniq breues longiq labores ancipitem sistant quo voluere dea

Nad ohnem

Aude animo invidiam contemnere non nocet illi, quem petit; auctori sed nocet illa suo

Nad oknem

Multa bona facit in hominis sine homine Deus, sed nihil boni facit homo, quod non faciat Deus, et faciat homo

Tempori cedendum, necessitati parendum, utendum foro, Deum sequi, seipsum nosse nihil nimis

In rebus quæ plus fellis quam mellis habent sapientis est, quod dulce excerpere, quod amarum prætereire

Christo, Fide, tuum fac munus, alacriter ora, ipse quod expediet scit, facietq Deus

Na drzwiami

Properandum est vivere, et singuli dies singulaq minuta notanda

Na belkach matzek

Et Formicæ sua bilis inest.
Ah breue sollicitis curis absumimus Annum

Unus quisq sua noverit ire via
Facilius crescunt, quam incipiunt divitiæ
Sæpe remedium, irritatur malum
Abusus faciunt leges
Nocuit semper differre paratis
Nescit loqui qui tacere non didicit
Sapit qui pauca loquitur

Na drugiey skomn. balek

Fide Deo, mundum despice disce mori
Inspitio mores amicitia
Fac ea, quæ moriens facta fuisse velis
Assidua mortis meditatione mortem non timere discimus
Amicitia tanto certior quanto vetustior
Odi fictos simulatosq vultus
Sis mature senex si diu vis esse senex
Si prudentiam amplexeris ubiq idem eris
Lucrum, Magister rerum.

Na belkach

Plus consilio quam fortunæ fidendum.
Sæpe fit ut cum Fortuna labatur ingenium
Prudentia comes virtutum.
Pauperes sunt paradisi Janitores et cœli ostiarii
Stultitia Gaudium stulto
Omnia præclara rara.
Viras virtutum inanis gloria
Virtus contempta jacit
Obscuros et ambiguos esse velle, est res mentiri volentium
Vincere voluptatem maxima voluptas
Una salus Servire Deo
Humanas miserias flere hominum est

Na Balce wielkiey

Nihil formidabilius quam homo bilinguis
Nihil terribilius quam hostis domesticus
Modicus ac temperatus cibus et corpori et animæ prodest

Optimus animus pulcherrimus Dei cultus est
Præcipuus Dei cultus est non esse malum

W Sieniach nad drzwiami na
balkach do domu twelkrego
chodząc

Politica Quæstiones

Blaznowic

Quarta luna nati, In regno Foriano semper volvuntur

Qui procul habitant amici, non amici

Fides inter homines, unicum vinculu' est humanæ societatis

Cicero. Inops catilinam et hortulis habuit

Agathocles Dux, potum bij humbam / bijel miss z karpo

hidio adversati. blazen przeskadnice

In alienis peccatis gloriam quærens

Culpa atq peccati communicatio adlibrati si quæ obj

ciant alij, etiam in se agnoscerat

Sic agitur censura, sic exempla parantur, cum Judex

aliis quod monet, ipse facit

Salomon. Abominabilis apud Deum dicitur qui iustificat impiu'

et condemnat iustum

Malo non examinat omnis corruptus judex, et avaritia

noverca Justitiæ, Improbitatis ac nequitiæ omnis fundamentum libido

Nolite amare vitia amicorum, qui amatis amicos vestros,

Judex tanquam argentarius est constitutus ut Justu'

ac verum ab adulterino distinguat ac separet

Ipsius Dei Exemplum, qui sero punit, sed tarditatem

pœnæ gravitate compensat

Seneca Opima mactari Jovi, quam Rex iniquus in Herculeo

Salustij Ex opinione multa, veritate pauca iudicet tumultus

Clericorum arma sunt, lachrymæ, preces et Jejunia

S. Thomas Minor est tibi, ibi invidia et æmulatio, unde factiones et

contentiones oriuntur, zamieszanie fact

Leo est fortis et tamen rapax, ita Dux peritus non po

test esse bonus

Ubi civitas ibi est mors probitas conciliat, reverentia amor

Quaties

Vinculum est optimum rerum publicarum taciturnitas

Livius Jucundum inimicis præbet spectaculu' quicquid interest

Amicitias immortales, inimicitias mortales esse debere dissidet

pacis atq concordiæ studium plura ac maiora commoda,

quam discordia, et in Iniuriarum propulsatio adfert

Extra iocum qui amicitiam in odium mutat

Non parat populus regnum breve

Virtus unita longe potentior, quam dispersa utilior quoq

ad omnes bonas et rectas actiones

Plaut. Nuper Caprio, quæ sedit culmine, cornix

Respublica Tunc Remp. perituram, cu' ferrum vel æs custodiæ

2 deus demanda, authoritatem optinuerit, hoc est ad gubernacula ma

li aut inepti sederint. Plato propter in Justitiam Regnu'

transferti a gente in gentem, propter in Iurias contumelias

dolos propter tyrannidem et oppressionem subditorum

Quæ Rempublicam Conservant.

1 Causa Conservans.

Pietas et religio est quæ recte fundamentu' Reip. con

stituit, virtus et Justitia fides amor et concordia humani

generis, adeo si terras obeamus invenire possumus, urbes

muris, opibus numismate carentes, at urbem nemo unquam

templis Dijs vidit carentem, quæ precibus, Jure iurando

oraculis non utatur. ex quo Reip. felicitas pendet.

Numa Pompilius Romanorum Rex II. Imperium suu'

a divinarum rerum observationis cultusq auspicatus est.

2 Altera Causa Conservans. sapientia est neq enim magnifi

cis murorum structuris, neq numerosa civium multitudine vel regitur

vel continetur, sed sapientia et moderatione Gubernatorum.

Sub Salomone Rege felix iudicij Regni status extitit. tanta

auri argentiq Hierosolymis abundantia, quanta lapidum fuit.

Plato 3 Legum est observantia tamdiu enim viget Respub. quam

diu leges in his bonæ dominatum optinent, et observantur.

Spartam Timoris templum collocarunt, ut ijs qui legibus non pa

rerent pœna metus ingereretur.

4 Justitia est quæ Regis solium firmat, stabilem Rempu' facit

statum, propterea quod pro dignitate præmia cuiq tribuit,

efficit ut quæ sua sunt, quisq optineat, in bonorum distributio

ne est diligens, non admittit ut per vim ac dolum quicquam

agatur. Hinc Aristides Atheniensis ob insignem Justitiam

Græcorum, Felicitas est dictus, quæ cum tulit ætas, est au

rea appellata, Quando Imperator crearetur acclamatio

nes illæ audirentur. Sis Felicior Augusto, Melior Trajano

et eiusdem gladium in manum tradebant dicentes hunc

cape Ensem, si bonus fuero pro me, sin malus contra

me utitor.

5 Concordia et dissidiorum fuga quando quidem nihil mo
bilis est Rep.ca unio nihil perniciosius quam disunio
neq. ulla sunt vires quæ concordem ac bene moratam
Remp. diruere possint

6 Pœnæ et Castigationes etiam paruorum delictorum
quia maxime Imperijs et Rebusp. perniciosa in tempe
stiua misericordia, suppliciorum cogitatione afficitur,
ut asperioribus hominum animi abhorreant, ita felix
tam Romana Resp. fuit cum Junius Brutus duos ado
lescentes filios, proditionis conuictos, virgis cæsos
securi percussit, Manlius Torquatus supplicio filium
affecit quod latino in bello contra Imperium pugnasset
Augustus Cæsar Filiam et neptem propter pudicitiam
prostitutam relegauit

7 Innouationis Fuga est, Est enim audaciæ mater
superstitionis soror, leuitatis filia, grata est tempore
nouitas, veteribus tamen utendum est legibus. Inde
Charondas legem tulit ut si quis legem abrogare vete
rem, rogare nouam vellet, collo in laqueum inserto id face
ret, ut si illa non probaretur eo ipso strangularetur.

8 Est integritas et vigilantia Principum ac magistra
tuum, omniumq. officiorum laus imo vita in diligentia
consistit. Vespasianus qui reprehensus a medicis
quod male habens, tamen imperatoria negotia tracta
ret, respondit, Imperatorem stantem mori oportet.
Felices Athenienses fuerunt hanc maxime ob causam
quod magistratus et officia publica, non hominibus quibus vis

sed prudentissimis optimis vitæ integritate maxime præstantibus
commiserunt, non possunt continere alios, qui seipsos nõ continent

9 Dissidiorum est inter nobiles ac potentes exoriri solent et
inter legibus, et hominis pœnis prohibeantur aut coerceantur, factio
nes seditiones bella excitari intestina consueuerunt.

10 Est Conseruatio Familiarum, non enim numero ac multitudine,
sed bonitate Ciuium Rep.cæ est felicitas æstimanda, neq. illa
iudicanda beata quæ ex promiscua hominum colluuie ciues
multos homines colligit, sed quæ primas et antiquas familias ma
xime conseruare studet

11 Est Census rationes bonorum atq. proportione institutus.

12 Est mediocritas et moderatio obseruata in diuitijs et hono
ribus, amicitijs parandis, hac enim neglecta si fuerit corrum
puntur omnium animi, et ad tempus in Exilium emissi sunt
e Ciuitate romana, qui opibus gratia, potentia, beneficijs alios
maxime excelluerunt.

13 Est Constitutio magistratus certi, qui morum inspector di
ligens, obseruet in utilitatem Reip.cæ viuentes, Hinc Ro
mæ Censores creati sub quorum potestate disciplina Roma
na, Regimen Senatus Equitum Centuriæ, decoris dedecorisq.
discrimina fuerunt. Apud Athenienses Inquisitores vitæ
ac morum, legum Custodes, Iuuenum moribus præfecti
moderationis vindices, animaduersores mulierum
parum modestarum, Apud Lacedæmones quibus ea data
est potestas ut quemcunq. vellent alium Regem pœnis
afficerent.

14 Est quam maxima in omni Resp. administranda forma
Aristoteles esse affirmat, si non per leges ac instituta con
seruatur, in tali Resp. nec firmi sanctiq. quicquam ab ijs
expectandum, quorum studia, et cogitationes ad auari
tiam tantum referunt

Postrema Est Ærarij Conseruatio, quod dum laborat tota Resp.
fit autem hoc cum aut pecuniæ conquirendæ modi igno
rant vel negligunt, aut parum diligenter asseruant
conquisitã. Apud Romanos Tributorum tria genera qui
bus ærarium implebatur, unum in capita, alterum ex Cen
su collatum, tertium temerarium, et extra ordinem
imperatum, Estq. hoc omnino cauendum semper, ne per
ambitionem, et prodigalitatem exaustum ærarium, per
scelera supleatur finis

Scipio voluntarium in exilium abiens, Literni reliquam aetatem
egit, moriens ab uxore petiit, ne corpus suum Romam referretur,
Sepulchro suo inscribi iussit, Ingrata Patria ne ossa mea quidem
videbis et habes,

Plutarchus In gerenda Resp. praeceptis ipse Platano arbori
similem sese esse dixit, ad quam Caelo pluvioso homines con
fugiunt, sereno vero eandem lapidibus ac fustibus petunt.

Belisarius qui omnibus dignitatibus ac facultatibus exutus
a Justiniano Imperatore. apud quem summa in ~~aut~~ authoritate
fuerat ante, stipem ~~statim~~ ostiatim colligendo sustentare
sese necesse habuit ubi date inquit Beliasario Eleemo
synam, quem virtus extulit, invidia et ingratitudo deie
cit

In Felix Resp.

In qua magistratus venales sunt principatus et Regna
pecunia parantur, efficit hoc ut maiori in honore atque
pretio divitiae, quam virtus, et ut tota Resp. immo
derato pecuniae studio dedita sit. Nota Quod emeris
vendere, iuris gentium est, Unde Imperator nundinatio
nes tales prohibuit, necesse esse dixit, ut qui emit vendat,

NERO Imperator initio Imperij sui Senatui promisit
nihil suis venale esse,

Alexander Initio proclamari iussit magistratus [illegible]
non venditurum, sed delectu ex optimis habito gratuito
mandaturum, minime Resp. nundinationes tales pro
desse, quae ruinam atque interitum tam magistratibus et
imperijs, tum iudicijs afferre

In matutinis Meditabor in te quia
Fuisti adiutor meus

Z dzarza sie słysze iakby zapalaia
Na rozmyślanie [illegible] skłaniaia
I iuz iutrzenka [illegible] mie obudza
Do ranno [illegible] służb [illegible]
Panie, bos ty mnie dodał swei pomocy
Zem nie zabłondził chodząc w ciemnej nocy
Namowince błendnego prawie iuz smierci była
Fortelnie swoie sidła zastawiła
Ale [illegible] dodał swej ~~pomocy~~ [illegible]
I iam [illegible] sidel wyrwał prędko nogi
I gdys mie teraz cudownie poratował
Takos nadzieie w sercu moim [illegible]
Zebym tez dobrze iuz y trzymał przy tobie
Nie przestanie byc moia ufnosc w tobie
bos [illegible] wyprawił swoiej wszechmocnosci
mało porwaly [illegible] [illegible]

Vias tuas Domine demonstra mihi
Et semitas tuas edoce me
Wtei tu swiatowej tułaczce gościnie
pielgrzymek [illegible] a [illegible] na ziemie
Pytam ześli mie błondzie [illegible]
[illegible] swoie [illegible]
Przychadzi nasział zem tu wypuszczony
Niech [illegible] wolij obwieszczony
Za okazaj [illegible] swą swięta mądrością
[illegible] swoiej [illegible]
[illegible] swiat [illegible]
na wszytek [illegible] mie dała [illegible]
1 [illegible] na [illegible] drogi
~~[illegible]~~ [illegible] mie błondzą [illegible] nogi.
Aby [illegible] padnie mie [illegible]
abo [illegible] mie [illegible]
3 [illegible] pobudz [illegible]
[illegible] mie [illegible] na to [illegible]

Sit Dominus Deus tuus benedictus cui complacuisti qui posuit te super thronum Israel et constituit te Regem, ut faceres Iudicium et Iustitiam

aby nam [illegible] miał [illegible]
[illegible] wyprawiał [illegible]
Niedaj [illegible] upadać
Nam niedaj [illegible] [illegible]

Bibl[illegible]
Berol[illegible]

Ovidius Frangit fortia [illegible] dolor

Comicus | expers doloris nulla vita vivitur

idem Carnifex tristitia felicis est viri

Euripides | In nullo reperies vacuam doloris vitam.

Appellata est a viro virtus, viri autem maxima proprie est virtus fortitudo

cuius munera duo sunt maxima mortis doloris[que] contemptio

Hesiodus

Haud enim uxore melius quicquam vir acceperit

bona: mala vero nihil est deterius

Menander

Uxorem ducere, si quis veritatem consideret

malum quidem est, sed necessarium malum

Euripides | inquit adolescentes omnes homines ex bonis viris bonos liberos

gignant

idem nihil enim voluptatis habet domus matris

et res est inimica mulieri vir senex

Demetrius | Quod tu mihi mortem minaris, natura tibi

Neroni |

Quid vero generoso praeclarius, quam de virtute et victoria certando vitam repetere

qua propter hos decet existimare felicissimos, qui pro rebus maximis et pulcherrimis dimicantes, ita vitam finierunt, et neque fortunae arbitrio sua commiserunt neque mortem ultro ad se venientem expectarent. Memoria eorum magis aeterna quae, nec senescet et honor eorundem semper omnibus expetendus erit et [illegible]

Dictum philosophi Phalaris Aristomenem. Ego ipse beatos praedico, solos[que] hos inter mortales esse duco, quos visere [illegible] non debent, qui mortalia corpora solvit Immortalem sua virtutis gloriam sibi reliquerunt

Nota Nero, cum animadvertisset Apollonium interficere voluit, ubi enim mortem affectare sensit, ea veniae gratia mortem remisit, sed illum despiciens non est dignatus occidere

Tam consentaneum est ne moriatur qui velit, [illegible] quam quod morimur inviti

Res est mira dum hominem regit via

Quod magis est mirum dum femina regit virum

Quid humanis in rebus praeclarius praestantius quam de Republica bene mereri

Na bolesnich nie bob stec anosze ... [illegible]

naszi biatel ... przykladac

192

[illegible] est Cordatium folio 159 eodem folio [illegible]

In magnis rebus voluisse satis est

Cor meum non diu laetum esse praesentia tua spero ...

O Fortunatos nimium, sua si bona norint

[illegible] habitum adeptus sum, et [illegible]

cum illis conversando [illegible] animi tranquillitatem sentiam folio 310

[illegible] | Quoniam in vita nullius boni compotes sunt, mortem appetunt

[illegible] | mortem natura minatur, communem necessitatem evitare non licet

[illegible] | Honestam mortem, turpi vitae praeferre

[illegible] | O mors laudanda fortibus, expetenda miseris, non recusanda felicibus

Spes potestatis miserorum nihil aliud est quam ut mori velint

[illegible]

[illegible] przykladac

na [illegible]

[illegible] przykladac

Lekarstwo na żołądek, wszytek kitaik czerwony a [illegible] sunt pierwsza, sunt róży czerwonej, sunt kwiata lawendi, y tak to pomieszawszy [illegible] na żołądku nosić

[illegible] prawie, odwagi, kopty, niemiałi starania moie Panu Bogu [illegible] optime a mądrym y [illegible], Nieroztropnych [illegible] nie prosto, Fatum Fatis [illegible], więcej [illegible], nie [illegible] smaku [illegible]. Zoilistow [illegible] tesz [illegible] [illegible] wlasney swey cnoty y [illegible] nie moie, [illegible] a grubiana niemosz, niemosz [illegible] nie [illegible] gdy [illegible], [illegible] na [illegible] [illegible] sztolniego [illegible] nie [illegible] Zoilussa, ktory iego Iliada [illegible], Ale Zoilus [illegible] gdy [illegible] [illegible]

[illegible] iaka moia natura iest immobile saxum y [illegible] nie [illegible] wszpolnosci, komu sie raz oddala, [illegible] Panem, a [illegible] będę sługa, [illegible]

Na [illegible] lekarstwo, [illegible]

[illegible]

[illegible]

Ex Biblioth. Regia Berolinensi.